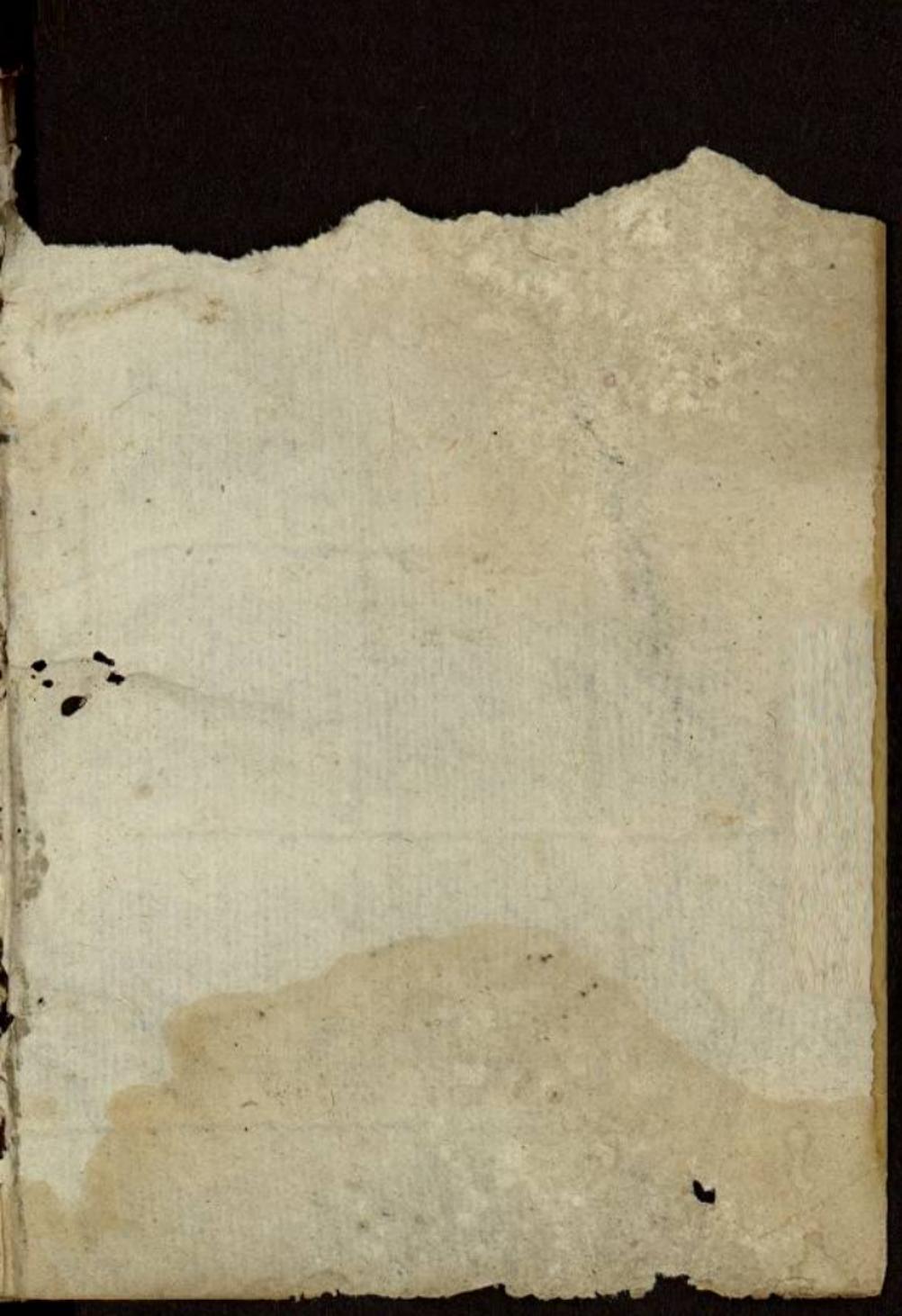

60

Brutum

60

Burtrum

Alt Othen.

CTractatus de viribus Ju-
ramenti per dominū Antoniū de Petrucia
utriusq; iuris Eximium doctorem.

In floreti academia Eaturcēsi et
legum facultate ordinarie legen-
tem: In eademq; prouincia
Aduocatum Regium per
modum Repetitionis

sup.l.prima.ff.de

Ex libris Petri ludovici iureiuran.

Vignet nouiter Compilatus.

thononeus 1919 Baron de Eteler

juge maître de Châlair 1963

CItem Repertorium eiusdem solennis Re-
petitionis diligenter per supradictū dominū
Antoniū de Petrucia collectū: infinitas p-
pe questiones ac decisiones Juris precipue
in materia de Jurelurando clarissime ostē-
dens.

Chicopus secūda editiōe coimpressum est
et emendatius castigatum apud Eustatium
Marescal in vico Portarietis.

1. 1. 1. 1. 1. 1.

2. 2. 2. 2. 2. 2.

3. 3. 3. 3. 3. 3.

4. 4. 4. 4. 4. 4.

5. 5. 5. 5. 5. 5.

6. 6. 6. 6. 6. 6.

7. 7. 7. 7. 7. 7.

8. 8. 8. 8. 8. 8.

9. 9. 9. 9. 9. 9.

10. 10. 10.

Cantonium de Petrutia utriusq[ue]
iuris doctorem regium patronumq[ue]
opido q[ui]meritum. Lodouicu[m] de bo-
sco in artibus professor humilima sa-
lute impartitur.

Cicero ille oratorum facile princeps officiorum
libris inquit. Non nobis solum nati sumus:
ortusq[ue] nostri partē sibi patria partem amici
vendicat. Quod Antoni excellentissime do-
ctor semper memoria tenuisse puto. Tu etenim
velis remisq[ue]: ita operam legibus sanctissi-
mis dedisti: vt tuā amplitudinem apud futu-
ros nulla delebit obliuio. quid per deos immortales suauis?
quid gratius? quid ve cōmodius? alicui regioni accidere po-
test q[uod] in ea esse quēpiam nactū. qui eam tueatnr protegat: et
defendat. nō solum patriā in vita verū etiam post mortem p-
texis. Quādū pfecto leges sanctissime seruitur deo nec ho-
minib[us] infestis esse potest nemo. Quod cū multi externi tum
ipſi romani testantur. Nēpe q[ui]diu populus Rō. Legib[us] san-
ctissimis senatuq[ue] morē gerere ac obedire voluerunt. respu-
blica tuta atq[ue] trāquila fuit. nunc i presentiaq[ue] plura cōme-
morarem sed suus mineraū docere viderer. Postremo vt dis-
ctis finem imponā. tanta est tua amplitudo vt nō solū apud
plebeios & vulgares verū etiam apud reges et magnanimos
viros sis laude affectus. Quippe christianissimus atq[ue] inis-
tissimus francorum rex te inter tantos legum sanctarū pe-
ritos patronum & defensorem elegit. Vale felix servulūq[ue]
tuū Lodouicum de Bosco amore prosequi velis Angdu-
ni idibus Novemb[ris].

Ad eundē Lodouici de bosco heroi,
cum carmen.

Nulla est in terris regio felicior illa
Que te magnanimū nutriuit maxime preses
Antoni totum ianuam venerande per orbem
Aurea nunc fileat tellus que cortice pingui
Poma tulit vigili semper seruata dracone:
Et taceant diuites pactoli fluminis vnde
Aquibus hauriti sparguntur corpora regis
Nam laus ista fugit: credo velut hora diei
Brumalis: verū restet tua fama perennis
Nam fuerant olim centū que scripta libellis
Iura capis parua cupiens inuoluere charta
Quapropter summos antoni q̄ris honores. •
Eale felix in eternum.

Ad lectorem endecassyllabum.

Vim lector tito candidate iuris
Consuetudine/lege/iure/facta
Que iurata vocantur.eruditis:
Prompte/veris neq̄ terminare.
Hic antonius alta sensa promit
Quasi papiniannus alter aut quis
Baldus/bartholus/aut sagax iason
Plena deciderent manu(quod aiunt)
Hunc ergo lege bartholus futurus
Aut plusq̄ ille fuit licet monarcha
Nobis hic habeatnr.ac feratnr:

Reporterū sine tabula so-
lennis repetitionis sup.l.prīma. ff. de iure lu-
rando collectū per dñm Antoniū de Petru-
cia iuris vtriusq; doctor. Et primo.

De littera A.

- A**soluere a iuramento quis seipsum non potest. lvi.
effectu. fo. lvj.
- Accessoriū naturam sequitur principalis & an iuramentum
accedens contractui cassetur principali cōtractu cassato in
xxxi. effectu. fo. xl vii.
- Actio alteri per alteruz non acquiritur regulariter sine ces-
sione qd an procedat si iuramentum interuenit in. liii. effes-
ctu. fo. lxv.
- Actio de dolo an perpetuetur per contestationem in. lxiij.
effectu. fo. lxi.
- Sine actione nemo experitur in vltimo. s. quod qualiter in-
telligatur vide. fo. lxx.
- Actiones sunt fundamenta iudiciorum: ibidem.
- Actiones sunt arma actorum. ibidem.
- Actio & iudicis officium qualiter differant. ibidem.
- Actio quando denegatur cansatiue aut precise. ibidem.
- Aduocatus non potest dare concubine. in. iij. effectu. versi.
idem dicendum. fo. xij.
- Admitti ratione quis consequitur q al's non consequeretur
in quarto remedio litium finiendarum. fo. lxxiiij.
- Affray iuramentum seu societas inter coninges quando valet
et quando non in. ii. effectu. versi. hinc signidā est. fo. ir.
- Agensamenta quando valeant inter cōinges in secūdo effe-
ctu. versi. idem dicatis. ibidem.
- Agere litem cōtestari in vltimo. s. prope si. fo. lxxii.
- Alimentis futuris an possit quis cūm iuramento renuncia-
re in quarto effectu circa finem. fo. rvi.
- Alienatio rei dotalis cum iuramento facta valet in. viij. effes-

Tabula Alphabetica.

- Effectu. versi. rursus alienatio. fo. xxvij.
Alienatio rei dotalis facta per virum & uxorem in eodem instrumento non valeat. fo. ibidem.
Amor est causa et principium generationis in. h. effectu. ver
si. secunda potest esse folio. vij
Amor excellens et reciprocus ac amicitia debet esse inter coniuges. ibidem.
Amor meretricum sapientes in insaniam sepe deducit in. iij.
effectu. circa principium. fo. xi.
Ambassiator si dicat equum sibi esse mortuum in itinere qualiter probabit casum in. lxxij. effectu. vsi. xvij. admittit. fo. lxvij
Anime magis quam reipublice est fauendum in primo versi. magis enim fauendum anime unius admissio est maior quam omnium corporum mundi. fo. ibidem
Aquiliana stipulatio omnes precedentes nonat. in decimo quinto effectu. fol. xxxiiij.
Arbitrii alicuius stare iurias intelligitur secundum subiectam materiam scilicet vel soluere interesse vide. j. iuramentum. fo. ibidem
Arbitrio alienius stare iurias intelligitur si in iste fuerit arbitrarius. in. iij. effectu. versi. vi. addne. fo. xij
Arbitri si ne an sit stabulum & an possit appellari & cui equeparetur dicta sententia. in. iij. remedio litium finiendarum. fo. lxxiij
A sententia arbitratorum seu laudo. quoniam potest recurri. ibidem
Auctorari. quis sibi ipsi non potest. in. lvij. effectu. fo. lvj.

De littera. B.

- Bartholi laudes. in. xiij. effectu. fo. xxiiij
Super beneficio ecclesiastico an possit iter duos compromitti. i. arbitros i. iij. remedio litium finiendarum & an super illis spiritualibus laycus possit esse arbiter. fo. lxxiij.
An in der laycus possit cognoscere de possessorio beneficiorum ecclesiasticorum & aliarum causarum spiritualium. fo. ibidem.
Bonni mores naturales ipso probati iuramentum non civiles si contrarios paretur. in. h. effectu. vsi. q. illud debet. fo. viij.

De littera. C.

- Ciceratus iniuste an possit licite aufugere. in. xxxvij. folio. l.

Tabula Alphabetica.

- Carcerat⁹ iniuste. si fuerit relaxatus et pmisit reuerti ad carceres. an teneatur et quid si iurant. fo. ibidem.
Carceratus iuste pro delicto penam mortis exposcente an possit salua conscientia aufugere. fo. ibidem.
Calore iracundie delinquens quando puniatur. Et si in tāto. in. liij. effectu. folio. liij
Calore iracundie iurans youens vel confitens an teneatur. folio. ibidem.
In carcere priuato detentus qui perprins promiserat se alibi presentare sub certa pena si possit evadere a carceribus et non exeat an penam enitet. et quid si in carceribus publicis et quid si iurauit non exire. in. liij. effectu. fo. iv.
Calūpnio iuramentū a quibus excuset an a dolo presumpto et an ab erpensis. in. lxxix. effectu. fo. lxxix.
Casib⁹ fortuitis an possit renūciari. in. xi. effectu. fo. xxix.
Cinitas an possit suum ciuitē. retocare. in. liij. effectu. fo. lv.
Clerici cōcubine dare non possunt aut legare. in. iij. effectu. vel si prieterea illud. fo. xij.
Clericus donās cōcubine vel sacerdos ob remunerationem servitior⁹ valet. si illa probentur als secus. in. iij. effectu. vñ. dicit tamen predictus. fo. ibidem.
Et non statur dicto notari⁹. ibidem. in primo effectu. versi. hoc tamen quod dixi vide infra in versi. donato. ver. merita super quibus. folio. v.
Clericus in studio sine licētia epi existens an possit renocari et quid si iurauit nō exire territoriū non facta solutione debiti. in. lij. effectu. fo. llv.
Clausula rato manente pacto in stipulationibus penalibus censemetur apposita si iuramentum interueniat. in vigesimo effectu. fo. xxxvij.
Clausula iurauit omnia vniuersa et singula esse vera quid operet et ad q̄ referat vide. j. in vñ. simulationē. fo. ibidem.
Clausula q̄ actus valeat omni meliori modo quo potest qd operetur et quid in testamentis. in sexagesimoquarto et sexta gesimoquinto effectu. fo. lxx.
Compensans videtur soluere. in. xxviij. effectu. fo. xlviij

Tabul Alphabetica

- Compensare an possit qui iuravit solnere. ibidem.
Compositio est remedium litium finiendarum et an iudex possit inducere partes ad componendum maxime si videt ius vnius partis esse clarum in sexto effectu litium finiendarum. folio.lxxvij. et.lxxviij.
Compositio quid dicitur. fol. ibidem.
Compositio gratuita an possit fieri super beneficio: et an possit quid temporale dari. fo. ibidem.
Consuetudo invenit expletis iuramenti vide. I.iuramentum.
Consuetudo est optima legū interpres in octavo effectu circa prin. et in primo remedio litii finiendarum. et ibi. qd consuetudo cōtractus et testamenta interpretatur. fo.lxxij.
Conuentio inter patrem et filium firmatur iuramento in primo effectu versi. ibi etiam tenet. fo. iij.
Conuentio ut creditor non possit probare nisi per unā spēciem probationis an valeat et quid si iuratū fuerit. in quadragesimono nono effectu fol. liij.
Consensus si deficit an contractus vel iuramentum habeat effectum. in quarto effectu. versiculo. limitetis. et in undecimo effectu. et in. lxiij. effectu. fo. xv. xxix. et. lix.
Consensus in cōtractu appositus si extēditur ad aliquid sed actus aliter per legē modificat illa modificatio per iuramentum tollitur et ex hoc multa inferuntur in quarto effectu versie. sed et si consensus. fo. xv.
In p̄tractibus debet stricta fieri interpretatio ut minus quis obliget qd possit in. iiiij. effectu. versi. xij. adduco. ibidem.
Contractus in aliā specie transfundit ppter iuramentum si actus melius potest valere. I.iuramentum. ibidem.
Contractus cum absente factus nō interveniente nūcio vel epistola non valet nisi iuramentum interveniat in decimo septimo effectu. fo. xxv.
Contractus efficacius firmatur propter iuramentum. infra iuramentum.
Contractus de iure cōmuni. nō habet executionē paratas in vigesimo secundo effectu nisi iuramentū interveniat. fo. xl.
Cōtractus metu factus tenet ipso iure sed rescinditur in vi

Tabula Alphabetica

- gesimosexto effectu. fo. l.
Contractus calore iracudie factus ad pias causas an valeat
in. iij. effectu. fo. liii.
In contractibus innominatis admittit penitentia nisi vltro ei
trog interuenerit iuramentum in. xix. effectu. fo. xxvii.
Copula et quod dividit vel signat ordinem in. v. effectu. fo. xxi.
Confessio extra iudicialis facta parte absente non valet neq;
preindicat confitenti nisi fuerit iurata in. xvii. effectu. fo. xxxv.
Confessio iurata facta in testamento non potest revocari. ibidem.
Confessio extra iudicialis facta parte absente ad cōmodum
publicum valet. ibidem.
Confessio geminata facta parte absente valet. ibidem.
Confessio iurata facta parte absente non valet si notorie con
stet de contrario. ibidem.
Confessio iurata facta in favore matrimonii non preindicat
si ille qui iuravit vult probare quod est in periculū aie sue. ibidem.
Confessio facta per testatorem quod tantum debet an possit re
tractari per heredem volentem probare errorem in septuag
esimo primo effectu. fo. lxv.
Conscientia in his que ab illa vel animo dependant suffis
ciat probatio per iuramentum in septuagesimo secundo effectu.
versi. xiiij. admittitur. fo. lxvi.
Conscientie alicuius quando aliquid committitur quomodo
debet iurare. ibidem.
Conscientie alicuius quando aliquid est commissum an possit
ab eius declaracione appellari quid si iurans in dependens
tibus a sua conscientia habet aliquam presumptionem con
tra se. ibidem.
Constituti clausula transfert dominium et possessionem cum
limitatione tamen ut in primo effectu. versi. et idem est et
ibi de consuetudine regni francie qua mortuus faylit vis
uum. fo. iij.
Contestatio perpetnat actionem usque ad. xl. annos in seras
gesimooctavo effectu. Iri.
Contestatio est lapis angularis indicij. ibidem.
Creditoris iuramento an ketur super precio pignoriū ven

Tabula Alphabetica

dito in. lxxij. effectu. versi. xix. statu. fo. lxxij.
In contumacia debitorum petens mitti. in possessione bonorum
si agit actione personali an possit probare per iuramentum in
lxxij. effectu versi. decimo septimo. ibidem.

C De littera. D.

Debitor qui iurauit soluere in pecunia numerata non
potest soluere de melioribus rebus quas habet contra
velle creditoris in. Ix. effectu. fo. lvj.

Debitor se potest obligare pro debito civili ad carceres etiam si
bona possideat dum tam in iuramento intercedat in. xvij. effectu
et ibidem quid de debito fiscali. fo. xxxvij.

Debitor videlicet soluedo si eius fideiussor sit soluedo. ibidem.

Debitor si instrumentum debiti laceret: an restetur iuramento
creditoris super debito vel interesse in. lxxij. effectu. versicu.
octauo admittitur: fo. lxvj.

Debitor si iudicis negligetia a fugit: an index teneatur in dis-
ceto. lxxij. effectu. versi. subdatis tamen. ibidem.

Delegatio qualiter fiat: vide remissione in. xvij. effe. fo. xxxv.

Dinitie honestate conservant in tertio effectu. versicu. constat
autem: fo. xj.

Dinitie homines reddunt nobiliores et audatores. ibidem.

Dinitie sunt vita hominis. ibidem.

Distractus an iuramento firmat in. viij. effec. circa si. fo. xxvij.

Dispositio non extendit ad incognita nisi fuerit iurata: quod ex-
tenditur ad incognita de iure secus ad incognita de facto. in.
I. effectu. fo. xxvij.

Donatio simplex et sine causa inter patrem et filium non valet in
primo effectu circa principium. fo. j.

Inter dantem et accipientem debet esse distinctio personarum.
ibidem.

Donatio simplex inter patrem et filium iuramento firmat si pa-
ter iurauerit non renocare: alio secus in primo effectu. versic.
ad id quod dictum est. fo. ij.

Donatio simplex inter patrem et filium cocurrente perseneratia
morte confirmatur non expectata aditione in dicto effectu. ver-
sicu. rursus. fo. iiij.

Tabula Alphabetica

- D**onatio simplex nō imputat in falcidiā vel trebellianicā
et tales res non videntur fuisse in bonis patris. folio. iij.
Donatio simplex interdū habet vim prelegati. ibidem.
Donatio inter patrem et filium ob merita vel ex causa remu-
nerationis est valida in dicto primo effectu. versic. idem et si-
flant. fo. v.
Merita super quibus fundātur donationes inter personas
inter se donare prohibitas debet probari nec sufficiente ver-
ba narrativa notarii nisi testator illa iuramento exprimat in
dicto primo effectu. versi. hoc tamē quod dixi. ibidē.
Donatio inter patrem et filium in multis casibus valet: vide res-
missione in dicto. i. effectu. circa finem. fo. vi.
Donatio iurata aut causata non potest renocari aut condi-
cio vel modus ex intervallo apponi in primo effectu. versic.
et qd plne est. fo. v.
Donator de bonis donatis non potest amplius disponere in
primo effectu. versi. ex quibus sequitur. ibidem.
Donatio inter maritū et uxorem cōstante matrimonio nō va-
let in. q. effectu circa principium. fo. vij.
Donatio inter virum et uxorem iuramento firmatur si dona-
tor iurauerit nō renocare: al's secus in dicto secundo effectu.
versi. verū tamen si interneniat. fo. viij.
Donatio inter virum et uxorem facta ex infesta et frequēti pe-
titione donatarij non firmatur morte in secundo effectu. cir-
ca finem. fo. x.
Donatio al's prohibita firmatur ingressure religionis in secū-
do effectu. versicu. quoniā sicut donatio. fo. viij.
Donari an possit focarie et quid in milite in tertio effectu cir-
ca principium. fo. x.
Donatio omnium bonorum an iuramento firmetur et an si-
ne iuramento valeat in quinto effectu. versicu. sicut igitur.
et in duodecimo effectu prope finem et ibi quid de donatione
bonorum presentiū et futurom. fo. xix. et. xxxiij.
Donatio iurata quingentos excedens aureos: an valeat si-
ne insinuatione in. xij. effectu. circa principiū. fo. xxx.
Donatio remuneratoria: an egeat insinuatiōe in duodecimo

Tabula Alphabetica.

- effectu prope finem. fo. xxxiiij.
 Donatio ob causam: an egeat insinuatione. ibidem.
 Donatio iurata habet effectum: et si non possit valere ut donatio inter viros valeat ut donatio causa mortis in seraglio simotertio effectu. fo. lix.
 Donans an possit pretertu ingratitudinis renocare si cum iuramento renunciaverit promissis in. xxxij. effectu. fo. xlviij.
 Doctor regens an possit dare pecubine in tertio effectu. vers. sic u. idem dicendum. fo. xiiij.
 Dominus an possit per procuratorem associari si quis illum associare tenetur in trigesimoquinto effectu. fo. l.
 Dolus futur: an possit remitti in trigesimonono effectu. fo. ij.
 Dolo aduersari si quis obmisit comparere: an possit hoc probare per iuramentum in septuagesimosecundo effectu. vers. sic u. xx. admittitur. fo. lxvij.
 Dos succedit loco alimentorum. fo. xvij.

C De littera. E.

- E**ligens si coram scrutatoribus vocaliter non exprimat eorum vota et personam quaz durerint eligendū non nominant: aut abs qui equipollens nō declarant taliter q̄ scrutatores habere possint certam sciētiām persone in ipso scrutinio nominate: an valeat electio. in vigesimosexto effectu. vers. hinc si quidem. fo. xlvi.
 Empbiteota qui iuravit singulis annis soluere potest expelli nō expectato biennio vel triennio in. xxiij. effectu. fo. clxij.
 Per equipollens quando sufficiat aliquid adimplere in trigesimotertio effectu. fo. xlviij.
 Episcopus iurans sernare cōsuetudines quas sui superiores obseruanerunt intelligitnr si landabiles et honeste sunt in quarto effectu. vers. viij. adduco. fo. xiiij.
 Exceptio iuramenti impedit litis ingressum vide. f. iurament. exceptio insuſādi: an impedit litis cōtestationē. in septuagesimoquarto effectu. fo. lxx.
 Exceptio litis finite quid est et quem effectus producit. vide in ultimo. f. vers. viij. videamus. fo. lxx.
 Exceptio per quam concluditur agēti actionem nō compe-

Tabula. Alphabetica:

- tere dicitur liti finite in. §. si. ibidem.
Exceptio litis finite: an sit peremptoria vel vilatoria in ultimo.
mo. §. versi. et debet scire quod inter docto. fo. lxxij.
Exceptio que querit altiorum indaginem debet in discursu
litis reseruari: fo. lxxxij.
Exceptio tu non habes actionem si fuerit opposita qualiter
est ferenda sententia. ibidem.
Excusso que venit a lege vel a pacto quando possunt obici
in sexto effectu. circa principium. fo. xxij.
Executoris iuramento an stetur videremissive in septuagesimosecundo
effectu. versicu. an autem. fo. lv.
Expromissor potest pro non obligato intercedere et non ha-
bet exceptionem ordinis. versi. et quod expromissor.
Expense an probentur per iuramentum in septuagesimo-
eundo effectu. versi. rursus et tertio. fo. lxiij.
Excōmunicatus: an possit iurare per procuratorem de pare-
do mandatis ecclesie si postulat absolui in trigesimoquin-
to effectu. fo. lij.

C De littera. f.

- F**actum alienum cum iuramento promittens obliga-
tur in decimo octavo effectu: fo. xxviiij.
facti obligatio quando valer: et quando quis precise obligaf.
vide. §. versi. in obligatione facti. ibidem.
factum si sit promissuz: an sufficiet adimplere per equipol-
lens in trigesimotertio effectu. fo. xlviij.
fatalia quando currant: et quid operentur et de illorum ma-
teria in secundo remedio litium finiendarum. fo. lxxij.
fideiussor: an possit ante principalē debitore cōueniri et quid
si iurauerit in. vij. effectu circa principium. fo. xxij.
fideiussor qui iurauit: an possit exceptionem ordinis allega-
re. ibidem.
Inter fideiuberet indēnem seruare que sit differentia. ibidē.
fideiussor cum iuramento tenetur: licet in duriorē causaz
aut in aliud quā debitor deberet fideiusserit et tenetur ut prin-
cipalis promissor in. vij. effectu. versi. preterea Bar. ibidē.
fideiussor si iurauit creditori: an habeat actionem mandati

Tabula Alphabetica.

- contra debitorem in. xiiij. effectu. fo. xxiiij.
filie que simpliciter mandat in testamento dotari cum clausula quod actus valeat omnimeior modo: an videat iure institutionis aliquid relictum in. xlj. effectu. fo. lij.
filia que renunciavit cum iuramento definit esse sua sicut si probatum esset exclusa in. v. effectu. versi. talis em. fo. xvij.
filia que renunciavit cum iuramento paternae hereditati an possit obtinere relaxationem a iuramento. ibidem.
filia si renunciet bonis paternis cum iuramento: an nepotes excepta exclusi esse videantur: et quid si superuinant anno. vide. j. renunciatio. fo. ibidem.
filie renunciatio nil valet si nihil percipit de bonis paternis per dote vel donatione propter nuptias: aut alio quod succedit loco legitime in. v. effectu. versi. ad viii tamem. fo. xix.
filia per patrem dotata si bonis maternis et fraternis cum iuramento renunciavit ex quibus nil est consecuta: an possit aliquid consequi. et an possit a sacramento dispescari in quinto effectu versi. item ex premissis. ibidem.
filius familias: an possit mouere sine patris consensu in quinqagesimo secundo effectu. fo. lv.
filius familias. in studio ex his an possit per patrem renocari. ibidem.
forma dat esse rei et conservat eam inesse in vigesimo sexto effectu circa principium. fo. xliij.
forma est perfectio cum inslibet dispositionis. ibidem.
forme omissione in qualibet etiam minima qualitate totum viciat actu in dicto. xxvi. effectu. versi. omissione enim. ibidem.
fuga officialis facit ut stetur iuramento dannum passi in. lxxij. effectu post principium. fo. lxij.
fundamentum ubi non subest quod potest subsequi in ultimis. fo. lxxxij.
In furto: an habeat locum. l. si quando. C. unde vi. in. lxxij. effectu. versi. quod etiam. fo. lxiij.

C De littera. S.

- S**arentigia quid sit in. xxij. effectu. fo. xlj.
Sarentigia tantum instrumentum quod habet executionem param. ibidem et j. instrumentum. ibidem.
Sarentigie vim habet iuramentum. j. iuramentum: et in dicto vis-

Tabula Alphabetica

gesimo secundo effectu.

ibidem.

Barentigia habet effectū ut alteri per alterū acquirat actio
sine cessione in. liij. effectu.

fo. lv.

Generalis sermo nō cōprehendit illicitum in quarto effectu
versicu. viij. adduco.

fo. xiiij.

C De littera. M.

H Erodes nō tenebat dare puelle psallēti caput Joānis
licet iurasset in. iiij. effectu. versi. viij. adduco. fo. xiiij.

Hereditas pacto dari nō pōt aut admi. ī. pactū. ibidem.

Hereditas filijs debetur instinctu naturali in quinto effectu
versi. quinta ratio.

fo. xvij.

Hereditas parentū iure divino debet filijs. vī. p̄terea. ibid.

Heres obligati ad factū cū iuramento nō pōt p̄cise cōpellit ad
factū in. xviij. effectu et in. xxiiij. circa prim.

fo. xxxvij.

Heres ppter iuramentū sui p̄decessoris nō efficit de foio ec-
clesie in. xxiij. effectu. et. xxiiij.

fo. xlj.

Homicidiū quare hodie nō habeat locū. et de illius materia
in primo remedio litium finiendarū.

fo. lxxij.

Honestatē p̄seruari publica suadet vtilitas in tertio effectu
versi. quod esset contra.

fo. xij.

Honestas p̄ diuitias p̄seruari supra diuitie hmōi dictio hmōi
est restrictiua in. iiiij. estectu. vī. vi. tēperetis.

fo. xvij.

C De littera. I.

Ignorātia: an p̄ iuramentū pbek in. lxxij. effec. fo. lxv.

Impubes quādo dicaf primus libertati. i. viij. effectu.
versi. et impubes dicif: et an iura loquētia de remedio puberū
locū habeat in impubere pubertati proximo in. viij. effectu.
versi. et illud qđ dictum.

fo. xxvj.

Impubes quo ad deū: an ligetur iuramēto.

ibidem.

Impossibilitas aut magna difficultas excusat a periurio in
decimo octavo effectu.

fo. xxxvij.

Impedimentū an probek p̄ iuramētu in. lxxij. esse. vī. itē et q̄r-
to. et ibidē qđ dicaf esse iustū impedimentū.

fo. lxiij.

Impetrās litteras ad alienā diocesim: an possit pbare p̄ in-
ramētum qđ nō audebat intrare diocesim aduersari in. lxxij.
effectu. versi. decimotertio admittitur.

fo. lxvj.

Tabula Alphabetica.

- Instrumentū in quo est appositiū iuramentū habet exentio-
nem paratā sicut sententia. s. cōtractus. fo. cl.
- Instrumenta garentigia quando habēt executionē paratā
in vigesimo secundo effectu. ibidem.
- Inquilius qui iurauit singulis annis soluere pōt expelli nō
expectato biennio in vigesimo quarto effectu. fo. xliij.
- Interesse cōtra dolosum in obmittēdo et nō faciendo: an per
iuramentum probetur in septuagesimo secundo effectu. ver-
sicu. predicta autem. fo. lxij.
- Juramento vnicō momento li serpeditur. in princ. in primo
notabili. fo. j.
- Juramentū est de iure divino inuentū. in prin. in. j. notabili
et melius in. ij. effectu. versi. q̄ huinsmodi. fo. j. z. ix.
- Juramenti expletus est de consuetudine. ibidem.
- Juramentū approbatione est de iure pretorio. ibidem.
- Juramentū impedit litis ingressum. ibidem. versicu. no. ij.
- Juramentū firmat donationem simplicem inter patrem et
filium. vide. s. donatio. fo. viij.
- Juramentū est de iure naturali in. j. effec. post prin. fo. j.
- Juramentū spectat ad forum ecclesie in primo effectu. ver-
sicu. et huic est. ibidem.
- Juramentum principaliter deo prestatur in primo effectu.
versi. cum iuramentū. fo. j.
- Juramentū donationē inter patrē et filiū validat si pater in-
ret non reuocare: al's non. s. donatio. fo. vij.
- Juramentū qđ pōt seruari sine interitu salutis eterne est ser-
uandum in. ij. effectu. versi. in proposito. fo. ix.
- Juramenti vires non impediuntur propter causas remotas
que ad esse et nō esse se habent in secundo effectu. versicu. ta-
les enim. fo. ix.
- Juramentū cōfirmat donationē per militem magnificū do-
minum armigerū pres byterū aduocatum et doctorem regē-
tem respectine cōcubine factam in tertio effectu. versic. ves-
timentamen. circa finem. fo. xij.
- Juramentū firmat validiorem et efficacitatem reddit et ultra
naturam alterat id super quo apponitur. in quarto effectu

Tabula Alphabetica:

- circa principium. fo. xiij.
Juramentum sup trāfactione appositū.an habeat vim clausule.vt si non valeat iure trāfactionis valeat omni iure quo melius poterit in.iiij.effectu circa princi. fol.ibidem.
Juramentum sicut naturā actus super quo interponitur in iiij.effectu.versi. cōtrariū tenuit Ludo.iurās stare arbitrio intelligitur sicut subiectam materiā sc̄ vel soluere interesse ē iiij.effectu post princi. fo.ibidem.
Juramentum appositū in aliquo cōtractu recipit oēs condītiones subauditiones.limitationes quas habet ille cōtract⁹ in.iiij.effectu.versi.ij.adduco. fo.ibidem
Juramentum solum extenditur ad casus ad quos renūctio. folio.ibidem.
Juramentum generale nō comprehendit illicitum.in quarto effectu.versiculo septimo.adduco et ibi multipliciter ex̄emplificatur. fo. xiiij.
Jurās seruare statuta intelligitur si sint iusta. fo.ibidem
Jurās nō renelare cōsi.secreta intelligif si sit licitu. ibidē.
Jurās non esse cōtra aliquē intelligitur in re illicita. ibidē
• Jurās nō alienare bona ecclie intelligitur illicite. ibidem
• Jurans residere in ecclesia poterit pro necessitate se absen-
tare. fo.ibidem.
Juramentum generale non extenditur ad incognita.in.iiij.
effectu.versi.viij.adduco. fo.xv.
Jurans obedire mādatis iudicis poterit appellare si grāve-
tur.in.iiij.effectu.versi.xj.adduco. fo.ibidem
Juramentū interpretatur.vt minus obliget iurātem q̄ possit
in.iiij.effectu.versi.xj.adduco. fo.ibidem.
Juramentum est accessorium.in quarto effectu.versic.xiij.
facit. fo.ibidem.
Juramentum non habet effectum si consensus deficiat.su-
pra consensus.
Juramentum tollit modificationem legis factam super ali-
quo actn.supra consensus.
Juramentum contra ius diuinū est inualidū.in.iiij.effectu-
versi.ij.temperetis.

Tabula Alphabetica.

- Juramentum nō sapit naturā accidentalem q̄ aduenit contractui post morā ibidem. versi. iij. tēperabitis. fo. ibidē
- Juramentum efficacius firmat contractum in quarto effectu. versi. iiiij. temperetis. fo. xvij.
- Juramētū facit ut petatur pena vltra interesse in. iiij. effectu versi. addatis q̄ virtute. fo. ibidē
- Juramentū explicitum debet precise obseruari si aliquid ad dat vltra naturaz actus in quarto effectu. versicu. octavo lis mitetis. ibidem.
- Juramentū iudiciū equiparantur in. v. effectu. versi. cū ins dicium z in. viij. effectu. fo. xviij. z. xxiij.
- Juramentū in alterius preiudiciū nō potest relaxari in quinto effectu. versi. iuramentū enim. fo. xvij.
- Juramentū hz vim pbatiōis. in. lxxij. effec. circa prin. fo. lxxij.
- Juramentū iudiciale habet vim pbationis. ibidem.
- Juramentū prestitū per vim passum cōtra violentū raptorē habet vim probationis. ibidem.
- Juramēto res portatis an stek si asserat q̄ vult cā sui vsus. et nō causa vendendi in. lxxij. effectu. versi. x. fo. lxvj.
- Juramēto alicuius an testek. in spe causatibus ad foꝝ cōtentiosum in hys que depēdent. ab animo in. lxxij. effectu. versi cu. ij. tēperetis. fo. lxvij.
- Juramēto alienius. q̄ bona fide possidet nō stat nisi habeat titulū in. lxxij. effectu. versi. iij. limitetis. ibidem.
- Juramentū purgationis quādo locū habeat in. lxxij. effectu versi. an autem probatio. ibidem.
- Juramentū metu extortū est ipso iure nullū neq̄ validat cōtractum in. xxxvij. effectu. fo. l.
- Jurās soluere vsuras anteceas. z quid si velate fuerint promisse in. xxxvij. effectu. ibidē qn̄ aliquid pmittit per pactuz symoniacū cum iuramento: fo. li.
- Juramētū iocose platū qn̄ obligat in. xlv. effectu. fo. liij.
- Juramentū an debet interpretari s̄m mentē iurantis vel de ferentis in. l. effectu. fo. liij.
- Jurans calore iracundie quādo obligatur supra. in versicu. calore iracundie. ibidem.

Tabula Alphabetica

Juramentum facit ut alteri acquirat actio sine cessione. s. in
versicu. actio.

Juramentū in testamētis appositū de nō renocando qualem
effectum habet. j. testameutum.

Juramentū contra bonos mores ciuilis et naturales an va-
leat in. lxiiij. effectu. fo. lviij.

Juratū statutū. vel quētio an censetur esse sublata p clausulā
nō obstā. statutis quētionib⁹ rē in. lxij. effec. circa fī. fo. lviij.

Juramentū habet vim clausule codicillaris in. lxiij. effectu.
z. lxiij. vbi etiam dicitur q̄ substitutione directam trahit ad
fideicomissum. ibidem.

Juramentū habet effectum ut res valeat modo meliori quo
valere poterit. ibidem.

Juramentū h̄z vim cōtestationis in. lxviij. effectu. fo. lxiij.

Juramentū de calūpnia. a quibus excuset. s. in versicu. calū-
pnie iuramentum. ibidē.

Juramentū in iudicio per minorē. xxv. annor̄ prestitum ha-
bilitat eius personā ut nō possit in integrū restituī. j. in versi.
minor. ibidem.

Juramentū in supplementū qualē probationē facit in. lxxij.
effectu versi. proinde. interdū iuramentū z an possit. in cau-
sa matrimoniali deferri. fo. lxiij.

Juramentū an veniat appellatione legitime probationis in
lxxij. effectu versi. z cum diximus. ibidē.

Juramentū habet vim sententie in. lxxv. effectu. fo. lxx.

Juramentū pmissoriū nō obligat pmissente in. xvij: casibus
quos vide remissione in. lxxv. effectu. fo. lviij.

Juramentalis obligatio nō potest tolli per papam supra ob-
ligati. fo. xix.

Juramentū manū regia est tuendum z indices regq̄ sup hoc
debēt implorari in. v. effectu veri. quinimmo. ibidē.

Juramentū h̄z vim insertionis cause vbi est necessaria sicut
in cautione sine causa iurata si iurās sit talis qui verisimili-
ter vires iuramenti intelligit in. viij. effectu. fo. xxiiij.

Juramentum primum regulariter valet. et non s̄m contra
b g.

Tabula. Alphabetica:

- Und prestitū in. viij. effectu. versi. rursus pmissa. ibidē.
Juramentū scdm in multis casibus valet et nō primū in mul-
tis casibus quos vide in. viij. effectu versic. et de veritate dis-
cere glo. fo. xij.
- Juramentū an firmet distractus. s. distractus. ibidē.
Juramentū psumptionis certioratiōis inducit et nullū erro-
rem in actu interuenisse in. x. effectu in prīm. et q̄ cōsulte fuit
processum in. xiij. effectu. fo. xxvij.
- Juramentū habet vim expressi consensus in casu in quo als
expressus p̄sensus requiri nec sufficeret generalis in vnde-
cimo effectu in principio. fo. xix.
- Jurans nō venire ptra contr etū videt renūciare. l. iij. C. de
rescinden. vendi. xj. effectu. ibidē.
- Juramentū intelligit et restringit scdm naturā actus super
quo interponit in. xj. effectu. et in. iiij. effectu v̄sic. iij. adduco
qd aut sit verū vide in dicto. xj. effectu. ibidē.
- Jurans itare arbitrio alterius. intelligitur vel soluere penā
in vndecimo effectu. ibidē.
- Juramentum non tollit. l. si vñq̄. C. de reuocā. dona. in vns-
decimo effectu in fine. fo. xxx.
- Juramentū h̄z vim solutionis facte in. xiiij. effec. fo. xxvij.
- Juramentū ipso iure tollit obligationē naturalem in deci-
moquarto effectu. ibidē.
- Juramentū habet vim acceptilationis in. xv. effec. ibidē.
- Juramentū habet vim nouatiōis et delegationis in decimo-
sesto effectu. fo. xxiv.
- Juramentū impedit penitentiā in. xix. effectu. fo. xxvij.
- Juramentū facit rem nō esse integrā. ibidē.
- Juramentū habet vim clausule rato manente pacto vide in
versicu. rato manente pacto. ibidē.
- Juramentū perpetuat actionē ad. xl. annos invigesimosecū
do effectu. fo. xij.
- Juramentū habet vim guarentigie. fo. xl.
- Juramentū addit forū foro in. xxiij. effectu. fo. xlj.
- Juramentū habet vim clausule vna curia pro alia non ces-
ante in. xxiij. effectu. ibidē.

Tabula Alphabetica.

- Juramentū habet vim interpellationis et cōstituit quēm in
mora in. xxiij. effectu. fo. xlj.
Juramentū h̄z vim p̄testationis. iti. xxiij. effectu. fo. xlii.
Juramentū cōstituit debitorē nō soluentē in pacto etiā nullā
interpellatione intercedente. ibidē.
Juramentū dilationē legalem abreviat. ibidē.
Juramentū accedēs cōtractui an casseſ princ. cōtractu cas-
sato. s. accessoriū. ibidem.
Juramentū h̄z causam p̄cisam in. xxix. effectu. fo. xlvii.
Juramentū an trāseat ad heredes in. xxxij. effectu. fo. xl.
Jurādī facultas an transeat ad heredes. fo. lxvij.
Jurās se aliquid daturū vel facturū per se aut heredes suos
an heredes obligentur. ibidem.
Iudic̄ calor validat confessionē in. vii. effectu. fo. xxij.
Iudex potest in aliquo supplere ex officio etiā partibus non
requirentib⁹ in. lxi. effectu. fo. lvi.
Iudex per quantū tēpus finito officio debeat stare in sindica-
tu in. lxxij. effectu circa prin. fo. lrj.
Iudex poterit moderare iuramentū cōtraviolentū vel dolosum
prestitū quādo ad interesse agit in. lxxij. effectu. in tēpe-
ramento. ibidem.
Iudex ex officio suo potest repellere agētem sine actione in
ultimo. s. fo. lxx.
Iudicis officiū quotplex est. ibidē versi. et iudicis officium
est. ibidem.
In iudicij⁹ quasi cōtrahimus in. lxx. effectu. fo. lxi.

C De littera. I.

IEx est fundata super bonis morib⁹ cini lib⁹ in. ii. ef-
fectu. versi. q̄ illud debet intelligi quādo lex vel statu-
tū dicit stari dicto alicui⁹ de eo quod sibi videtur; an ille te-
neatur inrare. fol. viij.
Legitime iure nature debite renūciare videtur filia que enī
iuramento renuncianit bonis paternis iuxta formam. c. q̄uis
pac. de pac. in. vi. et. xi. effectu circa principiū. fo. xxiij. xxix.
Lis vñico momento expeditur per iuramentum supra iura-
mentum. ibidem.

b ij

Tabula Alphabetica

- Lis per iuramentū finitur in remedīs litiū finiendarū cīrēa
principium. fo. lxx.
- Lis finitur propter hermocidiūz in primo remedio litium fi-
niendarum. fo. lxxj.
- Litis ingressus impedīs per exceptionē iuramenti supra iura
mentum. fo. lvij.
- Litis cōtestatio an impedit p̄iuramētū. s. exceptio. fo. lxx.
- Liberor existētia: an faciat cessare substitutionē si liberi res
nunciauerint cū iuramento paternē hereditati in seragēsi
moquarto effectu. fo. lix.

C De littera. A.

- A**lum maius est euitādum. in secūdo effectu versic.
verūtamen. fo. viij.
- A** Maior pars creditor̄ nō pōt preindicare minori in iudicūs
quinquenālibus donādis si debitum sit iuratū in vigesimo-
quinto effectu. fo. xlīi.
- A**Maritus si p̄mittat uxori de nō accusando eā de adulterio:
an valeat & quid si iurauerit in. xxxix. effectu. fo. lī.
- A** Masculus & femina si reperiānt in actu venereo & iurēt mas-
troniūz per prius cōtraxisse: an excusentur a pena in. lxxi.
effectu. fo. lxx.
- A** Metu cōpulsus soluere: an possit repetere in quadragesimo
octano effectu. fo. liii.
- A** Metu iurare cōpulsus soluere id ad qđ tenebatur: an possit
petere absolutionem a iuramento. ibidem.
- A** Metu promittens cū iuramento si post soluat an possit re-
petere. s. in ver. solvens.
- A** Miles: an possit dare cōcubine. s. donatio.
- A** Milites armate militie magni dñi & armigeri equiparātur
quo ad hoc vt iurā loquentia de uno extendātur ad alios in
iū. effect. ver. & ea que dicta. fo. xij.
- A** Minor. xxv. annoz agens vel cōuentus si iuravit nō venire
contra eius persona legitimatur & nō poterit petere restitu-
tionem in integrum in. lxx. effectu. fo. lxi.
- A** Minor pubes si iuret super cōtractu reputatur maior & non
potest restituī aduersus contractū & que sunt solēnitates re-

Tabula Alphabetica

- quis sit in alienationibus talium personarū. vide in. viij. esse
etū circa principiuꝝ. Et an valeat alienatio fendi minoris si-
ne decreto. j. pubes. fo. xxxiiij.
Minor lesus an possit absolutioneꝝ a iuramento petere. et a
dispositione aut̄. sacramēta puberū recedere in. viij. effectu
versi. an autem minor. ibidem.
Minor qui se asserit maiorem cum iuramento qua pena sit
afficiendus. fo. xxxiiij.
Minor iurans super cōtractu poterit restituī si interueniat
enormissima lesio. fo. xxv.
Minor si per prius iurauerit nō facere aliquē cōtractū si illū
postea faciat et inret an illud valeat. ibidem.
Mors gestate sordentibus est solatum in. iij. effectu. versi.
preterea. fo. xj.
Mora quis excusatur a mora ppter difficultatē etiaze trans-
tura cōtractus in. iiij. effectu. versi. v. adduco. fo. xliij.
Mora pōt de equitate canonica quā docūq; purgari. Iz iura-
mentum interuenierit in. xx. effectu. fo. xxxviij.
Mulier cū iuramēto fideibēs et velleyano renūciās presu-
mitur certiorata in. x. effectu circa principiū. fo. xxviij.
Mulieris intercessio facta p eius marito valet si iuramen-
tum interueniat in. x. effectu. ibidem.

De littera. M.

- M**ōstrum nō potest amplius ex alia causa fieri nostrum
in primo effectu circa principiū. fo. ij.
Mōua causa nō recipit restrictionē a dispositione simpli ci in
quarto effectu versic. iij. adduco et ibi diversimode exemplifi-
catur. fo. xiij.
Notarius debet apponere clausulas cōsuetas nō tamē iura-
mentum nisi fuerit dictū etiam si sit cōsuetudo in quarto ef-
fectu in fine. fo. xvij.
Notario non creditur de gestis ab eo sed corazeo in decimo
effectu. fo. xxviij.
Non numerate pecunie exceptionē nō potest opponere qui
illi renūciauit cum iuramento si iurauerit nō cōtrauenire
in decimo effectu. ibidem.

Tebula Alphabeta

Mouatio qualiter fiat vide remissione in. xvij. effec. fo. xxxvij.

C De littera. D.

Obligatio naturalis oritur inter patrem et filium primo effectu post principem. fo. ii.

Obligatio naturalis inter patrem et filium operatur hodie sicut quodlibet pactum donationis in. i. effec. versi. item illa. ibidem.

Obligatio iuramenti talis est de iure divino vide. 3. iuramenti. fo. xvij.

Obligatio iuramenti talis non potest tolli per papam in. v. effectu. versi. unde panorum. fo. xvij.

Oblivio non presumpitur ubi iuramentum intercessit in vi gesimoquarto effectu. fo. xliij.

Obligationi facti succedit obligatio ad interesse nisi interveniat iuramentum quia precise copellitur ad factum in. xviij.

effectu. 2. xxxij. fo. xxxvij. 2. xlviij.

Obium impedit generationem proli in. ii. effectu. versicu. secunda potest. fo. vij.

Opinio que faret anime et religioni est sequenda in. viij. effectu. versicu. in dubiis tamquam et illa que faret iuramento in. lvij.

effectu. fo. xxv. 2. xxvj.

C De littera. P.

Pater et filius pro una persona reputantur in primo effectu circa principium. fo. ii.

Pater qui votum promittit de bonis suis et matris filie a de suis tenet videatur promississe in. v. effectu. versi. rursus ad propositum. fo. xx.

Pater donans filio licentiam generalē donandi cum iuramento videtur etiam specifice donasse licentias donandi causa mortis in. xj. effectu. fo. xxir.

Patria potestas non curatur in spiritualibus in primo effectu versicu. est ergo regula. fo. ii.

Patria potestas non curatur in castrenibus in primo effectu versicu. confert. ibidem.

Pacta inequalia inter coniuges quando valeant vide supra agensamenta.

Pactum de non succedendo regulariter non valet in. v. effectu circa principem et ibi plures ponuntur rationes. fo. xvij.

Tabula Alphabetica.

- Pactum patris nō debet filium nimis timidum reddere.in
quinto effectu.circa prin. fo.ibidem
- Pacto non potest dari aut adimi hereditas fo.ibidē.
- Pactum de non succedendo vallatur iuramento.in.v.effec-
tu.versi.verūtamen predicta conclusio. fo.xviij.
- Pactum in contractu matrimonij q̄ filius primogenitus sit
heres an sit validū et an firmetur iuramento.in quinto effec-
tu.versi.addatis. fo.xxij.
- Pactum legis cōmissorie est reprobatum in pignoribus nisi
iuramentū intercedat.in.iij.effectu. fo.xxvij.
- Pactum legis cōmissorie valet etiā in pingnorib⁹ si fiat ex i-
teruallo quo ad recipiendū nō quo ad agendū. fo.ibidē
- Pactum legis commissorie non valet in venditionibus ibi-
dem et ibi pue que verba fiat.
- Et pacto legis cōmissorie et adiectionis in diem an debeant-
tur laudimūnia ibidem remissive.
- Pactum nudum vestitur iuramento et produceit actionem
in.xij.effectu. fol.xxiij.
- Quod ex pacto vestito oriatur actio vel q̄ compellatur ad
obseruantiam iuramenti super pacto nudo est magna diffe-
rentia. fo.ibidem.
- Pauperes et miseri sunt cito flexibiles.in tertio effectu.ver-
siculo pauperes enim: fo.xj.
- apa ligatur iuramento nec potest seipsum sine causa ab-
soluere.in quinto effectu.versi.rursus dicit et.lv.ybi loqtur
de inferiori prelato. fo.xij.
- Par est ius cōcedendi et dispensandi.in.lvj.effe. fo.lvj.
- Periurus plus peccat q̄ adulter homicida aut voti trans-
gressor et periurium est maius delictum.in.ij.effectu.versi.
immo plus peccat fo.vij.
- Periurus animam propriam interficit.in secundo effectu.
versi.et animam. fo.ibidem
- Periurus beneficio priuari potest et dignitatem amittit in
secundo effectu versi.vnde et potest. fo.ibidē.
- Periuri granes patiuntur penas et infames efficiuntur in
secundo effectu.versi.binc est. fo.ibidē

Tabula Alphabetica.

- Penalia iura an extendant fauore animaruz in. viij. effectu
versi. immo ybi tractatur. fo. xxv.
- Dene cōuētionales qñ possunt exigi vltra interesse in. xlviij.
effectu. et quid si iuramentū interueniat. fo. liij.
- Dene legales sunt exigibiles vltra interesse. ibidem.
- Pensio in beneficis an possit imponir an per modū rote fru
ctuuz et quid debet reservari titulario beneficiū vide in. vi. re
medio litiū finiendarū et ibidē de cōgrua portione debita vi
carūs perpetnis. fo. lxxvij.
- Populus iurans an obligat successores ad periuriū in trige
simoquarto effectu. fo. xlviij.
- Prilegata nō cōferunt in. i. effectu. versi. qz plegata. fo. iij.
- Prolissusceptio est effectus et finis matrimonij. in. ii. effectu
versi. secunda potest. fo. vij.
- Prelatus iurans nō alienare bona ecclesie intelligitur illici
te vide supra iurans.
- Promissio facti alieni iurata valet etiaz de iure civili in. vij.
effec. vñ. et per d. c. et ibi quid videat pmittere. fo. xxxiiij.
- Priorogās iurisdictionē in indicē nō suū cuz iuramēto nō pōt
penitere etiam re integra in. xix. effectu. fo. xxxviij.
- Prescriptio nō impeditur per pactum nisi iuratuz fuerit in
vigesimali primo effectu. fo. xxxix.
- Prescriptio quo iure sit introducta. ibidem.
- Prescriptio quo fauore sit introducta. ibidem.
- Prescriptio an locū habeat si iuramētu. in hēc iteruenerit
ibidem et quid de successore iurantis. ibidem.
- Princeps aduersus debituz iuratu nō videt cōcessisse indus
cias quinquenales in. rrx. effectu. fo. xliij.
- Procuator pstitutus ad resignandū vel permutandū bene
ficiū nō pōt reuocari si fuerit prestitū iuramentū de nō re
uocando in. xix. effectu. fo. xxxviij.
- Procuator generalis nō potest deferre iuramētū nisi ha
beat speciale mandatum aut sit datus cum libera in trigesi
moquinto effectu. fo. l.
- Procuator cū libera. l3 possit deferre iuramētū quo ad ob
ligandū dñium nō ppter hoc ligatur anima iurantis.

Tabula Alphabetica

- Procurator cōstitutus ad recipiendū nō potest cōfiteri se reo
cepisse nisi dominus iurauerit se ratum habiturum in. lxx.
effectu. fo. lxx.
- Procurator an possit per minorē. xxv. annoꝝ cōstitui si iura
mentum interueniat in. lxx. effectu. fo. lxx.
- Probatio de eo q̄ nouiter ad meā noticiā puenit an fiat suf-
ficienter per iuramentū in. lxx. effectu. fo. lxx.
- Probatio q̄ res ad aliquē nō puenit an sufficiat per iurame-
tum in. lxx. effectu versi. viii. principaliter. fo. lxv.
- Probatio supcōrūstātūs alicuius facti qđ admittat p̄ iura-
mentum in. lxx. effectu. versi. xi. admittit. et ibidē de p̄suetu-
dine disponente q̄ in dānis stetur dicto iurato denunciato-
ris versi. rursus. fo. lxvi.
- Probationis legitime appellatione an veniat iuramentum
vide supra iuramentum.
- Pubes etiā cū iuramento nō potest alienare fēndū sine de-
creto in. vii. effectu versi. hoc autē tēperetis. fo. xxv.

¶ Delittera M.

- B**Ecusatio iudicis an q̄ quis habeat instā causam recu-
sondi iudicē tanq̄ suspectū possit probari per iuramē-
tum in. lxx. effectu versi. xii. admittitur. fo. lxv.
- Renūciāns iuri cōpetenti et cōpetituro videtur renunciare
iuri ex nona causa superveniente in quarto effectu versi. iii.
adduco. fo. xii.
- Renūciatio de nō petendo reductionē ad arbitriū boni viri
intelligitur si eque arbitrati fuerit eodē modo si iurati fues-
tit in. iii. effectu versi. ix. adduco. fo. xv.
- Renūciatio cū iuramēto an valeat in. xl. effectu. fo. lii.
- Renūciari nō potest iuri de futuro per simplicē renūciatio-
nem in. v. effectu cīrea principiū. fo. xvii.
- Renūciatio simpler iuri de futuro calore indēcē validatur
in. v. effectu versi. et facit. fo. xvi.
- Renūciatio facta per filiā excludit nedū illā sed et nepotes
ex eā in. v. effectu. versi. vbi etiā dicit. fo. xix.
- Renūciatio facta per filiā an excludat nepotes si superui-
uant aūo. ibidem.

Tabula Alphabetica.

- Renuncians bonis paternis cū iuramento an videatur renunciare legitime superversi. legitime.
Renunciare casibus fortuitis quādō quis possit supra inversu. casibus fortuitis.
Renūciari an possit legi prohibitive si iuramentū iterneiat in trigesimo effectu. fo. xlviij.
Renunciās liti an videat renūciare cause vel instātie in. viij. remedio litiū finiendarū et quid in beneficialib⁹. fo. lxxvij.
Renūciari nō pōt in bñficialib⁹ nisi i manib⁹ superioris. ibid.
Renūciatio litis nullā causam requirit et quid si fiat renūciatio litis per administratore reipublice. ibidem.

De littera. S.

- Satisdationis onus suppletur per iuramentū in. xliij. effectu et ibi. fo. liij.
Satisdare qui non vult nō possit contra ipsum iurari.
Sermo generalis non extenditur ad cognita in. iiiij. effectu versi. viij. adduceo. fo. xv
Sepulturā eligens eum iuramēto an possit voluntate illam post mutare in. lxxvij. effectu. fo. lx.
Secreta patrimonij nostri debet esse occulta in. lxxvij. effectu post principium. fo. lxij.
Sententia diffinitiva imponit finē liti in. iii. remedio litium finiendarū et ibi quid dicatur sententia diffinitiva. et quid interlocutoria. fo. lxij.
Simulationē allegare nō pōt qui iuravit oīar singula in instrumento cōtentā esse vera in. xlj. effectu. fo. liij.
Solutio est p̄ prius modus dissoluendi contractus in. xliij. effectu. fo. xxxiij.
Solennitas habet vim forme in vigesimosexto effectu circa principium. fo. xliij.
Soluere promittens cū iuramento non potest opponere exceptionem dolo facis q̄r petis qđ restiturus es in quadragessimotertio effectu. fo. liij.
Soluens illud qđ metu cū iuramēto de obseruādo cōtractū pmiserat an possit repetere in. lv. effectu. fo. lv.
Spoliatus qui post spoliationē renūcianit possessorio recus-

Tabula Alphabetica.

- perande si renūcianit et petitioni restitutionis spoliatorum enī
iuramento nō poterit restituī obstatē dicta exceptione alī se-
cus in. t. effectu circa finem. fo. xxix.
- Sponsa an per transductionem osculum cohabitationē effi-
ciatur uxor et quid si sponsalia erant iurata. quadragesimo-
sesto effectu. fo. liij.
- Sponsalia de futuro quando transeunt matrimonium et an
per transductionem transeat si sint iurata in quadragesimo-
sesto effectu. fo. ibidem.
- Statutum q̄ filia dotata non habeat regressum ad bona pa-
tris si fuerit dotata de bonis uxoris an illā excludat et quid
si dicatur q̄ dotat de bonis fratris si dotetur de bonis suō p̄fī
in quinto effectu circa finem. fo. xxij.
- Statutum requirens ut inter coniuges ad rei postulationē
fiat compromissum non extenditur ad p̄missionem iuratam
in. xxvij. effectu fo. xlvi.
- Statutū nō debet extendi ad easum illicitum. fo. ibidē.
- Statutū q̄ debeat fieri cōpromissum iter cōiunctos habet lo-
cum in causa principali sed non appellationis fo. ibidem
- Statutum si disponit cautionem interponi an satis sit si pre-
stet iuratoriam in. xluij. effectu. fo. liij.
- Statutum recipit iterptationē a iure cōmuni. fo. ibidē.
- Stillus quid sit et de eius effectu. in secundo remedio litiūz
finiendarum. fo. lxij.
- Stipulatio alteri per alterum facta. valet si interueniat iu-
ramentum. in. xvij. effectu. fo. xxxv.
- C De littera. C.**
- T**estis an possit per procuratōrē. in. xxxv. effectu. fo. l.
- Testes subtrahēs qua pena puniatur vide remissione ī
lxxij. effectu versi. subdatis tamen. fo. lxiij.
- Testis dicto non statur sine iuramento in. lxxij. effectu idem
si deponat de pericia artis. fo. lxix
- Testamentum in quo est iuramentum de non reuocando an
possit renocari et quid operetur tale iuramentum in sexagesi
mo secundo effectu. t. lxxv. in trāsactione debet aliquid dari
vel retineri in. j. notabili circa principiū. fo. lvij. t. lxx.

Tabula Alphabetica.

- Trāfactio nō ita faciliter inducif sicut iuramentū. ibidē.
Trāfactio facta nil dato retēto aut pmissō nō valet vt trāfactio
nec vt pactū et idē si fuerit facta post rem iudicatā. se-
cū si fuerit iuramentū appositū qr tūc valet vt pactū in.iiij.
effectu circa principiū. fo. xij.
- Trāfactio iurata an iportet clausulā si nō valet vt trāfactio
valeat omni iure quo melius poterit vide supra iuramentū.
Transigi an possit super depēdētibus ex testamēto nō visis
verbis testamenti sicū testamento illi solemnitatē renuncie-
tur in. xxix. effectu. fo. xlviij.
- Transactio nō rescinditur pretextu lesionis enormis in . iiij.
remedio litium finiendarum. fo. lxxij.
- Trāfactio in genere aut in specie quō assumat. ibidem.
- Trāfactio imponit finē litii et illius ingressum impedit in. v.
remedio litium finiendarum. fo. lxxvij.
- Transactio habet clausulā ad iudicē nō iri. ibidem.
- Transactio pretextu instrumenti de nouo reperti an rescin-
datur. ibidem.
- Transactio adnullat pbationes etiā p testes factas. ibidē.
- Transactio super matrimonio an valeat. ib idem.
- Transactio et res iudicata equiparantur. ibidem.

De littera. U.

- U**erba narratiua notariū super meritis vbi fundat do-
natione facta inter personas inter se donare prohibitas
non probant. s. in versi. donatio.
- Verbu equiuocū ad bonū et ad malū semper capis in bonū et
non in malū in. iiij. effectu versi. viij. adduco. fo. xiij.
- Verba debent interpretari sūm mentē proferentis.
- Verba enunciatiua quādo apponuntur in testamētis an p-
bent vel disponant in. lxxij. effectu. et quid si in talibus fuerit
iuramentū et quid si iurasse se asserat. et quid si pars fuerit p-
sens vel notarius qui acceptet nomine illius in cnius fau-
rem dicta verba proferuntur. fo. ix.
- Uectigal de rebus quas causa propriū vsus quis desert an des-
beat solui in. lxxij. effectu. versi. x. et ibi an stetur iuramentū
portantis. fo. lxxij.

Tebnla Alphabetica

louēs calore iracūdie quādo obligēs supra calore iracūdie.
lōnntas testatoris est ambulatoria vſq; ad morteꝝ in. lxxij.
ſſectu. fo. lxxij.

lſuſfructus retentio operatur retentionem possessionis et
ominiꝝ in p̄mo effectu. verſi. dicitur autem. ſibi ponitur
iædam limitatio. fo. iij.

B. De Petruſia iuriū doctoꝝ Eaturei
ordinarie legens.

CEt ſic eſt finiſhuius tabule.

Olénis et per utilis

repetitio. l.i.j. ff. de iureinrā. per vtriusq
iuris doctorē & iterpretē dñm Antoniū
de Petruclia i floreti academia Latur
cen. regente & ordinarie legētē. nūc qd aduocatū re
giū patrie Laturensi. Anno dñi. AD. CCCCLV.
edita & ibi i legū gymnasio publicata i qua plus
res vntutes & effectū notabiles iuramenti vna cū qd
busdā alijs in eadē materia pegrinis & peculiarib⁹
decisionib⁹ in summa ponuntur feliciter incipit.

1505

Aximū remediū. l. ista quā repe
tendā assumpsi. in duas principales
fm Jaso. diuinis ptes. In prima ponif
vnū dictū nobis ostēdēdo iuramēti
effectū satis i genere. In scđa vō po
nif aliud dictū nobis ostēdēdo iura
mēti effectū magis i specie. Scđa ibi. Qua vel ex
pactiōe. & ista scđa i duas subdividit p̄ticulas. In
prima loqtur de effectū iuramēti cōventionalis seu
extra iudici alis. In scđa de effectu iuramēti iudi
cialis scđa ibi vel ex auēte. & sic summat fm Bar:
i ius iurādū est iductū ad lites finiēdas h.d. vel sic.
Et ppri⁹ ius iurandū tā extra iudiciū quoad cōtro
uerias qd in iudicio quoad lites dirimēdas maxis
mū opaf effectū. h.d. no. ex hac. l. qd iuramētu ad
finiēdas cōtrouerias extra iudiciū & lites i iudicio
est maximū remediū. Et ista maioritas esse v̄r re
spectu transactiōis & rei iudicate qd etiā sunt reme
dia decidēdaꝝ litiū nō tñ ita magna. qm̄ iuramētu
est maioris auētis dupli respectu. Videlz & prio
respectu effectū & istud pseqtur glo. j. in. l. imedia
te sequēti. Scđo respectu modi inducēdi. qd iura
mētu facili⁹ iducif qd trāfactio cū nō sit necesse i in
ramēto qd aliqd def vel retineaf. Sec⁹ i trāfactiōe.
l. trāfactio. C. de trāfac. Item facili⁹ qd sentētia. qd
nō est necessaria ordinis iuris seu iudicialis obser

Divisio
legis.Sūmas
rium.In iura
mēto nō
ē necesse
aliqd do

Primus effectus

ri vel res-
tineri se
cō i trās-
actione. natio vnicō esī momēto cōtrouersia seu lis pīra-
mētum expedīt ita dicit Bar. in. d.l. īmediate se-
queñ. vñi. Quero i quo est maior. Nota scđo ex p̄-
senti. l. ibi i vsum venit insurandi religio q̄ mate-
ria iuramēti fuit iuventa de consuetudine contra. c.
Et si xp̄s de iure iurā. et Possum⁹ dicere q̄ iuramē-
tū sui iuentiōe est de iure diuino vt in. d.c. et si xp̄s.
Sed quo ad ei⁹ explectū circalites finiendas est ex-
cōsuetudine. Et hoc sentit l̄fa n̄a et postmodū p̄-
tor de eo fecit edictū vt i.l. ait pretor. j. eo. tit. Ideo
explect⁹ approbatione d̄r de iure p̄torio. Nota tertio etiā ex
iuramētū hac. l. fm Jaco. butry. frā. tigri Alberti. Ang. Ja-
tiē de cō son. et reliquos modernos hic scribētes q̄ exceptio
suetudie. iuris iurādī d̄r litis finite vthie et i.l. post rem. j. de
Iuramētū. Et ideo ipedit lit⁹ igrēssum. l. nā et poesta-
ti excep-
tio lit⁹ i. Jason quē videre potest. do. Bar. hic qrit. Quos
spōdēdo ponit tria mēbra q̄ etiā colligunt ex glo-
gressum. posita sup pñr̄ tituli rubri. put ibi vidist⁹. Et hic
videre potestis p̄ eūdē Bar.

Primus effectus iuramenti.

Et quia. l. p̄sens tam de extra iudiciali q̄ indi-
ciali iuramēti effectu q̄ multiplex est loqtur
tradā vobis hic seriatim quosdā effect⁹ notabiles
et magis cothidianos et fertiles quos iuramētū p-
ducit tam extra iudiciū vtpnta in cōtractib⁹ vlti-
mis q̄ volūtati⁹ et alij q̄busdā actib⁹ q̄ i iudicio
et quos alibi ita i vñū glomeratos et adeo familia-
riter extēsos nō reperiēt⁹. Et prim⁹ veniēdo spe-
cifice ad cōtract⁹ dicat⁹ q̄ prim⁹ in cōtractib⁹ iura-
mēti effect⁹ existit. Qrlz de iure donatio simplex
et sine causa regularit iter patrē et filiū i potestate
cōstitutū nō valeat vt. l. donatiōes. C. de dona. i-
ter vir. et vxo. inr̄ ipossibilitate hoc causante pp̄t
patrē et si reflexū q̄ medio patrie potestat⁹ sit i ipsuz patrē. l.
lium nō cū de bonis. C. de dona. et. l. q̄. et ibi glo. j. C. de in-

Primi⁹
effectus
iuramēti
in cōtra-
ctibus.
Simpler
donatio et
sūcā cā int̄
patrē et si

offi. dona. qm̄ pater et fili⁹ i potestate p̄stitutus valet.
 turis fictioe p vna et eadē psona reputantur ut. l. Pater et fili⁹
 si. C. de impo. et alijs substi. facit bon⁹ tex. in. s. pro vna pso
 vero isti. de iutili stipu. Quicqđ em̄ acqrit fili⁹ na reputat.
 in p̄tate p̄stitut⁹ dātis castren⁹. et qsi pleno iure et
 aduēticysquo ad p̄prietatē acqrit patri. vt isti. Inter dantē
 p q̄s pso. nob̄ acqri. i p̄cipio. v̄si. Igit liberi. et accipiente
 adeo q̄ p̄ donādo filio sibypsi donare videref d̄cē distins
 qđ fieri nō pōt v̄ inre cū iter dātē et accipitē de ctio psonal,
 beat eē distictio psonalj. vt i.c. fi. extra de isti. et i
 c. didiscerim⁹. xxiij. q. j. et i.c. p̄ nfas. de iure pas
 tro. et i.c. debitū. de baptis. facit i ar. l. q. j. de sti
 pu. seruo et l. j. j. de aucto. tuto. et l. v̄ranniuo. in
 prun. j. de fidei⁹. illud em̄ qđ semel n̄fm ē ap̄li⁹
 ex alia cā n̄fm fieri nō pōt vt insti. de actio. s. sit
 itaq̄ discretis. et insti. de lega. s. si rē legatar⁹.
 et in. l. iij. s. ex plurib⁹. j. de acq. pos. et i.c. inter.
 circa fi. de fide instru. Merito igif cōcludēdū ē Juramētuz
 tales donatiōes de inre nō tenere pp̄ reflexum firmat dona
 quē put supra dictū fuit reciperēt in patrē cau tionē simpli
 sante patria potestate a iure civili itroducta p cē iter patrē
 ea q̄ habent i.l. placet. j. de acq. here. Uerūt̄ si et filium.
 interuenerit iuramētū talis donatio firmat et
 valida ita formaliter decidit Bal. in. l. s. q. col.
 v. sed qđ si fuit iter patrē et filium. C. de v̄suca.
 pro donato. et ita ēt cōcludit Bal. nouellus de
 Bartholi. de perusia per bonas et elegates ra
 tiōes i repetitio. rubri. j. de v̄b. obli. iiiij. col. v̄si. Juramētuz
 ex quo infero. Qd̄ vt ipse ibi dicit iuramentū est ē de iure na
 de iure naturali quo iure nō curat p̄fia ptas vñ
 costat q̄ inter patrē et filiū oris obligatio natu
 ralis vt. l. frater a fratre. j. de cōdi. inde. Estq̄ spectat ad
 ipm iuramētū quoddā vinculū spūale et sacrāle
 vt habetur in. c. cū. c. layc⁹. de for. cōpetē. li. vj. for ecclesia
 Et hinc est q̄ spectat ad forū ecclasticū vt ibi. In spūalib⁹
 estq̄ regula q̄ in spūalib⁹ patria ptas nō ē ipse
 dimēto. circa ipm filiū famili. nec de ea curat vt tria ptas.
 Bn

Primus effectus

in.c.si annū de indi.in.vj.Sic etiā patet i ma-
teria matrimonij vt habeat in.c.nō est nobis.de
spōsa.zi.c.j.z ibi no.de spō.ipube.z p glo.in.l.
paul9.s.de statu ho. Itē illa naturalis obliga-
tio q̄ orif iter patrē z filiū etiā fīm eqtatē iuris
gētiū opaf sicut q̄libet pactū donatiōis hodie
p.l.si q̄s argentū.C.de dona.et marie de eqtate
canonica deq̄ in.c.j.de pact. Nec illa obligatio
recipit aliquē reflexū i patrē:q̄ talis reflex⁹ in-
ducebat ppter viculū patrie ptatis iductū a iure
ciuili vt in.d.l.placet.j.de acq.here.cū filiū.vñ
cū ppter iuramētū tale viculū prie ptat⁹ sub-
cubat z pessundef. Ad merito talis reflex⁹ nō pōt
locū h̄re cōfert etiā ad pdicta:qm̄ ipsum ius ci-
uile vult q̄ rei publice fauore valeat donatio
ptis i filiū tanq̄ cadat i peculiū castrēse si res
donate p patrē filio militi spectat ad ipsas mi-
litiā.veluti arma et eq̄.vt.l.iiij.C.familie her-
cis.facit.l.iij.s.fīm hoc. j.de do.it vi.z vro.quo
casu p̄fia ptas nō est ipedimēto nec opatur tale
reflexū i p̄rem ipsi⁹ rei publice fauore. Ad ulto
mag⁹ z fortiori est dicēdū q̄ fauore dei z etiā aie
talis p̄fia ptas nō opef. Cū iuramētū p̄cipal⁹
p̄stek deo vt in.c.magne.ez de voto. Quare cū
huari possit sine iteritū salut⁹ eterne venit huā-
dū.als īueniēs esset piur⁹ z peccaret mortal⁹ i
sue aie pditionē vt in.c.cū ptingat.de iureiur.
Adagis em̄ est fanēdū aie q̄ rei publice:qm̄ aia
cuicūq̄ rei venit pferēda.l.sanxim⁹.C.de sacro
sanc.eccl.et.c.p̄cipim⁹.xij.q.j.c.matte⁹.de sy-
mo.ethāc ptem etiā tenuit idē Bal.primus in-
rubrica p̄sent⁹ ti.de iureinrā.in repe.et ita sen-
tit Jo.an.in addi.Spe.sup vbo.et.s.pacta.ti.
de dona.z Abb.sicu.et pleriq̄ alioz in dicto.c.
cū cōtingat.et ita etiā decidit Jo.berbe.in suo
iuris viatorio in titu.de dona.inter vi.z.vgorē

Incastrēfi-
bus nō cu-
ratur p̄fia
potestas.
Iuramētū
principal⁹
p̄statur deo

Anime fa-
uēdū est.

siq. colū. versi. supēst videre. et idem deciditur
 in questionib⁹ capelle Tholose. q. cclxij. in ad-
 di. vbi dicitur illā opinionē esse securiorē. Ue-
 rūtamen Pau. de castro tenuit cōtrarium: vis
 delicet q̄ donatio inter patrē et filiū nō firmes-
 tur iuramento in consi. ev. incipiē. circa bona;
 q̄. colū. in fi. versi. tertio videtur. Non facit tñ
 aliquā mentionē de prebaptisato dicto Bal. in
 predicta. l. fi. C. de vſuca. pro dona. posito: nec
 de alīs premissis fundamētis et opinionē eius
 dem Pau. etiam insecentus fuit Rapha. in cō-
 si. incipiente. de supradicto instrumento. Cum
 valde tamen debilibus fundamentis prout vis-
 dere potestis: et nescio si predicta consilia fues-
 rent inercogitate expedita: q̄ nō reperio q̄ pre-
 dicti Pau. de castro. et Rapha. hoc dixerint in
 lectura. Idecirco primam opinionem eredo ve-
 riorem et equiorem. et illam etiam pede fixo tes-
 net Jason. in. l. frater a fratre. circa fi. per bo-
 nas et elegātes rationes. infra de condī. inde
 bi. et ita tenuit Aland. consi. viij. et consi. clvij.
 in primo volu. vbi etiam tenet q̄ non solum do-
 natio sed q̄ n̄libet alia connentio inter patrem
 et filium firmatur iuramento. et id quod dictū
 est procedere debet presertim quando talis pa-
 ter donator expresse iuravit non renocare: als
 non vt multum notabiliter declarat Bal. in re
 petit. l. q. li. colūna. versi. iurta predicta infra
 eodem titulo. Quo casu talis donatio in vim
 iuramenti efficitur irrenocabilis. adeo q̄ pater
 donator in ea necesse habet persenerare vsq; ad
 mortem inclusine quod perpetuo menti affiga-
 tis quia multum stringit in hac materia. Rur-
 sus etiam si non internenisset iuramētum dū tñ
 nō succederet renocatio statim p̄ mortē patris
 donatoris p̄firmaref talis donatio irrenocabilis

Connētio q̄
 libet inter
 patrē et fili
 iuramento
 firmatur:

DB
 Donatio
 simplex in-
 ter patrē et
 filiū morte
 cōfirmatur

Primus effectus

vt dicit Bal. i. l. si donatiōe. colū. vltima vſien. si aut. C. de colla. nō expectata hereditatis adi-
tiōe. vt not. p glo. i. l. filie. i. fi. C. familie hercif.
et p hoc differt a legatis et plegatis ut ibi de quo
videatis p Bar. i. l. sequēs questio. j. de lega. q.
et i. l. q. rōme. q. flaniq. i. fi. j. de vbo. obli. licet idē
Barto. dubitet in. l. in mortis. j. de dona. cau.
mor. Et ideo donatio hm̄di capif extra causam
hereditatis et bonoꝝ. vt victa. l. sequēs questio.
et ibi Bar. ob qd nō d̄z aliqd de dicta donatiōe. i.
fal. vel trebel. iputari ut dicūt cōmunit docto.
et post oēs ppe. de matesel. colū. l. v̄si. si donatio
pdicta. l. filie. C. familie hercif. l. Azo. tenuerit
ptrariū. Idē dicatis in donatiōe cau. mor. et pa-
riter in donatiōe inter mari. et vxo. Et retrotra-
bis talis donatio ut nō cēseaf fuisse i bonis ipsi⁹
p̄is tēpore mortis: s̄ poti⁹ i bonis fili⁹ h̄z tñ ins-
terdū vim plegati i hoc q fratrib⁹ nō venit cōfe-
renda: vt. d. l. si donatione facit. l. familie. C. fa-
milie her. Et ita dicit ppa. de castro. cōsi. xcix.
incipiēt ī ista donatiōe. vlti. col. qz plegata nō
cōferrant. l. a patre. C. de colla. et no. i aut. ex te-
stamē. eo. titu. Et cū dixim⁹ q donatio simplex
inter patrē et filiū. In potestate cōfirmat morte
limitetis si iteruenerit traditio vera v̄l. ficta. vt
dicit Bal. in. l. cum de in rē verso. j. de vſuris. et
Barto. i. l. si emācipatis. C. si q̄s alte. vel sibi. et
plene Aleran. i. l. papinian⁹. j. de do. inter vi. et
vxo. et Jason in dicta aut. ex testamēto. q. colū.
versi. tñ istud. Per traditionē em̄i. talis donatio
fuit pfecta. plenissima pfectiōe fm. Cy. i. l. pos-
sessionē. C. derenocan. dona. et glo. in. l. si ante.
C. de dona. ante nup. et. l. perfecta. C. de dona.
que sub mo. dicitur autē fieri traditio saltē fice
per retentionē vſusfructus per quā trans fertur
dominiū. et possessio i donatariū. vt. l. quisquis.
C. de dona. ex eo quia producit omnes effect⁹.

Dōatiosim
pler non im
putat in fal
cidiā vel tre
bellianicā.

Dōatiosim
pler iterdū
h̄z vim pre-
legati.
Prelegata
nō pferunt.
Limitatio
bona.

Per retēti-
onē vſusfru-
ctus trāssere

quos habet vera traditio. Et idem est si donator cōstituat se possidere noīe ipsi⁹ donatarū. l. quēdā. supra de reivendi. l. certe. h. i. j. de preca. Panor. et Inno. in. c. h. de consuetu. facit. l. qđ meo. j. de acquirē. pos. et docto. i. l. ab emptiōe supra de pact. Quo casu non solū dominiū sed etiā possessio sic vt p̄mittit iur. ministerio trāsferf. sine aliquo actu corporali: put et fieri pōt de iure. vt est tex. in. l. raptore. i. fi. ibi plenissima possessio. z c. C. de epis. et cleri. quem ibi ad hoc pōderat Barto. dicēs. ex iuris dispositiōe. aut vi cōsuetudinis. prout est in presenti regno francie p̄ quā mortuus say sit viuū. vt refert Jo. fa. i. stit. de here. quali. z diffe. s. finautē. z i. stitu. de interdict. in prin. Et facit dictū Bal. in. l. fi. C. de manumis. vbi dicit q̄ mortu⁹ aperit oculi. los viuētis sine aliquo actu etiā ficto possessio. nē transserri posse veram z plenissimā. sez natu. ralem z ciuilē. z hāc opinionem per illū tex. sez quitur Bal. i. l. fi. C. de sacrosan. eccl. vbi ipse Bal. talem possessionem sic translatam appels. lat ciuilissimam de qua per Canonistas solum fit mentio in uno loco videlicet in dicto. c. h. et cum hac opinione transit Ange. in. l. i. infra de distrac. pigno. Et huiusmodi possessionem ci. vilissimam. idem Bal. in rubri. de eau. pos. et proprie. vocat artificialem: quia iuris aut consuetudinis artificio ē inducta. et ita expresse res. net Ange. in. l. qui vniuersas. s. i. infra de ac. quiren. posses. et Guido pape. q. xxij. vbi etiam dicit il. quotiens. C. derei vendi. non habere lo. cum contra talem donatorium vel emptorem qui primo huiusmodi possessionem ciuilissimā et artificialem in vim retentionis ususfructus: aut clausule constituti habuit. Premissa tamē temperetis procedere et habere verum: quādo res vēdita vel donata erat allodialis seu frācā.

De p̄suetu
dine regni
francie per
quam mora
tus say sit
vīnum.

Primus effectus

Secus vero quādō est emphiteoticaria vel feudalis: quia eo tunc emphiteota aut vassallus vēdens vel donans rem emphiteoticariā vel feudalem posito q̄ in donatione aut vēditione interuenerit constitutum aut retentio vsusfruct⁹ non trāffert dominium nec possessionem in donatarium aut emptorem donec per dominū superiorem ipse donatarius vel emptor fuerit investitus retentus et laudatus. Et si concurrant duo emptores vel donatarii ille prefertur q̄ pri⁹ per dictum dominum superiorem fuerit investitus et laudatus licet sit posterior. et q̄q̄ clausula constituti aut retentionis ususfructus in contractu alterius apposita fuerit. ita per bona media decidit Guido pape. q. xlvi. versi. ex hoc infertur. et. q. lxxxij. versi. quod verum. vbi videre potestis. Addatis q̄ isti sic vt premititur in vim clausule constituti aut retentionis ususfructus possidenti si expolietur turbetnr: al's ve impediatur in huiusmodi rei possessione competit remedium possessorum videlicet actio in factum in qua constito de premissis retentione ususfructus aut constituto vincere debet: vt in l. ex liberis. C. de acquiren. posses. Verum tamē in hoc regno francie crederem istud solum procedere cum ageretur in pleno possessorio: secus forte in semipleno vt pote in primis captib⁹ legum regiarum que in hoc regno practicantur in quibus melius probans solam naturalem et actualem possessionem sine tenutam ex cōsuetudine huius regni venit tuendus. et victoriā reportat ita sentit Jo. fa. institu. de interdict. §. retinende. xx. columna. versi. curia francie. vbi dicit. q̄ in tali casu curia francie non servat huiusmodi subtilitates sed tuetur in possessione illum quem reperit possessorem naturalem sine quē reperit haberet tenutā indistice q̄tumcūq̄ pcessum appareat de pprietate: aut al's de ples.

niorū et veriori alteri⁹ possessiōe facit.c. i lris cū
ibi not.de resti.spo.qz illud cū reqrat altiore⁹ in-
dagine ⁊ insurgere videat ex quadā iuris factiōe
et subtilitate rigorosa reseruari vñ i petitorio aut
pleno possessorio:i quo nō sūmarie pcedif:sz iu-
ris ordie suato.c. p̄fultatiōib⁹.de offi.et potes.
iudici.delegat. et alsvidi ita obfueri i iudicādo
Preterea hoc etiā tēperet pcedere i ūctu valido
sec⁹ aut ē i ūctu nullo:aut als de iure iprobato i
quo clausula p̄stituti:aut p̄carū:nihil opaf vt di-
cit mltū egregie Bar.i.l.post ūctū.i pri.iij.col.
j. d do. Et qd pl⁹ ē nō potuisset hmōi donatio si
eēt causata vñ iurata pnia reuocari.l.si apd.C. d
reuvca.dona.neqz rescripto.l.cū te.C.de dona.
aſi nup.imo neqz modū:neqz pditionē ex iterual
lo potuit donator apponere:vt.d.l.pfecta.C.de
dona. q sub mo. et si eēt vt dictū ē causata vt pote
pp̄t nup.tal⁹ donatari⁹ eēt effect⁹ irrevocabilr
dñs ⁊ possessor.ita q nō posset etiā pp̄t causā in
gratudinis reuocari.vt.l.si p̄f.g.i. et ibi glo.sin-
gularis.j.de dona.in.l.fi.C.de reuocā.dona. et
Bal.i.l.si cū mihi.supra de dolo.ita tenet Jasō
i.l.er hoc iure. s. de insti. et iure. et Ludo. droma
in p̄si.lxvi. et Alexā.de Imo.p̄si.lxvii. et xl.i.iiij.
volumie. et Ludo. d ro.i.l.si vo. g. d viro. j. solu-
ma. Ex qb⁹ seq̄tur q donator de bonis illis dat⁹
nō posset iter viuos vel vltima volūtate dispo-
nere. rex.est in.l.si aſi. C.de dona. ante nup. vbi
dic̄it rex. q de re donata: et tradita nō pōt dona-
tor iter viuos vel vltima voluntate disponere.
vt.l.si in te. C.si aduersus do.facit.l.si quidem.
C.de dona. iter vi. et vro. et.l.si p̄f. C.de dona.
ita voluit Bal.p̄si.celq.in fi.in.j.volumie et est
rō:qz post talē donationē. donator deſij te ē dñs
bonoz donatoz q nō fuerūt ampli⁹ in bonis ei⁹
hm Bal.in.l.qz.C.de do. et flo.in.l.quoties.g.
vnuersor. s. de vñssfruc. ideo de illis testari nō
posset.in aut. igrassi.C.de sac.san.eccl.facit.l.

donatio in-
rata vñ eau-
sata nō pōt
reuocari vñ
cōditio ant
modus ex
post inters-
poni.

dōatio eau-
sata pp̄t in
gratitudis-
nē nō pōt re-
uocari.

donator de
bonis dona-
tis nō pōt di-
sponere
ampli⁹.

Primus effectus

edificiunt. s. si post. j. de iure codi. glo. est ordi-
naria. in. l. i. C. q. testa. face. pos. et. l. obfides. j.
de testa. inncta. l. diuns. j. de iure si. Hodie igif
pance reperient donatiōes iter patrē & filiū. In
potestate cōstitutū celebrate qn valeāt: qm aut
fiūt cū causa: aut sine cā: si cū causa: vtpote pp̄
nuptias: vel. p dote: & filib⁹. & tunc indubitāter
statim valent etiam sine iuramento. vt in. l. pō-
poni⁹ filadelphus. s. familie hercis. et ibi Bar.
& cōmuniter docto. facit. l. dedit. j. de colla. bo.
& predicta. l. q. in princi. C. de inoffi. dona. et ibi
glo. j. & Bal. i. l. cū oportet. s. nō autē. versi. iq.
In dote. C. de bonisqz libe. idē dicat: qn p̄ do-
nat filio nō pp̄ter nuptias vt fiat trāst⁹ in ipsi⁹
filij vrorē. sed solū donat ipsi filio cōtēplatiōe.
matrimonii prout cōmuniter fit in hoc ducatu
acq̄tanice quo casu donatio residet i persona ipsi⁹
filij & nō trāst in ei⁹ vrorē ob qd difert a dona-
tiōe pp̄ter nuptias. tali em̄ casu etiā valēt do-
natiōes. licet inter patrē & filiū ut cōstāter tenet
Guido pape. q. cxlv. vbi ad ppositū plura addu-

Ecclausare m̄veratiōis valz. dona-
tio inter pa-
trē & filium.

Ecclausare m̄verita et seruitia sup quib⁹ fundat. Remuneratio pba-
dnt probari ri possint sufficiēter: als si nō pbaren̄ tales do-
vt donatio natiōes nō valerēt. Nec sufficerēt vba narrat-
valeat iter tina q. in instrumētis apponi cōsuerūt: vcz φ
psonas: iter donanit p meritis/seruitis/ & obsequiis/ post q̄
quas de iu- emanat inter psonas. Iter quas de iure phibita
rephibita e est donatio vt est casus in. l. cū quis. s. penul. j.
donatio. delega. iq. & l. q. testamentū. cū ibino. j. de pba.
& l. si forte. j. de castren. pecu. & est tex. melior de

ture sibi Angē. ibi. in. L. etiā. s. ex preterito. s. de manumis. vēdic. et Alexā. cōsi. lx. incipiēte considereris vībis. et cōsi. cj. icipiēte vīsis instrumētis. Talib⁹ esti vībis nō datur fides: s; p̄sumun⁹ adiecta in fraudē legū. vt dicit tex. in dicta. l. cū quis. s. penul. Qd̄ limitetis nisi pater donator in spē exprimeret benemerita et obsequia cū ius ramēto: q̄i tūc talis donatio bene valeret et statuerit assertioni patris ita decidit. Jason in. d. l. frater a fratre in. q. lec. xxii. colū. vīsi. in vlti. q. et Bal. i. d. l. si donatiōe argumēto eoꝝ q̄ habent. in aut. qđ obtinet. C. de pba. Si vero tales donatiōes fūt sine causa. et sint simplices: q̄i i illis ut plurimū et vt experiētia docet internenit iuramentū qđ illas. vt p̄missum est firmat pariter erūt valide p̄ iura et rōnes supra deductas. Et pariter etiā si in talib⁹ donatiōe nō internenit iuramentū dū tñ donator p̄seuerauerit usq; ad mortē inclusive valebit. hmoi donatio prout supra dictū extitit. et plures alios casus. in quibus valet donatio facta p̄ patrē filio. in potestate retēto videatis plene et meliꝝ q̄ alibi per Jason. in dicta. l. frater a fratre. xiij. xiiij. et. xv. colū. s. de condi. inde. in. j. lect. et in. q. lec. p̄ modū repetitionis expedita vbi etiā circa s;. dicit. q̄ donatio facta per filiū patri firmatur iuramento et alleget Jo. an. in addi. specu. titu. de testa. s. j. super verbo. pone filius.

Secundus effectus iuramenti.

Secundus iuramenti effectus est quia qđꝫ Donatio ī regulariter donatio inter maritum et uxō. ter virum et constante matrimonio statim nō valeat: prout uxorem nō et ratio potest esse multiplex. videlicet et primo valet. ne adiuicē mutuo amore se spoliēt. vt in. l. j. et. q. j. de dona. inter virū et uxō. et in. l. donationes. C. eo. titu. et i. ea. fina. extra illo. codē titu. Illud enim esset contra bonos mores quoniam p̄ tale

Secundus effectus

medium: multi viri pariter: et mulieres plerūq;
actus venerei contemplatione et affectatione
extraordinaria ducti forte discretionis indicū.
pro tunc in centralibus partibus habētes inter
se incante donando suas patrimoniales substā-
tias vltra modū exaurirēt adeo q; er quodā cōse-
quenti. multi reperientur viri funditus sua pa-
trimoniali substantia nudati. et pariter multe
mulieres penitus indotate propter quod primo
consorte coniugali mortuo superstes nō posset
saltem. cōmode ad secunda conuolare vota. cū
matrimonia nunq;: aut saltē raro et difficulter
fine dote et donatione propter nuptias cōtrahi
soleant. vt l.i.ū. j. de iur. dof. et in aut. de equali-
do. s. quia vero iam colla. vū. et glo. sup verbo
adsobolem. in l.i.ū. solu. matri. premaxime cō-
siderato. quia vt ibi dicit ter. onera matrimonij
sunt insupportabilia. et sic retraherentur ma-
trimonia. et per sequelā prolis minneref pcreas-
tio ob quod cimitates nō replerenf liberis i quo
res publica nimū pateref: vt i dicta. l.i.ū. solu.
matri. Prohibet autē scripta ratio. ne quis re-
sua male utraf: et ita interest reipublice. vt insti-
de hñs q; sunt sui. vel alieni iuris. s. sed etiam.

Secunda pōt esse ratio: quia si tales donatio-
nes constante matrimonio inter coniuges va-
lerent et permitterentur: inter ipsos animorum
indignatio multaq; iurgia et discordie: et per cō-
sequens odia et inimicitie orirentur et insurge-
rent si ditior. et is qui posset non donaret matri-
monia que efficerēt: quasi venalia vt i dictis.
l.i.ū. r. in. infra de dona. inter virum et uxorem
propter quod liberorum impediretur procreas-
tio. cum odia inter coniuges prolis generatio-
nemque principalis finis matrimonij esse vici
impedire soleant. quia fū philosophum. amor
est causa et principium generatiōis. vt in autēti.

Odia impe-
diunt plis ge-
nerationē.

qui.mo.na.effi.legi. s. illud cū ibi not. colla. vi.
 trefert Joan. berbe. in titulo de socie. viij. colū.
 versicu. nam libero;um. hic dicit Philoso. viij.
Ethicorum. q̄ inter virum et uxorem debet esse
 amicitia excellens et naturalis. ita sentit Bal.
 in.l.cuz multe. h̄. colum. versi. ibi simplices. C.
 de dona. ante nup. propter quod dicit. l. civilis.
 q̄ cōcordia coniugalis cuicūg lucro venit pre-
 ferēda. vt. l. reprehendenda. C. de insti. seuresti.
 sub condi. fact. Ob id dicit apostolus. viri dili-
 gite uxores vestras. t̄c. propter quod relinquit
 homo patrem et matrem. sunt enim duo i carne
 vna ad Ephe. v.c. et in.c. gaudemus. de diuor.
 Sunt enim consortes divine et humane dom⁹.
 l. aduersus. C. de rei expila. here. Nō immerito
 igitur summa. ope inter eos reciproc⁹ amor de-
 bet conseruari. Et in hoc versatur fauor per so-
 las enim nuptias conseruatur genus humanu⁹
 vt in aut. de nup. in prin. colla. iiij. vbi tex. dicit.
 q̄ nuptie immortalitatē prestāt humano gene-
 ri. cursus propter predictū odium. inter cōiu-
 ges modo p̄dicto cōceptū causari possent adul-
 teria. et plures alij tristes ac sinistri succedere
 exit⁹. vt i capitulo req̄siuit. et in capitulo p̄terea.
 et ibi glo. sup̄ vbo deteri⁹. extra de sp̄sā. t̄. l. j. C.
 si nup. ex rescrip. petan. et ibi docto. et ita sentit
 Barto. in dicta. l. j. j. de donatio. inter virum et
 uxore. ibi dū dicit q̄ intitarenf ad delinquen-
 dū. t̄c. Ut r̄tamē si internenerit iuramentū ta-
 lis donatio firmat et cōfestī valet. vt tenet Bar:
 in.l. si q̄s p eo. circa si. vi. colū. v̄si. idē in dona-
 tionē. j. de fideiussio. et idē Bar. in.l. seyus et au-
 geri⁹. circa finē versi. Quero qd in donatione.
 j. ad.l. fal. et ita cōcludit Panor. i.d.c. fi. h̄. col.
 versi. tertio querif. pallegato titu. de dona. iter
 vi. et ux. et ita sentit Bal. in.d.l. cū multe. C. de
 dona. ante nup. et i.l.j. j. de dona. iter vi. et ux.

Donatio i-
 ter maritu⁹
 et uxore ins-
 ramēto fir-
 matur.

Secundus effectus

Bona re-
strictio.

85

q̄ intelligit idē Bal. si expresse p̄ talē donatore
fuerit iuratū nō reuocare hmōi donationē: sec⁹
vo si simpliciter fuerit iuratū: qr̄ tūc p̄ talē dos-
natorē posset reuocari donatio hmōi: ita idem
Bal. declarat ⁊ decidit i repetitione. l. ii. li. col.
versi. iurta pdicta. j. eo. ti. q̄ ppetuo notabitis:
aliqui tñ voluerūt dicere q̄ donatio hmōi. non
firmat tali iuramēto. cūt supradictū fuit pro-
hibita sit: qr̄ cōtra bonos mores. r̄c. S̄z iuramē-
tū cōtra bonos mores nō valet: vt in regula nō
est obligatorium. de regu. iu. in. vi. ⁊ glo. super
verbo pmittit. in. l. imperialis. C. de nup. ⁊ isti⁹
opinionis fuit idē Bar. in dicta. l. j. j. de dona.
inter vi. ⁊ vxo. sib⁹psi cōtrari⁹ cōtra ei⁹ morē so-
litū. ⁊ ita etiā videt sentire i. l. cū q̄s deceđes. g.
ticia. j. de lega. ii. Et ita reperi cosultū per do.
Jo. papie. cōsi. incipiente: quicqd dicāt barra-
baculi: qui nesciūt se nimias fabas comedisse:
nisi cum dolent ventrē. r̄c. Et ita etiā consuluit
frācis. curt⁹. p̄si. lxvij. incipiente. sapiēter opti-
mus. h. ⁊ ih. colū. doctores tñ cōmuniter tenēt
primā opinionē: vc̄z q̄ firmeſ iuramēto. Quo-
niā sicut donatio als phibita valet ⁊ firmat re-
ligionis ingressū. sic ⁊ donatio inter maritum ⁊
vxo. facta cū iuramento firmari ⁊ valere debet:
qr̄ iuramentū est magna religio: vt in. l. p̄senti.
ita decidit Guillelmus de eug. in. l. sed ⁊ si pos-
sessor. g. atē si iurauero. j. eo. ti. Et sentit Bar. i
dicta. l. seyus ⁊ augeri⁹ facit. l. cū hic status. g.
nā ⁊ circa. j. p̄ allegato titu. de dona. inter vi. et
vxo. ⁊ l. donatiōes. g. placet. j. de dona. Et hoc
habet verū p̄maxime: qr̄ talis donatio nō ē im-
probata principaliter ratione publice utilitat̄:
sed solū secūdario ⁊ p̄ quēdā sequelā nec obstat
qr̄ dictū fuit de bonis morib⁹: qr̄ illud debet in-
telligi: qñ iuramentū est cōtra bonos mores na-
turales. secus vero si cōtra bonos mores ciuiles

Donatio p-
hibita fir-
matingres-
su religiōis

Boni mo-
res natura

de quib⁹ i pposito. Nā vt patet euilibet intuēti omne iuramentū cōtra legē pōt dici cōtra bonos mores ciuiles: qr quelibet lex fundata est super bonis morib⁹ ciuilib⁹. c. erit autē lex nudi. Sed videm⁹ q̄ in multis casib⁹ tenet iuramentū cōtra legē: vt p̄dicto. c. cū cōtingat. t. c. debitores de iure iurā. et Bal. in dicta. l. cū multe. in ppo. fito em̄ iuramentū cū seruari possit sine interitu salutis eterne venit seruandū et i forma speci, fice adimplēdū: vt not. in. c. debitores. et. c. ad nostrā le. j. extra de iure iuran. et glo. i lege si p̄e cunia. j. de cōdi. ob causam sub pena periur⁹ et peccati mortaliter prout supra in primo effectu fuit remōstratū. Et q̄q̄ vt in precedētib⁹ dictū fuit si tales donationes inter maritū t vrorē permittant res publica. saltē secundario patietur. Verū tamē meli⁹ est rē publicā eodēmodo pati.

Q̄ hois animā periclitari. de duobus em̄ malis min⁹ debet eligi: aut saltē maius evitari. c. non solū. xxij. q. viij. et in. c. duo mala. xiij. di. Ille autē qui venit cōtra iuramentū: qđ seruari pōt sine interitu salutis eterne prout in pposito peccat mortaliter: vt pmissum est. et animā propriā interficit. vt in. c. ille qui hominē. xxij. q. v. immo plus peccat q̄ homicida. vt i dicto. c. duo mala. de quo late p̄ Bar. cōsi. xiiij. incipiēte ad decla rationē. Tale vero iuramentū trāsgredi: et vio lare maius esset peccatū q̄ transgressio voti. de quo p̄ beatū Tho. q. q. q. lxxix. ar. viij. h̄z autē quis iuramenta sua deo reddere: hoc est illa ser uare. vt Math. v. c. Quia h̄mōi obligatio iura metalis: nō solū est de iure naturali: t positiuo: sed etiā diuino. vt. c. t si xp̄s. extra eo. ti. ibi dum dicit ter. Kedde dño iuramenta tua. t in. c. ma gne. Ibi vouete t reddite deo iuramenta v̄fa. ex de vo. t. c. si pctm. xxij. q. j. Et quod periuriū sit maius t graui⁹ delictū: q̄ homicidiū: aut adul

les i probat iuramentū et non ciui les si cōtra illos p̄stet. Lex est sup bonis morib⁹ fundata

De duob⁹ malis mai⁹ est evitādū p̄l⁹ peccat piur⁹ q̄ ho micida aut voti trans gressor.

Obligatio iuramenta lis est de iu re diuino. Peririū ē maius deli

Secundus effectus

ctum adul-
terio.

Perfuri
graves pes-
nas patiu-
tur et sunt
infames.

Periurus
pot bñficio
priuari et di-
gnitatē ad-
mittit.

Amissio
vni⁹ aie est
maior q̄oiz
corporꝝ

terium.tenuit Cardi.in cle.j. g. fi. xiiij. q. de spō
sa. et est rō fm eū:qr pp̄ter piuriū imediate q̄s
resistit deo et caritati:p quā debem⁹ ferri in deū
et sibi iherere.qd nō est i adulterio vel homici-
dio q̄ imediate diriguntur cōtra primū p quo
facit qd not. Abbas in.c.sicut.de testi.vbi de-
clarādo glo.dicit.q̄ sacerdos pōt iponere gra-
uiorē penitētiā p piurio:q̄ p alio pctō mortali:
hinc est q̄ piuri graues patiūtutur penas: de qb⁹
p glo.c.i summa.eadē cau.q.j. et frequēter effi-
ciūtutr ifames fm qd tractaf i.c.fi.de iureiu.li.
vj. et c. q̄relā. et c. q̄to.de iureiu. et c. venerabile
de elect. et in cle.j.de iure iurā. et c. q̄cūq. vj. q. i
et c. cōstituim⁹. xiiij. q. v. et tradif in.l. si q̄s ma-
ior. C. de trāsact. et p Archi. i.c.auctoratē. xv.
q. vi. et p Specu. in ti. de arbi in fi. v̄si. s̄z pone et
in.c. fi. ne pl̄a. visuas. et i.c. cōstitutis de trāsac.
Et de var̄ys penis.deieratū ponit p Bal. i.l. q.
C. de iureiu. Un et pōt piur⁹ priuari bñficio. ut
no glo.in.c.fi.de iureiu.li.vj. et videf amitter
dignitatē quā hz. vt not. Bal.in.l.j. C. de iure
iurā. p.l. quotiēs. C. de digni.li.xij. ita dicit ma-
ria. sozi.cōsi. vij. iiij. colū. v̄si. vltcri⁹ ad pdicta.
ob qd nō mirū si iuramētū sit iuolabilr obſuā
dū. dicit em. c. si habes. xiiij. q. iiij. q̄ mai⁹ dānū
esett in amissiōe vni⁹ aie q̄ oīm corporꝝ mudi fa-
cit glo. i dicto. c. ille q̄ hoiem: valde em fauora-
bile existit q̄ iuramētū qd fuari pōt sine iteritu
salut̄ eterne put est istud de quo ad ppositū ob-
seruef put videbit̄. j. i octano effectu. iij. colū.
v̄si. imo vbi tractaf. Merito igif talis donatio
iter maritū et vpo. iureiurādo vallata d̄ esse va-
lida. Nec p quēq̄ debet ptra iri. et hāc opinionē
tanq̄ iusta et rōnabilē ifequuti fuerūt Jo. de li-
na. et Guiller. de mōte lau. in cle. romani de iu-
reiu. et do. Antho. in dicto. c. cū ptingat. vbi bo-
nus tex. p hac pte si bene pōdereſ. et ita pſaluit

Pau.de east.cōsi.xcir.icipiēte in ista donatiōe
 et idē Pau.in.l.pacta q̄ ptra circa si.C.de pac.
 et do.de Perusio p̄si.icipiēte.factū tale ē. Dñs
 Petr⁹ donauit iter viuos, et Bonifaci⁹ cōsi.ici
 piēte.idēmibi Bonifacio. et Alexā.p̄si.vii. et cō
 si.clvij.in.q̄.volu.et Breti.cōsi.lxxij. et Ludo.
 roma.consi.xliij. et istā opinionē tenuit Jo.de
 mol.in.l.si q̄s inq̄linos. s̄.fi.j.de lega.piō. Et
 p̄ hac prefacit optime i argumētū glo.sup̄bo
 alieat ibi. Sz si iranerit nō ē vēire tenet vēdi
 tio i.e.ex pte de p̄suetu. Et illā opinionē etiā ise
 eut⁹ fuit Bar.de cepo.i cauthē.cxij.icipiēte do
 natio iter vij i vro. Nec obstat motuva: et cōsi
 deratiōes supra i aduersum adducte q̄ ille sūt
 satis remote. Tales es̄i cause remote et sc̄darie
 et q̄ se h̄nt ad esse et non esse.nō habēt ipedire vi
 resturamēti: vt dicit glo.fi.in.c.q̄.de pac.li.vj.
 facit qđ no.glo.in.c.de cetero. ex de homici. q̄
 innuit cāsremotas nō esse attēdendas q̄ se h̄fe
 p̄nt ad esser ad nō esse facit.c.de occidēdis.xxiij
 q.j. et glo.sup̄bo.sic es̄i i.l.possideri. s̄.ex plus
 rib⁹.j.de acqr.pos. Et ita ppulchre p̄siluit p̄pa
 nor.p̄si.xcv.icipiēte. Quedā.d.b.p̄ugata et ita
 etiā decididī i q̄stioib⁹ capelle tholose i addi.q.
 cclxij. Hic siqdē ē q̄l̄z societates q̄ sub velamē
 to m̄fimoni⁹ iter maritū et vro. p̄hūtūr: q̄ vulgo
 ap̄ nos dicunt affrayramēta q̄ als iter alios et
 regularit de iure valēt. vt.l.alimenta.s̄.fi.j.de
 ali. et iba.lega. Et etiā inter giuges q̄n p̄ modū
 reciproce donatiōis sūt frata tñ eq̄litate. vt di
 cit Bal.p̄ illū ter.i.l.si pf.C.de ioffi.test.aut p̄
 modū remuneratiōis. vt.l.qđ aut. s̄.si vir.j.de
 do. iter vij et vro. et docto i.l.si diuortio.j.de v̄
 bo. ob. q̄n nō p̄tinēt ieq̄litatē nō valeat p̄ ter. in
 aut. de eq̄li. do. s̄.hec igif.colla.vij. et trāssūptue
 lat. et q̄litas. C. d pact. dota. Presertim quo ad id
 qđ excedit q̄q̄ clausula dona. maior valētie in

Cause re
 mote nō s̄
 pedisit iura
 mēti vireo.

Affrayra
 menta iter
 cōinges q̄n
 valeant.

Secundus effectus

terueniat q̄r iequalitas nō d̄ esse iter eos quos
cōiungit paritas eq̄tatis. l. cū p̄f. s̄. enic̄. s̄. de
lega. q̄. r̄ Hal. i. c. cū oēs. de p̄sti. facit. c. nup. et.
c. fi. ex de dona. iter viꝝ r̄ vxo. Nā p̄ tales socie-
tates fieret frāns legi. q̄r qd̄ vna via phibet oī-
bus etiā alijs vñs qb̄ ad hoc puenit phibitū el-
eſetur vt i regnula. cū qd̄ de regu. in. in. vi. r̄. c.
deniq̄. iiii. di. r̄. c. nā cōcupiscentiā de cōti. r̄. l.
non dubium. C. de leg. Et ita ppulchre p̄cludit
Jo. ber. i suo iuris viatorio ti. de socie. viii. col. b.
vsi. r̄ q̄ supra. Si tñ in hmōi affrayramētis etiā
ineq̄litatē cōtinētib⁹: r̄ sic vim donatiōis ipo-
rātib⁹ iteruenit iuramētū v̄tute talis iuramē-
ti valebit p̄ iura. r̄ media sup̄ deducta p̄sertim
si i talib⁹ affrayramētis exp̄sse sit apposita clau-
sula donatiōis illi⁹ qd̄ ex pte altera excedit qd̄
itelligat cū grano salis. nisi i tali affrayramēto
sue donatiōe v̄sēt p̄iudiciū. tertū vtpote libero
rū primi matrimonij i quoꝝ p̄iudiciū p̄ vel m̄
vitrico aut nouerce plusq̄ vni ex liberis primi
m̄rimoniū donare nō pōt: vt. l. hac edictali. C. 5
secū. nup. Nec i pl⁹ validabif talis donatio si-
ue affrayramētū p̄ iura. vt tenēt cōit doc. i. d. l.
hac edictali: q̄r iuramētū. i p̄iudi. tertū nihil opaf-
ve di. Bar. i. l. ticia. s̄. ipatoz. j. de lega. q̄. r̄ Hal.
i. l. fi. s̄. filys. C. de bo. q̄ libe. Idē dicat̄ i pactis
m̄imōialib⁹ q̄ passāk it p̄inges v̄lucrāda dote
vel dōatiōe pp̄t nup. isolidū: vel i pte. i eū casū
q̄ alt̄ piugū p̄moriat̄ sine libe. qv̄ vulgo apō nos
appel. agensamētū sue osculū. qm̄ l̄z talia pa-
cta si ieq̄litatē p̄tineāt vtpote q̄r pepigerūt ptes
zhentes q̄ si marit⁹ p̄moriat̄ de illi⁹ bonis: sen-
dona. pp̄ nup. vxor lucref cētū. Si v̄xor p̄mo-
riat̄ marit⁹ lucref de dote solū qn̄qginta. de iu-
re nō valeat̄. vt. l. ex morte. r̄ ibi doc. C. de pac-
dota. et i aut. ibi posita. Si tñ iteruenit iura-
mē. valēt: vt i iurib⁹. s̄. alleg. Itē valēt etiā tā.

Agēsamē-
ta quando
valēat.

lia pacta: quodque in eis libet si fiat a filio matrimonio hacten p vba de pfectio
 vt di. Inno. i. c. fi. ex de dona. inter vi. et vxo. et Ang. i. d. l. ex
 morte. et Barto. cepo. in cautela. cxiij. In aliq[ue]b[us] aut religi-
 hm[us] ag[er]e sameta debent ex statuto aut consuetu. put est i p[ro]pt[er]is
 ciuitate Taturci. vbi nisi priu[us] pactu fuerit vigore statuti seu
 consuetu. eiusdem ciuitatis soluto matrimonio p morte uxoris marit[us]
 lucrat dote sibi p vxo. seu aliu ei[us] noie exsoluta i pecu. p[ro]ficit[ur] t[em]p[or]e.
 Et uox tigit ipm vi. dicte uxori p[ro]mori dicta uxori dote p se:
 ant aliu ei[us] noie viro solutai i pecu. eosistente recuperat. et vite
 ri[us] p osculo siue ag[er]e samet. tunc q[ui]t[us] ascendet q[ui]rta ps dicte solute
 doti ab h[ab]erdib[us] talis viri exigit. Et idem obsequia q[ui]n datur bo*m*
 mobilia aut mobilia estiata. et an hm[us] statutu voleat de in*re* et de illi[us] virib[us] videat p Bar. et doc. i. l. j. C. de summa tri. et
 fi. catho. et idem Bar. et Pe. de suza. et Ange. i. l. exigere dote. s.
 vindi. de Butri. et doe. i. c. j. de sposa. et Bal. i. auf. oes pegrini.
 C. co. v succel. et Undo. ro. zfi. xlvi. incipiete. ex supnarrato
 vbi et tagit an tale statu. restrigat dispositione. l. hac editali.
 C. v secu. nup. et illi opinioni. s. q[ui] do. int pinguis firmet iura-
 mento tanquam magis coi et virginetiorib[us] iurib[us] et rationib[us] fulcitur i
 hereo. idubio autem et opinionu diuersitate. illa
 opinio tenenda est q[ui] fauet iuramento cum iuramento
 sit magna religio. vt hic in tex. l. p[ro]pt[er]is. et summa di
 cer[er]o q[ui] pre religione facit: vt. l. s[ecundu]m p[ro]pone. s. de religio
 et f[ac]tum. fune. Post q[ui] igil i vi talis iuramento
 do. hm[us] efficit irrenocabilis adeo q[ui] donator: i Opinio q[ui]
 ea h[ab]et pseuerare necesse vsq[ue] ad morte inclusive facit p[ro] iuris
 erit merito valida et efficax: q[ui] est sine iura. talis
 dona. iterueniente pseueratia donatoris vsq[ue] ad mento est
 morte inclusive. ac etiam traditione rei donatae va
 vel facta subsecuta esset valida: et p[ro] morte firma
 retur. v in. l. c. h statu. i. prin. et i. l. papinian. j.
 de do. int vi. et vxo. et ibi Bar. et cetero doct. et d.
 c. fi. v do. int vi. et vxo. et ita consoluit p[ro]pan. de ca.
 consi. xcix. incipiete. in ista donatione. vlti. colu.
 q[ui] limitetis q[ui]n maritus donat et tradit uxori siue
 eiusdem uxoris frequenter et importuna petitio seu
 regalitio. secu. vto q[ui]n donat et tradit ex frequenti

lia pacta: q̄q̄ ineqlia si fiāt aū m̄fimōn̄ h̄ctū p̄ v̄ba de p̄fici:
 vt di. Inno. i. c. fi. ex de dona. inter vi. et v̄xo. et Ang. i. d. l. ex
 morte. et Barto. cepo. in cantela. cxliij. In aliqb̄ aut̄ religi.
 hm̄oi agēsamēta debent ex statuto aut p̄suetu. put est i p̄nti:
 ciuitate Caturci. vbi nisi h̄riū pactū fuerit vigore statuti seu
 p̄sue. eiusdē ciuitati soluto m̄fimonio p̄ mortē v̄xori marit⁹
 lucrat dote sibi p̄v̄xo. seu aliū ei⁹ noīe exsolutā i pecu. p̄sistē
 tē. ēū v̄oxtig it p̄m vi. dicte v̄xori p̄mori dicta v̄xori dote p̄ se:
 ant aliū ei⁹ noīe viro solutā i pecu. cōsistētē recuperat. et v̄lter:
 ri⁹ p̄ osclo sive agēsamē. tñi q̄tū ascēdit q̄rta ps dicte solute
 dor̄ ab h̄fdib⁹ talj vir̄ exigif. Et idē obfusaf qñ dātur bo. et
 mobilia aut mobilia estiata. et an hm̄oi statutū voleat de ius:
 re et de illi⁹ virib⁹ videat p̄ Bar. et doc. i. l. j. C. de sumatri. et
 fi. catho. et idē Bar. et Pe. de suza. et Ange. i. l. exigere dote. S.
 v̄indi. de Butri. et doc. i. c. j. de spōsa. et Bal. i aut. oēs pegri:
 ni. C. cō. v̄ succes. et Ludo. ro. 2fi. xlui. incipiēte. ex st̄pnarrato
 vbi ēt tāgit an tale statu. restrigat dispositionē. l. hac editali.
 C. v̄ secū. nup. et illi opinioni. l. q̄ do. int̄ iuges firmet iura:
 mento tanq̄ maḡ cōi et v̄gētiorib⁹ inrib⁹ et rōnib⁹ fulcite i.
 hereo. idubio autē et opinionū diuersitate. illa
 opinio teneda ē q̄ fauer iuramēto cū iuramētu
 sit magna religio. vt hic in tex. l. p̄nti. et summa d̄
 cērō q̄ preligiōe facit: vt. l. sūt p̄sone. S. de reli:
 gio. et sūpti. fune. Postq̄ igif i vi tal' iuramēti
 do. hm̄oi efficit irrenocabilis adeo q̄ donator i
 ea h̄z p̄seuerare necesse v̄sq̄ ad mortē inclusiue
 erit merito valida et efficac̄: q̄ ēt sine iura. tal
 dona. iterueniēte p̄senerātia donatoris v̄sq̄ ad
 mortē inclusiue. ac etiā traditione rei donate v̄a
 vel ficta subsecuta esset valida: et p̄ mortē firma
 retur. v̄ in. l. cū h̄ stat̄. i. prin. et i. l. papinian⁹. j.
 de do. int̄ vi. et v̄xo. et ibi Bar. et cōiter doct. et d.
 e. fi. v̄ do. int̄ vi. et v̄xo. et ita p̄soluit p̄ pau. de ca.
 consi. xcix. incipiēte. in ista donatione. vlti. colb.
 Q̄ limitetis qñ marit⁹ donat et tradit v̄xori sive
 eiusdē v̄xoris frequēti et i portuna penitioe seu
 regfitione. sec⁹ v̄o qñ donat et tradit ex frequētis

Tertius effectus

Bona res
strictio.

et infesta vroris petitioē. Qm̄ tūc talis donatio
nō cōfirmat morte: qz cēsef quodā calore iracū
die iportunitatē: z molestie facta. ita multū fin
gularit no. Bal.i.l.j. p illū tex. C.de peti.bono.
subla.li.x. z Jason.in.l.j. s. si vir. iij.colū. versi.
hinc infero. j. de acqr.pos. Rursus tēperetis. q
dona. iter vi. tvro. firmat iuramēto. qñ donatio
fuit vā. z res vera fuit tradita. secus aut si fuisset
simulatavt pote qz facta fuit cōfessio de dote re
cepta aio donādi ant dubitat quo aio. Nam eo
casu si vror p̄morif iuramēto nō firmabitur: ita
dicit Ludo. ro. consi. xliij. incipiente. ex supra
narrato. et cōsi. cxcxiij. incipiēte. p̄supposito. et
Bal.in.l.j. C.de dona. aī nup. et E.y.in.l. quod
de suo. C.de do. cau. non numera.

Tertius effectus inramenti.

Tertius effectus est. quia q̄q̄ de iure regu
lariter focarie sine p̄cubine donari possit.
vt. l. donatiōes in cōcubinā. z in. l. affectiōis. j.
de dona. Et pariter p̄cubina heres istitui: z sibi
legari pōt. l. q̄ concubinā cū ibi no. j. de lega. iij.
Et ita cōsultuit Antho. de butri. cōsi. xiiij. inci
piente. prima facie. Si tñ donator sit miles ar
mate militie: talis donatio non valet. vt in. l. q.
C.de do. iter vi. z vro. z ratio pōt esse multiplex:
vez et primo attento premaxime iure canonico
per qđ hodie cōcubinatus est dānatus ne p̄ mos
dū taliū donationū z illarū p̄tēplatiōe mulieres
que sexu sunt fragiles. vt. c. ex parte. lo. j. eī de
priuile. et. l. si fine. et. l. si mulier perfecte. C. ad
velleya. et in. c. de viduis lo. q. circa fi. xxvij. q. j.
Et neominus auarissime existūt. vt. l. sed si ego
et ibi glo. sup v̄bo donet. j. ad velleya. alliciant
inuitētur z inducan ad meretricandū. Et p̄cō
sequēs ad peccādū p̄serti cū militib⁹. et deinceps
per mediū hm̄di donationū amor dānat⁹: inter
eos nutrias: et cōserueſ cum vulgariter dici so-

Mulieres
sunt fragi
les et au
tissime.

leat q̄ minnēa sumpta ligāt. et aios etiā prudē-
 tum puertere solent. vt dicit Panor. in. c. cū ab
 omni. h. colū. v̄si. in glo. i. circa si. extra de vita
 et honesta cleri. facit. c. sunt nōnulli. j. q. j. et. l.
 solent supra de offi. procon. et lega. iuncta. l. ples
 būcito supra de offi. p̄si. et. c. statutū. de rescrip.
 et originaliter est bon⁹ ter. Erod. xxv. c. Per se
 quelā q̄ milites ipsi iādictaq̄ meretricū bacati
 amore. q̄ interdū sapiētes in insaniā deducit. vt
 dicit glo. singularis sup v̄bo. erat. Insti. de suc-
 ces. subla. s. f. Illarumq; voluptuosis et decep-
 tuosis: ac laciniōsis suggestionib⁹ militie deser-
 tores efficiant. qđ esse nō dī. qm̄ in hoc res pu-
 blica multū lederef. vt in. l. desertorē. j. dere mi-
 lita. et est glo. i. l. penul. supra ex qui. cau. maio.
 et ita dicit Euge. in suo libro. quē fecit de re mi-
 lita. Præterea si talis donatio de iure inter milis-
 tē et suā focariā pmitereſ plerūq; pſuasionibus
 meretricalib⁹ inordinatisq; motib⁹. nō tm̄ sua
 paganica patrimoniali substantia. sed etiā cas-
 strēsi. vt pote armis et equis. alijsq; ad bellū ne-
 cessarijs de quibus id. l. milites. et ibi p Bal. C.
 de testa. mili. et in. l. iiij. C. familie hercif. in cōfe-
 rēdo tales donatiōes incautas sue cōeubine de-
 nudareſ miles ipse. in quo res publica nō modis
 cū patereſ detrimentū cū deſſiciētibus necessa-
 rīs. ipsi milites statū militare honeste interte-
 nere nō possent. qđ esſet cōtra publicā vtilitatē:
 que suadet honestatē pſertim inter milites con-
 ſernari. vt in. l. j. s. si heres. j. de vcn. inspi. et. l.
 sup statu. C. de questio. ēstat abt q̄ pp̄ter di-
 uitias honestas familiaris conseruaf que pp̄ter
 inopiā perīt: vt. l. iiij. j. de testi. et in aut. eo. ti. s.
 sanxim⁹. colla. vij. et. l. j. j. de custo. reo. et in aut.
 de deſſen. eiuita. in prin. colla. iij. et. l. si credito-
 res. j. de primile. credito. et no. Cy. i. l. publico.
 C. de adulte. et Bal. in. l. maximum vitium. C.

amor sapie-
 tes iſiſanitā
 ſepe ducit.

publica vti-
 litas suadet
 honestatēz
 cōſernari.
 Dinitie ho-
 nestatē con-
 ſeruant.

Tertius effectus

de libe. pteri. et l. pietati. C. de suspecti. tnto. Sunt enim divitie maximū adiumentū honestati. iurta illud Quidam de fastis in precio precium nūc est dant census honores census amicitias. pauper ubiq̄ iacet. Propter vō divitias hoiles redditum nobiliores et audatores. vt dicit Inno. in. c. sedes. drescrip. et Bar. i repetitione. l. j. C. v. dig. li. xii. facit. l. honor. s. de honorib⁹. j. de numeri. et hono. et alibi dicis impossibile esse indigentē bene operari. vt dicit philosophus. j. ethico. c. v. fieri ei nō pōt aut nō facile fit. vt is res agat declaras cui facultates desunt. Pauperes emi et miseri cito flexibles sunt fm cuide phm: et pbaf i dicta. l. iij. j. de testi. quare vulgo dici solet q̄ paupertas cogit ad turpia. l. spadonē. s. fi. j. de excusa. tnto. et l. penul. C. de patri. q̄ fi. distractare. Ideo aliq̄ phis divitias voluerūt ascribere nobilitatē: vt refert Bar. i repetitione dicte. l. j. C. de dig. li. xii. et ad hoc pbādū pulchra deduxit dñs Bonartuci⁹ de mōte magno. i qōne de nobilitate p̄ ip̄m dispusatata ad illustrē p̄cipem montiserrati comitē. Preterea egestate sordētib⁹ mors ē solatis et via suppliciū. vt l. q̄squis. C. ad. l. inl. maiesta. vt dicit Boeti⁹ de psola. Mors hoīm felix q̄ se nec dulcib⁹ ānis īserit et mestis sepe vocata venit et. Usq̄ d̄reecī. xl. c. i. fi. meli⁹ ē mori q̄ indigere. nā vita indigētis semp est i cogitatōe vict⁹. Preterea dicit Bal. in. l. adnociati. circa fi. C. de adnoca. diuerso iudi. post glo. ibi positā super vbo vitā. q̄ patrimoniu et divitie vita hominis ēē disenf. Ipsi igis milites sic ad pauprētē deducti. remediu aliud non haberēt. nisi q̄ militiā ignominiose relinquerēt. in sui maximū dedecens et reipublice maximā lesionē. Presertim p̄siderato etiā q̄ ipsi milites modo p̄dicto armis et alijs ad bellū necessarīs nudati hostib⁹ se opponere vō saderēt argu. c. j. de restitu. spo. li. vii. vbi vis

Pauperes ei
colectunt

Divitiae sūt
vita hoīs.

Et tunc. quod nee nudi contendere: nec inermes inimici
opponere nos debemus. et ea quae dicta sunt habet etiam verum in eo quod verus miles non est iuxta regula
ta per glo. magistralē. in dicta. l. penul. s. ex qui-
can. mato. dum tamen quotidie in armorum verset exerci-
cio ppter idemperitatem rōnis argumēto. c. iter corporalium. ex de trāstia. prela. t. c. trāslatio. de p̄stitū. t.
l. illud. s. ad legē aquil. quod ibra in militib⁹ loquē-
tia locū sibi vēdicare vident etiam in alijs magnis
fiscis dominis et armigeris quod continuis armorum de-
ditū sūt exercitūs ut i. l. rescripta. j. de testa. mili.
t. i. l. scrimarios. C. illo. eo. ti. et ita ppulchre cō-
suluit Ludo. romia. cōsi. xliij. incipiēte ad primū
quesitū. Preterea illud quod dictū est: etiam pcedit
et h̄z locū in clericis. qui cōcubine sue donare nō
possunt: ita dicit Bar. in predicta. l. affectionis.
vsi. opponit. d. leg. n. j. de dona. et p̄panor. i. c. j.
de cleri. egrōtan. idē Bar. i. l. mulierē. j. de h̄s
qui. vt idig. et i. l. miles. s. mulier. j. d. testa. mili.
vbi etiam dicit quod illi nō potest ligari p̄ militē mi-
nusq; p̄ clericū. et fuit quod alij sibi attribuāt ori-
ginale dictū Jo. an. i. novel. i. c. de h̄s. ex de se-
pntu. et ita consultait p̄de. de ancha. p̄si. cxlvij.
incipiēte dubiū facit. et plene in questiōib⁹ capelle
tholose. q. cxli. dicit tamen p̄dict⁹ de ancha. p̄si. p̄al-
legato. quod donatio remuneratoria siue ob bene-
merita p̄ clericū siue sacerdotē siue concubine
facta valet. Et tamen necesse quod benemerita p̄ben
nec stare p̄dict⁹ notarū hoc asserēt: quod p̄sumeret
illud scriptū in fraudē legū postquam est inter p̄sonas
donare inter se prohibitas. Ut ibi idē dicēdū
est in doctore regēte et aduocato quod similiter cōcubine
siue donare nō p̄nit ppter idemperitatem rōnis. vt des-
cidit hostiē. in summa titu. de dona. s. et cui. et
ita fuit cōsultum Perusij. et alij iudicatū in ciui-
tate palatini fīm Ludo. i. dicta. l. affectionis. et ibi
Alexā. i. addi. ad Bar. verū tamē si in hīmōi dona.

Jura loque-
tis de milis-
tib⁹ locum
habet alijs
armigeris.

Clerici p̄-
cubine dare
nō possunt:
aut legare.

Doctor re-
gēs et aduo-
cat⁹ nō p̄lit
dare concu-
bine.

Quartus effectus

Juramentū
pdictas do-
natōes cō-
firmat.

Ius ciuile
differentiā
nō facit int
vroxē r eō
cubinā nisi
quo ad ho
norem.

tionib⁹ intervenerit inramētū tales donatiōes
virtute hmōi iuramēti cōfestim valēt. et ita cō-
suluit p̄dictus Ludo. roma. i dicto cōsi. pli. ins-
cipiente. ad primū quesitū versi. ad quartū dis-
cēs. q̄ sicut donatio iter vi. et vro. firmat iurame-
to p̄ media et iura q̄ in p̄cedētib⁹ fuere deducta.
ita etiā firmat donatio inter p̄cubinariū et cōcu-
binam l3 cōcubinari⁹ sit miles seu quasi miles.
Cū inter vroxē et concubinā iure ciuili nulla sit
differētia: n̄ si quo ad honorē. l. itē legatū. f. pa-
ruit. f. de lega. iū. r. l. massuri⁹. f. de v̄borū signi-
ficatione. Que aut̄ dicat cōcubina videatis per
Bal. i. l. j. r. l. f. f. de conen. r. l. eāquā. viij. colū.
versi. decimo dubitatnr. C. de fideicom.

Quartus effectus iuramenti.

Quartus effectus est quia licet scripta ra-
tio disponat. q̄ transactio q̄ patis defectū
in de iure requisitis altero tñ q̄ cōsensu: vt pote
quia facta fuit nihil o dato: vel retento seu pro-
missio ppter qđ valere nō pōt ut trāfactio. vt. l.
trāfactio. C. de trāfact. cū suis simili. nec valeat
vt pactū. vt. l. si causa cognita. et ibi cōmuniter
docto. C. de trāfact. r in. l. suis heres. r ibi Bar.
C. de repu. here. r i eo casu h̄ locū illud brocar-
dū. Si nō valet qđ ago vt ago: nec valet vt va-
lere pōt: facit. l. nō codicillū. C. de testa. Et id ē
si fuerit facta post rē indicatā. vt. l. elegāter. f. si
q̄s post. f. de cōdi. inde. r. l. post rē. S. de transac.
verū si intervenerit inramētū: talis trāfactio
v̄tute inramētivalebit. Saltē vt pactū vt belliss-
ime decidit. Bar. in. l. si q̄s maior. v̄si. itē dico
eo. ti. de trāfact. C. p̄ ter. singularē. l. cū pater. f.
fili⁹ matrē. f. delega. q̄. Ita hoc etiā tenet Ange.
i dicta. l. si causa cognita. r. l. si vn⁹. f. penul. S.
de pact. et ita sētit Bal. i repetitiōe. l. q̄. vj. colū.
C. de rescidē. vē. et ita pariter cōsuluit Ange. de
Peru. cōfilio. lviij. scipie. qđē p̄ffamilias ius

ramentū eſi hoc habet precipuū vt actū ſuper quo interponif firmet et efficaciorē et validiorem reddat: et illū ultra naturā ſuā alteret: vt.l.j.in verbo cōfirmasti. C. ſi aduersus ven. et c. cū con tingat in vbo cōfirmādo. de iureiurā. et dicta.l. ſi quis maior. i. vbi. ſolidauerit. Tale eſi iuramē tum h̄z vim clauſule. ſi nō valet iure transactio- nis valeat omni iure quo valere potest. vt dicit Bartol⁹ in dicta.l. ſi q̄s maior. Contrariū tamē tenuit Ludoui. Roma. in l.j. f. ſi quis ita. j. de verboꝝ obligatio. et facit.l. fi. C. de nō numera. pecunia. per quē textū dicunt ibi Barto. et Bal. q̄ iuramentū ſapit naturā actus ſuper quo in terponitur et illū tertum pro singulari ad h̄mōi propositū allegat idē Bal. in.c. que in ecclesiā ſuā de constitu. et not. Antho. de butri. in.c. j. de iudi. et inno. in.c. p tuas. de arbi. vbi dicit. q̄ ſi iurari ſtare ſerētie ſeu arbitrio hoc intelligif fm ſubiectā materiā ſc̄q̄ ſtabo illivl ſoluā iterelle ſt. diē proferre. ſ. ſtari. ſ. de arbi. C. Scđo p hoc adduci pōt. q̄i de natura ptract⁹ eſt et talis fieri d̄z cōdēnatio vt q̄s nō poſſit agere ex ptractu re ciproco. niſi illū p pte ſua obſeruet et adi pleat. l. iulian⁹. ſ. oſſerri. j. de actio. emp. facit dictum Bal. i aut. dos data. C. de dona. āte nnp. Cū q̄s eſi nō facit qđ d̄z: nō psequif qđ opz. quinimmo frāgēti fidē: etiā iuratā pōt et frāglē eidē nō obſta te iuramēto: vt i. l. cū pponas. la. i. j. r. ibi Jafō. i. ii. no. C. d pact. facit. c. cū iter p ſeniorē. et ibi d butry. e. d elec. et c. i. j. vbi Inno. et Canonife. de iureiu. et c. ſicut. et ibi Panoz. eo. ti. d iureiu. facit glo. i. c. 4. de noua forma fidelitat̄ dicit. q̄ ſi dñs nō ſernat fidē. vassallo vassall⁹ ſilr nō te nek ei ſernare iuramētu fidelitat̄ et facit ter. i. l. cū p̄. ſ. illi. j. de regu: iur. et qđ habef i. l. cū p̄. i. ſ. libert̄. j. de lega. n. r. l. q̄ro. ſ. iter locatorē. j. locati facit qđ not. Bal. i. c. . qualiter vñs pro eidē p dñm

Juramēt̄
an hēat v̄i
clauſule q̄
transactio
valeat oī u
re quo pōt.

Extractu
reciproco
non pōtagi
niſi q̄s ſuiſ
ex pte adi
pleat.

Vassall⁹ nō
tenet fidem
dño ſuare
ſi nō ſerneſ

Quartus effectus

prætate priueſ φ iuramētū appositū ſuper ſctū
eafde patiſ restrictiōes. vt q̄s iuramētū non te-
neat obſeruare niſi pmissa ſibi adimpleant. c.p
uenit. le. n. r. c. ſicut. le. n. d. iurein. ¶ Tertio ad-
duco. Nā cū de natura ſctū mſimoniſit vt pp̄
adulteriū poſſit peti fieri ſeparatio eodē mō re-
ſtrīgeſ iuramētū ſup eo ierpoſitū. c. que admo-
dū de iurein. r p illū ter. dicit ibi noſ. Abbas te-
neſtēti. φ iuramētū appositū i aliquo ſctū reci-
pit oēs peditiōes: ſubauidiōes ſeu limitationes
q̄s h̄z ille ſctū. Et idē ſi ponif alia diſpoſiſio ſeu
obligatio: vt reguleſ ab illa. Allegat dicta. l. fi.
C. dñō nume. pecu. r Inno. i.c. plures de arbi. r
Bar. i.l. ſi ſocietatē ſ. arbitroy. f. pſo. r idē ſeq̄
Abbas i.c. tua nos de eccl. edifican. voluit Ro.
cōſi. cccclxxiiij. φ iuramētū ſolū extēdif ad illos
caſus ad quos renūciatio. ¶ Quarto addnco.
nā diſpoſiſio ſimpler recipit hāc restrictionem:
niſi noua cā ſupueniat vt q̄ de nouo emergūt r c.
l. ab arbitro. j. q̄ ſatiſda. cog. l. de etate. f. ex cā. j
de ierrogatio. actio. e. ceterū de iura. calū. facit
e. ſuggeſtū. d. deci. r. c. paſtoral. de ercep. r. c. vt
circa. d. elec. i. vi. r i.c. iſinnatē d. offi. delega. cū
ſimiſi. facit qđ pulchriſ dicit Ange. i.l. din. s. de
peti. here. φ ſi ſtatuto caueſ q̄ nemo poſſit arē-
gare vt collecta ponaf i pplo qđ itelligif niſi ſu-
pueniat caſ nou. r rei publice neceſſari putat
famis v'l guerre: facit qđ not. Inno. i.c. j. q̄ ma.
accusa. pos. Qđ ſi marit. pmiſerit ſe ſemp mo-
raturū cū v'xore: φ itelligif niſi caſ nou ſupue-
niat: vt q̄ nō poſſit ſtare i ciuitate. Iuramētū ei-
ſup diſpoſiſio ierpoſitū eadē patiſ restrictio-
nē. c. cū int. p. gaufriſ. de renūcia. r p illū ter. di-
eit ibi domi. Antho. r alij. φ ſi q̄s fuit licētiaſ i
collegio boſi. r iuranit nō accepturū iſignia do-
ctoralia alibi. Et poſtmodū ſupuenit peſt i di-
cta ciuitate boſi. φ excuſabif a periurio ſi alibi

Iuramētū
ſolū extēdif
ad caſus ad
quos renū-
ciatio.
Monacuſ
ſanō reſtri-
giſ i diſpo-
ſitione ſim-
pliſi.

Eadem accepit. facit qd singularit dicit Gal. i. l.
A. C. de pact. Qd si filia viuētib⁹ fratrib⁹ iurauit
pri: qd erat voto p̄tēta: nec ei succedat iuxta not.
E. c. Quis. d. pact. i. vi. qd si postmodis f̄fes morib⁹
poterit succedere nō obstante iuramento: quia isti
non cas⁹ intelligif ercep. ar. l. iubem⁹. C. ad vels
leya. retulit roma. i. l. pactū qd totali. C. de cols
la. r. l. qd supstis. j. de acqrē. here. facit qd voluit
ibi Imol. ieo. c. Quis facit qd voluit Abb. i. c. ex
tenore. eſ d foio cō. facit qd voluit Ro. p̄si. xxij.
icipiēte. pprosite. qd si iuro d cetero bona emphis
reotica. nō petitur attamē noua cā supueniētis
vt qd a supiore de emphiteosi. fueri renouat⁹ pe
tere potero Allegat casū singularē i. c. cū. p. gau
fridi. de renūcia. r. l. si patron⁹. j. de bonis liber.
Tēpat tñ singularit nō pcedere qd renūciasset
qd iuri ppetēti ⁊ ppetituro. Mātūc videſ renun
ciasse iuri ppetēti. ēt cā de nouo supueniēte. Et
hoc marie ē versū qd renūciatio fuisse facta me
diāte aqliana stipulatione qd totū ius extinguit.

Difficul
tas excusat
a mōra.

CQuito adduco. nā sicut tacite iest ex natura
hct⁹: vt difficultas excusat a mōra. l. si vēhenda.
c. idē iur. j. ad. l. rod. d iactu. r. l. p̄tinu⁹. b. illō.
j. de vbo. obli. ⁊ plene in. l. qd te. s. si certū peta.
rodēmō tacite inest qd ē appositiū iuramentū. c.
brevi. r. c. ego ei de iure iu. facit qd no. glo. i. c. ex
lris siluā. d spōsa. qd si p̄tes iurauerit filios suos
ad innicē matrimonii contracturos excusant a
periurio. si fecerunt qd tum in eis fuit. **S**erto
adduco. nā cū ille qd pmisit stare arbitrio talis.
itelligaf si iuste arbitrat⁹ fuerit. l. si i lege loeat⁹
j. loca. l. hec vēditio. j. de ḥben. emp. l. si societa
tē. j. p socio. Si iuramētu sup tali pmisiōe in
terponaf eadē patief restrictionē. l. si ita libert⁹
iurauerit. j. de ope. liber. **S**eptimo adduco.
nā cū i gnali smōe nō veniat illicitū. l. si p̄t. j. qd
fran. credito. nec iinstū. c. sup qbusdā. i. fi. d. v̄b.
fig. cū simili eo mō iuramētu interpositū eandē

Quartus effectus.

patietur restrictionē pro quo adducō qđ voluit
glo. in. l. nō videt. & qđ iussū. j. de regu. iur. t. i. c.
j. i. vbo v̄o. Qđ met⁹ cā vbi dī qđ iurauit obe-
dire mādato p̄tatis itelligif si sit iustū & licitū &
pillā glo. pulchre dicit Bal. in. l. si ad excludēs
dā. C. de iur. & fact. igno. qđ vbi vnu v̄bū h̄z se eq̄
noce ad malū & ad bonū semp capif in bonū et
nō i malū allegat dictā glo. facit glo. valde no.
in. l. j. s. de h̄is qui sunt sui vel alieni iur. Qđ si
aliq̄s iurauit suare statuta ppli itelligif si iusta
sint. et ibi dicit Nico. de neapo. qđ illā glo.
reputat singulare. s̄z dicit ipse qđ allegat sociā i
l. eos. C. de v̄su. et p illis glo. est casus in. c. j. de
iure iurā. facit glo. singulari i. c. ego. h. de iures
iurā. in vbo nulli. qđ si cōfiliari⁹ ciuitati vel pri-
cipis iurauit nō reuelare secreta cōfiliij itelligif
si cōfiliū sit licitū: secus si illicitū. Et illā glo. p
singlari allegat Roma. singulari. cccccxriij. iu-
rat qđ de cōfiliū facit glo. no. in. c. nerui testiculorū
vni. di. facit qđ no. gl. i. c. tua. & homici. qđ l̄z he-
rodes pmiserit puelle corā se psallenti dare qđ
postullasset nō tñ erat obligat⁹ tradere caput
Joannis bap. tanq̄ istud eſſz illicitū: facit glo.
Inno. in. c. cū dilecti. de maio. & obedien. Qđ si
eps iuret cōseruare cōsuetudines qđ actem⁹ su-
piores sui obseruauerūt itelligif si sint laudabi-
les & honeste. & est casus in. d. c. j. de iure iurā. i. vi.
facit. c. petitio. ex de iure iurā. qđ iurās. nō esse
aliquē itegillif in re illicita: secus si licita vt p
defensiō ererū vel psonē. facit qđ not. Inno. i. c.
cū oēs de cōfiliū. Qđ si platus iurauerit nō alie-
nare bona ecclie itelligif illicite: sec⁹ si licite &
p cā necessaria vel vtili. c. fi. de ecclie. edificā. et
idem seq̄tur ibi p̄panor. p hoc allegās. c. ex pte
tua. de cleri. non residē. vbi turans residere in
ecclia poteritt⁹ se absentare p necessitate et p
oibus iitis bene facit tex. in. c. veniens. et in. c.

Caput. j. B.

quintauallis.de iureiurā.et in.c.quēadmodū.
eo.ti.et i.c.ne dei.de symo. et in.c.ad hec.l.ij.de
appela. et in.c.ex pte.rin.c.ij.de accusa. et in.c.
ex tenore.de sente.ex cōi. et in.c.ad aures.de tē.
po.ordi. et in.c.ij.de maio. et obedien. Que iura
optime pbāt q̄ sub gñali iuramēto nō venit il-
licitū vel ininstuz. ¶ Octano adduco.nā sicut
gñialis vmo nō extēdī ad icognita.l.cū aqlia,
na.r.l.q̄ cū tutoribꝫ. s. de trāsac.cū sili eodēmō
nec iuramētu.c.veniens.de iureiurā. et ibi glo.
cū alts. j.allegādis. ¶ Mono adduco.qd̄ not.
Bar.i.l.si societatē.s.arbitroz:j.p socio.vbi.
quero.qd̄ si iuratū sit q̄ sicut renūciatio de non
petēdo reductionē ad arbitriū boni viri hz tacī
tā p̄ditionē si eq̄ arbitratū fuerit:c.q̄ntauallis
de iureiurā.eodēmō iuramētu sup ea iterposis-
tu eādē recipiet restrictionē. ¶ Decimo addu-
co glo.ordi.i.c.quēadmodū de iurein.vbi glo.
cōnumerat plures tacitas p̄ditiones q̄ i iuramē-
to subitelliguntur et p̄ Bal.in.l.si.s.q̄ satisda.co
gā. ¶ Undecimo adduco.qd̄ habetur in.c.pnt
nobis.de dolo et cōtn.q̄ ille q̄ iurauerit parere
mādatis iudicis.si grauaf poterit appellare qz
tacite de iure iest.q̄ grauat⁹ appellare possit.l.
j. et p̄ totū ti.C.de appel. ¶ Duodecio adduco
qd̄ no.Abb.in.c.cū clericī.in si.de vbo.sig.vbi
dicit.q̄ sicut in p̄ctibꝫ dʒ stricta fieri iterptatio
vt min⁹ obligef q̄ possit.l.quicqđ astrigēde.j.
de vbo.ob.c.ad nostrā.l.j.de iureiur.eādē iter-
ptationē recipiet iuramētu vt min⁹ obliget iu-
rantē q̄ possit. ¶ Decimotertio facit rō.nam
iuramētu est qđaz accessorū seu seqla ad dis-
positionē sup qua iterponit. Igif merito debet
seq̄ naturā principalis p̄tract⁹ r̄la accessorum
de regu.iur.in.vj.l.p̄fis et filij.j.de vulga. et pu-
pil.cū sili.Uñ et p̄dictis restat q̄ ista q̄stio.An
iuramētu sapiat naturā principalis cōtractus

Iuramētu
est accesso-
rium.

Quartus effectus.

Cōclusio.

Limitatio
nes.

86

vel nō videſ multū dubia. Nā aliqſi ſapit & ali-
qñ nō vt ſupra vidim⁹: vñ p aliquali intellexu
hui⁹ materie accipiat⁹. Iſta cōclusionē q̄ iura-
mētū regularit ſapit naturā p rincipalis ḥct⁹. vt
ſ. fuit oſtēſuz. Limitet⁹ tñ hoc pcedere qñ ḥct⁹
nō extēdebat ad aliquē actū rōne deſſect⁹ pſe-
ſus. Nā eodēmō nō extēdebat iuramētū. ita vo-
luit. Bal. i. l. ſi q̄s p eo. ad fi. j. de fidei uſſ. ita iſ-
teſigēſ. d. l. fi. C. de nō nume. pecu. & ita voluit
Inno. i. c. j. de iudi. et rom. i. l. ſtipulatiōes nō
diuidūtur i pe. car. j. e. Et ita pñt iſtelliſi plā di-
cta. ſ. alleg. Sz ſi pſensuſ i prio ḥctu appoſit⁹
extēdebat ad aliquid tñ ille act⁹ alio mō p. l. mo-
dificabat. Tūc illa modificatio tollit p iuramē-
tū: nec i hoc imitabit naturā p rincipal⁹ ḥct⁹. rex
hoc pñt iſerri multa: vñ q̄ iuramētū ipedit mo-
re purgationē. Itē p̄pellit p cile ad factū. Itē fa-
cit ēphiteorā nō ſoluētē cadere a iure ſuo & mul-
ta alia. ſ. adducta. Scđo tēperet⁹. pcedere qñ
᠀ct⁹ eēt iuālid⁹: q̄ ſi ius dinū vñ naturale. nā eo
dēmō iuramētū imitabit naturā p rincipal⁹ ḥct⁹
& ſilr erit iuālidū. c. nō eſt obliga. de reg. iur. in-
v. c. ū ibi no. Et idē eſt dicēdū qñ eēt iuālidū ex
cauſis de qb⁹ p Bar. i. d. l. ſi q̄s p eo. Sz ſi iura-
mētū eēt iuālidū rōne deſſect⁹ ſolēnitatiſ civilis
tūc ḥctū nō imitabit. Sz ipm vñtute ſua firmabit
p regulā. c. cū p̄tigat. de iureiu. & c. l. e. ti. i. vj.
& aut. ſacramēta pubex. C. ſi aduersus vñ. p̄t
firmari ex plib⁹. ſ. late deduct⁹. Tertio tēpe-
t⁹ q̄ ſapit naturā primordialē nō aut accidēta-
lē q̄ aduenit ḥctui post morā. ita voluit frā. are-
i. c. j. de indi. i. aſpenul. colū. in fi. vñ. nō obſtat
arg. eoꝝ q̄ habent in. l. itē veniūt. g. cū p̄duxi⁹
ſ. de peti. here. & q̄ ſi no. p Bar. & docto. i. l. certi
p̄ditio. ſ. ſi certū peta. Et ita pcedit fm cū illis
q̄ dicim⁹: q̄ iuramē. p̄pellit: nec ſuccedit obli-
ſs. ad iterelle; vñ ſ. p̄duxim⁹: q̄ ſi illiſ iterelle ſuc-

cedit ex mora. et sic ex quodā accidēti. **C**Quar
to tēperet qd sapit naturā p̄cipal̄ h̄ct̄ q̄tū ad
hoc vt iurās: i plus nō obliget q̄ obligare f̄tu-
te h̄ct̄ dicta. l. si. C. de nō nūe. pecu. tñ nō imita-
bis respectu efficacitat̄. Mā iuramētū semp̄ effi-
caciō firmat h̄ct̄ sup̄ quo iterponis. l. si q̄s ma-
ior. C. d̄ trāsac. cū multis alīs. s. d̄duct̄. facit ac
cōmodat̄ file: qd dicim⁹ de fidei⁹. q̄ imitabis
naturā p̄cipal̄ h̄ct̄ vt i pl⁹ nō obliget q̄ p̄cipi-
pal: tñ efficaciō obligabis. l. fidei⁹. obligari. s.
fidei⁹. s. j. de fidei⁹. r. s. pennl. istitu. de fides
i⁹. r ita pōt pcedere illō qd iurassi. p̄pellit p̄cise
ad factū. Itē ipedit penitētiā i h̄ctib⁹ i noīatis r
pl̄a alia. de qb⁹. s. vidim⁹. **C**Quinto tēperet: q̄
nō sapit naturā p̄cipal̄ h̄ct̄ respectu trāsfu-
siōis. Mā iuramētū trāsfūdit p̄cipale h̄ct̄ in
aliā speciē si eo mō act⁹ meli⁹ valere pōt. i. l. cū
p̄r. s. fili⁹ m̄fez. j. de leg. n. de quo pl̄a adduxi in
pcedētib⁹. **C**Serto tēperet pcedere i exceptiōe
nō nūe. pecu. sec⁹ vō si essem⁹ i alīs disposi. ita
pcedit ter. i dicta. l. si. Ita dixerūt ibi moderni
r phoc dicebāt pōderare ter. i ea. l. si. ibi in hu-
iusmodi exceptiōe. Mā dictio hm̄oi est restricti-
ua. vt no. Jo. an. i. c. veniēs. d̄ p̄scrip. r domi. de
sc̄tō gemi. i. c. q. vt lite pēdē. i. vi. et pōderāt ibi
vba ēt i alīs iſtruſi. S̄z certe istō nō puto vex⁹.
q̄ ē h̄ea q̄ supi⁹ late dixim⁹: vbi ēt i alīs h̄ctib⁹ iuramētū imi-
taſ naturā p̄cipi. h̄ct⁹. Itē nō ē dare i hoc rōnē diversitat̄ nec
ob dictū vbu hm̄oi q̄ stat demōstratiue r nō restricti-
ue. et hec addat̄ ad modernos. **C**Septio tēperet pcedere qñ
dato q̄ recipiat restric. ex natura h̄ct⁹. En pōt aliqd opari: q̄
strictius obligat r accumulat foro foro. c. fi. de foro cōpe. i. vi
aut vō nihil poss̄ opari v̄l paꝝ r nō pati⁹ restrictionē ex na-
tura h̄ct⁹. S̄z facit en volare oī meliori mō. vt. v. s. fili⁹ matrē
ita dicit. Panor. i. c. tua. de eccl. edificā. p̄dictā regulā limitā
do dicens istō fore. Uerūtñ de hac fallentia sat̄ dñbito: q̄ ex
multis supra deduci iuramētū potest stricti⁹ ligare et accu-
mulare foro. et tñ nō imitatur naturā pcedentis ptract⁹.

Juramētuz
efficaciō fir-
mat cōtra-
ctum.

Si act⁹ me-
li⁹ pōt vale-
re iuramen-
tū trāsfūdit
cōtractuz i
aliā speciem

Dictio hu-
iusmodi est
restrictiua.

Quartus effectus

Propriis in-
ramentum
petit pena
ultra inter-
esse.

Juramentū
explicitum
p̄cise debet
obseruari
si aliqd ad-
dat vitra
act⁹ naturā
An q̄s pos-
sit cu iura-
mēto renū-
ciare alimē-
tis futuris
et an valeat
transactio
super illis.

Notari⁹ nō
p̄t appone
re iuramen-
tū ex seipso
etia de con-
suetudine
apponatur

Addatisq̄ virtute iuramēti p̄t peti pena ultra
interesse. Pe. de ancha. in cōsi. cxlv. incipien.
apud antiquos: an cōtract⁹ firmes iuramēto q̄n
vere p̄ciū nō interuenit. vide Pe. de ancha. ps. 1
ccc xi. vide eūdē cōsi. ccclxxvi. et i. ps. ccclxxvii.

Octavo limitetis pcedere in iuramēto im-
plicito et simpliciter p̄stito. Secus in iuramēto
explicito: qd p̄cise obseruari. etiā si aliqd ad-
deret ultra naturā act⁹. Bal. in. c. q̄ in ecclesiæ
de cōsti. Preterea et qd pl⁹ est: l3 trāfactio facta
sup alimētis futuris p̄sertim in ultima voluntate
debitis regulariter sine iudicis auctoritate non
valeat. vt. l. cū h̄. in prin. supra de transac. Si
tū interuenerit iuramentū valet etiā sine p̄toris
auctoritate. vt firmat Bar. in. d. l. si q̄s p̄ eo. in
prin. circa fi. j. de fideiūsso. Verūtamē idē Bar.
libi cōtrari⁹ in. d. l. cum h̄. in prin. versi. vlti. ex
hoc vide tenere p̄trariū. Tamē Antho. nicelli.
in cōcordan. ad Bar. cōcordan. lxix. incipien.
trāfactio facta. illnd cōcordat dicēs. q̄ Bar. ii.
d. l. cū h̄. hoc intellexit inspecto iure civili. in.
dicta v̄o. l. si q̄s pro eo intellexit inspecto iure ca-
nonico. fm qd iuramētu: q̄ seruari p̄t sine ite-
ritu salutis eterne venit seruādū. Et an q̄s pos-
sit renūciare alimētis cū iuramēto: videatis ple-
ne p̄ Bal. i. l. pactū qd dotali. circa fi. C. d. colla.
et Alexā. in. l. si quis a liberis. s. parēs. j. de libe-
agnoscen. et Ludo. roma. in. l. j. solu. matri.
Unum tū est: nāl3 notari⁹ rogat⁹ de istrumēto
transactionis aut quocūq̄ alio possit apponere

clausolas cōsuetas etiā si partib⁹ dictū sibi non
fuerit. l. fi. et ibi Bar. c. de fideiūsso. Tamen ipse
notari⁹ nō poterit apponere iuramētu etiā si sit
de consuetudine q̄ apponaf: nisi dictū fuerit. q̄
possit illud extēdere ad cōsiliū sapientis dictum
fuit singulare Antho. de butry. et Abba. post eū.
in. c. penul. de iure iurā. Alexā. in. l. gall⁹. g. idē

credendum. j. de libe. et posthu.

C Quintus effectus iuramenti.

Q uintus effectus est. qd; prout iura attestan-
tur p simplicē renūciationē iuri de futu-
ro renūciari nō pōt vt. l. i. s. decretalis. j. de suc-
ces. edict. et. l. qd; pōt. s. qs. j. de regu. iur. et. l. qui
supstitis. et. l. is pōt. j. de acquirē. here. et. l. si ita
scriptū. s. si sub cōditioē. j. de lega. ii. hinc est qd;
pacta de nō succedēdo fīm regularem doctrinā
nō valēt tex. est in. l. pactū. C. de colla. et tradit. i
l. pactū. qd; dotali. et. l. si. C. de pact. et. l. d fideicō-
miss. C. de trāfact. et. l. si qd; s. illud. C. de inossi.
testa. et hui⁹ determinationis multiplex pōt esse
ratio. **C** Primo qd; facultas succedēdi ē de iure
publico. vt. l. si. j. de suis et legi here. Quod qd; ē
ius pacto priuatōz tolli nō pōt. l. ius publicū. s.
de pact. **C** Seco qd; meritis fili⁹ sunt ad paterna
obseq̄a puocādi et iuitādi. et nō pactionib⁹ astrī
gēdi vt dicit tex. in. d. s. illud. qd; tñ duplicit pōt
intelligi. **C** Primo ne fili⁹ obmittat obseq̄a pa-
terna qd; verisimiliter obmitteret si se priuatū he-
reditate paterna sentiret. et in hoc publica versat
utilitas vt fili⁹ viuat virtuose iurta p̄pis deside-
riū. et est valde quenācē qd; spes pulcherrima fo-
ueat filios i successione parētū in. l. cū duobus
als. l. si fratres. s. idē respōdet. j. p soci. et. l. si. C.
de sentē. pas. **C** Seco pōt intelli qd; p̄f potius dz
puocare filios ad ei⁹ obsequia meriti qd; pactio-
nib⁹ astringere vcz qd; talia pacta nimis graua-
rēt fili⁹ et redderēt illū nimis māsuetū et timidū.
ita vt quasi loqui non auderet cū obstāte pacto
nō spectet paternā hereditatē. nisi ex testamēto:
et ideo qd; pactū restrictiū libertatis liberti non
valet. vt. l. i. s. qd; onerāde. j. qua re. ac. nō. da. tā-
tomin⁹ valere dz in hoie libero. Preterea talis
renūciatio iurata induceret patrē ad tractādū
fili⁹ inhumaniter et cōtra pietatis officiū: et sic

Juri d futu-
ro nō pōt p
simplicē re
nūciationē
renūciari.
Pactuz de
non succe-
dendo non
valet regus
lariter.

Pactuz fi-
liū nimis ti-
midū redde
re nō debet

Quintus effectus

nō vt filiū vtpote ad illū p̄tereundū. l. q̄deꝝ cum
filiū. j. de v̄bo. obli. q̄d remordet cōsciētiā ⁊ na-
turalē eqtatē: ⁊ erga liberos iure nature necessa-
riā caritatē. l. paulo calimaco. s. j. j. de lega. iij.
ita dicit Bal. in. d. c. cuꝝ cōtingat. viii. colū. v̄si.
iuramētū aut̄. ex de iure iurā. ¶ Tertio pbatur
tale pactū de nō succedēdo non valere. q̄r a pari
pcedūt datio hereditat̄. ⁊ adēptio. vt. j. de adi-
men. lega. l. iij. s. si duob⁹ facit tex. in. s. fi. insti.
de codicil. Sed pacto hereditas dari nō pōt. vt
l. hereditas. C. de pact. cōnē. Ergo nec adimi vt
cōtrarioū eadē sit disciplina vt dicit originalis
Aristoteles in. iij. de aia facit tex. i. c. hospitiolū.
xxxij. di. ⁊ insti. de h̄js q̄ sunt sui vel alieni iuris.
s. j. ¶ Quarta ratio est: q̄r pro modico quis re-
nunciaret paterne hereditati: etiā magne opu-
lēte ⁊ pingui iuxta illud vulgare. Ad p̄sens oua-
cras nullissūt meliora. vt not. glo. j. in. l. cū h̄j.
in prīm. s. de trāfact. ideo ne faciliter hoies tali
medio depauperenſ hm̄di pactū phibet. et hāc
rationē tagit Bar. in. d. l. si quis pro eo. v. colū.
v̄si. decimo phibetur. j. de fideiūsso. ¶ Quinta
ratio: q̄r paterna hereditas naturali instinctu de-
bet filijs. vt. l. nā ⁊ si parētib⁹. s. de inossi. testa.
⁊ l. cū ratio. j. de bonis dan. facit. l. scripto. j. vñ
libe. et. c. ius naturale. j. dis. ¶ Preterea eisdē de-
bet iure diuino cū scriptū reperiat̄ est fili⁹ ergo
heres p̄ deū ad Bal. iij. c. facit glo. egregia sup
v̄bo parēt̄. in aut̄. vt h̄j q̄ se habere phi. res mi-
no. s. vt aut̄. colla. vj. ⁊ i. l. j. ⁊ ibi glo. sup v̄bo ob-
eā. C. si minor ab here. se absti. ⁊ i. l. necessarijs. ⁊
ibi glo. sup v̄bo teneant̄. j. de acqrē. here. facit
s. sui insti. de here. quali. ⁊ diffe. ⁊ l. in suis. j. de
libe. ⁊ posthu. ⁊ Iasō i. l. nō hoc. j. colū. v̄si. p̄tra
vtrūq. C. vñ legi. Sz iura naturalia ⁊ dinia sūt
imutabilia. vt iſtit. de iure naturali. s. Sz natura-
lia. ⁊ l. eas cas. als obligationes. s. de capi. di.

Pacto nō
potest dari
aut adimi
hereditas.

Instinctu
naturali p̄na
hereditasi
ljs debet.
Filijs iure
dinuno de-
bet p̄ris he-
reditas.

Ergo itē. Ex hys igit rōnib⁹ restat regularis cō
clusio. q̄ pactū de nō succedēdo ē ipo iure nullū
Verūt̄ p̄dicta p̄clusio fallit q̄si pactū hmōi val
lat iure iurādo. qm̄ tūc tale pactū de iure firmaſ
z est validū p̄ tex. nonū z elegante in.c. q̄nis pa
ctū. de pac. li. vi. vbi dicitur. q̄ si filia eo tpe quo
nuptui tradit⁹ bonis p̄fnis cū iuramēto renūcia
verit in vim hmōi renūciatiōis siue quic̄tācie a
paterna successiōe saltē ab itestato excluditur.
z hoc opatur virt⁹ hmōi iuramēti licet glo. sup
verbo improbat. in. d.l. pactū. C. de colla. z glo.
fi. i. l. q̄ superstitionis. j. de acquirē. here. tenuerint
cōtrariū z male; q̄ standū est dicto. c. q̄uis etiā
in foro ciuili cū agaf de pieulo peccati piurq̄ in
currēdi: vt not. glo. j. i. c. possessor malefidei. de
reg. in. li. vi. z no. i. c. fi. de p̄scrip. z in. c. j. de no.
ope. nūcia. z i cle. dispēdiosam. de iudi. de quo p
Bar. z Bal. i. l. priuilegia. C. de sacrosā. eccl. z
credo q̄ dicte glo. seu illaz p̄positores nō nove
rāt dictū. c. q̄uis. cū nedū fuisse p̄mulgatū fuit
em̄ editū p̄ papā Bonifaciū octauū. Anno dñi
M. ccxcv. z facit qd̄ i simili dicim⁹ q̄ simplex re
nūciatio iuri de futuro calore iudic⁹ validat⁹. vt
dicit glo. i. l. j. de cura. bo. van. z i. l. j. C. de pact.
vn̄ idē dicēdū est i iuramēto. Cū iudic⁹ z iura
mētu equiparent. vt. l. q̄iurasse. j. eo. titu. Et in
tm̄ filia q̄ renūciavit cū iuramēto censef esse ex
clusa. q̄ si p̄ patrē in testamēto p̄tereaſ propter
preteritionē hmōi tale testamētu nō erit nullū:
cū pater de ipsa ac si esset mortua nō teneaſ face
re mētionē. vt notāter dicit Bar. in. l. j. s. q̄ ba
bebat. q̄. colū. v̄si. quarto querif. j. de bono. pos.
cōtra tabu. z Alexā. i. l. gallus. s. z qd̄ si tm̄. j. de
libe. z postbu. z in. l. si fili⁹. in. fi. j. ad teren. Izre
gularis h̄. alſ testamētu p̄pter p̄teritionē hmōi
esset ipo iure nullū. vt. l. iter cetera. z. l. gall. s.

Eq̄

Pactus de
nō succedē
do iuramē
to vallatur

Simplex re
nūciatio ca
lore. iudic⁹
validat⁹.
Iudic⁹ et
iuramētu
equiparan
tur.

Quintus effectus

in oibus. j. de libe. et posthu. r. l. j. C. x. ti. et l. si
quis eū. s. fi. j. de vulga. et pupil. substi. et insti. de
exhere. libe. i. pri. Talis em̄ filia q̄ cū iuramento
renūciavit definitē sua: sicut filia p̄ statutū ex-
clusa. vt not. Bar. m. l. j. s. sciendū. circa fi. j. de
suis. et legi. here. et ibi Alexā. et Bal. i. l. fi. circa fi.
C. de libe. p̄te. vele exhere. Nec pōt hm̄i filia in
vim talis renūciationis iurate: vt p̄missuꝝ est a
paterna successiōe exclusa: petere iuramēti re-
laxationē siue absolutionē p̄pt v̄bū oino. i. dicto
c. q̄uis pactū positiū. Qd̄ intelligat̄ verū nisi in
teruenisset enormis leſio q̄ esse dicif i p̄posito si
ottingat dimidiā iusti p̄cū. vt habef p̄ glo. super
v̄bo iudicis. et ibi docto. i. l. j. C. de rescin. ven. et
in. c. cū causa. de emp. et v̄di. et i. c. cū cām. le. j.
et. de testi. facit glo. singulari sup v̄bo mēbri. in
c. cū illoꝝ. et de sentē. excō. et Jason i aut. sacra-
mēta. ix. colū. v̄si. et subiugit. C. si aduersus ven.
Qm̄ tūc legitima cā subesset. p̄pt quāpeti pos-
set dispensatio a papa seu antistite sup dicti fide
et iuramēto. ita determinat. Panor. p̄si. x. inci
piē. casus talis ē. in vltimo dubio. et p̄si. lxxi. inci
piē. i. hac cā q̄ ad p̄sens r̄c. in vlti. questione. et
Ludo. p̄si. ccccxrxvij. incipiē. oipotentis dei r̄c.
in casu p̄posito aduertendū censeo r̄c. et p̄e. de
ancha. i. c. accessoriū. de regu. iu. li. vi. et Bal. in
c. j. s. sacrā. v̄si. iii. quero de pace iura. fir. qz tūc
in hm̄i renūciatiōe interneniret dolus saltē re
ipsa q̄ talē renūciationē inualidat: vt. j. lati⁹ v̄si
debitis iuramētu em̄ nō pōt in p̄iudiciū alteri⁹:
etiā p̄ papā relaxari sine legitima causa. vt no.
Inno. m. c. cū inter. de renūcia. glo. sup v̄bo ab-
solui. i. c. q̄to. et ibi docto. de iure iurā. et i. c. au-
ctoritate. xv. q. vi. vñ Panor. in. c. cū parati. ii.
colū. v̄si. idē forte. et de appell. dicit papā tollere
nō posse obligationē iuramētalē etiā layco que
lis non pōt sita facit ele. pastoralis. de re iudi. itē tener. Pa-

Juramētu
i alteri⁹ pre
iudiciū nō
potest rele-
xari.
Obligatio
iuramenta
lis non pōt

nor. in. c. qua frōte. v. colū. in fi. eo. ti. Quinimo
 manu regia et petēti: est tale iuramentū tuendū et
 exequendū ut dicit singulariſ ſpanor. in. c. cum
 veniſſent. circa fi. de iusti. vbi determinat. q̄ ſup
 obſeruātia talis iuramentī. man⁹ regia pōt iplo-
 rari ſeu iudices regi et ſeculareſ poſſunt adiri.
 Mā Petru iubente Cesar dz exequi facit. c. cuz
 ſedim. de here. li. vi. ita etiā tenet Bal. i dicto. c.
 i. ſ. ſacramēta. i. iiii. z. v. questionib⁹. palleſato
 titu. de pace iura fir. rurs⁹ dicit Antho. d butry.
 in. c. i. de cōſti. Qd papa ſubjicſ et ligatiuramē-
 to ita q̄ nō poſſet ſeipm pſerti ſine cauſa abſol-
 uere. ſicut nec ſe abſoluuit a pctō p not. in. c. ois.
 de peni. et remiſſi. et in. c. ſane. de offi. dele. Cum
 cauſa vō legitima bene poſſet: ſe a tali iuramentō
 abſoluere cū aliū ſupra ſe ſub celo non habeat q̄
 ipm a tali iuramento relaxare poſſit ſm pde. de
 ancha. in. c. venerabilē. i. fi. eſ. de elec. et ſpanor.
 in dicto. c. i. de cōſti. Et qbus ſupeſt dicendū q̄
 iuramentū etiā p papā pſtitū tolli p ipm nō pōt
 ſine cauſa legitima. Cum ſit de iure diuino cui pa-
 pa ſubeft. Si em in caſu pdictie renūciatiōis iu-
 ramēto de modico: et quadi de nibilo nobis ſer-
 uiret pdictū. c. q̄uis. Quinimo fruſtra occupa-
 ret mēbranas. cōtra. c. ſi romanorū. xix. di. facit
 ter. in. l. ii. in fi. C. eo. de lega: et in. c. cōmissa. de
 elec. li. vi. z. c. ſi papa. d priuile. eo. li. Preterea
 q̄ ſi papa voluiſſet tale iuramentū indiſtincte
 poſſe relaxari. hoc fieri poſſe expreſſiſſet: c. ad
 audiencię. de deci. facit. l. i. C. de cadu. tollen. et
 ita decidit dñs mens Guiller. bñdic. i ſua ſolēni
 repetitione. c. raynūcius ſup vbo. duas habens
 filias. xxxi. z. xxxv. cartis vbi etiam dicit talem
 renūciatiōne iurata eſſe tāte virtutis et efficacie:
 Qd nedū excludit ipsam filiā q̄ cū iuramentō re-
 nūciavit. ſetia nepotes et ea deſcendētes the-
 Renuciaſ
 tio iurata

Quintus effectus

Excludit ne
dū filia sed
et nepotes
ex ea qñ p-
cedat.

redes quoscūq; ad ipsā causā, t̄ ius habētes. vt
tenet glo. si. in. d. c. q̄uis, quā ibi sequuntur Jo.
an. in nouel. Jo. calde, t̄ gemy. l3 aliqui voluerit
tenere cōtrariū. Nā l3 vinculū iuramēti nō trā-
seat ad heredes adeo q̄ si cōtraveniat periurice
seatur cū iuramētū quo ad hoc sit psonale. vt in
c. vitatis, de iure iura. Cāmē obsequātia facti sit
iuramento firmati bñ ligat heredes, p̄ quo facit
ter. i. d. c. q̄uis, dū dicit. pactū iuramēto firma-
ri. ita etiā tenet. t̄ elegāter determinat Ange. in-
stitu. de ercep. s. i. xxvi. colū. dū ibi tractat de se
cūda spē simulatiōis. v̄si. Querit. An talis h̄ct⁹
simulatus firmek iuramēto r̄c. Qd t̄ intelliga
tis pcedere t̄ verū esse si pater premoriaf t̄ filia
superuinit. See⁹ aut̄ si filia hmōi q̄ cū iuramē-
to renūciavit p̄moriaf patre sup̄stite. Quonia
tūc talis renūciatio l3 iurata nō obstat dictis ne
potib⁹. ar. l. gall⁹. in pri. j. de libe. t̄ posthu. t̄ l.
posthumor. j. de inius. rup. t̄ irri. facit ter. isti.
de here. q̄ ab ites. desse. i. s. cū fili⁹. Exclusio em
matris q̄ decessit in vita illi⁹: de cui⁹ successione
agit non vñ nocere nepotib⁹. l. si ex patron⁹. s. fi.
j. de v̄b. obli. Satis quippe esset iniquū: q̄ i tali
casu matris iuramētuñ noceret fili⁹ ex ea descē
dētibus. l. iij. s. penul. j. eo. ti. Preterea iādicta
renūciatio facta p̄ matrē h̄z tacitā cōditionē sc̄z
si ad ip̄am defferat hereditas sine successio. Un
si dicta cōditio tacita nō eneniat vtputa q̄ filia
vino p̄decessit t̄ sic succedere nō potuit. Ta-
lis renūciatio habet pro nō facta. ita dicit Bal-
in. d. l. si sup̄stite. j. de acquirē. here. quē sequunt
ibi Pau. de cast. t̄ cōmuniter docto. Ad vnū tñ
est aduertendū. qm̄ p̄dicti capituli q̄uis deter-
minatio limitat in aliqbus casib⁹ put ppulchre
tradit P̄e. de ancha. in cōfi. mihi. xxxix. incipiē.
p̄ clariori decisiōe. t̄ dicit ibi idē P̄e. de ancha.
victō. c. q̄uishaberelocū qñ renunciās aliquid

Filie renun-
ciatio non
valet nisi
aliqd de bo-
nis renun-
ciantis fue-
rit psecuta.

pro dote seu donatione ppter nuptias pcipit ex
 bonis illi⁹ cui⁹ successioni renūciat. Sec⁹ vero
 si ex bonis illi⁹ nihil pcipiat qđ succedat loco le
 gitime. vt sentit Bar. i. l. sancim⁹. vbi pleni⁹ p
 C. de nup. Qđ si quā docūq; renūciās nō pci-
 pit dote: aut donationē ppter nuptias in bonis
 quib⁹ renūciat eo:tūc ius ciuile nō corrigit per
 dictū.c. Q̄uis. qđ venit ad correctionē ipsi⁹ iuris
 ciuilis. P̄dictū es̄. c. loquif in filia qđ dote con-
 tēta renūciat r̄c. vt ibi videre potestis. et sic qđ
 aliqd pcipit ex bonis p̄fis. Nō autē si nihilo per
 cepto renūciet igif ad illū casum. ibi nō exp̄ssum
 extēdi nō d̄z: nā cū hereditas parētum debeat si-
 l̄s naturali voto. vt. d. l. nā r̄ si parētibus. S. de
 inoffi. testa. et in. c. ins naturale. j. di. cuz suis eō
 cordā. qđ posset illi cuz iuramento nihilo pcepto
 mere ⁊ absolute renūciari esset valde inhuma-
 nū et rigorosum. Maxime cū dos succedat loco
 alimentorum. vt sentit Bal. in. l. legatum. C. de
 condī. inser. vñ cum siue dote seu donatiōe pro-
 pter nuptias filius aut filia non haberet vnde se
 alleret ⁊ nutritret nō est verisimile ius canonicē
 quod inititur equitati. vt. c. litteras. eō de iura.
 calū. voluisse ille casu legē corrigerē ciuile facit
 qđ not. Specu. in. ti. qđ filii sunt legi. vñ. sed pone
 qđ dē. Itē ex pmissis potestis iferre qđ qñ filia dos-
 tak p patrē ⁊ cuz illa sola dote de bonis p̄fis sibi
 p̄stientia renūciat cuz iuramento: rā bonis p̄fnis
 qđ maternis fraternalis r̄c. put sepe accidere solet
 Talis renūciatio quo ad bona materna ⁊ alia
 ex qđb⁹ nihil pcipit nō valet. In tali effi casu p̄dī
 eti. c. Q̄uis. veniēs vt pmissuz ē ad correctionē
 iur⁹ ciuilis nō loquif: qđ loquif solū qñ tali dote
 cōtēta renūciat bonis p̄fnis ⁊ nō alijs: vt patet
 ibi dū dicit. vt dote cōtēta nulluz ad bona p̄na
 regressū haberet r̄c. Idecirco cuz agaf de corre-
 ctione iur⁹ ciuilis qđ odiosa esse cēsetur. Et p̄ qñs

Dos succe-
dit loco ali-
mentorū

Vnde
 {
 ut
 bona iux
 qđ
 nū
 p
 v
 e
 p
 l
 o
 d
 o
 a
 s
 l
 e
 h
 u

Quintus effectus

venit evitada. l. p̄cipim⁹. C. de appell. r. l. sanctus.
mus. C. de testa. dicend⁹ est p̄dicti. c. determina-
tionez ad alios casus p̄ter ibi expressos se exten-
dere nō debere facit. l. si v̄o. s. deviro. j. solu. ma-
tri. & ōfert etiā ad hocter. i. d. c. quis. ibi dū di-
cit. vi vel dolo p̄stitū. Que v̄ba itelligi dñit sim-
plici. put iacent. vt. l. j. s. penul. s. de alee. vsu. r
aleato. r. l. si seruit⁹. circa fi. s. de serui. vi. p̄di.
vt cōprehendat tā dolū ex p̄posito q̄ re ipsa. Si
ergo i tali renūciatiōe iteruenerit dol⁹ re ipsa q̄
est dol⁹ p̄sumpt⁹ nō valet hmōi renunciatio etiā
inrata. Nā quo ad recisione z̄et⁹ idē opak dol⁹
re ipsa hoc est p̄sumpt⁹ qđ opak dol⁹ et p̄posito
vt. l. j. s. de doli excep. r. l. si q̄s cū alit. j. de v̄bo.
obli. S̄z p̄ vna dote renūciare hereditati patris
matris fratrū r̄c. Et sic cū vnica dote iterdū sa-
tis erigna renūciare plurib⁹ hereditatib⁹ p̄ser-
tim opulētis videſ ſatis impiū r̄ iniqnū. r̄ p̄ ſe-
quēs p̄ſiderata enorū leſiōe inefſe dolū re ipsa
p̄cipue cū hmōi renūciatio ſit p̄fī aut m̄fī. q̄b⁹
p̄ filios r̄ filias magna debet renerētia q̄ idez d̄z
opari qđ iust⁹ met⁹. vt. l. j. s. q̄ onerāde. j. qua-
re. ac. non da. faciſt no. i. c. vnuſq̄ſq̄. xxv. q. iiij.
Licet em̄ ſilia p̄ſenſerit ſcītcr r̄ voluerit coacta-
tū r̄ p̄pulſa videſ confencisse r̄ volniffe. Et p̄ſis
pſuasionib⁹ ad hoc p̄ſumit⁹ inducta. vt. l. j. s.
pſuadere. s. de ſer. corrnp. vñ cū inramentū nō
debeat eſſe viciulū iniqtat̄. c. q̄to. e᷑. de iurein.
in tali caſu. cuž legitima cā ſubſit poterit peti a
papa: aut ab ariftite: put ſupra tactū extitit re-
latatio ſine diſpēſatio hmōi inrāmēti vt i inrib⁹
p̄allegat̄. r̄ no. Jo. an. poſt Vincē. i. d. c. cū p̄tis-
gat. de iurein. Rurſus ad p̄positū nō ē obmittē
da deciſio vnicā r̄ ſingulari ſuſta. i. l. fi. C. odo
p̄f q̄ dote
pmittit de
bonis ſuis
bonis ſuis

effectū filiis intelligitur votū pmittere solū de suis bonis. et ratio fundamentalis est qd licet copula posita iter duo extrema soleat attribuere actū vbi vnicuiq; equaliter. l. reos. s. cū i tabulis. j. d duo. reis. et l. vnicia. C. si plu. vna. sen. Tamē qn ponit inter aliqua extrema vbi ex pte vni9 maior pot cadere affectio. et caritas sicut i pposito illa copula nō diuidit. Sz significat ordinē caritatē glo. est sup vbo non exprimat in. l. gall9. s. j. j. de libe. et post hu. et ibi Bar. in casu emi nfo ex pte vni9 extremi vez p̄is seu honorū suorū maior affectio seu caritas p̄sumpta. cadit ppter officiū paternū qd est dotare filias. ut in d. l. fi. ergo predicta copula. eo casu non diuidit s̄ordinē signat. Adeo q̄ predicta filia prima frōte totā et integrā votē: petere et sequi ex bonis paternis: p̄sertim si suppetat et talem votē sufficerre possint. Et ultra hoc venire sine aliqua diminutione ad bona materna poterit: etiā si invim cōstitutionis pdicte votis: tā bonis paternis q̄ maternis cū iuramēto renūciasset: qz i tali renūciatione inesset dol9. re ipsa put supra fuit demonstratū facit. l. si supsite. i. fi. C. de dol. et ita ppulchre cōsuluit Pau. de cast. cōsi. clxxvij. incipiē. p̄tra superi9 p̄sulta. Et sup hoc videatis pariter p̄ Jason. q̄ loquitur etiā qn filia renunciās. erat minor i aut. sacramēta. ix. colū. v̄si. huic sūpta. et versi. sequēti. C. si aduersus ven. et als p̄ terdicte. l. fi. fuit p̄sultū p̄ aliquos doctores perusinos in fauore dñi comitis tindertini. i. tali casu: Pater dieti comitis cum viveret in humanis. quandā filiā suā cui9 mater erat mortua. Et sic illius hereditas spectabat eidem filie pro voto constituit et promisit dicte filie decē mille duca tos cōputato omni eo qd filia posset habere tam de bonis patris q̄ de bonis matris. et consuluerunt predicti docto. videlz Petrus et Bal.

et m̄fis:an
solū de suis
bonis pmit
tere videat
Copula et
qn diuidit
vel signat
ordinem.

Quintus effectus

nouellus perusin⁹: put ipsem et refert i tractatu
suo de dote in. vi. pte. in. vi. priuilegio. Qd non
obstatib⁹ illis vbi⁹ i instrumēto dotali p̄prehēsis
attēto q̄ pdict⁹ comes p̄f erat dines et potes iā
dicta filia p dote ex bonis habebit dictos dece
mille ducatos. ⁊ cū hoc poterit petere et p̄sequer
integro hereditatē maternā. et de hoc dicunt esse
ter. in. d. l. fi. q̄ si verū esset deberet reputari sīn
gulare. Verūt Jason de may. in. l. j. v. colū. v̄si.
adde q̄ p illum ter. j. solu. matri. dicit se sup illa
decisiōe valde dubitare. q̄i put ip̄e dicit ter. i. d.
l. si loquif ⁊ pcedit idnbio ⁊ nō als: vcz q̄i nō ap
paret de qb⁹ bonis p̄f voluit filiā dotare. ⁊ i qua
quātitate. ⁊ ita etiā loquif glo. sup vbo semp in
d. l. j. j. solu. matri. ⁊ ita apit ter. i. d. l. fi. ⁊ signa
ter circa fi. ibi dū dicit. nedū effusio fmone ⁊ c.
S̄i i casu pposito q̄i i instrumēto dr. Cōputato
eo qd pōt petere i bonis matris ⁊ c. ista vba non
patiunt q̄ intelligatur tota dos de bonis p̄p̄is
ipsi⁹ p̄pis p̄stituta: nec sūt dubia. Quinimo clas
re iportat dote pdictā fuisse tā de bonis p̄fnis q̄
maternis p ip̄m patrē cōstitutā in claris igif nō
est opus cōiecturis. l. cōtinuus. j. de vbo. obli
in et sup qb⁹ bus quidē cōiecturis se fundat dispo
sitiō pdicte. l. fi. Et ppterēa i casu pdictio cōfus
luit ⁊ tra iādictos docto. perusinos maria. soci.
vt ipsem et refert i. c. tue. de spōsa. vbi ad pposi
tū ml̄ta elegātia ⁊ quotidiana subiūgit. put ibi p
ēu videre potest. ⁊ ita ēt p̄suluit Ange. p̄si. ecir.
scipiē. p̄etr⁹ de sarna. ⁊ piter hoc sentit Alexā.
de imol. i dicta. l. j. vj. colū. v̄si. tñ fallit i dote. j.
solu. matri. lexenim in cōtracu dotis apposita
venit obsernāda in. l. legē. C. de pac. cōuen. Ve
rūtam⁹ si pdicta filia q̄ forte cū prelibata dotis
p̄stitutiōe renūcianit cū iuramēto bonis pater
nis ⁊ mfnis ⁊ c. in hoc faciēdo fuerit enormiter
lesa. Et sic insit dol⁹re ipsa poterit licite abepo

aut alio superiore ad hoc potestatē habēte obser-
tinere dispēlationē super iuramēto. Et deinde
petere recisionē hīmōi cōtractus put in p̄cedē-
tib⁹ sat⁹ late fuit ostēsum faciūt pulchre scripta
p Jason. i dicta aut̄. sacramēta. ix. colū. quē ibi
videre potestis. Et in hoc regno frācie tales si-
lie sic vt p̄missum est in quicrādo et renunciādo
bonis paternis et maternis etc. lese sibi p̄uidere
cōsuerūt p̄ viā spētratiōis regie cū debita nar-
rativa obtinēdo pariter dispēlationē sup̄ fide et
iuramēto a suo at̄istite aut alio sup̄iorē. Quā
quidē spētratiōne dirigi faciunt senescallo aut
balliuo cui mādaf q̄tin⁹ p̄stito etc. talē renūcia-
tionē casser cancellet rescindat et adnullet. etc.
Et ista notabitis q̄i quotidiana et fertilia. sient
igif pactū de nō succedēdo vt p̄missu⁹ est vali-
dak iuramēto. ita et pariter donatio oīm bonor̄
validat iuramēto. vt dicit Jo. de por. in. l. stipu-
latio hoc mō. l. de v̄bo. obli. et glo. pragmatice.
i ti. de subla. cle. l̄fis sup̄ v̄bo cuicung⁹. vbi plus
deciditnr p̄ bonas virgentes et elegātes rōnes. et
tal⁹ donatio oīm bonor̄ valet etiā sine iuramē-
to pnt ibi plene videre potest: Iz aliq̄ voluerit
tenere oppositū. Addatisq; etiā pactū factū
et inhibitū i cōtractu matrimonii q̄ primogenit⁹
ex illo matrimonio nascitur⁹. sit heres vniuer-
salis et succedat post mortē p̄ris iter nobiles va-
lidaf et firmas iuramēto. Nec pnt tales pacisciē-
tes ab hīmōi pactiōe recedere. et p̄ p̄sequens pri-
mogenit⁹ onere fideicōmissi. grauari non p̄t.
ita pulchrie post lōgā disputationem per bona
iura et elegantes ratiōes quas bīcuitatis causa
nō recito deciditur in q̄stionib⁹ capelle tholose
q. cccclij. et q. ccccliij. in addi. vbi reserturq; fm̄
p̄dictā opinionē multa arresta. in parlamento
tholose fuere lata et ibi plene videatis: et aliqd
de hīmōi pacto per Guido. pape. q. cccccv. et. q.

Donatio
oīm bonor̄
iuramento
vallaf et an-
valeat sine
iuramēto.

Pactum i
contractu
matrimo-
nij q̄ primo
genitus sit
heres.

Sextus effectus

Statutū ca
turcense.

ccccvij. Prieterea addatis id qd decidit Bal.
multū egregie in. l. neq; mater p filia. circa fi.
C. de iure do. vbi dicit. Statū statuto. q filia do
tata a pfe nō habeat regressum ad bona patris
pnt est in p̄senti ciuitate Caturci. Qd si pater
dotauit filiā de bonis vroris hēbit regressuz ad
bona patris: qd nō est i effectu dotata de bonis
ipſi⁹ p̄ris p illū tex. Similiter fīm eū: si statutū
disponat q soror dotata a fratre non succedat
fratri: et frater dotauit sororē de ppria portione
sororis q soror tūc succedet. qd statutū p v̄bū do
tare significat ius r nō actū nudi ministerij ar.
l. pater. ex puincia. j. de ma. vindic. r ita refert
Iason in. l. qm nouella. q. colū. v̄si. tertio ultra.
C. de ioffi. testa. Et hec sufficiat de isto quinto
effectu iuramenti.

Sextus effectus iuramenti.

Fideiussor
nō pōt que
nri nisi ex
cussio prin
cipali.

Duplex ex
cussio.

Sextus effect⁹ est. qd licet regulariter fidei
ussor cōneniri nō possit. nisi prius execus
sione debitor⁹ p̄cipalis legitime facta. vt dicit
tex. originali⁹. i aut. de fideiuss. s. si qd igif. r. s. r
nō solū colla. j. r trāsumptiue in aut. p̄sente. C.
eo. ti. de fideiuss. Cū talis obligatio fideiuss
ria. de sui natura sit subsidiaria. vt ibi. Queq;
dem excusso iterdū reqritur ex dispositiōe legi
vt. d. aut. p̄nte. r iterdū ex forma seu figura cō
uētiōis. vt. l. fi. s. sed si cū seio. s. si cer. peta: r. l.
dece. j. de v̄bo. obli. Et differūt qd vbi reqritur ex
dispositiōe. l. eo casu exceptio ordinis dō oppo
ni ante litē p̄testatē. s. vbi ex dispositiōe seu te
nore pacti pōt opponi qm̄cūq;. vt dicit Bal. i. l. j. de
cōue. fis. debi. li. r. C. vbi etiā. idem Bar. dicit qd
alind est fideiuss. alind p̄mittere indēnē cō
fernare. qm̄ p̄missio idēnitatis de sui natura bz
q̄ p̄cipalis pri⁹ exentias etiā si talis p̄missor
indēnitatis renūciauerit exp̄sse bñficio de fidei

inssorib⁹ facit p̄dictā.l. decē. j. de v̄bo. obli. et
ita etiā dicit Ang. i. d. l. f. s. si cer. peta. Qualr
autē et ad qđ possit cōueniri q̄ idēnitatē pmis
fit. videatis glo. in. l. q. C. de sentē. q̄ si cer. quās
ti p̄fe. Si autē h̄mōi fideiussor fideiussor cū

fideiussor
inramento
tenetur.

debitor principalis cōueniri fm Bal. p̄ illū ter.
in. d. c. ex rescripto. q̄. colū. circa mediū v̄si. Itē
q̄ iurauerunt illud idē tenētibi p̄. de ancha. z
Abbas siccu. idē tenet. L y. i. l. si ex cantiōe. C.
de non nume. pecu. vbi dicit q̄ eo casu post diē
p̄fixā solutiōi pmarime si fuit renūciatū excep.
nō nūe. pecu. nō est locus exceptiōi ordinis. Et
ita repitur decisum in q̄stioib⁹ capelle tholose.
q. cxxx. z ita tenuit Alexan. de imo. q̄. vi. xxvij. in
quarto volumie. Uerūtū Barba. in. q. pte q̄. si.
xliij. viij. colū. in si. post longā disputationē cōs
suluit ḥriū vt ibi p̄ eū videre potestis. z ideo co
gitetis: q̄ habeo i facto qđ v̄titur i iudicio. p̄
terea Bar. in. d. l. si q̄s p̄ eo. v. colū. v̄si. viij. p̄
hibef. j. de fideiusslo. notabilr dicit q̄ q̄nis fidei
ussor nō teneat si fideiussor in duriore causaz
aut qñ aliud pmisit qđ deberet principalis debi
tor: aut qñ principalis nō tenebat iuxta. l. grece.
q. illud. j. illo. eo. ti. de fideiusslo. et. d. l. si q̄s pro
eo. i. prin. z. l. fideiussor obligari. j. de fideiusslo.
z isti. eo. ti. in prin. Tamē illis casib⁹ si iurane
rit teneat efficaciter nō vt fideiussor cū deficiat
forma. sed tenebit vt principalis pmislor. qđ in
rādo videat teneri voluisse oīmodo quo p̄t per
ter. singularē supra allegatū in. d. l. cū p̄. q. si.
lius matrē. j. de lega; q̄. Et ita etiā sentit Bal.
in. l. p̄diū. vlti. colū. circa si. C. de iure do. Et q̄
expromissor possit itercedere p̄ nō obligato est
casus singularē fm Ange. in. l. elegāter. q. vnuis
pactiōis. q. de dolo. q̄ aliū habet; meliorē de in
re. in. l. q̄ liberatiōis. q. si. j. de ope. liber. Alderi
dere.

Expromiss
sor pro non
obligato
p̄t iterce
dere.

Septimus effectus

to igitur eo casu talis fideiussor cōueniri poterit principaliter nō excusso. nec habebit locū exceptio ordinis: put supra tactū extitit. et ita tenuit Jason in l. si cōuenierit. iij. colū. vñsi. sexto fideiussor. s. de iuri. oī. iudi. et p dictū. s. fili⁹ matrē cōiter pscribē. reprobat opinio Jo. fa. posita. in s. si q̄s aliū. istitu. de intili. stipu. dicētis pmissionē facti alieni q̄uis iuratā nō valere q̄ dicit de hoc esse tex. in l. nō dubiū. C. de legi. Quin imo valet etiā de iure civili. p̄tex. in d. s. filius matrē. q̄ cū iuramētu iporet clausulā. q̄ act⁹ valeat oīmodo quo valere pōt. Promittēs factū alienū cū iuramēto intelligit pmittere se facturū et curaturū. et sic pmissio valebit p quo est tex. in c. ex lris. lo. ij. ex de spōsa. et ibi glo. et c. sicut ex lris. ex eo. ti. de iure iu. et ad hoc ppositū pñlchre pñmedauit Jasō d may. dictū. s. fili⁹ matrē. q̄ v̄beret scribi lris aureis i. s. itē si q̄s postulatē. col. ij. vñsi. itē. isti. d actio. et ita formā litt⁹ Ludo. roma. i. l. stipulatio ista h̄fe licere. i. pri. j. v̄vbo. obli. et post eū Ange. de are. i. s. vñsa vice. isti. pallegato titu. de inutili. stipula.

Septimus effectus iuramenti.

Septim⁹ effect⁹ est. q̄ iuramētum supplet cause legitime iſertione vbi cause iſertio de necessitate req̄rif. Adeo q̄ q̄q̄ dicam⁹ confessionē siue cautionē nō iuratā nō valere de iure nec aliquā pducere obligationē. vt l. cū de i debito. s. fi. j. de pba. et l. nuda rō. j. de dona. et glo. sup v̄bo eāq̄. l. gñalr. C. de nō nūe. pecu. et c. si cautio de fi. iſtru. et l. vñ. s. circa. j. de voli ex cep. Si tñ iteruenerit iuram̄. veluti: q̄ pmittēs iuravit pmissa ſuare: l3 nulla exp̄ssa cā valet talis pmissio et obligat pmittente ita determinat Bal. i rubri. C. de re. pnu. et Ludo. roma. cōſi. ecclxxij. icipiē. in casu pproſito. et hoc adducit: q̄ iuramētu et iudiciū eparātur. l. q̄ iurasse. j. eo. ti. S3 colori iudicij validat cōfessionē fine cā

Cōfessio si
ne causa iu
rata an va
leat.

non orq̄z
cōpido
400 100
400 100

Ut dicit glo. notabilis. in. l. j. in. fi. s. de interro.
 actio. Ergo idē dicendū est iuramēto. et ita te-
 net Barba. in. j. parte 2 filioꝝ. 2 si. xxv. ix. colū.
 Qd̄ itelligit verꝝ si pmittēs sine cā cū iuramēto
 sit als pndēs sagax et maturi 2 filiū et talis q̄ vi-
 res iuramēti: verisilī itelligere poterit: q̄ tunc
 hmōi iuramētū hz vim exp̄lōdis cause sec⁹ aut̄
 esset i rustico muliere et mirore ac filib⁹. q̄ ppk
 fragilitatiē sui cōfiliq̄ sunt faciles ad decipiēdū et
 iurādū pbabilitēs ignorāt vires iuramēti ut
 ibi plene pbat idē dicit Barba. viij colū. vbi re-
 fert Ludo de roma. idē consiluisse inqt em Ari-
 stoteles phoꝝ princeps. q̄ mulier hz 2 filiū i ualit
 dū minor vo ipfectū: et rusticitati pcedū est. vt.
 l. si q̄s. id q̄s. s. de ius. om. indi. Eo ei casu salte
 iur̄ psumptiōe videref deficere iudiciū qd̄ ē alī
 ex comitib⁹ ad iuramētū req̄sitis. de qb⁹ i pala-
 legato. c. et si xp̄s. de iure iurā. et in aut. qd̄ eis in
 glo. posita sup vbo pena. C. de nup.

Octauus effectus iuramenti.

Octauus effectus est. q̄ iuramētū p̄stitū p
 puberē minorē rep̄sentat ip̄z maiorē adeo
 q̄ auffert sibi bñficiū restituōis i itegrū. vt di-
 cit glo. sup vbo iudicis. i. l. j. C. de rescindē. vē.
 Itē piter sibi aufert ius sine bñficiū dicēdi 2ctū
 nullū ob defectū solēnitatū de iure p̄tertu etat̄
 req̄sitaꝝ i alienatiōib⁹ rez imobiliū minoꝝ. vt
 i aut̄. sacra pub. C. si aduersus vē. originalī si-
 tuatā i. c. j. h. itē saē. o pace iura. fir. i vſi. fendo.
 Sm lecturā Martini quā cōiter i sequunt̄ citra
 motani. Et illā approbat̄ suerudo q̄ potissima
 legū interp̄s existit facit. c. l. z mulieres. de iure.
 iu. li. vi. et. c. debitores eo. ti. in anti. cū ibi not.
 Qm̄ l. z dicam⁹. q̄ si minor rep̄ia fles⁹ i 2ctū pōt
 aduers⁹ tale 2ctū petere bñficiū restitutōis i ite-
 grū vt. l. j. s. o mino. et. l. ver. s. sciēdū. eo. ti. Et
 hoc vſq; ad. xxix. annos i. l. fi. C. o tēpo. i iteg. rest.

De iuramē
to p̄ puberē
p̄stito.

Cōsuetudo
est potissi-
ma legū in-
terpres.

Octauus effectus

Si tñ in tali tractu interuenerit iuramentis p
qd minor pmisit seruare pmissa. et nō venire cōtra. eo casu minor habet loco maiorū. Adeo q
nō poterit ptextu sue minoris etatis et lesionis
petere bñficiis restitutiōis in integrū. ac si esset
maior vt dicta aut. sacramēta. pube. et ita dicit
not. Inno. in. c. q. ex eo. ti. de iure iurā. et Pano.
in primo volumine cōsi. q. icipiē. casus talis est
magnificus dñs. vij. colū. vñ. vltimū dubiū. vbi
excludunt. q minor aduersus iuramētū p iñ p
stitū nō poterit petere restitutionē in integrū. Et
phoc facit rō. nā in spūalib⁹ minor reputat ma
ior. c. si. de iudi. i. vi. Sed iuramētū est qd spūale
q magna religio vt hic ergo illi⁹ ptextu reputa
bitur maior. Aduersus aut iuramentū p aliū vt
pote tutorē ptitū bene daretur sibi restitutio in
integrū. l. nā et postea. j. eo. et Alexā. consi. xxij. in
v. volu. Kursus certū est de iure. qd in alienatio
nibus rerū immobiliū ipsorū minorū ad hoc vt
valeant requirif cause cognitio requiruntur
certe solēnitates. Nā primo requiritur q subsit
causa legitima. vt pote es alienū vt. l. ob es. C.
de pre. et alijs reb. mino. Itē q aliter creditorib⁹
satisfieri nō possit. l. magis puto. s. nō passim. j.
dere. eo q sub tute. et ibi Bar. Itē q interue
niat tutoris seu curatoris auctoritas p totū tu
tu. de aucto. prestan. C. et j. de aucto. et consen
tuto. et cura. Itē q interueniat decretū iudicis
cōpetentis. vt in. l. siquidē. C. de pre. et alijs reb.
mino. Aliter autē et alijs deficiētib⁹ hmōi solen
nitatibus seu ipsarū altera. talis alienatio esset
inualida. vt in iuribus pallegatis. Verūamen
si interuenerit iuramentū q̄q predicte solenni
tates fuerint omisse valebit cōtractus siue alie
natio hmōi. quia iuramentū habet vim decreti
et aliarū solenmitatū. Adeo q tam minorem
representat maiorē. vt in dicta aut. sacra pube.

In aliena
tionib⁹ mi
norū q̄ req̄
runtur.

ita q̄ sicut in alienatiōe rerū immobiliū majorū
nō essent necessarie tales solēnitates nec erūt eo
casu necessarie in alienatiōe rerū immobiliū isti⁹
minoris q̄ in vim iuramenti habeat loco majorū
adeo q̄ p̄textu omissionis sine defect⁹ iā dictarū
solēnitatū nō poterit talē tractū dicere nullū.
Et ita etiā t̄z P̄anor.i.c. cū cōtingat. circa fī. ex
de iure iurā. t̄z P̄au.de ca. cōsi. cxli. incipiē. vīsis
& cōsideratis. penul. colū. vīsi. sed iuramētū. Et
Ange. 2si. clx. incipiē. dñia katherina. q̄. colū. vīsi.
sup tertio. Hoc tñ tēperet⁹ nō pcedere qñ minor
alienasset feudū sine decreto. Nā talis alienatio
nō firmabif iuramētō q̄ iuramētū p̄tra legē seu
doy nō valet. vt t̄z Bal. i. 2si. viij. incipiē. factū t̄c.
in tertio volumine. Itē tēperet⁹ nō pcedere qñ
act⁹ esset null⁹ ratione solēnitatis p̄hibitorie q̄
tales solēnitates viden⁹ requisite ob publicam
vtilitatē cui partes renūciare nō possunt cū iu-
ramento. l. ius publicū. 3. de pac. t̄l. nemo pōt.
j. de lega. j. ita no. Bar. in. l. si q̄s pro eo. j. de fi-
deiuſſo. vbi etiā enumerat plures alios act⁹ in
quib⁹ act⁹ inualidus nō firmat iuramētōt per
eū ibi videre potestis. An aut̄ minor lesus possit
petere absolutionē sine relaxationē a iuramēto
& recedere a dispositione dicte aut̄. sac̄a pube-
dicatis pnt no. P̄au. cōsi. ccxv. t̄ an iuramentū
validet donationē factā p̄ minorē videatis per
Bal. in. l. si q̄s emptionis. vīsi. in textu vbi p̄clu-
dit q̄ sic. C. de p̄scrip. tr̄igin. vel quadra. anno.
De illo aut̄ qui asseruit se maiore cū iuramento
An possit venire p̄tra & qua pena sit afficiendus
videatis p̄le p̄ Ancha. cōsi. cxvj. incipiē. legif ī
canone. t̄z P̄au. de ca. cōsi. cxli. incipiē. vīsis & cō-
sideratis. iij. colū. vīsi. t̄z iuramētū de futuro. Et
cū dixim⁹ q̄ talis minor q̄ iuravit t̄z lesus fuerit
nō poterit petere beneficiū & restitutiōis in inte-
grū intelligatis sanc & limitetis nisi iteruenerit

Sal. 4 ✓

Cas⁹ i qb⁹
pubes etiā
cū iuramen-
to nō potest
sine decre-
to alienare.

edp. 1. vīsi
si p̄solitiv
nq. dīm̄at
do non om
. . . . .

Cas⁹ i qb⁹
pubes in-
rās poteris
restitui.

Octauus effectus

lesio enormissima. Quid tūc nō obstatē tali iurā
mēto poterit petere i integrū restitui ita multū
egregie p bonasr elegātes rōnes p̄suluit Antho.
de butriō. q̄si. xlvi. incipie. dñia orabilis. C. Rursq;
pmissa limitet; i alio casu v̄c nisi talis minor p
pri⁹ iurasset nō facere aliquē ptractū deinceps q;
eo casu l̄z al's regulariter vltima derogent pri⁹
rib⁹. l. pacta nouissima. C. de pac. et insti. q̄ mo.
tes. infir. s. posteriore. r. l. si mihi et tibi. s. illega.
tis. j. de lega. j. Si postea tñ illū faceret ptractū
et iuraret r̄c. Ex hoc secūdo iuramēto nō qualis
daref hmōi cōtract⁹ cū primū iuramentū licitū
vincat et impedit h̄m glo. q̄ est cōmuniter repu.
tata singularis sup verbo cōpellendos in dicto
c. licet mulieres de iure iurā. i. vi. et specu. i titu.
de emp. et ven. s. tertio loco. iiiij. colū. v̄si. et no.
generale cōsiliū. et Bar. i. l. si q̄s pro eo. iiij. colū.
v̄si. p hoc induco. j. de fidei in s̄lo. et de v̄itate p̄di
cte glo. quā multi mordere et reprobare nisi sūt.
videatis plene Imol. i. c. cū dilecto. ex. de p̄ben.
et in. l. cū vir. j. de v̄s uca. r. l. si extimatis. j. solu.
matri. et Ale ran. cōsi. xvij. incipie. p̄deratis. in
tertio volu. vbi dictā glo. limitat tribus modis
quos ibi per eū videre potestis quibus addatis.
C. Et quarto quādō primo quis iuravit cōtra.
here matrimonii et deinde iuravit intrare reli.
gionē quia eo casu valet et tenet secūdū iuramē.
tum contra primū in favore religionis. ita dixit
Vincen. in. c. ex publico. de cōuer. cōinga. refert
et sequitur specu. in ti. de conuer. coninga. in fi.

C. Quito tēperet; nisi secūdū esset litis decisū
velatū a parte parti. Mā tūc stabitur secūdo iu.
ramento. l. duobus. s. fi. et ibi docto. j. eo. titu.
C. Sexto limitetis non procedere in iuramento
necessario quod defertur p indicem i defectū se.
miplene p̄bationis. Nam si index primo detulit
vni poterit postmodū ex cā deferre adversario et

stabit secundo ita dicunt Ange. et Alexan. in dicta
 l. dnobus. s. f. C. Septimo tēperetis i eo q̄ iura
 nit nō reuelare secretū. Nā si p̄ducaf in testē et
 inrat dicere vitatē tenebitur hoc facere attento
 scđo iuramēto et nō primo ita dicit abbas in. c. si
 sacerdos. de offi. ordi. allegat Inno. i. c. qualiter
 et qñ. de accu. Secus aut si sibi fuissent dictū i cō
 fessiōe. vt ibi p̄ eū. dicit aut Bal. i cōsi. cxviij. ins
 cipie. quidē i tertio volu. q̄ nō ē stādū primo qñ
 est p̄stū i fraudē primi. C. Kurs⁹ alienatio rei
 dotalis vel donata ppter nuptias validaf iura
 mēto p̄sertim de iure canonico. vt dicit specu. i
 tertia pte titu. de emp. et vēdi. s. tertio loco. v̄si.
 verū si res. vt in. c. licet mulieres. de iure iurā. in
 vi. r. c. cū p̄tingat. eo. ti. i anti. et i aut. siue a me.
 C. ad silleya. et Bar. post glo. i. l. si p̄disū. C. d iure
 dot. et Alexā. in. l. meua fundus. ff. solu. matri.
 nisi p̄cedat iuramētu de nō alienādo q̄ tūc pri⁹
 iuramentū tollit scđm ita decidit Bal. in addi.
 specu. eo. tit. de emp. et vēdi. v̄si. qñ alienaf dos
 facit glo. i. d. c. l̄z mulieres. Et q̄ alienatio fundi
 dotali fieri possit cū iuramēto. t̄z Jason. i. l. i. iij.
 col. v̄si. iij. no. j. sol. m̄f i. nā privilegiū p̄cessum
 doti p̄cedif p̄incipalit i fauorē priuatū q̄ mulie
 ris. l̄z i p̄sequētiā p̄cedaf i fauorē publicū vt ibi.
 Quod tēperetis: nisi vxor vendat in eodem ins
 trumento cum viro. nā talis cōtractus non fir
 mabitur iuramēto. vt dicit Bal. in cōsi. ix. i. iij.
 volu. Itē iuramētu tollit remediu. l. q̄. C. d p̄hē.
 emp. et vē. et ibi cōiter tenēt doc. et i. l. si q̄s maior.
 C. de trāsae. ita p̄suluit Maria. soci. cōsi. cxxxvij
 vlti. col. nō tñ tollit remediu. l. si vñq̄. C. d reuo
 cā. dona. vt cōcludit Bar. in. l. ticia. s. impera
 tor. j. de lega. q̄. quia eadem cōditio. si de liberis
 cogitasset inest etiā in iuramento. ar. l. fi. s. qui
 satis. cogan. hāc partē tennit Bal. in. l. j. in vlti.
 q. C. de ioffi. dona. et Jo. de imol. i. c. fi. r. colū. c̄

Rei votas
 lis aliena
 tio valet cū
 iuramēto.

Octauus effectus

de dona. et Maria. soci. consi. ccxv. incipiē. visa
predicta facti cōtingētia vñi. nec obstat. Et illud
qđ dictū fuit in iuramēto p̄stito p̄ puberē h̄zetiā
locū in iuramento p̄stito p̄ impuberē pubertati
tñ primū. et sic doli capacē i quo pōt cadere p̄
iuriū. sicut et cadere possūt quecūq; alia delicia
vt. l. excipiunt. et ibi glo. si. j. ad silleya. dempto
delicto carnis. vt. l. si minor. j. ad. l. iul. de adul-
te. facit. c. j. ex de. delict. puero. et ibi p̄panor. fa-
cit. l. ipunitas. C. d. penisi eo igif iuramētu talē
opabif effectū qualē operaf i ipo pubere. Et sic
in eo locuz habebit dispositio p̄dicte aut. sacra-
mēta pubez. Licet aliq voluerit dicere p̄riū in
dubijs tñ opinionib⁹ dñ teneri illa q̄ fauet aie et
religioni. vt in p̄posito. l. sunt psone. s̄. dereli. et
sump. fune. et c. si. ex de re iudi. imo vbi tractat
de aiarū fauore dñ fieri extēsio etiā iuris penalis
vt not. glo. sup verbo alias. in. c. sciāt cuncti. de
elect. i. vj. et in. c. si. eo. ti. et Abbas p̄panor. i. p̄si.
exiū: incip. i questioē mouēda inter anthoniū.
circa si. i. q. volu. vbi autē agif de obseruātia in
ramēti versat aie piculū prout supra i primo et
scđo effectib⁹ fuit remōstratū. Ob qđ iuramēti
materia cēsel fauorabilis: et p̄ p̄nis ampliāda. vt
dicit Antho. in p̄meto. c. si. in. j. fallētia. extra de-
cōsue. p̄pe. de ancha. et Imol. in. c. q̄uis. de iure
iur. in. vj. et Hemi. in. c. j. de tépo. ordi. eo. li. Et
hec opinio vcz q̄ predicta aut. sacramēta habeat
locū etiā in impubere primo pubertati fundari
pōt i. d. c. ex litteris. le. q. de spōsa. Aliqui tñ p̄t
supra dictum fuit voluerunt tenere cōtrarium.
p̄pan. aut de cast. diuersitatē predictarū op-
tionū nisus est cōcordare. in cōsi. ccxv. incipiē.
si nō interest. versi. nec etiā obstat: prout ibi per
eum videre potestis. Et impubes dicitur tunc
proximus pubertati. Et sic doli capax si sit mas-
cul⁹ a decimo anno cū dimidio supra si femina

a nono cū dimidio supra. vt declarat glo. super
 verbo primus. in. s. pupillus. insti. de inutili.
 stipu. Secus autē est in impubere non proximo
 pubertati in quo p̄dicte aut. dispositio nō vendi
 cat sibi locū. Qm̄ talis impubes non obligat ex
 iuramēto. vt. l. q̄ iurasse. in. prin. j. eo. nec cogit
 iurare. c. paruuli. rr̄j. q. v. qm̄ talis etas quicqđ
 videt ignorat. vt. l. pupill⁹. j. de acquiren. here.
 r. l. f. j. de iur. r. fact. igno. r. l. ipuberē. j. de fal.
 r. l. q̄. C. de fal. mo. In eis nempe p̄sumitur defi-
 cere discretio que est alter ex comitib⁹ iuramē-
 ti prout supra dictum extitit. Et an pupill⁹ obli-
 getur iuramēto quo ad deum. vide oino beatū
 Tho. in. q. q. lxxix. q. ar. v. circa fi. r. Imo. in re-
 pe. c. cū contingat. iij. colū. extra de iure iurant.
 Preterea non est obmittēdū q̄ iuramentū non
 solū in cōtractib⁹ facit ipsum pubere quo ad pre-
 missa cēseri pro maiore. s̄z etiā in quasi cōtractis
 bus ac pariter i distractib⁹: vtpote quietācūs et
 renūciationib⁹ vt sentit glo. sup vbo cōtractib⁹.
 quā ibi insequunt docto. i dicta auī. sacramēta.
 r ita ibi exp̄sse decidit Bar. vltima colū. versi.
 quero quid si iuramētum per glo. in. l. j. s. quid
 ergo. super vbo cōtrariū. j. de cōtra. r vti. actio-
 tute. l̄z idem Bar. ibi corrupte illā alleget qd̄ d̄z
 ntelligi. Nisi tale iuramentū sit extortum dolo
 aduersar̄. vt dicit Bal. in. l. j. versi. scđo not. C.
 de in integ. resti. p̄ ter. i. l de tutela. co. ti. Et ad
 datis q̄ iuramentū etiā firmat cōtractū prodigi:
 cui fuit bono p̄ administratio interdicta dñm tñ
 idem prodigus sit cēsu capax r aliud extrinsecū
 nō obsistat ita decidit p̄ bona iura i questionib⁹
 capelle tholose. q. cccxcviij. r ibi videatis. r hec
 est cōis opinio l̄z aliqui voluerit tenere cōtrariū.

¶ Nonus effectus iuramenti.

Donus effect⁹ est. q̄ l̄z in pignorib⁹ pactū
 legis p̄missorie sit reprobatū p̄ ter. i. l. f.
 gis p̄missos
 Diij

Juramētus
 p̄firmat cō-
 tractū p̄di-
 gieniū fuit
 administra-
 tio interdis-
 eta.

Monus effectus

rie valet in C.de pact. pigno. Qd sit sub hoc modo si debitor pecuniā mutuatā infra certū tēpus nō soluerit, habeat creditor rem emptā p pecunia mutuata, ita dicit glo.in.l.si fundus. sup verbo extimā dū. s. fi. ex de pigno. et i.l.j.C.de pact. pigno. Si tñ internenerit iuramētū valebit tale pactū. vt in.c.significantē. ex de pigno. et ibi docto. et its concludit Guido pape. q. vi. vbi plus dicit. q. l3 vt pdictū est tale pactū. in pignoribꝫ sit reprobā tū hoc hz verū nisi fiat postea ex interuallo: q: tūc valet. vt.l.cuius. j. de pigno. actio. qd intel- ligatis ad excipiēdū nō ad agēdū vt no. Barto. in.l.calepodius. j. de solutio. Mursus si dicat q: si debitor infra certū tēpus pecuniā mutuatā nō soluerit habeat creditor rem emptā iusto precio quo tunc termino adueniēte extimaretur valet huiusmodi pactū. vt.l.sifund9. s. fi. j. de pigno.

*a parte altera
ad dñe. E. Hugo
impiger.*

CIn vēditōibus aut̄ valet tale pactū legis cōmissorie.l.cōmissorie.C.de pac. interemp. et vēdito. Szq per vba fiat hmōi pactū in venditiōe ponit glo.in.v.c.significantē. et de hac materia pacto legis cōmissorie videatis late p Bal. in ti. de seu. do. in vi legis. co. in pri. in vfi. fendo. et de talipacto legis co. et adiec. in diem. videatis Barto. in.l.j. j. de dona. et an in pacto. le. co. et adiec. in diē debean laudiminiā. potestis vide re pdictū Guido. pape. q. xlviij. vbi t3 q nō et ibi pariter enumerat certos alios casus in quibus dño directo non debetur laudimiuim.

Decimus effectus iuramenti.

DEcimus effectus est: qd iuramentū facit quē psumi bene fuisse de facto et iure suis certioratū. nullūq: errorem iteruenisse i actu in quo als de iure necessario req̄rebat certioratio ita decidit Alexā. de imo. sup rubrica. j. de vbo. obl. in. col. vfi. vfi signāter. vbi resert archidia- conū parit hoc tenere i. v. c. quis pactū. de pact.

Iuramētū
psumptio-
nē certiora
tiōis iducit

ii. vi. et Antho. de butri. i. c. si diligēti. v. colū. de
 foro ppe. et idē tenet Ludo. romā. i. l. sciēdū. x. co
 lū. j. d. vbo. obli. et feli. i. c. ex rescripto. iiij. colū.
 vñ. adde Ludo. ro. eñ. eo. ti. de iure iurā. vbi vis
 deat. de quo s̄m eūdē Alexā. pōt poni exēplū in
 muliere fideiubēte q̄ promittit cū iuramēto nō
 īuenire. Om̄n̄ tūc ptextu hm̄oi iuramēti psumif
 fuisse de bñficio velleyani sibi ppetēti debite cer
 tiorata. et p pñs ex certa sciētia nulloq; errore in
 terueniēte illi renūciasse. Adeo q̄ nō ē op̄ q̄ alit
 certioref de dicto bñficio velleyani. l3 regularit
 ñ. q; q̄ mulier renūciare possit velleyano. vt. l.
 fi. s. fi. j. ad velleya. facit. l. fi. C. d. pact. req̄rif tñ
 q̄ hoc faciat sciēter et de tali iure sibi ppetēti de
 bite certiorata. Als nō valeret renūciatiovt ibi.
 et i aut. quo. opo. epis. et cleri. s. pcreat igif. vñ.
 iterroget. et ibi glo. colla. j. ille ei q̄ iuri suo renū
 ciat vñ illi scire als nō videf renūciare. Nā dispo
 sitio nō extēdif ad icognita. l. q̄ cu3 tutorib9. et l.
 cu3 aqliana. s. de trāfac. et l. m̄. vñ. nec esti. s. de
 iossi. testa. Nec staref dicto notarij asserēt i ins
 strumēto se talē mulierē d dicto iure sine bñficio
 velleyani certiorasse. vt t3 p̄stāter p̄panor. i. c. cu3
 cām. v. colū. vñ. quo ad sedz. eñ d testi. et allegat
 frede. de se. pñ. exciū. Notario ei credif de gestis
 corā eo nō ab eo argu. l. ols9. C. d testi. ip̄e vñ no
 taris p̄ficit inst̄m nō defecto suo pprio: s̄ d gestis
 int̄ alios corā ip̄o. vt i aut. de tabellio. s. nos aut̄
 colla. iiii. et i aut. de istru. caute. et fi. s. si qdē pu
 blice. col. vi. Si igif iteruenerit iura. dispositio
 hm̄oi extēdif ad icogitata. vt no. Bar. et cōit ma
 gistrī i dicta. l. sciēdū. C. y. et Bal. i. l. y. C. de resci
 dē. vē. I tali fideiussidē mulier psumif debite cer
 tiorata de dicto bñficio velleya. hēb̄ig iuramē
 tū hm̄oi vñ renūciatiōis ex p̄sse sciēt facte seu vi
 ue fideiussidēis qb9 casib9 mulier ex fideiussidē re
 nec et efficacit obligaf. vt. l. pe. i fi. j. ad velleya.

Mulier cu
 iuramēto fi
 deuibēspre
 sumif d vel
 leyano cer
 tiorata et il
 le ex certa
 sciarenuna
 ciasse.

Dispositio
 nō extendif
 ad icognita

notario nō
 credif de ge
 stis ab eo s̄
 coram eo.

Decimus effectus

Mulier in et in aut. sine a me. C. illo. eo. tit. Pretea si mu-
tercedes per mulier itercedat per marito se vel res suas pro ipso
marito.

obligando vel patiendo obligari. quo casu oia per
dicta sunt ipso iure nulla tanquam facta contra legi
phibitionem quod est per marito non possit mulier it-
tercedere. ut in aut. si qua mulier. C. ad velleyam.
nec in tali casu sit opus exceptioe velleyani quod so-
lum habet locum quoniam mulier itercedit per alio non per viro
ut ibi patet. quoniam tamen iteruenit iuramentum valet
huius itercessio. et talis mulier sibi prouidebat. ita
consuluit Iacobus de cast. in questione facti probandi. mibi
cxxxvij. incipit. in causa quod videtur. et Bal. l. antiq. &
fi. C. ad velleyam. Et cum diximus quod ratione iuramenti
dispositio extedif ad icogitata illud temporis percepit per
cedere ad icogitata de iure non aut icogitata de
facto ita dicit Bar. et ceteriter doct. in. d. l. sciendum.

Dispositio
etiam iurata
non extedif
ad incogni-
ta de facto.

Nam si iuratas ignoraret aliquid factum puta appro-
batum compromissum in quo erat condonatus ad pres-
tandum legata de presenti cum in veritate essent con-
ditionalia. et postmodum hoc fuit detectum certe
poterit contravenire non obstatem iuramento ita sin-
gulariter dixit Iacobus de cast. probandi. lxx. incipit. viso
puncto supradicto hoc tamen restringatur si similes
fuerit iuratum. secundum si iuratum fuerit non contravenis-
re aliquod ratione vel causa quod tunc fiet extensio ad icog-
itata etiam de facto tanquam de illis potuerit in genere co-
gitari ut dicit Alexius. consilium. cxxxvij. v. i. volu. et de
hoc latius videbis in sequente effectu. Addatis. quod
hinc est quod licet confessus spe future numeratiois. j. bienniu possit opponere exceptionem non numeras-
te pecunie. l. genialium. et l. in tractibus et per totum. C. de
nume. pecunie. et isti. de littera obli. Tamen si quis co-
fitebitur sibi vere et realiter fuisse numerata pecunia et
aut expresso renunciatur exceptio non numerate pecu-
niae cum iuramento promisitque nunquam contravenire de
iure vel de facto talis renunciatio non potest predictam
exceptionem opponere pertinet de iure canonico

ut d.e. cum cōtingat de iure in. ita dicit Ange.
are. isti. de excep. folio. clxxr. vñl. qd si renūciat
dices qd de iure civili sibi nō p̄indicat. s. de pac.
Iurisgētiū. s. et gñalr. et l. nō dubiū. C. de legi.
et plene i questiōib⁹ capelle tholose. q. ccclxxv.
Bar. Bal. Saly. et cōiter oēs scribē. i. l. fi. C. de
nō nume. pecu. ita eadē. l. limitātes. 3
Itē ad-
dat qd l3 ei qd renūciauit bñficio eccliaſtico post
spoliationē postmodū agēti possessorio recuper-
rāde nō obſtet exceptio spōtanee renūciatiōis.
ut no. Inno. sup glo. ii. in. c. sup hoc. de renū-
cia: et sic itelligif. c. accepta. et c. ſollicite. de re-
ſti. ſpo. Si tñ i resignatiōe bñficij. aut post renū-
cianter petitiōi restitutiōis ſpoliator⁹ cū iura-
mēto ſibi obſtabit p̄dicta exceptio. ita decidūt
Dñi de rota. decisione. ccccxxvii. incipien. qd si
ſpoliat⁹. et decif. cccvi. incipien. not. qd exiſtēti.
et qd ſtatiōib⁹ capelle tholose. q. ccccxv. et Inno.
c. sup hoc. de renūcia. et Panor. in dicto. c. ſol-
licite. circa fi.

Undecimus effectus iuramenti.

Didecimus effect⁹ eſt. qd iuramētuſ ſup-
plet et hzvim expſſi ſeu ſpecialis et ſpecifici
coſensus. vbi et i caſu i quo alſ de neceſſitate
coſensus expſſus et ſpecific⁹ reqrif: nec ſufficeret
gñalilis: vtpote i renūciatiōe legitime. vt. l. fi qñl.
s. et gñalr. C. de ioffi. testa. et i caſu. l. ſz et ſi qd rei
capitalis. s. qſitū. s. ſi qd cauſio. et ita decidit et
elegāter determinat Bal. in. l. j. viij. colum. vñl.
ſed qd. C. cōmo. id idē i ppr̄is terminis tenet
Iudo. ro. in. l. j. s. ſi qd ita. j. de vbo. obliga. et
ita coſuluit Ange. qñl. cccxiij. circa fi. incipien:
caſus talis eſt. Quod itelligatis vex vbi coſen-
sus adeſt in gñe: vtpote cū filia gñaliter coſentit
renūciare bonis paternis. Quo caſu ſi renūciat
uit cū iuramēto iurta terminos. c. qñis pactū
de pac. li. vi. Tale iuramētuſ ſupplet clauſulam

Juramētuſ
hz vim ſpe-
cifici coſen-
sus.

Undecimus effectus

specificā quo ad legitimā ac si exp̄sse renūcias-
set ipsi legitime ita decidit Barba.in.j. p̄tē cōsi-
lioꝝ ꝑsi.xxv.iꝝ.r.z.col.z Lud.ro.i.d.l.j.s. si q̄s
ita.j.de v̄b.obli.z eomō debet intelligi illa q̄ di-
cta fuere s̄m Jo.de imo.i.c.j.de ꝑmo. Cōtrariū
t̄f tenuit Bal. S.eo.ti.sup rubri. hinc ex omis-
sis inferit q̄ si q̄s iurauit in ḡne nō venire ꝓ ſctū
v̄f renunciasſe bñfi.l.q̄.C.d rescī.v̄.q̄ iurādo
nō venire ꝓ ſctū v̄f ſaltē in ḡne cogitasse de oī
remedio z bñficio p̄ qd̄ posset rescindi ſctus. l.
sub p̄teſtu.la.q̄.cū ibi not.C.de trāſac.l.q̄ iure
militari.j.de testa.mili.z ita voluit glo.z Bar.
i.l.q̄.C.de rescindē.v̄di.z glo.z doc.i.c.penul.
de emp:z v̄di.s̄ vbi ꝑſensuſ nō itercessiſſet ſal-
tē in ḡne:tunc iuram ſtū nō ſupplet:q̄ hoc eſſet
ſupplere nō cōſenſum ſpecificū ſ̄ totū ꝑſenſuſ
qd̄ fieri nō pōt vt pulchre ꝑſuluit Barba.i ſcđo
volu.ꝑſilioꝝ ꝑsi.lv.penl.colū. hinc dicit frā-
cif.curth ꝑsi.lrv.icipiē.dñs Ludouic⁹.v.col.
ꝑſi.z merito.allegās Ang.i.l.seniū.C.q̄ testa.
face,poſ. q̄ lꝄ req̄rif exp̄ſſa volūtas et ſpecialis
p̄tē cōſenſuſ:vt fili⁹ poſſit donare cā mortis.l.
filiuſ familias:ꝑſi.pari aut rōne.j.de dona. Si
t̄f p̄ ip̄m patrē filio fuerit cōceſſa licētia ḡfalis
donādi iterueniēte iuramēto i vim hm̄di iura-
mēti intelligif ſibi data licētia ſpecialis z ſpecific-
a etiā donādi cā morti. Qd̄ ppetuo notetis ex
qbus ſequitur: q̄ lꝄ dīcaſ q̄ iuramentū intelligif et
reſtrinſif ſ̄m ſubiectā materiā act⁹ ſup quo in-
terponit. vt.l.f.i.C.de non nu.pecu.q̄ ad hoc eſt
ſingulariſ ſ̄m Bal.in.c.q̄ in eccliaꝝ.de ꝑſti.ſaſ-
eit.l.f.i. ſ. q̄ ſatidſa.cogā. et cōiter p̄ doct.in.c.j.
de cōmo faciūt not.p̄ Inno.in.c.p̄ tuas.de ar-
bi.vbi dicit q̄ ſi aliq̄s iurauit ſtarē arbitrio alii
cui⁹ ſub intelligif vel ſoluere penā:q̄ ita eſt na-
tura illi⁹ act⁹ eadē op̄i.t̄z Ludo.de.ro.i.l.si cō-
nenerit.j.col. ſ. de iuris.om.iudi.mot⁹ q̄ iura-

citato
esse ab
dicitur
dictum
in
et
. . . .

ramētū h̄z tacitā ɔditionē. Si res i eodē statū p
māserit. c. cū iter. p. ganfridi. de renū. r. c. quē
admodū. de iure iur. T̄ si fm Jason. i. d. l. si que
nerit regla est i ɔriū vez q̄ imo iuramētū nō d̄
restrigi fm naturā act⁹ sup quo iterponit. Sed
semp aliqd addit actui. Patet q̄r facit actū ya
lere oimodo quo pōt dato q̄ als sine iuramēto
nō valniss. d. l. cū pf. s. fili⁹ matrē. j. de leg. h. r
Bar. i. l. si q̄s maior. C. de trāsac. Nec obstat di
cta. l. fi. C. de nō nūe. pecu. qm illa pprie loq̄tur
qñ i principali dispositiōe deficit ɔsensus vel est
certo mō limitat⁹. q̄r tunc iuramētū nō extēdit
ultra ɔsensuz. r phoc bñ facit qd vi. Bal. i. l. j.
in. h. q. C. cōmoda. q̄ vbi act⁹ nō valet ex psum
ptiōe defect⁹ ɔsensus ibi iurash. nihil opaf. idē
Lud. ro. i ɔsi. clxvij. icipiē. i casu pposite ɔsulta
tiōis. r frā. d are. i ɔsi. xxiiij. icipi. q̄ttuor dubia
i. h. col. r plene Jason. i. d. l. si quenerit. et ex p
missis ēt iferf. q̄lz i casib⁹ fortuit⁹ suscipiēd⁹ nō
sufficiat suscipe gñalr i se piculū vel casus for
tuitos. Sz req̄rif q̄ spāl̄t suscipiat. l. s. si q̄s. s. q̄
fitū. s. si q̄s cantio. cū ibi plene no. T̄ si i dispo
sitiōe fuit appositū iuramē. valebit renū. ac si
spāl̄r eas⁹ fortuiti ēent ɔnuerati. q̄r sat⁹ est q̄ in
ghe de oī casu fortuito r piculo fuerit cogitat⁹
ita voluit Imol. i. d. c. j. de cōmo. r faciēt not. s
i pcedenti effectu. Ist⁹ tñ tēpet⁹ pcedere. q̄ fiet
extēsio ad eas⁹ fortuitos solitos nō aut ad isolis
tos r exordinarios q̄r de illis nō psumif. cogita
tuz nec i gñe nec in spē. l. fistulas. s. fi. j. de phē.
emp. bñ facit qd voluit. Ange. areti. i ɔsi. xliv. i
cipiē. q̄ttuor dubia r. vbi voluit. q̄ sicut dona.
reuocat psumiētā libe. vt. l. si vñq̄. de revo
ca. dona. C. r i. l. titia. s. ipator. j. de lega. h. p̄a
rit eodēmō reuocabilē ēt si appositū ēt iuramē.
q̄r nō psumif donatē cogitasle de fili⁹ futuris.
C Duodecim⁹ effectus iuramenti.

Duodecimus effectus

Donatio
iurata exce-
dēs summā
quingētorū
aureorū an-
valeat.

Duodecimus effectus est. q̄ prout de iure
cautū repit⁹ donatio excedēs summam
quingētorū aureorū nō valet sine legitima insi-
nuatiōe. vt i.l.penulti.circa fi.C.de dona.iūcta
l.illud.C.de sacrosan.ecclē. ⁊ l.modestin⁹.j.de
dona.Tales em̄ donatiōes fine insinuatiōe fue-
rūt improbate ad evitandū fraudes q̄ in illis si
clādestine ⁊ sine p̄tore fieri p̄mitterētur possent
intervenire ⁊ p̄ privatos etiā p̄ sanguineos adhi-
beri vt.l.data.C.illo.co.titu.de dona.hinc dicit
Io.an.in addi.Specu.ti.de dona.in addi.super
v̄bo in frandē.q̄ lex adinuenit insinuatiōis ne-
cessitatē ad refrenādos donationū impet⁹. ⁊ sic
videre k̄ q̄ h̄mōi donatio etiā p̄ iuramētū nō fir-
maretur. Pro qua pte p̄fit adduci media sequē-
tia. **C**lādestine q̄ donare est pdere.l.filiussami-
lias.j.de dona. ⁊ sic patēs lesio. ⁊ p̄ ḡns iuramē-
tū videtur indiscretum: ⁊ ideo nō videtur obli-
gare p̄ not.in aut.qd eis.C.de nup.facit qd ha-
betur in.c. ⁊ si p̄ps.de iure iur. **C**Scđo q̄ cū qd
est phibitū vna via: alia via nō cēsetur esse pmis-
sum. vt i.regula cū qd.de regu.iur.i.vj. ⁊ l.scire
oportet. s. oportet. j.de excu.tut. **C**Tertio q̄
qua facilitate inducif donator ad donādū eadē
facilitate inducif ad iurādū seu cū iuramēto re-
nūciādū.l.doli clausula.s.dinersuz.s.de dolo.
CQuarto q̄ iuramētū req̄rit psonā habilē vt
not.i.d.aut.qd eis.C.de nup.Sz hic psona in-
abilitatē donare p̄ legē:nisi donatio iſinuetur.
ergo iuramentū p̄stitū ſe legis phibitionē nihil
opabif.l.si q̄s inq̄linos.s.f.i.j.de leg.j.l.nō du-
biū. ⁊ ibi p̄ Bal.C.de legi. **C**Quinto q̄ donatio
debeat insinuari est inducif in odiū cōmitētiūz
fraudes vt p̄missum est ⁊ recipiētiū clādestinas
donatiōes q̄ frans maxime iter p̄iūctos p̄sumif.
vt.d.l.data q̄ corā indice p̄sumif cessare.l.f.i.s.
qd me.cau.ergo talis fraudis p̄sumptio nō p̄t

iuramēto donatiū tolli. l. tam et si. s. ad macedo.
 et not. glo. i aut. vt si phi. ma. debitri. et credi. s.
 q; vero. colla. vñ. **C** Sexto donatio nō i finnata
 habet pro nō scripta et nullā parit obligationes
 ciuilē vel naturalē. l. sancim⁹. in pri. et ibi Bal.
C. de dona. et in l. fi. in pri. C. de iure dot. Sz vbi
 cōtract⁹ est ipso iure null⁹ nō pōt firmari iura-
 mēto q; iuramentū supponit fundamētu aliqđ
 cui possit coherere. l. fi. s. q; satis. cogā. et l. fi. C.
 de nō nume. pecu. ergo iuramentū hic nihil opak
C Septimo pbaf p ea q; not. Bar. i. l. si qs peo.
 j. de fideiuso. i. viii. casu. vbi voluit q; iuramentū
 nō firmat ḥctū aduersus omissionē solēnitatis.
C Octavo q; si hoc est iductū i odis comitētiū
 fraudes. ergo si iuramentū firmaret talē donatio
 nē daret materiā ȝmitēdi fraudes ad deliquēdi
 ḥ. l. quenire. j. d pact. dota. et l. ifudo. s. rei vēdi.
 et sic videref esse ḥ bonos mores. et p ȝns nō obli-
 gatoriū vt. c. nō est obligatoriū. de regu. iu. i. vii.
C Nonō et vltimo pbaf. nā req̄satio i finnatiōis
 i donatiōē nō ē i ducta i fanorē donatis: Sz i fano-
 rē cōez et publicū ne hoies decipianſ interest emi-
 re i publice ne qs re sua male vtaſ. insti. de hys q;
 sunt sui v̄l alieni iñr. s. j. Sz disponi iducte i fa-
 norē publicū p̄cipalr nō pōtē iuramēto renū-
 ciari. l. iurisgentiū. s. si pacifcar. s. de pac. et c. si
 diligēti. ex de foro p̄pe. ergo videf q; iuramentū
 nō validet hāc donationē. Quinimo Bar. sētit
 in l. ius publicū. s. de pac. q; ēt si dispō legis sit
 iducta i fanorē publicū scđario. et nō p̄cipalr
 nō possit p̄ renūciatiōē tolli etiā cū iuramēto.
 et hec sunt rōnes q; addnci possunt p̄ tenere volē-
 tib⁹ hāc pte. et hoc videf sētire Bal. i. l. illud. iiij.
 colū. vñ. quito quero. C. de sacrosanct. eccl. et
 illū insequif. Ange. p̄si. clxxix. incipiē. visis p̄di-
 etis i strumētis. vñ. colū. vñ. Sz incidēter. et ita fir-
 mat idē Bal. i. plib⁹ suis p̄filys. vt refert Jo. an,

Duodecimus effectus

in addi. Specu. in titu. de instru. edi. 5. porro. in
addi. ultima posita sup vbo min. et ibi videatis
et qd nō firmef iuramēto tenuit Pau. de cast. 2si.
cv. **C** hys tñ nō obstātib⁹ indubitāter cōtrariā
opinionē viore existimo vc⁹ qd si i tali donatiōe
intervenerit iuramētu p qd donator pmisit non
ēneuire validef. qm eo casu tale iuramētu b3
vim insinuatiōis. ita decidit Panoz. i. d. c. cum
cōtingat. circa si. v. si. ex pdictis. ex de iureiurā.
cū qs aut̄ venit ad iuramētu psumif debite ifor-
matus ac plene cōsult⁹ et nō circūnentus. vt. d.
c. Quis pactū. de pac. li. vi. et i. d. c. cū cōtingat. et
in. c. licet. eo. titu. de iureiurā. in. vj. igitur z̄. et
ita p̄suluit fede. de senis. cōsi. cccxj. et 2si. ccccv.
et Pau. de castr. cōsi. c. incipien. visa quadā scri-
ptura. et Ludo. ro. cōsi. xxvj. incipiē. pro decisioē
eoz. i. colū. versi. s3 vidēdū est. et Alexā. cōsi. iiiij.
in primo volu. vbi refert qd plurimos ita consu-
luisse. et illud idē sequif i 2si. cccv. eodē volu. Et
in plurib⁹ alij suis cōsilij. tñ Jo. calde. i titu. de
tureiurā. cōsi. q. incipi. An donās sine iſinuatiōe
distiguit. an donator iurat oia p̄tēta i iſtrumēto
seruare exp̄sse abiudicādo legib⁹ de iſinuatiōe
loquētib⁹. Et tūc ut ipse ibi dicit postea nō audi-
ref talis donator: aut ali⁹ volēs dicere hmōi do-
nationē pretextu defectus iſinuatiōis esse nul-
lā pp̄ter iuramētu pdictū: aut nō exp̄sse renū-
ciatū dict⁹ legib⁹: s3 solū ḡnaliter fuit iuratū nō
cōtra venire. et tūc talis donatio nō firmat iura-
mēto. et ita p̄suluit Ange. are. q. 2si. et xvij. et 2si.
xlvij. Superst nūc respōdere pticularit ad argu-
mēta i cōtrariū facta. **C** Et ad primū respōdef qd
ip̄putet sibi qd eo mō donat. ar. c. dānū cū sua ma-
teria. de regu. in. li. vj. Als qs etiā infra summa-
taratā a iure videref non posse donare. qd tñ est
falsum. nec dicis iuramētu indiscretū dūmodo
als donās sit discrete mēt⁹. vt i. d. c. cū cōtingat.

Cad secundum respōdef q̄ illa ratio nō pcedit iter
ueniēte iuramēto: q̄ vt habef in dicto. c. cū con-
tingat. et i alijs iurib⁹. s. allegat de iure canoni-
co sine iuramento act⁹ est phibit⁹ et tñ cū iura-
mēto ē pmissus nec dī fieri ill⁹ idē: alia via īmo-
dinerum q̄ sit act⁹ iurat⁹. **C**ad tertium respon-
def etiā illa rō nō pcedit iter ueniēte iuramēto
pp̄t reuerentiā et auctoritatē sacfci: vt patet in
muliere et minore iurātib⁹. s. p̄ctum. vt i dices
aut. sacfa. et i. d. c. cum p̄tingat cū filib⁹. **C**ad
quartū rñdef: q̄ teſ. i. d. aut. qđ eis loqtur de pso-
na ihabili rōne carētie sensus nō dī ihabili rōne
phibitiōis p̄here. vt dicit Inno. i. c. cū p̄tigat.
Iz donatio nō sit iſinuata tñ pōt esse publice fa-
cta corā teſib⁹ vt fiūt alij p̄ct⁹. et sic pp̄ter hoc
nō dī dici suspecta. niſi alit appat vtpote q̄ ocul-
cule et p̄ fraudē fuisse facta. **C**ad quintū rñdef
q̄ p̄dicta lex data opa dicit: q̄ donatio vltra ſū-
mā taxatā debet iſinuari vt tollatur occasio p̄
curādi donationes fieri clam et in fraudē: et non
dicit q̄ directe et semp sine iſinuatiōe donationes
ſint clandestine et violente: sed q̄ occasionalis-
ter pōt illud cōtingere q̄ occasio nō debet attē-
di quādo iuramentū interuenit niſi aliter p̄be-
tur fraus iuxta not. per glo. et docto. in. c. ſivero
de iure iurā. et in. c. q. de paet. i. vi. dispositio em
anullans donationē pp̄ter defectū iſinuatiōis
non est inducta principaliter licet ex quodā p̄ſe-
quēti in odiū comitētiū fraudes: ſz ē fauorabili-
ſis et poti⁹ inducta in fauore donatoris. vt decla-
rat expresse Jo. an. in addi. Specu. in tit. de in-
ſtru. edi. f. porro. et Bar. i. l. modestin⁹. j. de do-
na. **C**ad sextū rñdef: q̄ ill⁹ est falsū. Mā mu-
lier phibef alienare ſūdū dotalē et mulier nec ci-
nilliter nec naturaliter obligatur. l. ſi p̄dium. C. de
iure do. et p̄ Bar. in. l. cū lege. j. de fideiutto. Et

Duodecimus effectus

tamē iuramētū firmat hīdī cōtractū. vt in.d.c.
cū p̄tigat. Sīlī est phibita donatio iter vi. vro.
et nō oris nec ciuilis nec naturalis obligatio.l.
iq. s. sciēdū. j. de dona. iter vi. et vro. z. l. si spō.
sus. s. si vro. eo. ti. et tñ firmat iuramēto vt ples.
ne fuit remōstratū. s. in. q. effectu. Et sic in hoc
casu nihilbz opari.l. phibitio. Ad septimū
argumentū rñdef: qz ilud pcedit fm Inno. qñ
nō iteruenit iuramētū. Sec⁹ vō qñ iteruenit vt
patet i minore. Mālicet.l. dicat certā solēnitatē
debere suari in alienatiōb⁹ rerū imobiliū mis.
noꝝ. Tamē si alienātur sine dicta solēnitate cū
iuramento tenet dicta alienatio put supra fuit
p̄clusuz i. viq. effectu. Ad octauū rñdef put
supra ad sextū argumētū fuit respōsum. Ad
nonū et vltimū rñdef fm Imol. q nō reperis in
re cantū q̄ fuerit inducta iſinuatio ob publicā
vtilitatē principlr̄ ſzbz habef q̄ fuit iducta vt
tollaf occasio pcurādi donatiōes clādestine et p.
fraude vt i. l. donatio. C. de dona. Et l̄z dicat iſ
teresse reipnblice ne q̄s re sua male vtak isto nō
ſufficit ad iſringēduz iuramētū vbi est vtilitas
ſcdaria vt patet in ſili in muliere alienāte rē do
talē. Mā l̄z iterſit reipublice mulieres nō esse iſ
dotatas. l. j. j. ſolu. matri. En firmat cōtractus
alienatiōis rei dotalis iuramēto vt i. d. c. cū cō
tingat. Ethāc p̄clusionē qñ fauor publicus cō
enrrit ſcdario q̄ act⁹ firmetur iuramēto. tenet
Bar. in. d. l. si q̄s p eo. j. de fideiſ. i tertio caſu.
Et eſt cōis opinio doc. et p hac pte i terminis p
pihs p̄ſuluit maria. ſoci. pſi. lxxvij. incipiē. cōſi
l̄s noſtris. Et ita cōcluditur i q̄ſtiōb⁹ capelle
tholose. q. ccclxxxij. vbi etiā decidiſ donationē
ob caſam excedentē ſumma qngētorꝝ aureoꝝ
nō idigere iſinuatiōe p glo. in. l. acqli⁹ regulus
ſup verbo nō merā. j. de dona. et ibi no. Bar. et
in. l. q. et. l. modestinus eo. tit. et glo. in. l. j. C. si

Donatio
ob cāz non
eget iſinna
tione.

aduersus ven. Et Bar. in. l. cū multe. C. de do-
na. ante nup. et Jo. fa. insti. de dona. s. alie. Idē
scōz eūdē. Jo. fa. ibidē si donatio fiat remūera-
tionis cā. et appareat seruitia. vt. d. l. aqli⁹. et ibi
Bar. et Bal. i. l. illud. C. de sacrosanc. eccl. et in
addi. spec. tit. de dona. vñ. i eo qđ ibi dicit hoc
h̄fē locū. si merita erāt obligatoria. et p̄ hoc vi-
deatis. Gui. de cug. i. l. si tibi. s. si cer. pe. et bal.
in. l. si donatiōe. q. col. C. de colla. et E. y. in. l. vt
liber⁹. C. eo. tit. Ange. are. i. d. s. alie. Et de hoc
est casus in. c. fi. qđ feu. dare pos. colla. et et videa-
tis alios casus in q̄bus donatio vltra q̄ngētos
aureos nō indiget insinuatione p̄ glo. sup ver-
bo inuenit. i. d. s. alie. et l. penul. C. de dona. Et
vtrobiq; docto. et p̄ claus. s. donatio. versi. xx.
CItē addatis qđ l; al's donatio oīum bonoꝝ p̄
sentiū et futuroꝝ nō valeat. l. stipulatio hoc mō
cōcepta. j. de vñ. ob. et ibi doc. En si pmissor iu-
rauit valebit saltē i p̄sentib⁹: qđ vñ voluisse va-
lere actū oīm quo pōt fuit singularis decisio.
Ange. are. cōsi. liu. incipiē. in cā magistri blas⁹
in. fi. qđ est summe notandū ad limitationē eoꝝ
q̄ habent i. d. l. stipulo. gl. vero pragmatice san-
ctionis sup verbo cuiuscūq; tit. de subla. cle. lfis.
de pba. p̄ plures elegātes et viuaces rōnes quas
brenitatis cā nō recito t̄z pede fixo donationeꝝ
oīum bonoꝝ tā p̄sentiu q̄ futuroꝝ valere p̄ser-
tum si iuramentū interuenerit quo casu pariter
nec erit necessaria aliqua iſinuatio per iura su-
pia allegata.

CDecimustertius effectus iuramenti.

DEcimustertius effect⁹ est. qđ l; ex pacto
nudo regulariter p̄sertum de iure ciuili
nō ouat actio. vt. l. iurisgētiū. s. igif. s. de pac.
et ibi Bar. et l. legē. C. eo. ti. de pac. et pōt esse rō.
nā cū quis p̄ pactū nndū aliquid promittit in-
telligitur hoc facere inconsolite et indeliberate

Remune-
ratoria dos-
natio neget
insinuatio-
ne.

*Casus / p
deinde vel
quod in hunc an
tum p̄sumat
Dona oīm
curvam p̄se
y alieat*

Decimus tertius effectus

**Pactū nū
dū iuramē,
to vestitur
et actionez.** vt ibi. Si vero ī tali pacto l3 als nudo interne-
nerit iuramentū eo casu pactū hmōi velamēto
iuramēti vestif adeo q̄ ex illo actio civilis effi-
car ad agendū orif r rō est. Qmī qñ cūq̄ q̄s pro-
cedit ad aliquē actuū p̄stādo iuramentū censem
ad illum cōsulte r deliberate pcedere. ita dicit
Alex. in. d. rubri. J. de verb. ob. in. col. v̄si. sub-
sequenter q̄ro. Et q̄ ex pacto vallato iureiuran-
do oriaſ actio allegauit Ludo. dero. ter. i. d. l. si
quis maior. C. de trāſac. quez ante eū alleganit
Imol. in. d. c. cū cōtigat. de iureiur. r ita sentit
Panor. in. c. cū venissent. vlti. col. v̄si. vlti. ḥ p̄-
dicta extra de insti. r ibi cōiter doc. r in. c. nouit
de iudi. r i. c. p tuas. de recep. arbi. r Sal y. i. d.
l. si quis maior. j. col. v̄si. ibi solidauerit. r in. l.
j. C. de ope. liber. r per Bar. in. d. l. si quis p eo.
in. vj. mēbro. iiij. col. v̄si. vj. dipi. j. de fideiutto.
Verumt̄ Bald. ḥ Bar. r cōem opinione in. l.
cū antea. circa h. v̄si. Item no. ex v̄ficulo exce-
ptio. C. de recep. arbi. vide tenere ḥnum vide
licet q̄ pactū nudū nō vestias iuramento. Be-
ne tñ dicit q̄ tale iuramētu metu periurū venit
seruanduz in quo tñ est magna differentia q̄ si
pactū vestiatur iuramēto ex tali pacto sic vesti-
to orief r dabitur actio civilis. Si vō nō vestias
nō cōpetet aliqua actio civilis. sed solū sup ob-
seruatiōe hmōi iuramēti poterit implorari of-
ficiū iudicis. vt dicit Panor. in. d. c. cū venis-
sent. Primā tñ opinione insequoq̄ cōis ergo
tenenda indubio. vt dicūt doc. in. c. j. de cōstit.
maxime qñ cōis opinio put in pposito cōsona
est opinioni Bart. in qua semper esse cōsuevit
substantia veritatis. vt dicit Ludo. rom. consi.
ccccclxi. temerariū em̄ ē i cōsulēdo r iudicādo
recedere ab opinide Bar. vt dicit Pau. de cas.
p̄si. ccclxxvii. incip. Presupposito quodā statu-
to. cuiusqdē Bar. opinione r ei⁹ ordinē Jason

de may. ut ipse metrefert i rnb. C. de iure ēphise
 semp̄ q̄tū poterat i se q̄baf i ei⁹ vestigia adora-
 bat. et alibi illū vocat principē legistaz. i.l. j. iij.
 col. v̄si. et p̄cōi s̄nia. C. de summa tri. et fide cath.
 hinc dicit P̄anor. m. c. cū nobis. iiij. col. 25. nūc
 quero. de p̄scrip. Et ego p̄ oclusione ero cōten-
 tus recitatione Bar. Qui oīum iudicio cūctos
 scribētes in equitate et veritate p̄cessit. et idem
 P̄anor. illū vocat iuris ciuilis illuminatorem
 in. c. nō minus. vij. col. v̄si. hāc s̄niā. de immu-
 nita. eccl. et Barba. i celebri repetitione. c. ray
 naldus. col. cxliij. v̄si. et admiror. ex de testa. di-
 cit illū esse iuris ciuilis lucernā. et ipse Bal. or-
 gano. p̄prio illū confessus est doctorē optimū et
 valde practicū in. l. j. ix. col. v̄si. quarta est op-
 nio. C. q̄ accusa. non pos. et p̄dictā opinionē dñi
 Bar. et suor̄ sequatiū idē Bal. i seq̄ videt i. c. utē
 sacramēta. vi. col. v̄si. q̄ro q̄re iuramētū. de pa-
 ura. firman. vbi dicit q̄ pactū nudū vestif iura-
 mento. Salte qn̄ partes ambe mutuo iurāt sub
 iungens. q̄ ex tali pacto sic vt p̄missum est vesti-
 to oris actio p̄scriptis verbis. **C** hinc est q̄r̄ l3
 apromissuz factū pacto nudo nō p̄ducat actio-
 nem etiā si sit firmatū iuramento de iure ciuili
 vt in aut. decernimus ins nouū. C. de recep. ar-
 bi. Tamen de iure canonico poterit iurās offi-
 cio iudicis cōpelli ad illī⁹ obseruantia. ita not.
 Bald. in. d. aut. decernimus. et moderni in. c. si
 vero de iure iuran. et Abb. in. c. quintanallis in
 quarta differentia. eo. titu.

C Decimus quartus effectus iuramēti.

D Ecimus quartus effectus est q̄r̄ licet pro-
 prius modus dissoluēdi cōtractus obli-
 gatorios sit per realem et veram solutionē. cum
 solutione eius qd̄ debetur tollatur omnis obli-
 gatio. vt institu. qui. modis tollitur obligatio
 in princi. et. l. si pupillus. in princi. ifra ad. l. fal.

Decimusquintus effectus

Juramentū
h̄zvīm solu-
tiōis fīcte.

Si tñ debitor iurauerit se in nihilo teneri. Tale iuramentū h̄zvīm solutiōis. vt.l.iūsurādū. etiā loco solutionis. z.l.duob⁹. s.a fideiūssore. j.eo. ti. Postq̄ em̄ semel iuratū est nō est ampli⁹ quē rendū an debeat. sed an iuratū fuerit. s.si q̄s po stulante. insti. de actio. qđ intelligit Bar. in.l.q̄ iurasse. s.f. j.eo. qđ h̄z vīm solutiōis fīcte z non vere. Et per hoc infert multū singulariter idem Bar. post glo. sup verbo solutiōis in.d.s.a fideiūssore. q̄ fideiūssor q̄q̄ si vere z realit solvisset creditori posset agere ad repetitionē actiōe mādati cōtra debitore principale. vt.l.inter causas s.is qui. j.māda. Si tñ iurauerit vt p̄missuz est q̄uis videat soluisse qđ tñ ista solutio nō est vera z realis sed ficta nō poterit repetere a reo pri cipali. Qđ ad hoc vt possit repetere a reo principali requiri vera z realis solutio vt ibi notabili p̄ Bar. z p̄ eundē Bar. in.c.cum fili⁹.circa finē principij. j.de v̄bo. obli. proinde dicit idem Bar. in.d.l.q̄ iurasse. s.f. q̄ iuramentū ipso iure tollit obligationē naturale. tex est in.l.sticū s.naturalis. j.de solu. et glo. j.in.l.u.j.eo.titu.

Decimusquintus effectus iuramenti.

Juramentū
h̄zvīm acce-
ptilationis

Decimusquintus effectus est: qđ iuramen tu a debitorē et actū h̄z vīm acceptilatio nis. vt in.l.iūsurādū a debitorē. j.eo.titu. nam sicut p̄ acceptilationē q̄ nihil aliud est q̄ quedā liberatio q̄ sit p̄ mutuā interrogationē et subse cutā respōsionē. vt.l.j.er.l.pluribus. j.de acces pti. z plene specu. in tū. de obliga. z solu. z.colū. versi. aquiliana. p̄ quāquidē acceptilationē pre missa tñ stipulatione acq̄iliana q̄ oēs p̄cedentes nouat obligatiōes. vt. s.est autē. insti. qui. motol. obli. z.l.aq̄iliana. s.de trāsac. Qđis z q̄cunq̄ obligatio in dictā stipulationē aquilianā dedu cta tollit z perimitur. Et pariter si aliquod p̄gn̄ interuenerit liberaf z excepto perpetua pro

ducetur ut in preallegatis iurib⁹ ita etiā p in rā
mēti ois, et quecūq; obligatio tollitur et pingn⁹
liberaf.

Cecimus sext⁹ effect⁹ iuramēti.

Dbz vim nouatiōis et delegatiōis, vt. d. l. q
iurasse, s. f. j. eo. titu. et ibi bona glo. sup verbo
iurandi q etiā aperit differentias et cōueniēt
tias inter nouationē et delegationē hodie vero
fieri nō valet nouatio ad hoc vt principalis libe
ref nisi hoc expresse dicat. vt i. l. fina. C. de noua.
et s. preterea. insti. qui. mo. tol. obli. si rursus ho
die delegatio fieri nō valet nisi cōsentiente debi
tore. vt. l. j. C. illo. eo. ti. de noua. de forma autē
nouatiōis, et qualiter fiat. vide per specu. i titu.
de obli. et solu. xj. colū. versi. psequēter de forma
delegationis. vide p eundez Specu. in prealle.
titu. de obliga. et solu. s. h. in prīn. et q iuramen
tū habeat vim nouationis et delegationis. vide
per Iason. in l. iuris iurandi. j. eo. titu.

Cecimus septim⁹ effect⁹ iuramēti,

Dextra judicialis facta pte absente noua
leat. s̄ psumit inconsulte et erronee facta ob qd
nō nocet pfitēti minusq; aliquē pbationē facit.
vt in. c. si cantic⁹ et ibi glo. sup vbo. s̄ si cām quā
in sequunt doc. ex de fide instru. et l. cū de indebi
to. s. f. j. de pba. facit. l. f. s. de interro. actio. et
l. certum. s. li q̄s. j. de p̄ses. et Bar. in. l. cū scim⁹.
circ̄a s̄. C. de agri. et censi. li. xj. Si tñ interveneret
iuramentū qr thic presumitur cessare ois ero
ror et indeliberatio. vt fuit dictū supra. in. xj. ef
fectu valet talis p̄fessio nec pōt renocari preser
tim de eq̄itate canonica. vt l. c. quotiēs. et ibi glo.
sup vbo. et pte. j. q. vñ. et Bar. in rnb. C. res inter
alios. ac. h. colū. versi. s̄ quid si vsus. faciūt nos
tata p Bar. in aut. si qua mulier. C. ad velleya.
et plene Lanfrā. de oria. in repetitiōe. c. q̄s̄ eons

Effessio ex
tra judicialis facta pte
absētēs ifne
rit iurata
valet nec
pōt renoca
ri.

Decimusseptimus effectus

Juramentum
donationis
specie in se
habet.

Cōfessio in
rata facta i
testō valet
nec potest
revoocari.

Stipulatio
alteri palte
rū factava
let si iuramē
tū iterecedat

tra falsam. vñsi. p̄fessiones. ix. col. extra de pba.
et Anth. de butri. in. d. c. si cautio eo em̄ casu ta
lis p̄fitens p̄sumit donare nā iuramentū specie
donationis in se p̄tinet. vt dicit Bar. in. l. ius in
randi gratiā. j. eo. ti. et hochz verū etiā si i testa
mento qd̄ sui natura est ambulatoriū et mutabi
levsq; ad mortē facta fnerit talis cōfessio iurata
per tex. in. l. cū q̄s decedēs. s. codicillis. j. d leg.
ij. p̄ quē ita reperi cōsuluisse Pan. de cast. p̄si.
ccxli. icipiē. Prio vidēdū est et plene Barba. in
q. pte cōsilioꝝ. p̄si. luq. Rursus talis p̄fessio ex
tra iudicialis facta etiā pte absente i causis ec
clesiaſticis seu spūalibꝝ pbat et p̄iudicat cōſite
ti ita dicit Bal. in. c. innotuit. extra elec. et idez
Bal. i. l. rōnes. C. de pba. et fely. in. c. si cautio.
de fide instru. p̄ not. in. c. q̄q. de vſuris. lib. vi.
Proinde l3 ſectus cū absente nō interueniente
nbeio vele ep̄la nō valeat. l. q̄ absenti. j. de dona.
et. l. s. in. fi. j. de ſhen. emp. et gl. in. l. cōſensu. j.
de actio. et oblig. Enī si aliqſ iurauerit dare ab
sentि etiā si nullus sit ibi q̄ dictā p̄missionē re
cipiat noie absentis virtute dicte cōventionis
iurare tenebit et poterit conueniri ita singulari
ter dixit do. Anth. de butri. i. p̄hemio gregoria
no. in. xiiii. col. et p̄se. de ancha. in cōſi. xx. incis
piente p̄ ſolutiōe dubioꝝ in tertio dubio p̄ glo.
in. d. c. quotiens. Priereea q̄q alteri stipulari.
nemo possit. l. stipulatio ista. s. alteri. j. de v̄b.
obli. et. s. alteri. iſti. de iutili. stipula. tñ si p̄mis
to tibi dare ſempronio centū cū iuramēto acq̄
retur actio ſempronio. et ita formaliter loquit
glo. in. d. c. quoties. Ad p̄missa facit tex. elegās
in ballegato. c. ex rescripto. extra eo. ti. de iure
iurā. p̄ quē tex. dicūt etiā doc. q̄l3 p̄ debito ciui
li q̄s nō possit inuitus detineri pſertim si bona
possidet artpalia. vt. l. ob es alienum. C. de act. et
obli. et in. c. q. extra v̄ pig. Enī si debitor detētus

surquerit nō recedere: aut ab initio se obligauerit cū iuramento ad captionē detentio corporis donec satisfactū fuerit creditori obligat effi-
 caciter et iuramentū hmōi servare tenet virtus
 regis hmōi obligatiōis poterit ad corp⁹ realiter
 capi et detineri q̄q̄ sit hō liber. et ita t̄z cōstanter
 Jo. fa. insti. de iure pso. f. fi. in fi. et hoc seruat⁹
 de cōsuetudine generali. ut dicit specu. in sc̄ba
 pte. ti. de renūcia. et cōclusione. xj. col. v̄si. itē est
 beneficiū. In debit⁹ aut fiscalib⁹ sit incarcera-
 tio etiā p debito pecuniario etiā si debitor nō se
 obligauerit ad carceres vt.l. nemo careerē. C.
 de exac. tribu. li. x. Kursus talis debitor q̄ se ob-
 ligavit ad carceres cū iuramento si ausfugere ad
 ecclesiā tenet in vim p̄dicti iuramenti redire ad
 carceres ita multū egregie p̄lndif in q̄nib⁹ ca-
 pelle tholose. q. ccccxxij. i addi. etiā nulla facta
 bonoꝝ suō excusione q̄ al's de necessitate req-
 uitur. vt i. l. i. q. f. tutores. et ibi Bar. j. de suspec-
 tuto. facit. f. qd aut. in aut. de fideiuss. colla. j. in
 quaquidē bonoꝝ excusione veniret etiā bona
 fideiussor. qm̄ p̄ fideiussorē supplef patrimonii
 debitoris principalis adeo q̄ ipse debitor princi-
 palis videf soluēdo si eins fideiussor est soluē-
 do. vt dicit Bal. singulariter in. l. mulier. versi-
 pone Petrus. C. de iure doc. p ter. in. l. si ples.
 C. pterea si q̄raf. et ibi gl. sup vbo aggregāde. j.
 de fideiuss. nec audief talis debitor qui iuranit
 volēs cedere bonis vt p̄suluit singulariter fre-
 de. de se. q̄si. lvij. verūtñ p̄fasi. in. d. c. n. de pig.
 in. n. no. sentit oppositū p̄t ibi p̄ eū videre po-
 testis. Et an debitor possit se obligare ad carce-
 res p debito ciuili cum renunciatione beneficij
 cessionis bonoꝝ Bar. in. l. alia. f. elegāter circa
 f. j. solu. mfi. dicit q̄ nō q̄ esset ḥ bonos mores
 nisi i. quob⁹ casib⁹ quos ibi p̄ eū videre potest.
 Predict⁹ tñ fred. de se. palleg. q̄si. lvij. tenuit
 q̄ p̄t idistictē. et ita refert Paf. tenere i. q. vol.

Primonis
 debitoris su
 pletur p fi
 de iussores,

deb
 om
 p
 q
 v
 b
 t
 r
 m
 R
 d
 t
 f

Decimusseptimus effectus.

cōfiliōꝝ. p. xlī. incipiēte in. q. dñi placidi. Et
videatis diffuse in p̄stitutionibꝝ cācelarie dñi
Sirti q̄ vocant decisiōes antiquores cōstitutiōe
incipiēte vtrū possit renūciari cessioni bonorū
ꝝ in qōnibꝝ capelle tholose. q. lx. incipiēte. Itē
fuit q̄ sitū an cessioni bonorū ꝑ cū supra diximus
q̄ cōfessio extra iudicialis facta pte absente si-
ne iuramēto nō valet. Limitetis qñ talis cōfessio
fit ad priuatā utilitatē qm̄ tūc bene reqrif p̄
sentia partis. Secus sorte qñ fit ad cōmodū pa-
blicū ita sentit fely. inc. si cōstiterit circa s. eē
de accensa. Itē limitetis si talis cōfessio fit sim-
pler. secus vero si geminata. vt dicit Bar. i. v.
l. cū scimus circa s. C. de agrico. ꝑ cēsi. lib. xj. et
est tex. quē Bar. nō allegat in. l. vnica. circa s.
ibi. Et secūdis p̄fessionibꝝ. C. de plus peti. ꝑ de
effectu multiplici geminationis videatis plene
Ludo. de rom. in. l. si vō. s. de viro. j. solu. mfi.
xxij. fallē. vbi posuit. xix. potētias geminatiōis
actus ꝑ aliqd p̄ fely. xxv. col. v. si. p̄ ista fallētia
in. c. nōnulli. extra de rescrip. Mursus vnū nō ē
obmittendū. nālz cōfessio extra iudicialis inra-
ta etiā pte absente facta p̄nt supra dictū fuit va-
leat nec possit renocari nisi de p̄vio notorie cōstet
vt pote si p̄siteor cū iuramēto me occidisse sem-
pronis quē notorie cōstat vinere. vt dicūt Eg.
Bar. Bal. in. l. error. C. de iur. ꝑ fac. igno. ꝑ dos-
cto. i. c. s. de p̄fes. ꝑ p̄specu. in tit. de confes. s. fi.
versi. ceterū. ꝑ ibi Jo. an. in addi. Tñ in cā ma-
trimoniali in qua agit de periculo aīaz licitū ē
venire ꝑ p̄priā cōfessionē etiā inratā qñ q̄s vult
pbare q̄ illa p̄fessio sit in periculis aīe sue ita cō-
suluit p̄pe. de anch. cōsi. ccviij. incipiē. ego An-
ge. ꝑ c. dices ad hoc esse easum ad literā in. c. la-
tor. extra de re iudi. ꝑ in. c. cōsanguinei. eo. ti. et
ita ex p̄sse decidit fely. sup rubri. v. spōsa. v. col.
versi. xj. licet p̄fessio. eē de spōsa. ꝑ ibi videati

Cōfessio et
inrata pōt
reuocari si
cōstet noto-
rie de p̄vio,

Decimus octauis effectus iuramenti.

Driter in obligatio*b*s facti succedat obli-
gatio ad interesse ita quod promittens factū propriunō teneat precise ad factū sed libera*f* soluēdo in-
teresse. vt. l. si quod ab aliō. s. fi. ī. de re iudi. r. l. si
p

ulatio
nes non dividunt. versi. celsus. r. l. cum si
prolatns. sini. s. fi. r. l. si fundū. ī. de v. b. obl. r in
l. ī. cum sua materia. ī. de act. emp. si tu in tali pro-
missio*e* interuenerit iuramentū conpelle*f* pmis-
sor precise ad factū propriunō nec liberab*f* soluēdo interesse.
Et ita decidit glo. singularis sup verbo
necessitate habeas. in. l. si pecunia in prin. ī. de con-
di. ob cam, quā ad hoc reputat singularē Ludo.
dero. in repetitiōe rubrice. xxvii. col. verbi. sed re-
deundo ad principale propositū. ī. de arbi. r pari-
ter illā glo. reputat singularē Imol. in. e. ī. conve
iudi. r in. l. quod. sed si quod. ī. de dona. vbi late mon
tum examinat veritatē dicte gl. r pro illa glo. vis-
deatis optimū ter. i. c. fi. ne pre vi suas. r ibi an-
tho. de butri. hoc dicit pro illū ter. et hoc dicte gl. ad.
hoc propositū. primus innētor fuit Bal. in. l. vni-
ca. p. col. verbi. iiij. fallit. C. de sentē. quod pro eo quod in-
terest proferant. tu videatis Panor. i. c. veniēs. iiij.
col. verbi. ī. mēbrū sedm ex iureiur. r Alexā. consi.
xxxvij. in. quod. vol. vbi dicit hoc esse conēm siniam.
r Jason in. d. s. Itē si quod postulāte. insti. de act.
vbi glomerant undodecim notabiles effectus iu-
ramenti. r ita etiā decidit Ange. de clana*f*. sup
verbo iuramenti. v. versi. xxi. quod tu intelligatis
sane si tale factū sit possibile. promittēti aliis secus
let sit iurati quod impossibiliū nulla est obligatio
l. impossibiliū. ī. de reg. iur. r. l. si stipuler. ī. de

In obliga-
tione facti
succedit ob-
ligatio ad interesse nisi
iuramenti
interneniat

Le fing
Impossibi-
litas aut
magna dif-
ficultas ex-
usat a giu-
rio.

Decimusnonus effectus

Circa prin. ex de iure iurā. et videatis Bal. i repe
titio. l. q. col. lviij. vñi. quarto quero. j. eo. titu:
Id est in casu urgentis necessitatis. ut dicūt cō
munister docto. in. c. querelā. illo. eo. titu. denus
es̄ respicit animū et nō manū. c. si quid iuenisti.
xiiij. q. v. hic dicit Inno. i. c. venerabilē. de elect.
et vrgēte necessitate pōt quis ppria anctoritate
frāgere iuramētū. Si facilis nō pōt haberi supe
rior a quo petas absolutio facit ter. i. c. antecess
sor. xiij. q. iij. Preterea tēperetis i alio casu illō
nō pcedere scz̄i herede iurātis. nā ipē heres non
poterit cōpellī p̄cise ad factū s̄ liberabif solnē
do interesse rō est q̄ iuramēti vinculū ex pte iu
rātis est psonale. c. v̄tarj. de iure iurā. et ppter ea
nō ligabit heredē. et ita no. Bal. i prelu. feu. cete
rū l̄z als pmittēs factū alienū nō obligat. s. si q̄s
aliū. istitu. de intuti. stipn. et l. stipulatio ista h̄fe
licere. j. de vbo. obli. tñ istud fallit qñ pmittēs
iurauit. nā tūc videf velle obligari eomodo quo
pōt et p̄csequēs perinde est acsi pmisisset se fa
eturū et curaturū vt alius faciat quo casu pmis
sio facta alieni valet. l. inter stipulantē. s. j. j. de
vbo. obli. ita dicit Abba. sicu. in. c. ex rescripto.
de iure iurā. et p ista decisiōe ponderat ibi glo. et
idē notat Ludo. ro. j. de vbo. obli. vbi phoc ad
ducit duos casus de iure canonico. vñi. m. c. ex
l̄fis le. ij. et aliū. i. c. sicut ex l̄fis inneta glo. ex. de
sponsa.

Decimusnonus effect⁹ est: q̄ iuramētū
facitrē cēseri nō integrā. et p̄csequēs im
pedit pniaz (vbi gfa) qm̄ l̄z de iure certū existat
q̄ qñcibz cōuentū est de progāda iurisdictiōe iu
dīcis nō sui. et sic est factū pactū de cōparando et
rñdendo corā iudice nō suo. Anteq̄ talis iudex
adeat et lis corā eo contestef h̄z locū pnia. vt. l. si
cōnenerit. s. de iuri. oīm. in. Si tñ in hmōi pro
rogatione interuenerit iuramētū etiā anteq̄
iudex adeatur vel lis contestetur et sic adhuc re

Juramētū
impedit pe
nitentiam.

integra non erit locus pnie hoc voluerūt Ange.
 Pan. de ca. et Alerā. in. d. l. si cōuenerit. et Bal. i
 c. p. r. g. de offi. dele. ita decidit Antho. de butri.
 quē insequunt ibi cōiter doc. i. c. i. ex de iudi. q̄
 vt pmissuz ē iuramentū facit rē cēseri nō integrā.
 et p̄n̄s impedit pniā. ita dicit Jason in. d. l. si
 quenērit. Cōtrariū tñ tenuit H̄eri. de bouēco in
 aut. sacfa in sua repetiōe i materia cause finalis
 in prima illatione. C. Si aduer. vendi. et allegat
 Bal. ita tenentē i. l. fi. s. q̄ satis. cogā. Cū tale iu
 ramētū p̄stet i p̄iudiciū tertī vtpote iudicis or
 dinarii de cui? territorio progātes existūt pōt ēt
 ponierēplū in cōtractib⁹ innoiat̄is in q̄bus re
 gulariter re integra est loc⁹ pnie. vt. l. dedi. la. j.
 f. j. r. l. si pecunia. f. o. p̄di. can. da. et can. nō seq.
 et in. l. iurisgētiū. i. prin. s. de pac. Qd̄ pariter h̄z
 locū i oib⁹ casib⁹ i q̄bus aliqd amittit re integra
 iurta ter. in. l. abemptione. s. de pac. Si tñ i il
 lis vltro et i troq̄ interuenerit iuramētū nō est lo
 cus pnie. ita dicit Bal. i. c. q̄ i eccliarū. vii. colb.
 Vsi. itē si fēdatari⁹. et de cōsti. et Jo. de imol. in
 l. f. s. s. si q̄s. l. de dona. et Jason i. d. l. si pecunia
 iū. colb. Vsi. xj. limita post glo. singularē ibi hic
 est q̄ peurato cōstitut⁹ ad resignandū vel p̄mu
 tandū beneficiis ecclasticis cū iuramēto de non
 reuocādo non potest reuocari q̄nia in spiritua
 libus in quib⁹ non eadit interesse nō pōt agi ad
 interesse. vt no. Inno. in. c. querelā. de elec. ideo
 quicquid sit contra iuramentū hm̄di non valeat
 arg. l. cū q̄s decedens. f. codicillis. f. de lega. iū.
 et. l. ea quidam. C. si manci. ita fue. alie. r. c. eū
 inter. ertra de renūcia. in tali enim casu obstā
 te iuramento non est locus penitentie nec va
 riatiō licet regulariter cōtra presertim quādo
 reuocatio peruenit ad dicti pcnratoris noticiā.
 vt cle. cū illusio. et ibi glo. sup verbo ignorantē.
 de renuncia. facit. c. ex parte decani. de rescrip. et

In ūtib⁹ i
 nominatis
 si iuramen
 tum inter
 cesserit etiā
 re integra
 non admit
 titur penis
 tentia. |

DB

Yt lofable
 dictum. p
 3. p̄m̄ 3.
 3. p̄m̄ 3.

Vigesimus effectus

I. si mandasseim. J. manda.

C Vigesimus effectus iuramenti.

Alatide penal adiectu haber vim clausule

juramentu hz vim clau
sule rato
manente
pacto.

rato manente pacto q; vt plurimū in talib; stipula-
tionibus penalib; apponi cōsueuit vt. I. q; fidē
ē de transac. t ibi Bar. quo casu paciscēti fidez
seruāti cōpetit exceptio pacti sine trāsactionis
ac pariter actio ex stipulatu ad penā aduersus
contrauenientē sine fidē frāgentē. vt ibi. t.l. cu
pponas. C. eo. titu. de trāsact. t.l. si ita stipula-
tus in fi. j. de verbo. obli. secus vero esset si non
adiceref illa clausula rato manente pacto. qm
tunc altero deberet esse cōtentus vcz aut exce-
ptione aut actione ex stipulatu ad penā. vt.l. re
scripta. s. si pacto. s. de pact. Si tñ interuenerit
iuramentu l; expresse non ponat illa clausula
rato manente pacto poterit vti vtro q; scz tam
exceptione q; actione ex stipulatu ad penam q;
vt premissum est tale iuramentu hz vim clausu-
le rato manente pacto. adeo q; si cōtrauentu fues-
rit poterit peti pena. et nihilomin⁹ cōtract⁹ res-
manebit firmus et hoc sine loquamur in pactis
vt dicit Bar. per illū tex. in preallegata. I. si q;
maior versi. cōtra. C. de trāsac. vbi reputat hoc
multū notabile vbi etiā subiungit q; tale iura-
mentu impedit more purgatione de quo plene.
in. I. si insulam. j. de verbo. obli.

Mora pōt purgari iu-
ramēto nō
obstante.

Verūtamen de
equitate canonica mora pōt semper purgari nō
obstante iuramento. vt dicit Bar. in. I. q; crimen.
vi. q. C. qui accusa. nō pos. t de hoc est tex. optio-
mus in. c. suam. et de pe. fm intellectum quem
illi dat hostien. in summa. titu. de arbi. s. s. quas
liter. versi. sed nunquid sine loquamur in com-
promisso. ita voluit dñs Anthon. de butri. in. c.
dilecti. de arbi. in antepenulti. colū.

C Vigesimus primus effectus iuramenti.

Igesimus primus effectus est: quod si dicamus
 regulariter non valere pactum quod in futurum Pactum quod
 nunquam prescribat, ut dicit Bal. in l. ii. i. col. C. nunquam prescri-
 de edili. act. versi. ite quod erat. et Ange. in aut. ut baf non va-
 de certero et colla. v. ubi p. s. si. eiusdem aut. sub. let nisi iura
 iungit bene valere pactum quod solu prescribat spacio. mentum in
 cito. xl. anno. et non minor. Per pactum aut cur-
 terneniat. sus prescriptiōis oino impediri non potest ut dicit
 Bal. in l. centurio. circa n. j. de vulga. et pupil.
 substitu. et idem Bal. i. l. fi. s. fi. C. de tempo. appell.
 et in aut. quas actiones. C. de sacrosanct. eccl. et
 in l. pacissi. s. de pact. et i. l. receptitia. C. de p̄st.
 pecu. et idem Bal. in l. cunctos populos. xl. col. C.
 C. de summa tri. in magna repetitiōe. et Bar. in
 l. nemo potest. iii. col. v. si. querit Dy. j. de lega. i.
 ubi loquitur tam in usucapione quam utrāque prescri-
 ptione et dat pro ratione quod tam usucapio quam pre-
 scriptio fuerūt introducte de iure positivo pro-
 pter bonū publicū et in odiū creditorū ne rerum
 dñia vagentur sub incerto. ut l. j. in fi. j. de usuca.
 et c. vigilanti. de prescrip. ergo per pactū primatorū
 non potest remitti. ut l. ius publicū. s. de pac. et
 eiusdem Bar. opinionē insecurus fuit Ange. in d.
 l. j. j. de usuca. et illā opinionē dicit et sustētabi-
 le. Alexā. postlōgā disputationē i. d. l. nemo potest
 et col. v. et inducit iste ter. et eandē Bar. opini-
 onē etiā insecurus fuit Isapha. i. d. l. nemo potest.
 Si aliqui voluerit tenere triū presertim in usuca.
 et prescript. favorabili faciētes differētiā inter pre-
 scriptiōē favorabilē et odiosam. ut refert dicit
 Alexā. i. pallegata. l. nemo potest. Si tñ i tali pacto
 internenerit iuramentū eo casu indistincte valet
 hīdī pactū per quod renūciat prescriptiōi future. ita
 decidit multū singularitatem dicit Alexā. i. pallega-
 ta. l. nemo potest. ix. col. v. si. putare tñ p. c. cū cōti-
 gat. ex de iure iurā. iuri quod est in odiū alterius introdu-
 cto potest renunciari cū iuramento. c. significate. ex

Vigesimus primus effectus

de pigno. Predicte vō pscriptōes p̄cipalit ſe
uore priuatorū et ſecūdario fauore reipublice ac
in odiū creditorꝝ fuerūt adiunēte et itroducte. vt
d. l. j. j. de vſuca. et Antho. de butri. i. c. cū nō li-
ceat. ex. de pſcrip. Post ergo ſecūdario reipu-
blice fauore et nō p̄cipalr ſuerūt itroducte me-
rito cū iuramēto illis poterit renūciari vt ſentit
Bar. i. ſepe allegata. l. ſi q̄s p eo. iij. colū. vſi. iij.
dixi. j. de fideiū ſſo. reperi tñ Rapha. i. 2ſi. cxlvij
incipiēte. Uia copia p̄cepti vbi circa fi. formali
tenuit q̄ iuramētu nō validat renūciationē p̄re-
ſcriptōis mot⁹ p ea q̄ habent in. c. ſi diligētu. de
ſoro ppetē. et allegat etiā. l. q. et l. quēadmodū de
agri: et censi. li. xj. C. et ita parit v̄ ſ tenere. Ange.
2ſi. lv. circa fi. incipiē. Guill. et frācisc⁹. vbi dicit
q̄ tale iuramētu nō obſtat hmoi renūciati p. l. ſi
libert⁹ ita iurauerit. j. de ope. liberto. Adde ad
pmissa q̄ ſi Tit⁹ p̄misit dare cētu martino cū iu-
ramēto ipē tit⁹ nō poterit rone iuramēti pſcri-
bere ptra martinū ſpacio triga annoꝝ. ſi bene
heres ei⁹ dūmodo pſcriptio incipiat a die mortis
ipſi⁹ tit⁹ q̄ heres ſolū eſt obligat⁹ ad dādū. Ita
no. Jo. an. in. c. ſi diligēti. de pſcrip. et ibi eſt ter.
q̄ ſuccesſor poſſit pſcribere nō obſtant iuramē-
to pdeceſſoris et q̄ iuramentu ipediat pſcriptio-
nē. hoc idē tener thōſt. i ſūma. de pſcrip. ſ. q̄res.
et ſiccul⁹. c. fi. viij. colū. eo. titu. de pſcrip. Hic eſt
q̄ ſi debitorꝝ p̄misit nūq̄ ſuuenire vel h̄re perpe-
tuorata et firma vel ſoluere qſicūq̄ nunq̄ curret
pſcriptio ſm Bal. et Ange. i. l. q̄ ſi nolit. ſ. ſi q̄s.
ita. j. de edi. edic. Barto.. i. l. nemo pōt. j. de le-
ga. j. et i. l. ſicut i annos: ſ. qui. mo. vſufruc. ami-
cta. Bal. i. l. j. C. vt in pos. lega. Ange. i. l. j. j. de
vſuca. et Bal. i. l. j. C. ſolu. matri. et i. l. fi. C. de tē-
po. appel. et plene i questionib⁹ capelle tholose.
q. ccxx. Hic dicit Ludo. dero. irepe. l. j. in tertia
charta. versi. et adde duas notabiles cauſelas

J.de vñtua. q̄ qñ aliquis est obligat⁹ iuramēto
medio nunq̄ talis pōt opponere prescriptione⁹
qr̄ fm̄ eū iuramentū perpetuat actionē. vt in.l.
nā ⁊ postea. s. si dāneſ. j. eo. titu. ⁊ ex hoc subdit
q̄ p̄ illū tex. habem⁹ optimā cautelā ad impediē
dum p̄scriptionē. vt in fine instrumēti apponat
iuramētu. ⁊ idē seq̄tur Jason in.s. de cōstituta.
insti. de actio. versi. Adde vñ no. in materia. et
dicit ipse q̄ hoc colligis ex notatis p̄ do. Antho.
post hosti. in.c. si diligenti. de prescrip. et feli.
in.c. fi. i. iii. colū. de p̄serip. vbi loqtur de p̄scrip.
statutaria. ⁊ aliqd. j. in sequēti effectu circa fi.
Verūt̄ Guido pape decisio⁹. clxxix. incipien.
an.c. malefidei possessor. r̄c. iiij. colū. versi. l3 in
obligatiōe cōcludit p̄ viuaces rōnes q̄ iuramētū
simpliciter in cōtractu appositū nō impedit
p̄scriptionē actionis psonalis. vt ibi p̄ eū plene
videre potestis. et videatis p̄ feli. sup rubrica.
de prescrip. in. v. colū. versi. fallit. quarto circa
fi. vbi sub hys inquit verbis. et ideo non dicas.
ergo ois materia in qua iuratum est: erit in pre-
scriptibilis prescriptiōe mixta. oportet enim q̄
specialiter iuretur super prescriptione.

Clavigesimus secundus effectus iuramenti.
Clavigesimus secundus effect⁹ est: q̄r l3 de iure cō-
muni h̄ct⁹ regnari t̄ nō habeat executio-
nē paratā. S̄z p̄bentes p̄ adimplēto pmissor⁹
debeat venirei petēdo ⁊ p̄ viā actiōis vt est tex.
meliorde corpore iuris. i.l. minor. xx. annis. Qui
fideicōmissuz ibi. ad iiii alteri⁹ petitiōis redē-
gerat. s. de mino. ⁊ ibi Bar. facit tex. i.l. j. circa
fi. C. de excu. rei iudi. vbi dicis q̄ ab executione
nō est inchoand⁹. ⁊ i.l. si se nō obtulit. s. si ex cō-
uētiōe. j. de re. iudi. ⁊ Pau. de cast. i. p̄si. lxxiiij. in
cipie. In noī sc̄te ⁊ id iudicue trinitatis r̄c. visis
p̄ promissio. iiij. colū. vñ. circa sc̄z. Nō dñt em̄ pi-
gnora aīrē iudicatā d̄ bonis debitor⁹ capi. qui⁹

Contract⁹
de iure cōi
nō habent
executionē
paratam.

Vigesimussecundus effectus.

immo dū creditor pī iō actionē suā aduersus debitorē dirigere tñia z reportare et exinde ad executionē deuenire. vt i.d.l.facit.l. si cū nulla. j. dere iudi. et.l. si pacto quo pena. C. de pact. Si tñ in ḥctu interuenerit iuramētū in vim hīmōi iuramēti instrumētū super tali ḥctu receptū et inquisituz habebit executionē paratā sicut sententia. Adeo q̄ quis etiā de iure cōi poterit inchoare ab executione ita hoc notabiliter decidit Bar. in. l. q. circa si. j. co. ri. ybi dat modum et formā interponendi iuramētū in ḥctibus ad hoc vt p̄ducat iādictuz effectum: videlicet q̄ p̄missor deferat iuramentum stipulatori quo delato stipulator iuret p̄missa sibi deberi seu se illa debere recipere. Et q̄ istud ponat in fine instrumenti et allegat ibi Bar. l. post rem iudicatam. j. de iud. et dicit semirari q̄ cōsuetudo illū modū et illaz cautelā nō adiuenerit. verū tamē Ange. de are. i supra allegato. s. itē si q̄s postulante. insti. de actio. et Bal. in. l. j. q. col. v̄si. sed extra gl. C. de re. credi. nitunt subtilisando morere p̄dictā determinationē Bar. Tn Jason de may. in. d. s. si quis postulante. xvij. col. v̄si. extra glo. vt obseruēt insequitur Bar. opinionēz tāq̄ verā. et per pulchrie satiss facit motiuis et fundamētis aduersarioz dicens illa nō valere vnā fabā prout ibi per euz videre potestis. Ob q̄tā dem laudat et cōsulit q̄ in fine cuiuslibet instrumenti apponūtur p̄dicta clausula iuramenti. et eiusdem Bart. opinionem etiā inseqtur Pau. de cast. in. d. l. post rem iudicatam. j. dere iudi. Sicq̄ ex hoc infertur q̄ iuramentū h̄z vim clausule garentigie euz faciat instrumentū habere paratā executionem ita voluit Ludo. dero. in rubrica de arbi. in. xxvij. col. Et premissa intelligatis esse vera si iuramentū p̄stetur super eo q̄ est de preterito. secus si defuturo. q̄r tūc tale in-

Instm in
quo iuramē-
tuz interue-
nit h̄z para-
tā executio-
nez sicut sū-
ma.

Iuramētuz
h̄z vim ga-
rentigie.

ramentū cōfestim nō haberet executionē para
tam b̄m Rapha. et Bal. in. d. l. q. j. eo. Itē et pa
riter quicūq; instrumēta garentigia habēt ex
ecutionē paratā sicut sentētia l; in illis nō inter
uenerit iuramentū. vt dicit Bart. in. l. et admo
pio. s. sniam rome. circa fi. et Ange. i. l. iij. s. cō
demnatum. et l. ait p̄tor. s. siudex. j. dere. audi.
et plene p̄pau. de cast. in dicto p̄si. lxxij. iij. col.
versi. tñ p̄rium est. Qd̄ intelligatis verbū quādo
debitū in instrumēto cōprehēsum est liquiduz
et certū. Secus vero si sit incertū et nō liquiduz
vt pote q; debet interesse qm̄ tūc tale instrumē
tum licet garentigiatā nō habet cōfestim execu
tionem paratā donec debitū esset liquidatū. ita
dicit Bal. p̄si. ccxcij. garentigia em̄ nihil aliud
est nisi quoddā p̄ceptū qd̄ fit p̄ notariū de instru
mento rogatū p̄tib⁹ rogātib⁹. vt obseruet cōtē
ta in illo. et fit hm̄di p̄ceptū in volētes et acceptā
tes. et in vim auctoritat̄ quā accepit ex p̄tūile
gio ipse notari⁹ in sui offici⁹ creatiōe: q; ex quo
fuit creat⁹ notarius effectus fuit iudex saltem
cartulari⁹ vt pbaf ex hys q̄ habētur in. l. j. et ibi
glo. sup v̄bo iudicis. et piter doct. s. de iudi. fa
cit. l. fi. C. vbi et apud quē. et tenet exp̄sse Juno.
in. c. cū nobis. eñ de reiti. vbi dicit. q̄ cōt in re no
tar̄ dicūtur iudices. Licet em̄ nō habeat cōtē
tiosam h̄nt tñ voluntariā iurisdictionē vt p̄t cōfi
tenti corā eis possint facere tale p̄ceptum p̄ iura
superi⁹ allegata. et faciūt notata. p̄ Lynū in. l. j
C. de cōfes. et ea q̄ habent in. l. q. s. de offi. p̄cō
sul. et lega. et ita dicit p̄pau. de cast. in p̄allegato
p̄si. lxxij. iij. colū. vbi videre potestis. et p̄pan. i
c. p. et. g. v. col. v̄si. i tertia specie. et de offi. et et
potes. iudi. dele. et post oēs Jason in. l. error. v.
colū. v̄si. dic clari⁹. C. de iur. et fact. igno. p̄plus
dico vobis q̄ iuramētū modo supradicto p̄stitū
et in instrumēto vt p̄missum est isertū aliū solēnē

Inſta ga
rentigia
qm̄ h̄nt ex
ecutionē pa
ratam.

Juramētū
perpetuat
actionē ad
xi. annos.

Vigesimustertius effectus

operat effectu. qd ppetuat actionem ad. xl. annos.
ita multum notabilit decedit Bal. i lectura anti-
qua. i. l. naturalit. j. de vsuma. quem ibi insequunt
Ange. Sali. Imol. et cetera moderni. et Eudo. de
ro. et Alex. i. l. na et postea. s. si qd tpmali. j. eo. ti.
et ibi Jason egregie post oes. vni. scdo. no. et aliqd
sup in. xxi. effectu. circa si. qd nūq tradatis obli-
vioni.

Vigesimustertius effectus iuramenti.

Tigesimusterti⁹ effect⁹ est: qd l⁹ index secu-
laris sit index cōpetens laycorum in causis
oibus et nō ecclastic⁹ certis casib⁹ privilegiis
exceptis. vt in. l. heres absens. et ibi docto. s. de
iudi. et in. c. experientie. xj. questio. j. Verūtamen
si in cōtractu inter laycos celebrato. interuenes-
trit iuramentum in vim illius ad obseruatiā hmōi
cōtract⁹. Tales layci efficiunt de foro ecclastico
co accumulative tñ vt est tex. in. c. si. de foro cō-
peten. li. vi. et Bal. in. l. si cū paterno. in. si. C. cō-
munita utriusq; iudi. et in. l. j. et l. liberti. in. vlti.
colū. C. de ope. liber. et l. ordinarij. C. de reiyēdi.
et Specu. in. ti. de cōpe. iudi. adiit. s. j. in. prin. et
Antho. de butri. in. c. cū sit generale. de foro cō-
peten. Adeo qd pro adimplemēto cōtētoꝝ i tali
cōtractu licite corā ecclastico indice poterunt
trahi et puniri absq; eo qd preteritu mere layca-
litatis examen illius valeat declinare faciūt ea
qd dicūt i. c. nouit. de iudi. et ipse. de ancha. plene
in regula ea qd. xvij. colū. versi. tertio quero. de
regu. iur. in. vi. **U**nū tamen est: quia licet iu-
dex ecclasticus in tali casu audiat conquerē-
tem coram eo. Tamen non potest ex suo officio
nullo instigāte inquirere cīiliter. ita dicit Jo.
an. in. d. c. si. in. nonel. et i. c. ad nostrā. lo. qd extra
eo. ti. de iure iuran. Quādocūq; em̄ internenit
iuramentum in contractu super quo disceptat
in foro ecclastico licet inter laycos seruabik
ius canonici: et nō ius cīibile. vt in. c. qd de pact.

li. vi. et pariter in d. c. licet de iure iurant. eo. lib.
 Et quod iuratis ut premissum est iuramentum virtute
 iuramenti efficiatur accumulatiue de foro ecclia-
 stico. Eius tamen heres propter hoc non efficitur de
 ecclesiastico foro sicut Jo. an. et Inno. in. c. verita-
 tis. extra eo. titu. de iure iurant. et Jo. an. in. c. si. de
 sepul. cum quo pertransit Bal. in. l. q. versi. ex
 queritur. C. de re. eo. qd. cum iuramentum sit perso-
 nale non transit ad heredes iurantis. c. veritatis.
 extra de iure iurant. Aduertatis tamen ad unum quia
 postquam super observationem iuramenti inter dictos
 contrahentes coram ecclastico iudice lis fuerit semel
 inchoata alter alterum non poterit super eodem contra-
 ctu coram seculari iudice trahere. qd. obstat et excep-
 tio litis pendet. vt. l. i. circa si. et ibi docto. C. de
 assent. tollit. Contingentia ei cause dividit non duobus. l. nulli
 l. C. de iudi. Sunt vero iuramentum est iudicium ibi suum ca-
 pere duobus. l. vbi iuramentum. s. de iudi. et idem est ecclastico. Si
 prius lis fuerit inchoata coram seculari iudice: qd
 tunc non poterit adire ecclastico. qd. intelligatis
 verum: nulli in uno casu vero si moueat iudicem secun-
 larum super faciendo scrupuli iuramentum. qd. tunc non
 obstat exceptio litis pendentie. qd. ille articulus
 est pars eiusdem litis. et propter incidentiam questio-
 nis spiritualis venit ad episcopam simile enim de
 ordine. cog. c. tuam. et ita notabiliter decidit Bal. in
 l. i. q. col. v. s. ex queritur. C. de re. credit. Verum
 tamen idem Bal. alibi dicit vero in aut. sacramen-
 ta. iij. col. C. si aduersus ven. qd. tale iuramentum
 in hunc casu huius vim clausule una curia palia
 non cessante. ita quod eodem tempore et pro contractu
 eodem ac una et eadem re possit reus coram utroque
 iudice conueniri: vero legato et ecclastico nec
 poterit excipi de divisione continentie cause. de
 qua i. l. nulli. C. de iudi. et ita etiam decidit Jason.
 in dicta. l. nulli. iij. col. v. versi. sed dubius.

CUigesimus quartus effectus iuramenti.

Vigesimusquartus effectus

Juramētū
h̄z vim iter
pellatiōis:
et cōstituit
debitore in
mora.

Augesimusquart⁹ effect⁹ est. qz sicut dies
p̄fīra solutiōi iterpellat p̄ hoie ⁊ p̄st̄tituit
debitore i mora tā quo ad pene pmisse p̄missio-
nē q̄ quo ad spēi debite iteritū. vt in.l.magnā.
C.de p̄hē. et comitē. stipnl. facit.l.q. f. f. C.de
iure. emphī. r.c. f. e᷑ d loca. Sic p̄iter ⁊ iuramē-
tū p̄st̄tituit quē i mora. Adeo q̄ si in p̄tē iuterue-
nerit iuramētū l̄z dies aliqua nō fuerit solutiōi
p̄fīca ⁊ citra quācūq; aliā expressā iterpellatio-
nē tale iuramētū stimulat ⁊ iterpellat p̄ hoie et
p̄st̄tituit quē i mora sicut dies. ita decidit ⁊ mul-
tū singularit̄ Anth. de butri. in.c.breui. iij. col.
vsi. q̄rit. glo. an nō req̄ sit⁹ e᷑ de iure iurā. qd̄ p̄-
petuo mēti affigatis: qz facit ad limitationē.l.
q̄ te. s. si certū peta. r.l. si ex legati cā. j. de v̄b.
obli. vbi habef q̄ ad p̄st̄titnēdū debitore i mora
req̄rif exp̄ssa iterpellatio sufficit tñ e᷑iudicia-
lis.l.q̄ rome. f. coheredes. ⁊ ibi glo. sup v̄bō te-
stato. j.eo. tit. de v̄bo. obli. r.l. ampli⁹. j. rē ra-
tā habe. Verūt̄ si iternenerit iuramēto non est
opus alia iterpellatiōe. cū vt p̄missum est tale
iuramētū vim habeat iterpellatiōis. Et ita p̄-
pulchre refert ⁊ p̄cludit frāsc. de cre. i suis sin-
gularib⁹ singulari. cxxij. icipi. vbi cūq; est iura-
mētū vbi hoc inqt̄ esse dictū aureū. ⁊ Specu. in-
ti. de aduoca. f. j. v̄si. s̄z nunqd qui iuravit licet
Bar. in.l. eū q. f. si iuranero. circa f. j. eo. vide-
atur sentire oppositū. Pro p̄ria aut pte videat̄
Iaso. in.l. nā ⁊ postea. f. si q̄s tpali. v̄si. quinto
ultra docto. j. eo. ti. in dicta.l. eū q. f. si iurauer-
ro. circa f. vbi facit differētiā. An iuramētū sit
p̄st̄titū iformit: hoc ē nulla cā exp̄ssa aut formit
hoc est aliqua cā exp̄ssa si iformiter vtpote. si iu-
rānero mihi deberi stichū nō dicendo ex qua cā
vt est casus i dicto. f. si iurauero. ⁊ tunc pcedit
opinio Bar. ⁊ ita ibi d̄z intelligi ei⁹ dictū. h̄z si iu-
ramētū sit formiter p̄st̄titū hoc est cū causa

expissa vtputa qz iurani stichū mihi deberi ex te
 stamento tūc qz tale iuramentū habef p vīrate
 l. sed z si possessori. f. itē si iurauero. f. eo. inter-
 pellat phoie imo qd plus est hz vim ptestatio-
 nis quo ad cōstituēdū debitorē in mora: vt pdis-
 etum est. z videbitis. f. in. xxx. effectu. Kursus
 iuramentū cōstituit debitorē nō soluente in pec-
 cato etiā nulla interueniēt interpellatiōe. Et
 pp̄f ea talis debitor nō poterit pscribere. in tra-
 no. i. c. fi. de pscrip. dicti fuit hostiē. i summa
 eo. tit. de pscrip. z seqq. Abb. i. d. c. fi. dicēs istud
 esse singulare. Addatis qz lz in pluribz casibus
 possit mora purgari. l. z si post tres. s. si qz cau-
 tio. z. l. insulā. cū sua materia. f. de verb. obli. et
 in. e. potuit. ex de loca. Tñ vbi interuenierit iu-
 ramentū nō habebit locū more purgatio. ita vf
 pbare glo. singulari in. d. l. si pecunia. Sz d hoc
 est ter. singulare quē ad hoc oēs pōderat in. l.
 si qz maior. C. de trāsac. z idē voluit Alex. in ps.
 lviij. z. cvij. in. ü. vol. z p̄si. cvj. in. ü. volu. z ibi
 defendit istā opinionē vt habeat locū etiā in hz
 etu locatiōis z emphiteotico. Quinimo qz plz
 est ipsum iuramentū dilationē legalē sive a ius-
 re cōcessam restringit z abbreviat z ante illius
 flurum quē in mora p̄stituit vbi ḡfa. Māl z em-
 phiteota nō solvēs canonē nō cedat a iure suo
 nisi post biēniū in emphiteota ecclesie i emphiti-
 ota vero priuati post triēniū. aut. q̄rē. C. de sa-
 crōsanc. eccl. z. l. q̄ro. f. inter locatorē. f. loca.
 Et si emphiteota iuravit soluere singulis a-
 nis z postea nō solvit canonē statim nō expecta-
 to biēnio vel triēnio cadit a iure suo fuit singu-
 lare dictū Bal. in. c. drelā. ex de iurein: idē seqq.
 Alex. i p̄si. lxxxv. z p̄si. cxvij. in. i. vol. Et videa-
 tis etiā eūdē Alex. in p̄si. cv. l. iij. vol. vbi dicit
 q̄ si locator er̄p̄sse pmisit vō expellere inqlinuz
 quo casu est necesse q̄ cesset soluere p̄ biēniū. l.

Juramētūz
hz vim cōte
stationis.

28

a ambiguitate
 i iuris plena
 singulare. dicit

z iij

Vigesimusquintus effectus

pallegata qro. s. iter loquatorē. j. loca. Mā si iur
ranit solnere et nō fecit statim i vim p̄dicti iura
mēti poterit expelli ex quo nō soluit. Mā est p̄
sumi oblit⁹ iādīcte p̄missiōis iurate. I⁹ est in
aliqb⁹ casib⁹ p̄sumat oblinio vt pote qñ lapsu⁹
fuit decēniū. l. pegre. j. de acq̄rē. pos. Et ill⁹ nō
h̄z locū qñ q̄s iurauit. qz nō h̄z obliuisci de eo qd
quis iurauit. ita pulchre no. Bal. in. e. j. de nos
ua. for. fidel. per ter. in dicta. l. si quis maior.

Vigesimusquintus effectus iuramēti.

Mars ma-
ior creditor
nō pōt p̄iu-
dicare mio
ri si debituz
fit iuratu⁹.

Digesimusqntuseffect⁹ ē. nā h̄z si maior ps
creditor⁹ vult dare iducias qn quēnales si
ne salu⁹ p̄ductū debitori minor ps p̄pellif maior
ri p̄sentire. l. fi. C. q̄ bo. ces. pos. l. maior cū sua
mā. s. de pact. Tñ hec fallit qñ creditor dissens
tiēs heret talē debitori cū iuramēto obligatum
put cōit et vt plimū fieri p̄suevit. Mā tūce eo ini
to et nō p̄sentiēte alij creditores nō poterūt deīn
salu⁹ p̄ductū p̄cedere vniusq̄ i p̄indiciū ipsius
h̄dicētia ēt si rescriptū p̄cipis iterueniat p̄sen
tire. ita singlari⁹ dicit Bal. i. c. p̄stitutis. v. col.
et rescrip. Et ita dicit limitādā. d. l. fi. C. q̄ bo.
cc. pos. bñ facit qd no. Alex. p̄si. ccv. i. q. vol. i fi:
vbi ppulchre dicit. q̄ salu⁹ p̄duct⁹ seu dilatio qn
quēnalis p̄cessa debitori p̄ p̄cipē iux terminos
Lquotiēs. C. d p̄ci. ipe. offe. nō vñ p̄cess⁹ aduers⁹
debitū iuratu⁹. Et ill⁹ idē tenuit cōsi. xxxvii. in
ij. vol. et Und. ro. i suis singularib⁹ sing. clxxxv.

Vigesimissetus effectus iuramenti.

Digesimisset⁹ effect⁹ est. qz h̄z act⁹ in quo
nō est seruata solēnitatis req̄sita sit ipso iu
re null⁹. l. nō dubiū. C. de legi. r. t. vides. r. dist.
p̄sertiz qñ talis solēnitatis h̄z vim forme fine qua
nihil solide subsistere pōt. vt no. in cle. j. d sum
ma tri. cū forma sit q̄ dat esse rei et cōseruat eam
in esse in. l. iulian⁹. s. ad exhi. forma aut cuinsi
bet dispositiōis est ipsi⁹ p̄fectio. l. nō figura. j. d

Solennita
tes hñtym
forme.

actio et obli. Nedū est q̄ fuit ē formā actus sunt
ipso iure nulla. sed etiā ea q̄ fiunt p̄ter vel citra.
ita determinat Johā. an. in verbo citra formā.
in c. prudētiā. s. s. ex de offi. et po. iudi. dele. vbi
refert Host. ad hoc alle. ter. iuris dinini Deut.
xii. in c. si. ibi dū die if qd p̄cipio tibi hoc tñ faci
to dñ. Nec addas q̄c̄y nec minuas r̄c̄. facit. c.
si eui. et ibi gl. de elec. li. vi. nā ē p̄ter et citra eius
dē vigoris erist sit quo ad inducēdū nullitatē
actus q̄ gerif ē p̄ter vel citra formā hoc idē t̄z ip
se Johā. and. in c. cū marthe sup glo. n. de cele
missa. allegās ad hoc text. Apoca. vlt. c. vbi d̄.
Si q̄s apposuerit aliqd sup hoc apponet de⁹ su
per ipsuz plagas. et si q̄s diminuerit auferet de⁹
pactū ei⁹ de lib. vite. et vltra p̄missa facit dictū
apli ad Thimo. v. c. in fi. dicēs test ordeo. vt hec
custodias sine p̄indicio nihil faciēs in alterā p̄
tez declinādo subiūgēs in eadē ep̄la. vi. c. Pre
cipio tibi corā deo vt serues mādatū sine mācū
la. vñ Ambro. i. lib. de padiso. si qd addas inq̄t
vel detrahas puaricatio vñ esse mādati. simpl̄r
em̄ et pura mādati forma tenēda est et nihil ēt qd
vñ bonū addēdū ē. Si q̄s em̄ i vno mādatū custo
dit et alio p̄uaricaf nihil ei pdest hec ille p quo
facit. c. desfeat. ex d̄ re. iuris. Ad p̄missa facit qd
narrāt historiographi de Julio cesare q̄ cū i do
mandis hostib⁹ q̄nq̄ annor⁹ spaciū sibi a roma
nis p̄missum p̄trāfisset l̄z glio se triūphasset et vi
ctoriā reportasset honor tñ sibi debitus denega
tus est ita q̄ regrediens urbem ingredi permis
sus non fuit eo q̄ vltra terminūm sibi prefixū
moram traxisset. Similiter legitur de petronio
romano quem cum gayus gallicula imperator
legatum misisset in syriam cum mādato de bel
landis indeis videns innumerabilem stragē su
turam ob eoz firā pertinaciā rescripsit impera
tori iminere romano i perio grānē ifamiañ si mā

Si ē p̄ter v̄l
citra formā
act⁹ fiat est
ipso iuf nul
lus.

Vigesimus sextus effectus

datu adimpleret. Ob quod gayus ei rescriptit ut propria manu se occideret ut deinceps dicerent oes madata imperatoru non esse parvipendeda. ita recitat i supplemento cronicarli. viij. Hinc dicit Bal. in. l. si. vñi. ex hoc elicit conclusio rei. C: de suis et legi. here. q: forme nihil addivl' detrahi potest allegat Bar. in. l. gallus. s. i. ff. de libe. et posthu. Quia qd perfectu est non suscipit i se magis vel minus. vt. l. ii. C. de manumis. vindict. et feli. in. c. dilecta. x. colu. vñi. gesta contra formam de rescr. et docto. i. c. q: ppter. de elec. Omissio est forme in qualibet minima qualitate totum variat actu. vt notat Antho. de butri. et Panor. in. c. pisaniis. de resti. spo: et idem Panor. i. c. cau- sam. vlti. colu. de sente. et re. iudi. Qd est verum etiam si omissio forme induceret facilitatem expediti- onem negotiorum de quo tractat. vt dicit glo. i verbo superiore. in. c. solet. de sen. ercõ. li. vi. et ibi de sancto gemi. forme autem substanciali tradite per legem vel canonem per partes renunciari non potest ut per pulchre determinat Bal. in. c. i. qui succes- tene. in vñi. fendo. Hinc si quidem est q: si aliquid contumeliam minimu de solenitatibus requisitis in elec- tione illarum re qualitatibus de quibus in. d. c. quia propter. et in tit. de elect. in pragmatica sanctio. obmittas reddit ipsam electionem ipso iure nullam. verbi gfa. potest poni exemplum in uno casu q: non repe- rit plene tactus p scribentes et q: nuper mibi acci- dit in facto et in practica in episcopatus caturei. questio q: electores q: procedunt p viam scrutinij coram scrutatoribus deputatis vota sua i scrutinio vocaliter et verbaliter aut als non exprimunt ut ipsi scrutatores scientiam veram et intelligentiam psonae noisatae aut psonarum noisatarum in ipso scrutinio ante ipsum scrutinium publice habere possint: q: forte dicti electores tradiderunt vota sua i scri- ptis in quibusdam cartellis clausis q: non fuerunt

Omissio forme.

Scrutiniu-
est nulluq: n
scrutati vo-
ta sua tra-
dut scruta-
torib: i car-
tellis claus-

aperti nec scrutatores sciverit quis in illis per sis q̄ nō ape
 scrutatos erat noīa t̄q; donec publicatū fuit scri- riuntur do-
 tiniū in cōmuni. Quo casu q̄r in parte t̄ aliqua nec i publi
 de qualitatib⁹ requisitis in ipso scrutinio inter- catiōe ipsi⁹
 uenit forme defect⁹ ppter peccatū ipsius forme scrutinij in
 predicta electio erit ipso iure nulla. nā i electiōe
 que fit p modū scrutinij inter alia q̄ de necessita- cōmuni.
 te requirunt p forma est ipm scrutinium debite
 expediendū vt i dicto. c. q̄r ppter. Ex ipso enim
 scrutinio oriſ electio seu ius eligēdū. vt. c. i ele-
 ctionibus. de electi. in. vi. In ipso aut̄ scrutinio
 electiōis platorū inferioris a papa in quibus est
 seruanda forma t̄ dispositio dicti. c. q̄r ppter. ad
 inquisitionē seu interrogatiōne verbalē t̄ voca-
 lē q̄ sit p scrutatores vñ subsequi respōsio etiam
 vocalis t̄ verbalis sienda perscrutatos aut saltē
 quid equipollēs cuīus medio scrutatores i eodē
 scrutinio certificenſ t̄ verā habeant scientiā de
 psona seu psonis q̄ noīantur ad fines vt hoc re-
 digere in scriptis p se aut tabellionē. t̄ deinde in
 pmuni referre t̄ publicare possint. ita sentit ter.
 in. d. c. q̄r propter vñi. preallegato statuim⁹ iūcta
 glo. sup vñbo redacta. q̄ dicit q̄ p ipsos scrutato-
 res aut tabellionē vota debet redigi in scriptis.
 Quō effi poterūt scrutatores illa i scriptis redi-
 gere. si ea ignorēt nō video. pterea dicit ea. glo.
 q̄ dū ter. ibi dicit q̄scrutatores secrete t̄ sigilla-
 tim vota cunctoriū diligenter exquirāt illud ver-
 bū secrete excludit solū et dūtarat ipsum capl'm
 t̄ nō scrutatores nec tabellionē aut alias perso-
 nas necessarias vtpote testes quib⁹ nihil debet
 esse secretū de forma enim substātiali electionis
 presertim platorū inferioris a papa i quorū elec-
 ctione venit seruāda forma dicti. c. q̄r ppter re-
 quirif q̄ electio vocaliter t̄ verbaliter fiat t̄ non
 mutu. aut p scripturis. ita dicit D. anor. in versi.
 sedo. nota. in. c. ecclia. vfa. l. i. de elec. per illum

Vigesimus sextus effectus

tex. qd pariter et i ipso scrutinio videb^e debere obseruari saltē quo ad hoc ut ipsi scrutatores i ipso scrutinio modo pdicto. aut als sufficiēter certiscentur et sciam recipiant de persona seu personis nominatis cū ipsuz seruiniū sit annexū ipsi electioni immo pars substancialis ipsi⁹ electiōis illiusq; principale fundamentum quia ut supra tactū fuit ex ipso scrutinio oris electio. vt i.d.c. in electionib⁹. Quidicūt iura. qd conexorū eadez d^z esse disciplina in. c. trāstato sacerdotio. de cōfisi. et vbi reperiſ eadē ratio idē ius statui d^z. l. il. lud. j. ad. l. aquil. et. c. deniq. iiiij. vi. et. c. inter corporalia. de trāsta. epi. vna eſſi et eadē res nō d^z diuerso iure cēseri. vt in. l. eū qd edes. et ibi Bar. j. de vſuca. s^z idem ius disponi d^z de parte quo ad partē sicut de toto quo ad totū. l. qd de tota. s. de rei vē. et qd in scrutinio exp̄ressio. Et noiaſio vba lis et vocalis. aut als debita cercioratio pſone eligēde cui⁹ ipsi scrutatores sciam et intelligētiā habēat fieri debeat tex. est solēnis si bene pōdereſ in. c. si qd iusto. circa ſi. de elec. lib. vi. vbi dicis qd nō pōt qd aliqten⁹ p litteras exprimere votuz ſuū qd nō est ante scrutiniuſ ſz i ipso scrutinio ſecrete et ſigillatim rātūmodo exprimēdū. et ita ſerit hōſtiē. i ſūma titu. de elec. ſ. qualit facienda est electio. vñ. colū. vñ. ſi. qd ſecreto. Si le videm⁹ i stipulatiōne ſine vboz obligatiōne ad cui⁹ validitate requiriſ p forma vlerocitroq; vboz exp̄ressio veſ er pte ſtipulatoꝝ interrogatio. et er pte pmiforū congrua respōſio. vt insti. de vbo. oblig. in prin. et in. l. i. j. eo. titu. Idē est in baptismo i quo requirunt verba ad ſubſtantiaꝝ ipsiſins. vt. c. i. eſt de baptis. et idē in petitione apſtolorū. vt in. c. ab eo. de apel. li. vi. i proposito emi fruſtra fieret ipſum ſcrutiniuſ ſi in illo non fieret per electores vocalis noiaſio aut als debita. et certa exp̄ressio persone eligende cuinſquidē noiaſionis ſeu exp̄

pressionis medio ipsi scriptatores de persona eligēda certificaren⁹ et certā recipere tñiam q̄r al's se queretur q̄ sufficeret et tantū valeret et operare⁹ exprimere et nominare seu saltē in scriptis cum cartello clauso trahere personā eligendā capi-tulariter et in municeo tpe quo electio in cōmu-ni celebrat fieret q̄ si electio fieret cū tali pcedēte scrutinio cū litter⁹ clavis facta qd de nihilo ser-vire videſ. qz eodemodo evitare⁹ circuitus inus-tilis à de iure reprobaf. cle. auditor. de rescrip-
• Qd tñ de iure nō admittit⁹ cū vt supra dictū fuit de necessitate scrutinij electionē precedere de-beat al's electio esset nulla. vt in d.c. qz ppter et docto. M̄r̄sus ad quid requiren⁹ p̄stitutio pro-e-curatoris et deinde illi⁹ procuratorū interessentia in scrutinio nisi ipse procurator cōstitut⁹ verbalit aut alias debite p domino p̄stituēte declararet in cōspectu et audiētia scriptatorū elicendū vo-caliter aut alias exprimendo nō videſ. cū si ipse procurator necesse in ipso scrutinio nō haberet vocaliter noīare aut al's debite exprimere eligē-dū tñ opare⁹ scriptura sive instm publicū q̄tis-nēs noīationē eligēdi trāsmissum p ipsum dñm eligere debentē si in ipso scrutinio tradere⁹ clau-sum et exhibere⁹ q̄tum et ipsa procuratoris p̄stitu-tio de qua in d.c. si quis iusto. quod tñ verū non est. vt ibi igitur et. Nihil enim de dictis solens nitatibus frustratorie fuit introductū ut pate-re potest cui libet intuenti. Ars autem et natu-ra nihil faciunt frusta fm philosophum facit S. quibus. in s. consti. C. et glo. sup verbo repeti. in c. in genesi. de elect. Per q̄ clare datnr intel-ligi q̄ si in aliquo actu solēnitatis requisite pre-sertim que vim habet forme intertuerit defe-ctus actus ipse est. ipso iure nullus. vt in iurib⁹ supra allegatis. Veruntamen si in ciuitate aut alibi sit aliquod statut⁹ annullans actū propter

Vigesimusseptimus effectus

Dmissio solenitatis non observata non extendit
lēnitatisan ad actū in quo iuramentū foret interpositū quia
viciet contractum in iuramentū supplet solenitates. ita tenuit Alerā
ratum. et de imol. cōsilio. exxv. in primo volumine. et
cōsilio. xxxvii. in sedo volumie. et cōsilio. xxxviij.
in tertio volumine. et cōsilio. cū. in quarto volu-
faciūt notata p Marcū Anthoniū baueriā. i. l.
oēs populi. s. de insti. et iur. vbi dicit q̄ statutū
non potest tollere iuramentum.

Vigesimusseptimus effectus iuramenti.

Digesimus septim⁹ effect⁹ est. nā si statuto
canet q̄ si inter cōiunctos moueat pces-
sus ad instantiā rei cōnēti debeat fieri p promis-
sum istud nō haberet locū qñ actor agēs funda-
ret intentionē suā in instro pmissionis iurate
per ipsum res cōnētū qr rens petēdo cōpromis-
sum fieri veniret cōtra iuramentū et incideret in
periurū. Unū nō est verisimile statuentes de hoc
casu cogitasse quia esset apperire viā periurū. et
statutū nō dī extēdi ad casum illicitū. ita singu-
lariter determinat pau. de cast. in consi. vij. ins-
cipiē. vissis et pōderatis. et Alerā. de imol. consi.
xxvij. in. v. volu. diecēs ita fuisse indicatū apud
parmā. Subdatis etiā aliud incidēter q̄ statu-
tū hīmōi intelligi dī q̄ fiat p promissum i causa
principali. nō aut in causa appellatiōis. vt dicit
idē Alerā. consi. lxxij. in. iii. volu.

Vigesimoctauus effect⁹ iuramenti.

Digesimooctauus effectus est. Mālī ille q̄
cōpensat dicat soluere. l. si peculiū. s. de
statu. libe. facit ter. i. l. solutiōis. ff de solu. facit
q̄ pulchre notat Ange. cōsi. ccix. incipiē. quidē
noīe Nicolai. vbi dicit q̄ si statuto canet q̄ cō-
tra instm̄ non possit opponi nisi exceptio solu-
tionis eo casu tñ poterit opponi etiam exceptio
cōpensationis. et hoc sequit Alerā. de imol. cōsi.
xij. incipiē. viso themate. in. v. colū. iu. q̄. volu.

facit qđ singulariter no. **B**al. cōsi. lxvj. vbi dicit
qđ ad hoc vt quis nō incidat in penā ille qđ oppo-
nit cōpēsationē dicit puidisse sibi. videatis etiā
Bal. i repe. l. q. in. vij. questioē principali vbi in
hac materia dicit esse distinguendū vt ibi p enz
videre potestis. Attamē si quis iuravit soluere
nō poterit cōpēsare. c. ad nostrā. l. iii. r ibi cōter
oēs magistri de iure iurā. sequitur **A**lexā. consi.
xci. in. q. volu. dicēs hāc esse cōmūnē sniā ve-
ritatē tñ huius passus aliter pro nūc nō aperio.
qđ **B**ar. tenuit cōtrariū in. l. amplius. nō peti. j.
rēra. habe. r hoc sequis **A**lexā. sibi cōtrarius in
d. consi. xij.

Qui inra-
uit soluere
an possit cō
pensare.

CUigesimus nonus effectus iuramenti.
Aigesimus nonus effect⁹ est: qđ l3 trāsactio
facta sup dependētib⁹ a testamēto nō va
leat nisi cognitis pri⁹ verbis testamēti. l. de hys
supra de trāsac. nec hmōi solēnitati renunciari
pōt vt ibi dicit **B**ar. tñ cū iuramēto renunciari
poterit ita t3 Imol. in repetitiōe. c. cū cōtingat
in vlti. charta. de iure iurā. r **A**lexā. cōsi. xi. l. q.
volu. vbietiā notat qđ p verba ista generalia. et
renunciauit omni iuris auxilio videſ renunciatiū
dispositioni dicte. l. si iuramentū interuenerit.

l. de hys. s.
de transac.
an possit re
nūciari cuž
iuramēto.

CUigesimus effect⁹ est: nā qđqđ legi phibi
tive loquēti ptes renunciare nō possint vt
dicit glo. i. l. a dino pio. j. de ritu nup. r facit qđ
habet in rub. C. ne fideiſ. doc. dentur. r p **B**al.
in aut. generaliter. de epis. r cleri. r p **A**lexan. in
cōsi. xij. in. v. volu. Sith internenit iuramētum
valebit talis renunciatio. ita dicit **Johan**. an. in
addi. ad specu. in titu. de instru. edi. s. porro cir-
ca fi. facit qđ notat **B**al. in. l. antique in fi. C. ad
velleya. r **A**lexan. l3 non se firmet. in. d. cōsi. xij.
r in. q. volu.

Legi phibi
tive an pos
sit renuncia-
ri cum iura
mento.

CUigesimus prim⁹ effect⁹ iuramenti.

Trigesimus primus. xxxij. 7. xxxvij. effectus

Trigesimus primus effectus est: quod licet regula triplex cassato principali casset accessorum cum accessoriis sequentia natura sui principalis. ut in c. accessoriis. de reg. iur. li. vi. et l. pris et filii. j. de vulga. et pupil. substi. et insti. de pupil. substi. s. liberis. et bona glo. i. l. si pron. i. s. f. j. si quid in fratre. pro. tamen si iuramentum fuerit adiectum cassato pactu principali non cerebif cassatum iuramentum quod in illo interuenit quis sit accessoriis. glo. in. c. cum non deceat in glo. n. de elec. li. vi. et in cle. dudu. de sepul. facit tex. in. c. debitores. de iure iurati. et ibi hostie. assignat rationem quare hoc non habet locum et idem est Alex. cosi. et xxviij. in. iij. volu. et ibi saluat dictu Bal. in. l. j. v. colu. C. de inofisi. dona. que nebat oppositum. quod remissio seu cassato iuramento non videf remissum id quod virtute iuramenti veniebat explicandum. glo. in. l. que sub conditione. j. de conditi. insti.

Trigesimus secundus effectus iuramenti.

Trigesimus secundus est. nam licet donationem res vocem sub pretextu ingratitudinis. l. f. C. de reuocari. dona. et c. si. de dona. Tamen si fuit pactum non reuocari. propter ingratitudinem et est iuratus eo casu reuocari non poterit. ita dicit Jo. an. i. addi. ad specu. i. titu. de dona. s. j. v. si. quod si actum. p. de anchora. et de butri. in. c. f. de dona. Alex. cosi. li. in. iij. volu. et ita dicitur esse solitum tenere legendum et etiam consulendum.

Trigesimus tertius effectus iuramenti.

Trigesimus tertius est: nam licet regulariter sufficiat quod adimplere per equipollentes quod non refert quod ex equipollen. fiat. l. iij. C. de insti. resti. et substi. sub codi. fac. et l. iulianus ait. j. de 2di. et de monstra. et l. f. cum ibi non. C. de his quod ve. etatis impe. hoc tamen fallit quod interuenit iuramentum quod tunc non sufficit adimplere permissum per equipollentes. sed id adimpleri in forma specificacionis est nota.

Iuramentum
habet campum pre-
cisam.

bilis quē ad hoc oēs ibi pōderāt in.c.ad nostrā.
lo.j.de iure iurā.iuramentū em̄ habere dicitur
causam p̄cisam et propterea in obligationibus
facit q̄h iuramentū interuenit q̄s ad factū p̄cise
p̄elli poterit nec liberabitur soluēdo interesse.
glo.est in dicta.l.si pecuniā.j.de condi.ob cau-
sam.et supra dictum fuit in.xvij:effectu.

CTrigesimus quartus effectus iuramenti.

Trigesimus quartus est:quia p̄q̄ actiones
cōpetentes defuncto actine ⁊ passine trā-
seant in heredes vt per totū titu.C.vt actio.ab
here. ⁊ contra here.incipiē. ⁊ institu.de inutili-
stipu.s.post mortē. ⁊ l.pactū.j.⁊ proba. Tamen
obligatio causata ex iuramento cū iuramentū sit
quid personale non transibit ad heredes iuran-
tis.c.veritatis de iure iurā.facit q̄d notat Bal.
in prelu.feudo.in.vj.colū.ybi dicit q̄ licet in-
rans possit precise compelli ad factum.yt dicit
glo.in dicta.l.si pecuniām.j.de condi.ob cau-
sam et fuit dictū supra in.xvij.effectu. Tamen
heres eius nō poterit compelli quia cū ista obli-
gatio solum causetur a iuramento non est trans-
itoria ad heredem.et facit quod pulchre notat
Bal.in.l.j.versi.extra queritur.C.de re.credi-
et in aut.sacramenta pube.C.si aduersus ven-
ybi dicit q̄ licet ratione iuramenti quis efficiat
ur de foro ecclesie.c.si.de foro cōpeten.in.vj. ⁊
in.c.nonit.de indi.et fuit dictum supra in.xxiij.
effectu istud tamen non habebit locum in he-
rede iurantis quia ad ipsum non transit hmoī
iuramentum allegat Inno. ⁊ Johā.an.in dicto
c.veritatis et videatis Bal.i.c.j.s.item sacra-
mēta.de pace iura.firman. ⁊ gemi.in dicto.c.si.
⁊ plene supra i dicto.xxiij.effectu.Predicta aut
tēperetis singulariter pcedere qn̄ essem⁹ i iura-
mēto nō cōfirmatorio cōtractus.sed lex diceret
illud solū fore seruādū.yt i casu.c.debitores.de

Trigesimus quartus effectus

iureinrāu. et p Bar. in. l. si quis p eo. vñsi. quarto
dixi. s. de fideiuso. Sed si eissemus in iuramento
cōfirmatorio cōtracto iuxta ter. in. c. cū cōtigat.
de iureiurā. et in. c. l3 eo. titu. in. vi. et in. d. aut. sa
cramēta. C. si aduersus ven. tūc em̄ sicut ipse cō
tracto iuramēto validat⁹ trāfit ad heredes. ita et
eodē modo effect⁹ ipsi⁹ iuramenti tanq̄ eius se
quela. ita multū egregieno. Pau. de cast. consi.
lxv. et cōsi. lxvii. incipiē. vñsis et cōsideratis alle
gati in argumentū casum optimū in. l. si seruus
heredi. s. de statu. liber. et ita fuit de mēte eiusdē.
Pau. i dicta. l. si q̄s pro eo. i. q. colū. s. de fideiuso.
Idē tenuit in autenti. qđ obtinet. C. de proba. et
Petr⁹ de ancha. in. dicto. c. veritatis. et Bal. in
l. generaliter. C. de re. credi. et i. l. fina. versicu. s.
hic incidenter. in penulti. colū. C. de pact. et ita
intelligi vñ id quod dicūt Angelus et Imol. in. l.
qui superstititis. s. de acquire. here. que aliter in
tellecta recte nō possent. pcedere idē videf velle.
Alexā. in cōsi. xliij. in. iii. volu. Rursus ampliā
do addatis q̄ sicut iuramentū nō trāfit ad here
des. ita nec facultas iurandi. ita no. Bal. in. l. q.
C. de p̄di. indebiti. facit qđ notat ip̄e in. l. i bone
fidei. in vlt. colū. C. de re. credi. vbi dicit q̄ iura
mentū qđ defert⁹ in defectu semiplene et in sup
plementū vberioris pbationis nō poterit subiri
per heredē p̄ter. in. l. generaliter. C. de re. credi.
et facit qđ notat Bal. i. l. p̄fici cū dicit q̄ stāte sta
tuto q̄ de dāno dato stetur iuramēto accusato
ris siue dānū passi et accusator porrecta accusa
tione decesserit ei⁹ heres nō poterit tale iuramē
tu subire facit qđ no. Guill. de cug. in. l. etiā de
bitoris circa fi. C. de iudi. vbi inquit q̄ si promisi
stare iuramēto tuo de dānis et iteresse heres tale
sacfm nō poterit sabire. idē t̄z Ludo. dero. in. l.
fi. s. fi. s. ne q̄s eū qui in ins vo. et in. l. q̄ bona. s.
quidē. s. de dā. infect. Preterea pro hoc facit qđ

Facultas in
rādi an trā
seat ad he
redes.

No. Bal. in. l. q. C. de fructi. et litis expē. vbi dicit q̄ si aliquis p̄misit et iuravit se aliquid daturū vel facturū p̄se et suos heredes q̄ iuramentū nō trā sit ad heredes. In p̄num tñ facit qđ dixit card. in cle. j. s. nos itaq̄ de iure iurā. vbi dicit q̄lz iuramentū ex parte iuratis sit adeo psonale q̄ nō transeat ad heredes verūst̄ hoc failit q̄n hoies vniꝝ populi iurāt. nā q̄m̄s hinc ad centū annos dicat id est populus q̄ nūc est. c. deniq. q. j. t. l. pponebat. s. diudi. tñ successores nō obligabātur ad per iuriū p̄dicta tñ p̄ nūc aliter nō discutio qđ p̄num i terminis vñ sentire glo. in. l. fi. s. fi. s. ne q̄s eū per quā gl. dicit ibi Bal. et Ange. q̄lz p̄ heredes dolosi nō iuref in litē. l. fi. C. de in litē iurant̄ heres dānū passi poterit tale sacramentū subire et per illā gl. dicit etiā ibi p̄pan. de cast. q̄ iuramentū qđ prestat dānū passo de extimatione rex derobatarū iuxta tex. in. l. fi. qñ. C. vnde vi. poterit subiri p̄ heredē dānū passi. Sed p̄ veritate p̄dictoꝝ dicatis vt colligif ex dictis p̄ Alex. de imo. i. d. l. fi. s. fi. s. ne quis eū. et faciūt notata p̄ Bud. romā. in cōsi. ccxc. incipiente. in casu p̄posito vbi dicit q̄ iuramentū quod defertur in defectu plene p̄batiōis poterit deferri heredi maxime si erat coiūcta persona in qua presumptio est q̄ sciat facta defuncti.

Etigesimusquintus effectus iuramenti.
Trigesimusquintus effectus seu virtus iuramenti est qđ lz tantū operet mandatū generale quo ad oia quātū speciale quo ad specia lia. l. lucius. j. de fundo instruc. et l. grege. j. de leg. j. et l. iulianus. j. de le. iq. tñ sub mādato generali nō cōprehēdit vt quis possit iurare. s. ad id requirif speciale mandatū. l. pcura. cui libe- requiritspe-
 ra. et l. pcuratōr tutoris. s. de pcura. et amplian ciale māda-
 do istud dictū dicatis hoc esse verū etiā si sumus tum. RECUE
 in iuramento calūnic. vt et p̄ totū titu. de iura.

Trigesimusquintus effectus

calū. i anti. et in. vi. An aut sufficiat dare māda
tū ad iurādū de calūnia simplē an vō sit necesse
adicere i tali cā videat p Bal. in. l. q bona. s. q
alieno. j. de dāno infect. et nō psechor. q̄ docto.
sup hoc fuerūt i discordia. s̄ dicatis ut ibi p eos.
et in. l. q. s. est aut. C. vere. credi. Premissa tñ tē
perit; pcedere i iuramēto calūnie qđ est solēni
tati iudicq. Secus vō i iuramēto calūnie qđ est
probationis. de quo in. d. l. q bona. s. q alieno. nā
quo ad illō sufficit generale mādatū. ita voluit
Bar. ibi p illū ter. de quo tñ dic. ut ibi p docto.
modernos q̄ sup hoc Bart. videf errasse. idem
etiam dicatis in iuramēto litis decisorio qđ deferk
a parte parti. nā nō poterit deferrī nec p̄stari. ni
si p procuratore habentē speciale mandatū vel ge
nerale cū libera. l. iuslurandū qđ ex cōventione
s. si j. eo. tit. et hoc intelligitur verum quātū ad
hoc vt p̄iudicetur dño. s̄ quātū ad hoc vt liges
tur aia principalis nō sufficit generale cuz libe
ra. et ita no. Bart. et cōiter doc. in. d. s. q alieno.
Pariter idē dicatis i iuramēto qđ p̄statur a par
te ad veritatē eruendā p verbuz credit vel non
credit rñdendo positionib⁹. nā quoad tale iura
mentuz nō soluz req̄ritur speciale sed specialissi
mum mādatuz quo mediāte instruāt̄ procurator.
vt sic et sic habeat rñdere in aiam p̄stituentis. et
scđm practicam q̄ in hac regione inolenit pars
principalis rñdet cū iuramēto corā notario qui
recipit pcnratōrū. Et deinde notarius i instrō
pcurationis inserit ad longū articulos vna cuz
dicta rñfione. et oia mittūt̄ pcuratorū q̄ postmo
dum iudicialiter rñdet cū iuramēto in aiam par
tis. in hoc es̄i casu dñs v̄ rñdere p pcuatorē si
cuit p picā seu organū. l. q aut. s. si. cū. l. seq. j. de
cōsti. pecu. et ita no. Bar. in. d. s. q alieno idē et
dicatis in iuramēto p̄firmatorio. nā ad illud req
ritur spāle mandatū. et ita voluit Iaco. butri. in

ant. ſacra pub. C. ſi aduersus vñ allegat notata
 p ipm in. l. ſi procuratori. C. d. p cu. r. c. fi. de iura
 calū. in. vñ. teqf. Bar. in. d. f. q alieno idē ēt dica
 tis in iuramēto p qd q̄ ſafferit ſe fuiffe in ignorā
 tia iuxta ea q̄ vidim⁹ in pcedētib⁹. Mā illud nō
 pōt pſtari niſi p procuratore habētē ſpāle mādatū
 gl. eſt notabilis in. c. ſi vñ aliq̄ ſi vñbo ppria ma-
 nu. de ſent. excō. q̄ inducif ibi ad qōnē. An in ca-
 ſibus qb⁹ lex vel ſtatutū req̄rit q̄ q̄ ſuret ppria
 manu vel pprio iuramēto tale iuramētu possit
 pſtari p procuratore habētē ſpāle mādatū dicatis
 vt ibi p Alexā. in. d. f. q alieno q̄ remiſſiuelo q̄
 ſe referēs ad intellectū. c. l. ex quadā. de testi. fa-
 cit. c. ea te. de iure iur. p q̄ iura decidif. q̄ tale iu-
 ramētu pōt recipi p pſtari p procuratore habētē
 ſpāle mādatū. Idē dicatis in iuramēto fidelita-
 tis vt ex ter. r ibi gl. in. c. tibi dñio. Ixij. diſt. r ita
 voluit Bal. in. c. i. quo tēpo. miles. p hoc pōde-
 rano ibi gl. ſup vñbo abſente. idē Bal. i. l. vnicat.
 f. nō aūt. in. fi. C. de cadu. tol. r in. c. i. f. ſz vtrū.
 et ibi Bal. p quos ſiat inuest. r ſeqf. Lud. ro. i. d.
 f. q alieno. Oppoſitū tñ tenuit ipſe Bal. ſibi h̄-
 riū in. l. i. i. vlt. q. ſ. de re. diui. vbi dicit q̄ h̄m̄di
 iuramētu nō poterit aliquomō pſtari p cura-
 torē. ſz req̄rit ppriā pſonā: q̄ iſtō iuramentū h̄z
 annerā reueretiā qd pſtari p pſtē. Sicut qñ q̄ ſe
 tenet associare dñm nō pōt mittere procuratore p
 id qd h̄ in. l. ſi nō ſortē. f. libert⁹. j. de pdi. inde
 et ita dicit Barb. in. l. q. f. ex h̄hs. j. de vñb. ob. p
 hoc adducēs ter. in. c. j. in vñbo ego tit⁹ iuro. de
 no. for. fideli. q̄ vñba importāt actū ppriūt pſona
 lem r excludūt actū ſiendū ab abſente iuxta ill⁹
 Job. xix. c. quē viſur⁹ ſum ego ipſe r nō ali⁹ Ue-
 rūtñ ego trāſeo cū cōi opiniōe q̄ tale iuramētu
 possit pſtari p procuratore hſtē ſpāle mādatū. et
 ita tennit Alex. in. d. f. q alieno. r Bret. in. l. gal
 lus. in. f. forſitā. j. de lib. r poſthu. p predictatū

Iuramētu
 fidelitatipo
 test pſtari p
 procuratore.

Si q̄ ſe tenet
 associare do-
 minū nō pōt
 mittere pro-
 curatorem.

Trigesimus sextus effectus

Testis non p̄cedere in iuramēto testis. nā illō
p̄t iurare p̄ ciale mandatū. sed dī p̄stari per p̄sonā ppriā. vt
p̄curatore. d.c.lz ex quadā. in vñl. pprio iuramēto. de testi.
et ibi doc. et idē sentit gl. in. l. ad egregias. j. eo.
tit. Et rō est q̄ iudex h̄z p̄siderare testē p̄sentem
quo colore et qua trepidatiōe loquif. facit. l. iñ.
g. diuus. et ibi glo. j. de testi. Et per hāc rōnē ita
firmavit Bart. et cōiter scribē. in. d. g. q̄ alieno. fa
cit qd no. Bart. in. l. theopōpus. j. de dot. prele.
vbi dicit q̄ testis nō p̄t deponere p̄ scripturā si
iudex vult videre qua trepidatione loquif bon⁹
casus est in. c. testes. iñ. q. ix. Contrariū tñ vide
licet q̄ iuramentū testis possit p̄stari per p̄cura
torē tennit Ludo. ro. singulari. ix. incipie. an iu
ramētū. Utrū aut̄ iuramētū de parēdo ecclē
sie p̄standū ab excōicato q̄ petit absolutionem
ablerexcōicatione iuxta tex. c. q̄uis. r. c. cū deside
res. de sen. excō. possit p̄stari p̄ p̄curatorez et qñ
ad illud requirat speciale mādatū dic ut p̄ doc.
in. d. c. cū desideres. et p̄ Spec. in tit. de iura. ca
lū. g. j. et Alex. remissive tñ. in. d. g. q̄ alieno in fi.

Trigesimus sextus effectus iuramenti.

Trigesimus sextus est q̄ l̄z al's regulariter
contractus metu initi ipso iure valeant:
sed veniūt p̄r actionē qd me. cau. rescindē. vt p̄
totū tit. qd me. cau. Verūtū iuramētū metu ex
tortū est ipso iure nullū q̄uis p̄etus sup quo in
terponit ipso iure valeat. ita dicit gl. notabilis
in. c. j. s. itē sacfa. vñl. q̄rimoniā. o pace iura. fir
mā. de natura est iuramēti existit ut nō sit vīn
culū iniqtatis. c. quāto. de iure iur. h̄z met⁹ ars
guit iniqtatē et peccatū igif r̄c. h̄z certe l̄z Bal.
hoc nō dicit tñ glo. in terminis quē isequuntur
doc. in. c. abbas de his q̄ vi. met. ve cau. sūt des
terminat p̄rium. et p̄ Brete. cōsi. xiiij. incip. viso
diligēter. vñ sup hoc p̄ nūc relinquo cogitādū.

Credere tñ qd cù in iuramento qd pstatvbo. vt in auf. de mada. princi. colla. ij. non possit cadere metus. ipulsivus. s; tñ cōpulsivus. vt no. Bal. in. d. s. itē sachā. in vlti. col. vñsi. qro nūquid pci se. de pace iura. fir. qd semp iurans metu quo ad deū obligabis; qd quo ad deū etiā coacta volūtas obligat l3 nō ita pfecte sicut si foret libera. qd abt sint casus in quibz pppter metu actu ipso iure annullenf no. gl. ordinaria apud legistas. in l. mulier. s. si dos. s. qd me. can. et apud canonicas. in. d. c. abbas. et ibi ppanor. et doc.

Trigesimus septimus effectus iuramenti.

Trigesimus septim⁹ ē qd l3 als obligatio ad vſuras nō valeat. c. sup eo. et p totū ei tulū de vſuris. Enī si sup tali obligatione fuerit interpositū iuramentū tenebit qd iuramentum hmbi adimplere. e. j. debitores de iure iuri. Istud tñ tēperetis qd tales vſure fuiſſent yelate pmiſſe et nō exppſſe qd tñc tale iuramentū nō obligaret qd patif vitiū forme exppſſa enim nocet. et nō exppſſa nō nocent. l. exppſſa. j. de reg. iur. ita dicit Bal. in. d. c. i. Is abt pariter qd aliquid pmisit p pactū symoniacū cù iuramento nō tenet tale iuramentum fernare vt dicit Jo. de imol. in sua reſ petitione. c. eum contingat de iure iuran.

Trigesimus octauus effectus iuramenti.

Trigesimus octauus est. qd l3 iure cautūre verias qd si aliqds detineat iniuste in carce re vel sub arresto a ptate: aut alio indice aufus gere possit impune vt tñ Bar. p illū tex. in. l. vis eius. C. de pba. facit qd pulchrie pſuluit Alexā. pſi. exliij. in. q. vol. vbi dieit. qd si statuto caueat qd aufugiens de carcere habeat p confessio crimed p quo est incarceratus illud debet intelligi nisi sit incarceratus iniuste. Immo qd plus est fors tins si fuiſſet relaxat⁹ et pmiſſet reuerti ad carceres non tenebitur obſeruare fidem qd licitus

Iniuste ina
carceratus
an possit imp
nune aufus
gere.

Trigesimusnonus effectus

Si relaxat⁹
pmittat re-
verti ad car-
ceres et qđ
si iuravit.

est fraudē fraude repellere. l. viro atq; vrore. s.
sol.matri. r. l. si ambo. j. o cōpēsa. r gl.egregia.
in.c. cupiētes sup vbo malignatiū.de elec.i. vi.
facit tex.in.l. cū pater. s. titio fratri ibi. Nec vis
debilis volo fecisse cū fraudē excluserit. j. o leg. q.
Verūn si iniuste carceratus fuit relaxatus sub
vinculo iuramēti de redeudo ad carceres tenebi-
tur obseruare iuramentū. ita voluit Abbas pa-
nor. in.c.inter alia in fi.de munitate eccl. arg.c.
si vero. cū ibi no. ex de iureiurā. Istud tñ tēpere
tis pcedere nisi immineret piculū mortis. Nam
tūc nō tenebis iuramētu obseruare. r ita pcedit
gl.singularis in cle.pastoralis. s.notoriū super
vbo p violentiā.de re.indi.facit qđ no. Jo.and.
in addi.ad Spec.in rubri.de iureiu. Qñ si aut qđ
esset iuste carcerat⁹ etiā p delicto erposcere pe-
na⁹ mortis tūc aliquomō nō pōt anfugere salua
cōsciētia etiā si non intercesserit iuramentū. ita
no. Bar.per illū text.in.l.relegati.j. de penis.r
multo fortius si iuramētum interuenierit. vno.
in locis preallegatis.

Trigesimusnonus effectus iuramenti.

Trigesimusnonus effectus est. nālz als si
maritus pmittat vrori de non accusando
eā de adulterio si cōtingat ipsam illud cōmitte-
re nō valeat qn possit eā accusare cīiliter ad di-
nortiū celebrandū saltez hodie quo ad thorū.
En si internenerit iuramentū ad illū finē eā ac-
cusare nō poterit ista duo. pbatter.in.c. quēad
modūz de iureiu. s̄m intellectū Abbatis. vt ibi
per eū in prima oppo. in fi. Qđ multū cōfert ad
illnd dum vicitar φ dolus futurus remitti non
potest. l. sivnus. s. illnd. s. de pac. r. l. conuenire
j. depact. dota. Nā cum iuramento poterit put
in casu supraposito qđ si placet perpetuo men-
ti affigetis.

Undragesimus effectus iuramenti.

Quadragesimus effectus est q; l; magna sit dubitatio inter scribē. an reductiō ad arbitriū boni viri renūciari possit. d; quo p; Dy. in regula scienti de regu. iur. lib. vi. ⁊ per eūdem ⁊ Barto. in. l. quidē cum filium. j. de verbo. obli. cum multis concor. allegatis. in. l. si quis arbitrata per scriben. j. preallega. titu. de verb. ob.

Lamen cōmuniſ videtur esse ſnia q; vbi interuenit iuramētū nec appetet dolus fraus vlgaria arbitrator⁹ nec interuenit leſio enormiſſima ſiue in marima quātitate eo caſu laudis hmōi ppter iuramentū erit fernandū q̄uis interneniat leſio in parua magna aut enor̄mi quātitate. ita dicit Pau. de caſt. pſulēdo pſi. lxxij. incipiē. viſo cōpromiſſo laudo punctum ⁊ h̄is q; r̄c. Et ab hac opinione tanq̄ cōi ⁊ ſecuriore dicit minime incōſulēdo ⁊ iudicādo fore recedendū ⁊ hoc ple ne examinat do. Marcus antho. vvaneria. poſt scriben. in. d. l. si quis arbitratu.

TQuadragesimus primus effectus iuramēti.

Quadragesimus primus est naꝝ q̄q̄ alſres gula ſit q̄plus debeat attēdi veritas q̄ ſi militudo ſine ſimulatio. l. i. ⁊ p totū tit. C. plus valere qd agi. ⁊ l. ſub ſtextu. C. de ſacrosan. eccl. ⁊ l. ab anafazio. C. mā. cū ſilibns. Enī ſi ali quis iurauit oia ⁊ ſingula in iſtfo ptena vera eſſe nō po terit venire ḥ iſtſm dicēdo ipsuz fo re ſimulatū etiā petita absolutiō ſen relaxatio ne a iuramēto q; allegaret turpitudinez ſuā. ita voluit do. Anth. l. c. cū ptingat. vſi. octauus ca ſus. de iarein. ⁊ Imo. in. l. nemo pōt. iij. col. j. de leg. i. ſequitur Aleran. confi. xxxvi. ⁊ pſi. cxxxij. et confi. xx. in. iij. volumine vbi etiam voluit q̄ hmōi clauſula iuramēti referatur ad omnia ſu ſpra poſita principaliter incidenter vel accessorie. ⁊ ita pariter pſuluit Aret. pſi. xij. vñ tū eſt. q̄ ſi quis pteſtato iudicio fuerit admissas ad pbans

Reductiō ad arbitriū boni viri an possit cū iuramento.

Jurā ſia ⁊ ſingula ſi in iſtfo cōtēta eſſe vera.

Quadragesimus secundus effectus

dū de simulatiōe nec ei fuerit oppositū de iura, mēto hīmōi tūc detecta simulatiōe deberet audi ri. ita voluit Alexā. cōsi. lxxxix. in. q. volu.

CQuadragesimus secundus effectus iuramenti:

Quadragesimus secundus est: nālz p clausu-
lā. q̄ res sive act⁹ valeat omni meliori mō
quo pōtvideat quis se referre ad omne remediu-
per qd act⁹ validari pōt facit qd not. Bal. in. l.
vinū. s. si cer. peta. vbi dicit q̄ phīmōi clausula
demōstrat et apparet disponētē se noluisse restri-
gere ad specificata tñi ita not. Bn̄tho. de butri.
in. c. examinata. circa mediū eñ de iudi. et in. c.
lfe de vila. et Imol. in. l. nemo pōt. j. de leg. j. Si
em̄ testator reliquit aliqd p̄ticulariter filio et nō
virit iure institutiōis. et addidit q̄ volebat testa-
mentū valere omni meliori mō et c. q̄ ista verba
operabūtur. vt videat reliquissimē iure et titulo in-
stitutionis prout reliqui dñ filio. vt in aut. vt cū
de appell. cognos. s. aliud quoq̄ colla. viij. ita de-
cidit Bal. in. l. quoties. j. de here. institutē. et idē
Bal. in. cōsi. ccclviij. incipiē. in xp̄i noīe. super
puncto quo querit. an testamentū et c. vbi dicit
q̄ si testator simpliciter i testamentō mādat filiā
suā dotari pos modū subiungit q̄ vult testamētū va-
lere oīmodo et c. q̄ perinde est ac si reliq̄set filie
titulo institutiōis. et ita psuluit Alexā. de Imol.
oia p̄missa referens p̄si. cxij. in. iq. vol. Ut tamē
p̄dicta clausula. q̄ valeat oīmodo et c. nō opera-
bitur vt iuramentū cēseat interpositū in actu q̄
sine iuramento valere non posset ita pulchre con-
suluit Breti. cōsi. xx. vbi videre potestis.

CQuadragesimus tertius effectus iuramenti.

Quadragesimus tertius est: q̄ lz quis non
possit petere qd restitu⁹ est. vt in. c. do lo
facit. de regu. iur. li. vj. facit. l. vendicantē. j. de
enietio. et l. venditrici. C. de re. alienā. et. l. cum
a matre. C. de rei vē. et l. in cōdēnatione. s. doloz

Iuramento. iur. Tamē qđ quis pmisit soluere euz
iuramento nō pōt opponere istā exceptionē dolo
facis rē. c. debitores. de iure in ran. in. vj. et Bar.
in. l.ū. j. eo. titu. in. vj. q. principali.

Quadragesimus quartus effectus iuramenti:
Quadragesimus quartus est: qđ iuramentū
supplet satisfationē. nā qui satisdare nō
pōt sufficit qđ iuratoriā prestet cautionē aut. ge-
neraliter. C. de sacerdosanc. eccl. et. l. i. f. j. C. de
asser. tollen. et ant. cui relictū. C. de indi. vidui. et
f. si vero crimen. i aut. vt nulli iudicū. colla. ix.
et glo. in. c. qđ. in verbo ydonee de usuris. in. vj.
et glo. in. c. odoard⁹ de solutio. facit. c. p. vestras.
de dona. inter vi. et vro. et in. c. felicis. et ibi glo.
sup verbo ydoneo. de pe. in. vj. et. l. j. iuncta glo.
s. qđ satis. cogā. et f. sed hodie. institu. de satisda.
et facit qđ not. Alexā. cōsi. l. i. iū. volu. vbi dicit
qđ si ex forma statuti qđ tenet p̄stare cautionē sa-
tis est qđ subeat iuratoriā cautionē si satisdare
nō pōt. qđ statutū recipit interpretationē a iure
cōi. vt in. c. cū dilect⁹. de cōsuetu. et in. l. j. C. de
norali. et ita voluit I mol. fm cū in. l. cū nō facile
j. si cui plus qđ p. l. falci. Tredecim autē limita-
tiones in qđbus ille qđ tenet satisdare no admittit
ad iuratoriā cautionē habētur plene. in. l.ū. f. j.
s. solu. matri. quas recitat breuitat⁹ cā omisso

Quadragesimus quintus effectus iuramenti:
Quadragesimus quintus est: qđ l. als verba
iocandi aio plata nō sint in cōsideratiōe
nec obligēt: vt. l. obligationū substantia. f. f. j.
de actio. et obli. et instit. de testa. mili. f. plane. et
ibi glo. Tamē iuramentū iocose platū obligat
saltē ad veniale petm vt dicit glo. in. c. vnu ora-
riū. f. f. et ibi glo. f. xxv. di. An autē iuramentū
temerariū obliget venialiter vel mortaliter dis-
catis vt habeat plene per glo. in. c. archidiaconū
florentinū als incipit florentinū. lxxxv. di. et ibi

xij. L muta mg
ad amby. 3
Iudicior. C
apfer. spado

Juramentū
iocose pro-
latum an
obliget.

Quadragesimus sextus. t.lxvij. effectus

archi. et p abba. i.c. j. d hys q si. a maio. pte capi.

Quadragesimus sextus effectus iuramenti.

Quadragesimus sextus est: qz l3 sponsalia de

Per transdu
ctionem an
spousalia trans
ferent in ma
trimoniū et
qd si fuerit
iurata.

tionē nec transductionē ad domū nec per oscula.
nec proutum ad copulā transseant in matrimoniu.
vt i.c. si. et ibi p oesde spousa. Quicqz dixerit do.
Antho. de butri. in. c. si. de matri. ptra. ptra in
terdic. eccl. q voluit q in virgine p transductio
nē ad domū spousalia de futuro transfrēt in matri
moniu cōiter reprehēditur. Et h̄is tenuit ipse
met de butri. in dicto. c. si. de spousa. T̄ si qsi in
ravit aliquā ducere in uxori si postea eā transdu
xit ad domū. Incōtinēti vide illā i uxori recipi
re ita pbat casus quē ad hoc pōderat ibi Ange.
in aut. qb9 mo. natu. effi. legi. s. si. colla. vi. Cō
trariū tñ tenuit Are. cōsi. cxliij. incipiē. ex facto
pponif. Verūt̄ si de dictis p Ange. in loco palle
gato. nullā mentionē facit. ideo cogitatibus. qn
aut spousalia de futuro sunt cōtracta inter inha
biles ipsis puenientib9 ad pubertatē ex quibus
actibus transseant in matrimoniu dicatis vt late
per dictum Are. in predicto consi.

Quadragesimus septimus effectus iuramenti.

Pene quē
tionales qsi
possunt exigi

Quadragesimus septimus: qz licet i penis cō
ventionalib9 distinguam q aut sint ap
posite loco interesse quo casu nō possunt erigi.
nisi quaten9 interest. Aut vero sint apposite los
co cōtract9 et tūc nō pñt exigi. vt dicit glo. in. c.
qz cōp. s. idē si. xxv. q. ii. Et i dubio pena psumit
adiecta loco interesse. vt dicit Jo. an. in regula
bona fides. de regn. iur. i mercu. Verūt̄ si inter
nenerit iuramentū indistincte pōt peti pena vltra
interesse ita pulchre not. Pe. de anche. in cōsi.
cxlvj. s. m antiquos et modernos mouet p. l. si qz
maior. C. de transact. vbivult tex. q deierās tenet
ad penā quētā. et sic ista pena vide pponi ab ipa

lege. ergo merito pōt petivltra interesse. qz pene
legales sunt exigibles etiā vltra interesse. vt.c.
ecclie. r.c. statuim⁹. xvij. q.i. r.l. si q̄s i tantā. C.
vñ vi. Istud tñ tēperetis pcedere dū tñ talis pē
na nō excedat quadruplū vere sortis. vt ibi per
eundē Ancha. et idem voluit Ludo. de ro. in.l.
stipulatio ista. s.alteri. f.de verbo. obliga.

CQuadragesimus octauus effectus iuramenti.
QUadragesimus octauus est: qz l3 cōpulsus.
soluere p metū. id ad qd tenetur nō possit
reuocare solutionē vt est casus singularis in.l.
fi. f. fi. s. quod me. can. verūtamen cōpulsus iu-
rare id ad qd tenef. poterit petere absolitionez
ab hm̄di iuramento singulare fuit verbū Jo. an.
in.c. ad nostrā de iure iurān. Et sequit Ludo. de
roma. i singulari. eccccxxviij. incipien. iurat q̄s
metu compulsus pro hoc adducens ibi bonas
rationes.

CQuadragesimus nonus effectus iuramenti.
QUadragesimus nonus est: qz licet non ius-
leat conuentio. vt creditor nō possit pro-
bare creditum nisi per cartam speciē probatio-
nū. pnta per testes aut instrumenta vt nota glo.
in aut. vt sine probi. ma. debi. r credi. f. qz vero.
colla. vñ. et in aut. inbemus. C. de iudi. et cano.
in.c. ij. de proba. Tamen istud fallit quādo esset
interpositum iuramentū. Nā illud seruādū erit
er quo potest seruari sine iteritu salutis eterne.
singulare fuit verbum specula. titu. de proba. f.
fi. versi. quid sit debitor. arg. c. si vero. r. c. ad nos-
strā. de ire inran. Et hoc tenent Iap. r Domi.
in.e. q̄nis de pac. li. vi. r Jo. an. r Imol. in.c. ij.
de proba. r Alexan. cōf. c̄q. incipiē. viso proceſ-
su. in fi. in. v. volu.

CQuinquagesimus effectus iuramenti.
QUinquagesimus effectus est: qz licet vers-
ba debeat interpretari s̄m mente et intē-

Cōpulsus
soluere an
possit reu-
care solu-
tionem. Et
quid si iura-
vit.

Quinquagesimus primus effectus

Iuramentum
an debeat
interpretari
in mens-
tem iurantem
vel defen-
tis.

Calor ira-
cundie qñ
excusat vel
quando pu-
natur.

tionē proferentis. l. nō aliter. j. de lega. iū. et ant.
preterea. C. de libe. prete. et. e. intelligētia de ver-
bo. signi. Tamen fallit in iuramento. nā illud in-
terpretat h̄m intentionē deferētis et nō h̄m intē-
tionē iurantis. Si ambigue iuravit. vt deferētē
deciperet. c. quecūq. rrđ. q. v.

Quinquagesimus primus effectus iuramenti.

Quinquagesimus prim⁹ est: nā l⁹ als p calo-
rem iracūdie. quis nō excusetur a delicto
l. si nō cōnit⁹ et ibi glo. C. de iniur. Tamen iurās
ex calore iracūdie non obligat tali iuramento. c.
sicut ex litteris. et ibi Jo. an. et docto. de iure in-
rā. et sequit⁹ Ludo. dero. singulari. cccccxlv. in-
cipien. volo cōmentare. et l. quicqd calore. j. de
regu. in. et dicit qđ legiste de hoc habēt ex eges-
tib⁹ in. l. qđ. C. ad. l. inlia. maies. qđ tñ solū dicit qđ
talis nō incidit in crimē lese maiestatis dei. et idē
etiam vicim⁹ in voto et cōfessione ex calore iracū-
die emissis quib⁹ vōnētes. et cōfiteſtes nō obligā-
tur. de primo scz de voto. est glo. singularis i. qđ.
c. de cōuer. coniuga. de secūdo scz de cōfessione
in. c. ex litteris de diuoz. qđ profecto videt mira-
bile. qđ als simpler ptract⁹ ad pias causas ex ca-
lore iracūdie celebriat⁹ valet vt est casus singu-
laris in. c. sunt qđ opes. rrđv. q. iiij. vbi habet qđ
si quis opes cumulat⁹ et impetr ecclie cōulerit
valebit donatio. et illū pro singulari allegat Ludo.
ro. in loco preallegato et tñ iuramentū calo-
re iracūdie emissum iurantē prout supradictū
est. nō obligabit istud tñ r̄peretis. qđ calor fuit
tantus qđ deliberate illud iuramentū non fecis-
set. ita voluit domi. Antho. de butri. in dicto. c.
sicut ex literis. Adiutatis tñ qđ licet calor ira-
cundie non excusat a delicto tñ minuit penā. vt
l. j. C. si quis imperatori maledixerit et l. famos.
j. ad. l. inli. maies. et sequitur Ludo. ro. in loco
preallegato. duas p hoc adducērationes facit

glo.in.c.si quis irat⁹.iiij.q.iij.t facit qd pulchre nota. Areti.cōsi.lxx. vbi dicitur. q si delinq̄ēs aliqua iusta causa fuit prouocat⁹ ad iracundia non punietur vt homicida sed solum de excessu quod est perpetuo menti tenendum.

CQuinquagesimus secūdus effect⁹ iuramenti.

QUINQUAGESIMUS SECUDUS EST: qz l3 episcopus clericib et pater filiū ex eorū licēn. in studio existētes possint revocare maxime iustis causis interuenientib⁹. Et facit qd dicim⁹ q clericus sine licētia ep̄i. nec filiussamilias sine licētia patris votū peregrinationis nō adimplent. de primo in.c.nō oportet. de cōsecra.di.v.de se, cundo.in.c.tribus. xxii. q.iij. Et idē diximus in vrore vt totū absq; licēn. viri non impleat.c.vi luit. t.c.manifestū. xxxv. facit qd dicim⁹ i simili q cinitas pōt renocare subditū suū alibi degens tē. Casus est singularis in.l.si. j. de decre. ab or di.faciē. t illū pro singulari allegavit Ludoni. de ro.singulari. cccccxxv. incipiē. pōt ne dñs. t pro hoc dicit facere ter.in.l.qd promulgatis. C. de offi.prefec. v2. als prefec. offi.facit.l.ij.C. de cōmo. t in.l.collegatorū. j. de interdic. Verūta men si cleric⁹ vel filiussamilias ex licētis ep̄i aut patris in studio existentes iurauerunt creditori non exire territoriū donec soluerint nō poterūt ante solutionē per episcopū vñ patrē retrahi sen renocari. ita dicit Jo.an.in regula in malis. de regu.iur.in.vj.in mercu. t abbas in.c.yeniens de iure iuran. quod tamen magis intelligo procedere alia ratione q virtute iuramenti.

CQuinquagesimus tertius effectus iuramenti.

QUINQUAGESIMUS TERTIUS EST: qz si quis pros misit se p̄sentare i aliquo loco t certo tpe sub pena t eo tūc fuit detēt⁹ i priuato careere. si habuit copiā exēdi t nō fecit nō excusat a pena p̄textu dicti carceris. sec⁹ vñ si esset detēt⁹ in. Detentis in

Officini s p
ciuitatē clē
ric⁹ p ep̄m
fili⁹ p patrē
possint re
vocari t qd
possint vos
nere filius.
vel atq;

Quinquagesimus quart⁹. t. lv. effectus

carcere an
penam sub
qua promis-
sit se alibi
punitare eni-
tet si potuit
euadere et
non euasit.

publico carcere sive publica custodia qua non debet euitare seu violare etiam si habeat copiam exequendi glo. est not. in. l. succurrif. s. ex qui. cau. maio. dices propter hoc fuisse determinata quādam questionē ultra motes. Verūtamen limites istud nō procedere quādo detentus in priuato carcere iurasset carceres nō exire. nam isto casu indistincte a pena ratione periuq; euitādi excusabitur etiam si facultatē exequendi habuit q; non licuit sibi iuramentū etiam metu extortū ante absolutionē violare. ita pulchre not. Bal. in. l. neenon. s. itē si q; preallegato. titu. ex qui. cau. maio. et sequit Barba. i. c. significāte. de pigno.

Quinquagesimus quartus effectus iuramenti.
Quinquagesimus quartus effectus est: q; l; re singulariter nō possit acquiri alteri actio ipso iure. Sed requiritur cessio ut nota. in. l. possessio quoq; s. si possessio. j. de acqui. pos. et l. stipula-
tio ista. s. si stipuler. j. de verbo. obli. Tamen fal-
lit si iuramentū interuenit. Nam tunc acquiritur actio sine cessione. Sicut etiam dicimus q; ac-
quiritur virtute garentigie. et caloris indicij ve-
p Bar. i. dicto. s. si possessio. et roma. cōsi. lxxv.
incipiē. i causa salomonis et c. allegat Bal. in. l.
pactum. quod dotali. C. de colla.

Quinquagesimus quintus effectus iuramenti.
Quinquagesimus quintus est: quia licet p-
metum promittens si postmodum soluat nullo subsistente metu. nō possit repetere. tanq; per solutionē spontaneā. metus censeatur pur-
gatus vt. l. q. C. qd me. cau. et l. penul. j. de cōdi-
ob turpē. cau. Tamen fallit quādo quis p metu
iurasset obseruare contractū. Nam postmodu-
soluendo nō censembitur approbare. et repetere poterit. Quia videf magis soluisse causa per-
iuq; euitandi q; approbandi. cōtrariū ita dicunt
Bar. et Bal. in. l. q. C. quod me. cau. Et Indo. de

ro.consi.xiiii.incipien.viso et diligenter.

CQuinquagesimus sextus effectus iuramenti.

QUinqagesimus sextus est: qz supplet de-
fectū satisfactionis. Nam quādo quis nō
potest satis dare satis est qz iuratoriā presteat can-
tionē vt in aut. generaliter. C.de epi. et cleri. Et
de hoc dicatis prout late scripsit Marc⁹ antho-
baueria m.l.q. j. solu. matri. vbi ad hoc ponit.
xiiii.limitationes.

CQuinquagesimus septimus effectus iuramenti.

QUinqagesimus septimus est: qz licet efs
aduersus p̄priā constitutionē dispensare
possit etiā sine causa. Quia sic vt motus fuit ad
cōcedēdū potest moueri ad tollendū siue dispē-
sandū est eſti pars ins. cōcedendi et dispēsandi.
c. verbū. de peniten. distinctiōe. j. et nota. Inno.
in.c. cum ad monasteriū de statu. regu. Sequit
Io. an. in regula. cui licet et in regula generi. de
regu. iur. in vi. in mercu. Tamen istud fallit qn
constitutio esset iurata. qz non potest seipsum a
iuramento absoluere. cum nō possit fibi p̄fici an-
ctorari. vt in cle. vnicā de re eccl. non alienan.
z.l.j.j. de aucto. tnto. Esset enim idem pars ab-
soluta et absoluens quod esse non potest. vt. c.
nullus. iiiij. q. iiij. cum sequē. Et ita in terminis
firmat Iudo. de ro.consi. ccxxv. incipien. quo.
ad primum.

CQuinquagesimus octauus effectus iuramenti.

QUinqagesimus octauus est. quia in du-
bys opinionibus illa est tenēda que sua-
det seruari iuramentū nisi papa aliud declareret
c. per venerabilem. in fi. de elec. et nota glo. in.c.
petitio de iure iurant. et docto. in.c. qto. eo. tit. et
itavoluit mathe. in tractatu suo de elect. addus-
cēs opinōes varias in dubio em̄ benignior pars
est. tenēda. l. benigni⁹. s. de legi. facit. c. fi. de re
iudi. Et p̄fecto benignior pars est illa qz stat pro

lvi.100.100
100.100.100
100.100.100

100.100.100
100.100.100

100.100.100
100.100.100

100.100.100
100.100.100

100.100.100
100.100.100

100.100.100
100.100.100

100.100.100
100.100.100

100.100.100
100.100.100

100.100.100
100.100.100

100.100.100
100.100.100

100.100.100
100.100.100

100.100.100
100.100.100

100.100.100
100.100.100

100.100.100
100.100.100

100.100.100
100.100.100

100.100.100
100.100.100

100.100.100
100.100.100

100.100.100
100.100.100

100.100.100
100.100.100

100.100.100
100.100.100

100.100.100
100.100.100

100.100.100
100.100.100

100.100.100
100.100.100

100.100.100
100.100.100

100.100.100
100.100.100

100.100.100
100.100.100

Quinquagesimus nonus. lx.lxi.z.lxii. effectus.

iuramento fauore anime. c. iunenis de sponsa.
et melius est artare ligatum q̄ non ligatum.

Quinquagesimus nonus effectus iuramenti.

Quinquagesimus nonus est q̄r l3 procurator
cōstitutus ad recipiendū nō possit cōfite-
ri recepisse. l. j. s. mutuam. j. siqd in frau. patro.
Bar. z scribē. n. l. q. s. f. s. si certū peta. Tn fin
pcuratō. fuit adiecta clausula. Et iurauit ha-
beratū z gratū q̄cquid p̄ pcuratō factū erit
z̄c. poterit etiā cōfiteri. recepisse z dñs obligabis-
tur. ita dixit Pau. de cast. consi. cccc.

Sextagesimus effectus iuramenti.

Sextagesimus effectus est q̄r l3 debitor. non
habens pecuniā possit soluere de melioris
bus rebus quas habet ut in aut. hoc si debitor.
C. de solutio. hoc tñ fallit qñ iurauit solaere in
pecunia numerata ita dicit predictus Marcus
anthonus baneris in. l. q. s. f. s. si certū peta.

Sextagesimus primus effectus iuramenti.

Sextagesimus primus est q̄r l3 index nō possit ex-
officio suo supplere ut. l. iiii. s. hoc autē in
dictum. j. de dāno ifect. cū fili. tñ qñ est met̄ ne
ipse icidat in piuriū puta q̄r iurauit suare statu-
ta. Et videt aliqd fieri p̄ ptes aut alterā ipsaq. ḥ
illa p̄t supplere ex officio etiā p̄tbi. iuit̄ ita p̄su-
luit Lud. dero. p̄si. ccccxxvij. icipi. i p̄posito z̄c.

Sextagesimus secundus effectus iuramenti.

Sextagesimus secundus est nunc faciēdo trāsi-
tum ad vitimas volūtates. Qm̄ put de in-
re certū est testamētum libere et ipunc reuocari
p̄t qñcunḡ q̄r testatoris voluntas ambulatoria
est vīq̄ ad mortē. l. l. iiii. s. f. s. j. de adi. lega. z glo.
posi. sup̄ rubri. istit. de ademp. le. z. l. si q̄s ipera-
torē. C. q̄ testa. fa. pos. z. l. iiii. C. de codicil. z capi.
cū marthe. z ibi glo. sup̄ vbo Non valet. de cele-
missa. z p̄ltimū testamētū. regulariter reuocat
primū ipso iure. vt isti. q̄ mo. testa. ifir. g. postea

riore et ita dicit Bal. in. I. fi. vlti. col. vsi. ecōtra.
C. de codicil. p. ter. in. I. sācim⁹. C. de testa. facit
I. hac cōsul. s. si q̄s aut. C. illo. eo. tit. Nō em̄ pōt
quis presertim in vltimis volūtatisbus sibi legē
imponere a qua nō liceat resilire vt. I. si quis in
prin. testa. j. rñso. j. de leg. in. nec pōt quis liber
tatem supremi iudic̄ restrīngere. I. cū duobus
als si fratres. s. idē rñdet. j. p socio. ēt p pactu⁹
facit. I. pactu⁹ quod dotali iūcta. I. fi. C. de pac. et
I. qui supsticis. j. de acq. here. quod h̄z verū etiā
si interuenerit iuramentū fīm ius. ciuile q̄r iura
mentū ē legē p̄stitū nō obligat vt. I. nō du biu⁹.
C. de legi. et in. c. si diligēti de foro cōpetē. et p̄ser
tim hoc d̄z habere verū in pposito. cū nemo fa
cere possit q̄l leges in suo testō locū habeāt i. I.
nēo p̄t. j. de le. j. verūtñ h̄z aliquos i foro eccl. et
canos. si i. I. test. q̄s iurauerit nō venire ē hmōt
voluntatem suā tale iuramentū obligat et venit
seruandū cu⁹ seruari possit sine interitu salutis
eterne ita decidit Guiller. in spec. tit. de instru.
edi. s. cōpendiose. p. col. versi. quid si quis iura
uerit et Oldra. p̄si. cxvij. incipiēte. Viso instro
pacti. vbi dicit. q̄ si in primo testamēto fuerit in
ratum illud nō reuocare fīm canonistas nō va
let testamentū postmodū secūdo loco factū et eā
dez opinione tenuit Jaco. butri. vt refert Bal.
in. c. itē sacramēta. v. col. versi. querif. si faciēs
testamentū de pace iura. fir. doc. tñ cōiter in cō
trariam declināt sententiā pede fixo. tenētes te
stamentū secundū valere l̄z in. j. interuenerit iu
ramentū de nō reuocādo. ita formaliter cōclu
dunt Bar. Bal. floria. et cōiter scribē. in. I. si q̄s
inquilinos. s. fi. j. de leg. j. idē Bart. in. d. l. si q̄s
in prin. vi. col. versi. qđ si testator. et Bal. i aut.
hoc inter liberos vsi. qđo quid si pater. C. de te
sta. et idē Bal. in. d. c. itē sacramēta d̄ pace iura.
fir. Alex. in. d. l. cum duobus als. I. si fratres. s.

Seragesimus secundus effectus

idē rñdet. j. pso. et Jason. in. l. si pñenerit. q. col.
vñsi. limita istā legē. s. de iuris. om. iudi. et glo. in
c. vitima volūtas. xiij. q. ij. veniēs q̄z talē iura-
mentū nō incidit in periuriū l3 Jo. an. in quadā
disputatione quā recitat et ponit in. c. qd̄ semel.
de reg. iur. lib. vj. in mercu. tenuerit opposituz:
Tale vero iuramentū nō obligat qz est q̄ bonos
mores tā civiles q̄ naturales qm̄ si seruare f im-
pediret liberā testādi facultatē q̄. l. j. C. de sacro
sanc. eccl. Kursus qd̄ detestabilius est induces-
ret votū iprobabile captāde mortis alienē vtraq;
pagina dānatū. qz heres institutus cu3 sentiret
testamentū immutabile cōspiraret q̄ testatore
vt celerius eius bona obtineret quod esse nō d3.
vt. l. stipula. hoc mō pcepta. j. de vñb. ob. et in. c.
nulla. de pces. pbe. put vidistis. s. in. q. effectu. et
ita pculuit ppanor. in. q. volu. pfilioz. pfi. xlj. in-
cipiente in qōne q̄ vertit. vnū tñ est. qz l3 pdictuz
iuramentū nō reddat ipsum primū testm̄ penit⁹
irrenocabile vt. s. dictū est habebit tñ vim clau-
sule derogatorie adeo q̄ postmodū in secūdo te-
stamento ad hoc vt valeat erit necesse facere mē-
tionē de primo ac de iuramento in illo apposito
exp̄sse illud tollēdo ita notabiliter decidit Bar.
in. d. l. si q̄s. in. prin. vj. col. versi. qro vtrnziura-
mentum et idē Bar. in. l. oēs populi. xiiij. col. vñsi.
sed an iuramentū. ff. de iusti. et iu. vbi refert Jo.
an. pariter hoc tenuisse i quādā qōne. quā dispu-
tauit de illo q̄ iuravit nō reuocare testm̄ nec sus-
ficeret facere de tali primo testamēto mentionē
generale. vt plene et pulchre tradit per Pau. de
cast. pfi. ccclxij. incipiē. in facto presenti. j. col.
P̄terera dicit Hal. in. d. l. sancim⁹. q. col. vers.
querūt hic doctores. C. de testa. Qd̄ l3 primum
testm̄ habēs clusulā derogatoriā. vt pmissuz est.
per secundū reuocet. nisi i eodē secūdo testamē-
to. de primo fiat mentio illud tollēdo. seu exp̄sse

reuocādo p̄dictā. l. si quis in prin. et in. l. si q̄s in
 prin. et in. l. si mihi. et tibi. s. f. i. de leg. j. Si tñ in
 dicto secūdo testamēto interueniat iuramentū
 censem primū reuocatū q̄tūcūq; ptineat clausula
 lam derogatoriaz q̄q; in vltimo de tali clausula
 derogatoria alia specifica nō fiat mentio. Et sic
 ex p̄missis daf intelligi. q̄ iuramentū in testame-
 tis apposituz h̄z vim exp̄sse reuocationis. et non
 obstantie pariter et derogationis. vt dicit Jason
 in. d. l. si p̄uenerit. Prieterea addatis. q̄ iuramē-
 tum est tanti effectus et efficacie q̄ per clausulā
 nō obstatibus statutis quētionib⁹ et pactis non
 intelligif sublatū statutū vel quētio iurata. due
 sunt glo. singulares vna est in. c. cū nō deceat de
 elec. in. vi. Alia in cle. dudū in versi. pacta. de se
 pul. Illas allegat Ludo. ro. in singularib⁹ suis
 singulari. viij. bonus tex. est in. c. constitutus de
 rescrip. et Marcus antho. baueria in. l. si mihi et
 tibi. s. in legati. j. de leg. j. facit qd notat Pau.
 de cast. ps. ccxvj. vbi dicit. q̄ si statuto cauef. q̄
 assumā arbitri. a quib⁹ possit appellari seu pe-
 ti reductio ad arbitriuz boni viri. nec ei possit p̄
 pactū renuciari. Tñ tale pactū firmabif iuramē-
 to. Si tñ interuenerit enormis lesio poterit peti
 relaxatio iuramenti. vt no. roma. cōsi. cxcij. in-
 cip. psens p̄sultatio vbi etiā dicit q̄ clausula nō
 obstatib⁹ quētionib⁹ nō tollit quētiones. iura-
 mento vallatis vel stipulatiōe. et in ps. ccclvij.
 incipiē. in casu p̄posite. Et q̄ clausula nō obsta-
 te nō extēdā. ad firmata iuramēto v̄l'snia videa
 t̄ eūdē romi. ps. cccccj. icip. In casu p̄posito vbi
 etiā sentit. q̄ statutū volēs. Actus nō insinuatōs
 nō valere nō extēdī ad iuratos. Rursus ad pro-
 positū nouā iductionē faciēdo Jas. i. l. pacta no-
 uissima i p̄ria limitatiōe. C. d. pac. di. Qd pactū
 nouissimū drogat priori nisi primū eēt iuratū sic
 iducēdo. Hā qñ primū pactū h̄z v̄ba derogate.

Sextagesimus tertius effectus

ria a sequētia pacta nō tollit p sequēs ut tz glo.
in.d.l.pacta.q ab oib9 approbat. Sed sic est q
iuramentū hz vim verboz derogatoriōp. adeo
q sequēs act9 nō valet sine speciali renocatio-
ne ut dicit Jo.an.in regula. qd semel in mercu-
de reg.iur.lib.vj. et Bar.in.l.si qs.in principio.
circa si.principiū.j.de leg.iij.per tex.in.l.cū pa-
ter. s.filius matrē. j.de leg.q.igitur zc.

Sextagesimus tertius effectus iuramenti.

Sextagesimus tertius est qr sicut testamētū.
qopatis defectū.solenitatis p clausulā co-
dicillarem expssam vtpote si testator dixerit. Si
nō valet iure testamēti. valeat iure codicillorū
zc. cōfirmat. in subsidiū. scz ut valeat tanqo co-
dicillus. vt.l.j. et ibi Bar. j.de iure co*di*. et Bal.
Saly. et cōiter doc.in.l.si.C. de codicil. Sic etiā
testim cōfirmatur p iuramentuz. Qm si testator
in minus solēni testamēto iurauerit. Tale iura-
mentū inducit clausulā codicillarē. Et tm̄ ope-
ratur qtrum ipsa clausula codicillaris adeo qs si
nō possit ppter defectū solēnitatis valere ut te-
stamentū valebit ut codicillus aut al's meliori
mō quo valere poterit. Nā iuramētū importat
clausulaz. ut actus valeat omnimō. quo valere
pot tex.est singularis in pcedētibus sepe allega-
tis.in.d.l.cū pater. s.filius matrē. j.de lega. q.
et ibi Bar.ad hoc nota et extollit illū tex.faciūt
nota pdo. Antho.in.c.j.de consti.in.vj. Et ita
firmat idē Bart.i supra allegata.l.si qs p eo.in
principio vlti.col.vsi.vq. prohibetur. j.de fide-
iussio. et idem Bar.in.l.eam quam. q.columna.
versi.sexus.C.de fideicō. et Panoz.in.c.cū con-
tingat penul.col.vsi. ad vnu tn de iure iurā. Et
post oēs Jason de may.in.l.verbis ciwilib9.iiij.
col.vsi.p ampliori. j.de vulga. et pupil.substi.
Et in.l.si puenet. s.de iuris.om.iud. Et ita cō

Juramētuz
hz effectum
clausule co-
dicillaris,

sunt frācis. curcū. s. alle. p̄si. lxxv. icipiē. dñs
Indouicus. v. col. v̄si. imo iuramētū pinde di-
cit Bal. in. j. vol. p̄filior̄ p̄si. cccvi. Qd si dispo-
sitio nō pōt valere iure donationis inter viuos
valebit tñ cā mortis. si est appositiū iuramentū.
Et ad p̄positū dicit Ludo. ro. multū egregie in
p̄si. ccccxvii. incipiē. in casu p̄posito. Qd istud
q̄ iuramentū facit actū valere oīmodo. quo pōt
p̄cedit qñ iuramentū addit⁹ actui in quo est de-
fectus solēnitatis nō aut qñ adicif⁹ actui qui nō
pōt valere ex defectu substantie vel ppter defes-
ctum p̄sensus qm̄ tūc nō facit valere vt pōt. sed
stādū est regule. l. si ego. s. si certū peta. volētis
vnā conditionis speciem in aliā trāsserri non
posse ex seipsa.

Chexagesimus quartus effectus
iuramenti.

Sexagesimus quart⁹ est q̄ sicut p̄dicta clau-
sula codicillaris apposita in testō trahit di-
rectam substitutionē ad fideicōmissariā. vt. l. q̄
rebatur. j. de testa. mili. et v̄f casus. in. l. si frater
eius. C. de fideicō. et glo. si. insti. v̄ pupil. substi.
g. masculo. et Bal. in. d. l. v̄bis civilib⁹ v̄si. itež
ex ista glo. j. de vulg. et pupil. substi. v̄bi notabi-
liter dicit. qd qñ in testō apposita est clausula. si
nō valet vel nō valebit. in re testamēti valeat in
re codicilloꝝ q̄ tūc substitutio directa in tali te-
stamento facta pōt obligari. ex tpe q̄ testator fe-
cit disgressionē. ad codicillos p. l. scuola. j. ad
trebel. Et ita etiam post Bal. tenuerūt Ang. et
Pau. de cast. in. d. l. v̄bis civilib⁹. illud idē ope-
ratur si aliquē eq̄pollēs ipsi clausule codicillari
intervenerit in testō vt pote iuramentū qd vt in
p̄cedēti effectu dictū ertit vim clausule codi-
cillar̄ obtinet. Tale em̄ iuramētū firmabit sub-
stitutionē directā in eodē testō cōpēdiōse factā.
q̄ in re directo post pubertatē valere nō p̄t vt va-

Effectus
clausule co-
dicillar̄.

Seragesimusquintus effectus

leat saltē. iure obliquo. ita firmat Aler. i. d. l. eā
quā. C. de fideicō. et sentit Bal. in. l. si iure. C. de
test. manumis. et in. d. l. vbi scilicet. qd nō refert
qd ex eq̄ pollētib⁹ fiat in. l. fi. j. māda. et ibi gl. fi.
facit. l. si mater. C. de insti. et substi. seu resti. sub
pdi. fac. I. als regl̄r q. vt. l. cēturi. et in. d. l. vbi
scilicet. j. de vulg. et pup. substi. Et hāc opinio
nemisecutus fuit Eudo. ro. in. l. j. s. si qd ita. de
vbi obli. qd est ppetuo mēti cōmēdādū. Ethinc
est qd regulariter existentia liberori excludat
substitutu. in casu. l. accutissimi. C. de fideicō.
hoc tñ fallit qd liberi successioni in vita parentū
renunciauerūt cū iuramento vel post. qd eo casu
tales liberi nō excludunt substitutū. cū sint inca-
paces facti p. l. postq̄ succedere nolētes sponte
renunciauerūt iure iurādo interneniente. argu. l.
filius. s. cum quis rogatus. in fi. j. de lega. j.

Seragesimusquintus effectus inramenti.

Seragesimusqnt⁹ est qd sicut pdicta clausula codicillaris importat legator⁹ repetitio nē a veniētib⁹ ab itestato idē est si testō; i. testō i. nālido voluerit legata in eodē testō relictā dari et p̄stari. et ita iurauerit vñq̄ darek vel de ei⁹ ius su heres institut⁹ in rāuire adē dare et soluere qd qd̄ tale testō nō valeat tñ hmōi legata in vim pdicti iuramēti qd vim h̄z vt pmissu. est clausula codicillaris ab itestato cēsenf esse repetita. Adeo et in tñ qd ab intestato succedētes tenenf illa soluere. qd iuramentū hmōi h̄z vim repetitiōis legator⁹ ab itestato sicut clausula codicillaris. vt dicit Bar. in. d. l. cū pater. s. fili⁹ m̄fem quē ibi in sequitur Bal. verūtñ idē Bar. sibūp̄si h̄rius i. l. j. C. cō. de lega. in. n. oppo. vt tenere oppositū quo ad iuramentū h̄fdis dicēs qd dispositio pdicti. s. fili⁹ matrē. h̄z locū dūtarat in iuramēto testōris et nō h̄fdis rē. Tñ Anth. nicelli. i. trac. p̄cordātia rū quē fecit ad h̄rietates Bar. p̄cordā. xix. icip.

Limitatio
ad. l. accus-
tissimi.

*qd p̄t
sunt qd defini-
tione
Bijuris p.
filius*

Clausula
codicillaris
importare
petitionē le-
gator⁹: et qd
iuramēto.

casus singu. nitif hoc recordare vñ vt dicamus q̄
 Bar. vbiq̄ loq̄ i diuerso fine. s. i. d. s. fili⁹ matrē.
 vt intelligaf repetitū ab intestato in dicta vñ. l.
 q̄. vt sit dñia iter vñ directū et obliquū. Ad vñ
 tñ aduertatis. s. illō qđ dictū est. qđ clausula codi
 cillaris seu iuramētū qđ vim illi⁹ obtinet h̄z vim
 repetitiōis legator̄ ab intestato solū habere verū
 quo ad eos q̄ sunt in primo gradu nō aut quo ad
 alios sequētes. Unū si priores i gradu succeden-
 tes ab intestato repudiēt h̄fuditātē et sequēs admit-
 tatur nō teneat ad dicta legata in vim dicte clau-
 sole codicillaris aut iuramēti. vt dicit glo. sing.
 h̄z Ang. sup vñbo repetitū. i. l. nō iustā. C. ad treb.

Cxxvij. Seragesimussertus effectus iuramenti.

Seragesimussertus est qm̄ iure cautū reperit
 q̄ vñba enūciatiua emissa etiā in vltia volū-
 tate. Si pferunf pp̄ter aliud plene nō pbāt nec
 inducūt dispositionē. vt no. in. l. ex his vñbis. C.
 de test. mili. et in. l. titia. j. de leg. h̄. et in. c. f. et ibi
 glo. sup vñbo pfitentē. et doc. ex de succes. ab intest.
 Si vñ pferunf p̄cipaliter pp̄ter se tūc nō pbāt
 actū enūciatū. sed inducūt legatū vel h̄fdes isti
 tutionē s̄m qualitatē vñbor̄ in. l. cū q̄s. s. codicil-
 lis. et l. luci⁹. j. d. le. h̄. et C. d. fal. can. adiec. lega-
 p totū. et ita tñ Bar. i. d. s. codicilli. Saly. et doc.
 i. l. gñal. C. d. nō nñe. pecu. et Bud. ro. ps. ecccplv
 vñsi. vltio casu. et Spec. ti. de p̄fessiōe. et ibi Jo. an. et bal.
 i addi. Si ab talib⁹ vñbis fuerit adiectū iuramē-
 tū tūc pbāt et inducūt dispōnē i aut. qđ obtinet. C.
 d. pba. et i corpe vñ sumiki aut. d. iureiu. a mon p̄
 sti. colla. v. et pcedit si solū qñ testō exp̄sse iurat.
 Et qñ dicit se iurasse. vt i. d. aut bar. i. l. ex hac
 scriptura. j. de dona. p̄de. de anch. i cle. j. d. pba.
 Abb. i. c. ex rescripto. ex eo. d. iureiu. et Ang. et Ja-
 son in. l. ex his vñbis. h̄. col. versi. sexto fallit. C. de
 testa. mili. idem est etiam si nō intercunerit ius

Terba enū-
 ciatiua qñ
 probāt si in
 testamento
 apponaf.

Seragesimus septimus effectus

ramentū dum tñ pars fuerit p̄sens aut notarii
vel ordinarii p̄ista parte acceptās hmōi cōfes-
sionē. vt in.d.c.si.vbi pōderat partis presentia et
meli⁹ in.c.ꝝꝝ. de vſu.li.vj. Addatis q̄ si testa-
tor cōualuerit. Et si nō fecit iuramētū nec fuit
aliq̄s vt p̄dictū est recipiēs cōfessionē nō poterit
cōpelli ad soluēdū. ita tenet Siccū. et Saly. vbi
supra. et plene in questionib⁹ capelle tholose. q.
ccxj. Rursus dicit Bar. in.d.l. ex ea scriptura.
in penulti. colū. q̄lz testator i testamēto p̄cessus
fuerit sibi tñ deberi deceā titio. Si heres p̄bet
q̄ plus vñ talis cōfessio testatoris tanq̄ erronea
in nibilo relenat debitorē. l.ratiōes. C. de pba:
hoc tñ fallit qñ ipse testator iurauit titiū sibi de-
bere deceā tñ. Nā tñc videt velle q̄ talis disposi-
tio valeat eo modo quo p̄bet Et propterea relis
qua nō cōfessata videtur p̄ fideicōmissum relin-
quere debitori. et ista est ratio dicte aut. Qnod
obtinet et eius quod dicit glo. in dicta. l.ratiōes.

Ceragesimus septimus effectus iuramenti.

De eligēte
sepultura
cum iura-
mento.

Seragesimus septim⁹ est: q̄ si in vltima vo-
lūtate aliqua sepultura fuerit electa prout
quilibet fidelis facere p̄bet. vt. c.ebron. et c.soror
xiij.q.ū. et c.cū liberū. ex de sepul. et c.licet.co.ti.
li.vi. Et talis disponens iurauerit non mutare
hmōi volūtatez nequaq̄ poterit illā immutare
quo ad sepulturā. immo quo ad illā in vim pre-
dicti iuramēti remanebit talis dispositio firma
et immutabilis. vt tenet Hostiē. in summa ti. de
sepul. s.an licitū. vñ. q̄ si quis eligat. et post Jo.
an. de sancto Bemī. in.c.j. s.statuentes p̄ illum
tex. versi. quero an ille de sepul.li.vi. et Guīl. in
speen.ti. de instru.edi.s. compendiose. et colū.
versi. quod si quis iurauerit. et idem Guīl. in ti.
de sepul.ū.colū. versi. et nota.

Ceragesimus octauus effectus
iuramenti.

Sextagesimus octauus est: nōc denenīdo ad De effectu
iudicia: q̄ iuramentū h̄z vīm p̄testationis. iuramenti ī
Mā sicut p̄ cōtestationē iudicialiter factā perpe iudicio.
tuaf actio vſq; ad quadraginta annos. vt. l. fi.
circa fi. & ibi Bar. C. de p̄scrip. trig. vel quadra.
anno. z. l. i. s. exceptis. J. de annua. excep. & in. c.
plaevit. lo. q̄. s. pōt. z. s. q̄ si per naturalē. xvij. q.
iū. & glo. i. l. cū notissimi. i. prin. super verbo solā.
preallegato ti. de p̄scrip. trig. vel quadra. anno.
& Bart. plene declarat. i. l. i. in prin. s. & eo p̄que
fac. erit. & Iason in. l. nā & postea. s. si is q̄ tpali.
et ibi Bar. j. eo. ti. dēpta actione de dolo. vi. l. fi.
C. de dolo. ita etiā p̄ iuramentū in iudicio p̄stitū
p̄petuaf actio. vt. d. l. nā & postea. s. si is q̄ tpali.
et ibi idē Bar. facit. l. sed si restituaf. s. ex q̄bus
aut̄ ibi cōiter doc. s. de iudi. & l. tutor. in fi. j. eo.
ti. & Jasō i. l. iuſiurādi. circa fi. j. eo. ti. & i qōnib⁹
capelle tholose. q. eccl. in addi. & adeo iuramen
tum h̄z vīm p̄testationis q̄m sicut p̄ p̄testationē
q̄ lapis angularis iudicij et ei⁹ fundamentū esse
dicif. vt dicit Bal. in. c. i. p̄ria col. v̄si. itē nota ex
delitis p̄test. p̄ ter. in aut̄. de litigio. s. omnē. col
la. viij. ipsum firmaf iudiciū. vt. c. relatuz. ex de
offi. & potes. iudi. dele. ita q̄ in yim ipsius p̄testa
tionis diffinitina pōt ferri sentētia p̄ ea q̄dicunf
in. l. platā. C. de sentē. & interlo. omni. iudi. Sic
et pariter p̄ decisiū iuramentū firmaf iudiciuz
in tantū q̄ illius virtute pōt valide pcedi ad dif
finitiū absq; alia cōtestatione. vt dicit Bal. p̄
illum ter. in. d. s. si is qui tēporali. & ibi post eum
Iason de may. versi. tertio nota.

Contra sextagesimus nonus effectus
iuramenti.

Sextagesimus nonus est nā l̄z quis in iudicio Juramētuz
dolovel calūpnia. Tñ si p̄ eū iuramentū calūpnie ð calūpnia
fuerit p̄stitū tale iuramentū tollit & faciet cessa
a quib⁹ ex
cusat.

Septuagesimus effectus

re hīmōi p̄sumptiones dolis et calūpnīe. Casus est
notabilis q̄ oēs ibi ad hoc p̄oderāt in. l. iij. s. i. j.
eo. ti. facit. l. i. j. si mulier vē. no. et qd no. Bal. in
l. penul. C. deposi. vbi dicit q̄ stat̄ iuramēto iurā
tis q̄ dolo suo vel fraude nō fuit sibi facta p̄esta
tio vel seq̄stratio. facit glo. q̄ reputas singularis
apud legistas in aut. d. iudi. s. oportet. colla. vi.
vbi dicit q̄ iuramentū de calūpnīa excusat litigantē
ut nō dicat dolo vel fraude litigasse. et idem
voluit glo. in. c. finē litib⁹. ex de dolo et p̄tu. istud
tñ iuramēto nō excusat a temeritate; et ppter ea
nō excusabif q̄s ab exp̄s̄is si temere litigavit q̄
nis ut p̄dictū est excuset a dolo. ita dirit Bar. in
l. eū quē temere. s. de iudi. et in. l. i. s. i. j. ad tor-
pil. et p̄ doc. in. d. c. finē. et videatis plene p̄ Aler.
q̄ multas adducit p̄cordatiās in. d. l. iij. s. i. j. co.

Septuagesimus effectus iuramenti.

Maj. xxv.
annoꝝ an-
possit stare
in iudicio.

Septuagesimus est q̄l regulariter minor
vigintiqꝫ annoꝝ nō possit stare i iudicio
nec cēseaf legitimus defensor. vt no. in. c. si an-
num. de iudi. li. vi. et l. clarū. C. de aucto. p̄stā. fa-
ciūt not. p̄ Bar. i. l. filiūfa. s. veteranī. s. de pecu.
Tñ si iurauerit nō venire ē ei⁹ psonā legitimāf.
ita q̄ nō poterit peterē restitutioñē in integrū vi-
decidit Saly. p̄ illū ter. quē dicit extēdi etiā ad
iudicia i aut. sacra. C. si aduersus vē. v. col. v̄si.
nūc p̄sequēdo. et ibi Bar. iij. col. v̄si. q̄ro qđ i in-
dicib⁹. et Bal. iij. col. v̄si. mō venio. i indicib⁹ emi
quasi ſhimus in. l. iij. s. idē scribit. j. de pecu. p̄
dicta aut aut. sacramēta puberū est favorabilis
anime ideo extēdis etiā ad quasi ſctus. ita deci-
ditur in q̄stib⁹ capelle tholose. q. xlvi. p̄sertim
quādo minor fuit certioratns de beneficio resti-
tutionis sibi cōpetē. et videatis etiā i qōne. xlvi.
Addatis q̄ minor. xxv. maior tñ quatuordecim
pōt cōſtituere procuratore ad agendū et defendē-
dum cum iuramēto de nō veniendo contrā pro-

cessum ut deciditur in dictis q̄stidib⁹ cappelle.
 q. cvi. p. l. nō eo min⁹. C. de peura. et Bar. in. l.
 minor. xxv. s. de minori. ponit bonā cautelā p
 aduocat⁹ ut caueāt qñ sunt aduocati minoꝝ. q
 minor non litiget p pcuratōrē p̄stitū cū iuras
 mēto: q̄ si ledas nō restitueſ. vt i p̄allegata aut.
 s̄litiget i p̄e pcuratōrē seu cū curatōrē aūcte: q̄
 tūc habebit bñficiū dicte. l. minor. et toti⁹ tituli
 idē tenere vñ Sicut. i. c. cū venissent. de iteg. re.
 stitu. versi. sedo. principalit. ybi dicit q̄ minor
 litigādo p pcuratōrē nō restitueſ: q̄ pcuratōrē
 volūtari⁹ administrator: secus si p tutorē vel cu
 ratorē: q̄ est necessari⁹. et sic reſtringit. l. etiā. et. l
 n. C. si tutor vel cura. iterue. faciūt not. p eundē
 Bar. i. l. cū mādato. post glo. sup vbo audiri. s.
 de mino. Et minor pōt p alio cū iuramento esse
 pcuratōr et legitim⁹ defensor qđ dicit Bar. esse
 ver⁹ ſifuerit admissus: nee ab initio fuerit erad.
 uero. obiectū in. l. minor. versi. qro e᷑ glo. s. de
 procura. et canoniste in. c. nō iniuste. e᷑ eo. titu.

¶ Septuagesimus prim⁹ effect⁹ iuramēti.

Septuagesimus prim⁹ effect⁹ est: q̄ Iz al's si
 masculi⁹ et femina reperiāſ in actu libidi
 nis possint i iudicio acensari de stupro. vt p to.
 tū tit. de adul. C. et. j. Tamē si pūeti⁹ et accusati i
 iudicio iurēt se pri⁹ mātrimenti cōtraxisse clā.
 destinū stabitut eorū iuramento et pena evita.
 bunt. ita voluit Bal. per glo. singularem. et ibi
 dicit se al's. ita in facto practicasse. in. l. penulti.
 C. de fideiutto. et ibi videatis per eundem Bal.
 qualiter predicta glo. intelligatur.

¶ Septuagesimus secūdus effect⁹ iuramēti

Septuagesimus secūdus effect⁹ est: q̄ iuramēti
 h̄z vīm pbatōdis. Mā h̄z vīm pro.
 bationis. Iz regulariter disponat⁹ q̄ actore plene et suf.
 ficienter non probāte reus absolvitur. l. qui ac.
 sensare. C. de eden. et in. c. fina. extra eo. titu. de

Septuagesimus secundus effectus

*Satus f. qbz
admittitur
abatre p. Cr
pro huc unde
et hinc hunc
effici*

jure iurā. Tn̄ istud fallit in plurib⁹ casib⁹ in quibus in ramentū supplet defectu⁹ pbatiōis tā in cīnībus q̄ in criminalib⁹. de primo scz in cīnī bus. Prio pōt poni exēplū vtpote cū in ramentū spōte i iudicio abvna parte delatū alteri aut relatum. et successiue p̄stitū est. vt in l. actori cum sua materia. C. de re. cre. et in c. fi. e. eo. tit. cū cō cordā. Itē secūde pariter plene pbat qñ p. l. alii cui deferet etiā in uito aduersario veluti cu⁹ agit de pbando p vim passu⁹ res arreptas siue dāna et interesse ḥ violentū sine raptorē: q̄ eo easū ple ne et sufficiēter pbata violētia iudicijq̄ taratio ne pcedēte de et sup reb⁹ ablatis dānis et iteresse statut in ramente dānu⁹ passi. et hoc in odiū ipsius violenti. vt l. si qñ. C. vñ vi. facit. c. fi. e. qd me. can. et ibi scribē. et c. in primis. q. q. s. vñ l. als in teresse debeat pbari testib⁹ et veris pbationib⁹. vt l. s. C. de sentē. q̄ peo. qd interest pse. et l. fi. j. de pretho. stipu. et institu. de v̄b. obl. s. fi. Tn̄ isto fallit qñ agit de pbādo interesse aduersus dolosum q̄ originaliter tenefiure actionis. Nā eo ca su sufficiet pbatio p in ramentuz. vt l. semp. s. hoc interdicto. j. qd vi aut clā. et d. l. si qñ. C. vñ vi. et glo. in. d. s. fi. insti. de v̄b. ob. et facit qd pñl chie dirit Bal. in. l. q̄ accusare. C. de edē. vbi dicit q̄ vbi cōcurrūt ista duo scz dolus aduersarū et difficultas pbatiōis q̄ semp dānum et iteresse pbabit p sacramentū allegat dictū. c. fi. eo. titu. de iure inr. Ange. Pau. de cast. et Alex. in. l. largē tarius. s. cū aut. s. de edē. et Jason in. l. errore. i. col. v̄si. nota q̄ error. C. de testa. Q̄ si aut iteresse pbef p in ramentū videatis plene in. l. in actioni bns. et ibi scribē. j. de in li. iurā. Et hoc h̄z veru⁹ p̄sertim q̄ res surreptas dāna seu interesse vt pluri⁹ nō possam⁹ pbare p testes q̄ secreta patri monij nostri debent esse occulta. l. q. C. qñ et q̄ quar. pars debe. lib. x. et dicit Ep. in. d. l. si qñ. q̄

Interesse
tra dolosu⁹
pbaf p iu-
ramentuz.

sum q̄ originaliter tenefiure actionis. Nā eo ca su sufficiet pbatio p in ramentuz. vt l. semp. s. hoc interdicto. j. qd vi aut clā. et d. l. si qñ. C. vñ vi. et glo. in. d. s. fi. insti. de v̄b. ob. et facit qd pñl chie dirit Bal. in. l. q̄ accusare. C. de edē. vbi dicit q̄ vbi cōcurrūt ista duo scz dolus aduersarū et difficultas pbatiōis q̄ semp dānum et iteresse pbabit p sacramentū allegat dictū. c. fi. eo. titu. de iure inr. Ange. Pau. de cast. et Alex. in. l. largē tarius. s. cū aut. s. de edē. et Jason in. l. errore. i. col. v̄si. nota q̄ error. C. de testa. Q̄ si aut iteresse pbef p in ramentū videatis plene in. l. in actioni bns. et ibi scribē. j. de in li. iurā. Et hoc h̄z veru⁹ p̄sertim q̄ res surreptas dāna seu interesse vt pluri⁹ nō possam⁹ pbare p testes q̄ secreta patri monij nostri debent esse occulta. l. q. C. qñ et q̄ quar. pars debe. lib. x. et dicit Ep. in. d. l. si qñ. q̄

hoc est miraculū. q̄ iuramētū ī casu illi⁹. l. obti⁹
 net vim plene p̄batiōis illo p̄stito nō volūtarie.
 Imo iuita pte facit glo. si. in. c. dilecti. d̄ foro cō
 petē. t̄ h̄z C. y. dicat illū casum esse mirabilē. T̄n
 similē casum ita mirabilē habetis vbi sumit ius
 ramentū p̄tis t̄ plene p̄bat in. s. sup hoc sancis
 mus in aut. vt nulli iudi. colla. ir. vbi dicis q̄ in
 d̄p finito officio d̄z stare in sindicatu p̄ q̄nqua⁹
 ginta dies. t̄ resarcire dāna iuste illata: t̄ de q̄b⁹
 apparet. Si vero dict⁹ iudex ante p̄dictos qns.
 quaginta dies effluos recedat eo casu stabit iu
 ramēto eorū q̄ passi fuerūt dānū fuga em̄ ipsius
 officialis facit vt stet iuramēto dānū passi hinc
 infert Bal. in. d. c. si. qd̄ me. cau. post Inno. q̄ si
 p̄bani. q̄ iudex me bāniuit iuste q̄ p̄dāno meo
 et interesse stabit iuramento meo. Et iudex ad
 hoc tenebit idē si p̄bani de dolo tabellionis na⁹
 sup interesse stabit iuramēto meo facit. l. j. C. de
 magis. que. Idem si p̄bo q̄ reus deleuit inst̄m
 meū q̄r quoad interesse stabit iuramēto meo fa
 cit qd̄ h̄f in. l. q̄ tabulas t̄ in. l. qdā tabularū. j. d
 fur. t̄ ita dicit Alex. p̄si. ciij. incipiē. vñ prima p̄si
 deratio. in. j. vol. Qd̄ etiā p̄cedere vñ in furtō vt
 dicūt Inno. t̄ Hostiē. i. d. c. si. qd̄ me. cau. p̄ idē p
 titatē rōnis cū p̄cedat delictū t̄ difficultas pba
 tionis t̄ istud fuit de mēte glo. in. d. c. si. p̄oderā
 do ibi verbū ex maleficio t̄ excludit ibi Imola. q̄
 siue agaf actione furti. siue p̄ditione furtina ad
 rē iuxta. l. si p̄fure. i. prin. j. de p̄di. fur. vtroq̄ ca
 su h̄z locum p̄dicta. l. si qñ. Et ita exp̄sse firmat
 Bal. in. c. j. s. iniuria in. uij. col. d̄ pace iura. fir
 mā. in. vñ. fendo. t̄ idē Bal. in. l. si res. C. d̄ ordi.
 cogni. t̄ exp̄sse Ang. in. d. l. si qñ t̄ do. Alex. in. l.
 j. j. de dāno infec. t̄ bene facit qd̄ v̄cidit Bal. in
 l. j. C. qd̄ me. cau. optime facit. l. cū furti. cū glo.
 j. de in litē. iurā. Cōtrariū tñ h̄z Bal. in. l. nauta.
 s. si. p̄ illū tex. supra nau. ceuposta. vbi tex. pos

Septuagesimus secundus effectus

nit copulā inter dānū et furtū q̄ cadit iter dinner-
sa ut dicit glo. sup rubri. s. de iur. et fac igno. ita
refert Jason in dicta. l. si qñ et de vitate huius
pancti. videatis Alex. et Ludo. in dicta. l. q. s. de
dāno ifec. et Alex. in dicto p̄si. cū. vbi dicit q̄ de
et sup valore ac extimatioē rerū derobatarū cō-
currēte difficultate pbatiōis stabif iuramento
dānū passi. Et ibidē ponit; q̄liter arguem⁹ istā
difficultatē pbatiōis faciūt. nota p̄ Bar. in. l. j.
s. j. s. nau. cau. po. Predicta aut̄ lūmitter̄ trib⁹
modis. Pr̄io qñ agit aduersus dolosuzer dolo
cōsistēte in faciēdo secus si in obmittēdo seu in
nō faciēdo. Nā nūc iteresse erit pbādū testibus
aut alīs legitimis et plenis pbatiōib⁹ casus est
singularis in. l. argētari⁹. s. cū aut̄. s. de eden. et
illū p̄ singulari. ad hoc allegat Ludo. de ro. sin-
gulari. cccc viii. icipiē. iteresse aduersus dolosuz
et seq̄tur Jason in. l. si pri⁹ in. q. p̄incipali Bar.
j. de no. ope. nuncia. et facit regula vulgata. Qd
grau⁹ est delictum p̄sistēs in cōmittēdo q̄ i ob-
mittēdo ut dicit glo. singularis in. l. si mora. j.
solu. matri. facit. l. auxilium. s. in delictis. s. de
mino. Secundo tēperet; hoc procedere qñ q̄s
cōuenitur ex dolo suo: sed si q̄s cōuenireetur ex
dolo alteri⁹ vel dubitare f̄ an ipse ali⁹ de cuius
dolo renēt deliq̄rit tūc veniret pveras pbatiōes
iteresse pbādū ita pulchre not. Bar. in. l. j. s. j. s.
fur. aduer. nau. Tertio tēperit; q̄liz i predictis
casib⁹ iteresse p̄bef iuramēto dānū passi tñ in-
dex poterit dictū iuramētu moderare p̄siderata
q̄litate iuratis et facultatib⁹ suis. ita not. Bar.
in. d. l. j. s. j. et Ludo. de ro. p̄si. x. icipien. l. iure
cōi. Kursus et tertio admittif pbatio p̄ iuris
mētu quoad exp̄elas i lite factas q̄ etiā plene po-
batur p̄ iuramētu victor⁹ ter. i. l. p̄perādū. s. et
si qdā in pos. in exp̄e. et in. s. s. iuris alterutra et
l. sancim⁹. C. de iudi. et in aut̄. post ius iurādū ibi

Erpēse q̄lit
pbātūr per
iuramētu⁹.

posita. et originaliter i aut. dindi. s. oportet colla.
 vi. et ibi glo. et e glo. fi. i. l. vnicia. C. d sumptu. re
 cupera. li. p. et est ter. i. c. cu olim. lo. u. et ibi glo.
 sup vbo iuraueras ex de prunile. et glo. fi. in. c. co
 stitut de pecura. et glo. fi. i. c. dilecti. de foro co
 pe. et specu. in. ti. de expen. s. postremo. in prun.
 d3 tñ pcedere ratatio iudicis ut i locis p allegati
 et p glo. sup vbo. p testes. circa fi. et ibi doct. in. d.
 c. fi. qd me. cau. et post oes Jason. plene i pdicto.
 s. finaut alterutra. viii. col. vbi. s3 no. idem etiā dis
 catis in alios expēsis minutis. nā sīr pbabūtur
 iuramēto vt. l. Si qs pro redēptione captiuoz.
 C. de dona. et p Bar. post glo. in. l. fi. s. in cōputa
 tione. C. de iure delibe. E g. et Bal. in. l. id quod
 paupibz. C. de epis. et cleri. et Ange. aret. in. s. fi.
 isti. de vbo. obli. An autē stet iuramēto execu
 tors de expē. qs dicit se fecisse videat Bar. i. d. l.
 si qs p redēp. vbi tenuit q sic. istud tñ p nūc nō
 examino qm̄ p̄riū tenuit specu. i. ti. de iſtru. edi.
 s. nūc vbo aliqu. vbi. qd si excutor. et ibi. Jo. an. re
 fert i contingentia facti evenisse q qdā er equitor
 dicebat i expēsis minutis expēdisse sex millia du
 cator. et cōcludit q suo sacro nō stabif. et ita di
 cunt moderni in. l. in illa. j. de vbo obli. C Itē
 et quarto etiā p iuramētu regulariter pbaf ipē
 dimētum habita cōfideratiōe qlitat psonaz. l.
 scire oportet. s. sufficit. j. de excu. tuto. et specu.
 titu. de appella. s. nunc breuiter. h. colu. versi.
 quid ergo. et ibi Bal. in addi. super verbo pnū
 ciari facit. glo. j. in. c. quisquis. uq. q. v. et nota
 tur in. c. vltra de testi. et in cle. j. de pe. Quod ha
 bet verum quādo agitur de leui preiudicio ar
 gumento. c. statutum de rescrip. lib. vi. et Bal.
 in. l. qui accusare. prima colu. versi. ex hoc etiā
 circa fi. C. de eden. Jo. an. et cōiter docto. in. c. j.
 de dolo et cōtu. li. vi. et ita decidit glo. pragmati
 ce sanctiōis super vbo ptestari. iu. col. ii. de pas

Impedime
 tum qlit p.
 betur p iu
 ramentoz.

Septuagesimus secundus effectus

cisi. pos. et Bar. in. l. q. s. qdiximus. s. si qd cau.
et id plene Alex. vbi dicit cōem esse sniam qd
excepti casib⁹ i qbus est ex̄ssum: qliter pbādū
fit ipedimētū remittitur ad arbitriū iudicis an
sufficiat pbatio p iuramētū qbz p̄siderare pui-
tate⁹ et grauitatē p̄iudicij et qlitatē ipedimēti. Et
an fuerit i loco longinquo et solitario vel non.

CItē debet p̄siderare qlitatē p̄sonae ipedite et
an sit p̄sona bone fame vel suspecta. Et istis oī-
bus p̄siderat̄ poterit arbitrari an sit sufficiēs p-
batio p iuramētū. vel nō vt ibi p̄ eū; vñ tñ sub-
dat̄ qd est singulare q̄ p̄eodē tacto nō admittit̄
pbatio p iuramētū de et sup ipedimēto vltra se-
mel. casus est singulari in. l. fi. ad fi. j. de bo. au-
cto. iudi. pos. et ita voluit Ange. in. d. qdixi-
mus. q̄cqd dixerit Ludo. ro. i rubri. de arbi. qd
xit. q̄ vltra bis nō admittit̄ tal̄ pbatio. et ita vi-
def sentire tex. i. d. l. fi. et Alex. i. d. qdixim⁹
sed certe. Ang. ibi quē isequuntur moderni solū
loquuntur et tenet q̄ semel tñ admittit̄ ista pbā-
tio et ita loq̄tur tex. si bñ p̄derek in. d. l. fi. et i. d.
qdixim⁹. **C**Itē et qnto admittit̄ pbatio per

Deo q̄ no-
nit ad meā
noticiā pue-
nit an ad-
mittat̄ pros-
batio p iu-
ramētū.
Admissio
scriptureq;
liter pbefp
iuramentū
sup eo q̄ aliquid de nouo ad noticiam
meā puererit. vt in. c. postoralis de excep. et. c.
p̄sentiū. et ibi glo. sup vbo iuramēto. de testi. et i
c. si vo. et ibi glo. de sentē. excō. et nota. in. c. vt
circa. de elec. i. vj. facit. l. si cui. s. eisdē. j. de ac-
cu. et ibi. glo. et not. i. l. admonēdi. j. co. ti. seq̄tur
Alex. p̄si. cxv. et p̄si. cxviq. i. q. vol. **C**Itē r̄ sexto
admittit̄ pbatis p iuramentū sup admissiōe
scripture seu istrumēti qd q̄s penes se habebat.
ita pbatis. i. l. fi. C. de fi. i. stru. istud tñ tēperet̄
pcedere qñ ille q̄ dixit se p̄didisse soluz poterat
cōueniri officio iudicis ad istrumētū h̄mōi seu
scripturā exhibendā. iuxta tex. in. l. qdam. s. de
eden. Sed si posset cōueniri iure actionis ad ex-
hibendū instrumentū tūc sibi nō sufficeret iura-

mentū ad pbandū admissionē sed debet pcurre
 re alie pecture vtpote qz domus ruit vel fuit cō
 busta. vel qz p fures fractū fuerit hostiū dom⁹ in
 qua erat scripture recluse aut qd simile. Ita per
 pulchrie decidit Bart. in.l. si qz ex argētar⁹. s.
 cū vero heredi. s. de edē. arg. l. nō oēs. s. a barba
 ris. j. de remili. et sequif Alex. pfi. lvij. in. j. vol.
 et pfi. cx. in. q. volu. et Bal. in. l. fi C. de edē. arg.
 eoz que haben⁹ in. l. thesaur⁹. s. ad ethi. et in. l.
 fi. j. de bo. aucto. iudi. pos. **C**Septimo principa
 liter admittit pbatio p iuramentū sup eo q̄ res
 ad ipsuz nō pueniet pmittēdo q̄ domus sua per
 qratur. ita dicit Bar. in. d. l. si qz ex argentari⁹.
 s. cū vero arg. l. cū ptor. s. s. si seruus. s. de edē.
 et. l. cū ita. s. species. j. de leg. ij. et glo. in. l. cum
 de lege. j. de pba. Et propterea pulchrie decidit
 Areti. consi. cx. q̄ stabitur iuramento hered⁹
 q̄ liber rationum defuncti ad ipsum non perue
 nit pmittendo q̄ domus sua pquiratur. et ibi per
 ipsnm. **C**Octavo admittit pbatio p iuramen
 tum. qn̄ debitor̄ q̄ quē pducit instrumentū per
 iracundiā illud lacerasset nā de et sup debito il
 lusq̄ quātitate stabif iuramēto creditoris. ita
 dicit Bal. in. l. j. C. de fi. instru. ar. l. si de posses
 sione. C. de pba. Et subdit ipse q̄ si talis lacera
 tio foret facta in pñtia iudicis tūc iude⁹ poterit
 punire lacerantē ex ordine arbitrio suo allegat
 Jo. an. in. c. accepimus de fi. instru. qd dicit non
 esse alibi idē etiā dicatis si ageref̄ tertiu q̄ dolo
 originale cirographū debitoris mei laceravit vñ
 furto mihi substratit na⁹ de et sup meo interesse
 stabif iuramēto meo arg. pdicte. l. si qn̄. C. vnde
 vi. Si ergo ageremus q̄ tertiu nō qr̄ dolo sed cul
 pa eius cirographū debitoris mei fuit deletum.
 tūc debeo. pbare. de interesse meis pbationibus
 legitimis. l. lege aquilia. s. si deletū. et. ad. l. aqz.
 isto aut̄ casu si volo agere q̄ ipsuz debitor̄ debeo

Debitor q̄
 si instm fa
 ceret an su
 per hoc ad
 mittas pro
 batio p iu
 ramentuz.

Septuagesimus secundus effectus

phare de debito veris probationibus et ita fuit de
mete Bar. in. l. quidā tabula p. j. de fur. C Sub
datis tñ q̄ si debtor negligentia iudicis fugisset
iudex nō tenebit nisi doceat. q̄ vere debtor fui-
set ita dicit Ludo. ro. p̄si. ccly. icip. ex trib⁹ cō-
claditur. Quia autē pena puniaſ q̄ substrahit te-
stis videatis p̄ Lud. dero. p̄si. ccly. incipiēte in

Ignorātia
quiter p̄ba,
tur per iura
mentum.

baccaſa. C Hono admittit p̄batio p̄ iuramen-
tum qñ agit de p̄bādo ignorantiā alicuius vt di-
cit gl. in. l. si cui. s. eisdē. et ibi Bart. j. de accusa.
et glo. in. c. q. de tēpo. ordi. in. vj. et in. c. vt circa.
et c. nulli. de elect. eo. lib. et glo. sup verbo ignorā-
tiā in. c. innotuit de elect. facit glo. in. c. signifi-
cāti. de homici. Et est bona glo. in glo. magna.
in. l. at q̄ natura. s. cū me absente. s. de nego. ges-
tis. et Ludo. ro. p̄si. liij. sequit̄ Cardi. i cle. j. in
vij. q. d̄ p̄sanguī. et affi. q̄ cū ignorātia sit quod-
dam intrinsecū p̄sistēs in animo d̄z admitti p̄ba-
tio hmōi p̄ iuramentū arg. eo p̄ q̄ habent in. d. c.
vt circa. et in. c. sivero de sentē. ex cō. lib. vj. et sub-
datis q̄ isto casu nō p̄sumit ignorātia affectata.
post q̄ ita iurauit q̄ nō est p̄sumendū quē voluīs
se degerare. arg. c. litteras ex de p̄sump. Rursus
subiugatis q̄ nō solū ignorātia facti poterit p̄ba-
ri p̄ iuramentū sed etiā ignorātia iuris. p̄currēti
bus alij p̄iecturis ita pulchre not. Ange. de pe-
ru. i. l. plagg. C. ad. l. iuli. de plagia et seq̄ Alex.
in p̄si. xcij. in. j. volu. Quib⁹ autē modis possit p̄-
bari iuris ignorātia ponit Bar. in. l. nō fatetur.
versi. q̄ro qualiter. j. de p̄ces. et idē Bar. et Ange.
in. l. ls et si lege. s. scire. s. de peti. here. et p̄ Alex.
p̄si. lxxij. in. q. volu. et p̄si. clxxij. i eo. volu. Sa-
pradicā tñ p̄clusionem tēperetis nō pcedere qñ
quis iuraret se ignorare id quod est verisimile ip-
sum scire vel q̄ iurauit se nō habere notā p̄ditio-
nem vicini vel familiaris sui aut consanguinei.
Nam istud nō est verisimile. vt. l. de tutela. C. de

in int̄. resti. r. l. octau. C. vñ cogn̄a. vel si iura-
nit se ignorare seu nescire q̄ publice in loco vbi
residet vel vicinia dicebant in quō casu nō cadit
probabilis et verisimilis ignorātia ut dicit glo. in
l. v. C. de pericu. tnto. ita pbat tex. in. d. c. vt eis-
ca. et in. d. c. nulli. ibi verisimiliter r̄c. et v̄trobīq̄
p glo. et idē sequit̄ Bar. Iz istas glo. nō alleget in
dicta. l. si cui. s. eisdē facit quod nota Bal. in. c.
l. s. quēticulas de pace. iura. fir. post prin. vbi di-
cit q̄ stabitur iuramento receptantis q̄ ignorauit
receptatum esse bānū. H̄si illud sit notoriū in lo-
co q̄ tūc talis ignorātia nō est probabilis nec veris-
similis. Quinimmo cū ignoret qđ oēs sciunt est
ignorātia crassa et supina ut ibi. dicit em̄ Barb.
l. c. qr. C. de iudi. Q̄ omne id qđ est alienū a veris-
simili est imago falsitatis. Prieterea et secūdo tē
peretis qñ alia pot haberi pbatio. Mā tūc super
ignorātia aut sciētia nō admittif pbatio p iura-
mētū. ita dicit Cardi. in dicta cle. l. viii. q. de cō-
san. et affinita. arg. c. p̄sentiū de testi. Itē addatis
q̄ qñ quis iurat de sua ignorātia d̄z iurare se ne-
scire qñ vero iurat de ignorantia sui auctoris d̄z
iurare se credere ipsum nesciuisse. c. j. s. fi. et ibi
Bal. de notis seu. ¶ Decimo admittif pbatio p
iuramento in hoc casu cū em̄ habeam⁹ exp̄ssum
q̄ quis nō tenet soluere vectigal seu gabellā pro
bis q̄ sui v̄sus cā portat. l. vniuersa. cū ibi nota. p
omnes. C. de vectigal. r. l. s. s. quotiēs et ibi glo.
super verbo v̄sualia. j. de publi. et Bart. et cōter
oēs scribē. in. l. cetera. s. sed et si qs. j. de leg. j. et
super hoc q̄ nō cā mercimonij. sed causa quoti-
diani v̄sus illa vehit aut defert stabif iuramento
suo. ¶ Item dicit glo. in aut. habita. C. ne filius
p pa. q̄ scolares p libris q̄ nos cā studij secū por-
tant nō debēt soluere gabellā. quo casu an cā stu-
dj illa deferrat̄ nō mercimonij sicut faciūt libra-
rū stabif eoz iuramento. ¶ Item et in casu. l. sed

An t̄st̄ fū
ramēto por
tatiuz res q̄
ad v̄sum p̄
prīum illas
volunt.

Septuagesimus secundus effectus

et ipsi. s. iulianus. s. nau. eau. stabu. vbi p illum
tex. dicit Bar. q p vestimentis q quis portat i dor
so. Nec de omni alio qd qs defert cā quotidiani
v̄sus. et non cā mercimonij non dū solui gabella.
Super quo stabis iuramento deferētis: ita dicit
glo. notabilis sup v̄bo negocia di in cle. sepe. de
cēsi. et illā ad hoc allegavit Bal. in. l. cū pponas
in penit. col. de nanti. feno. et i. d. l. vniuersa. C.
de vetig. et in loco exuagā. et peregrino in. l. si qs
nō dicā rapere. C. de epi. et cle. circa si. quarte op
po. alleg. tex. in. l. j. C. de liber. cus. lib. xij. Seqk
Alex. in. d. l. cetera. s. sed et si qs. j. de leg. j. ¶ Un
decimo admittit pbatio p iuramentū d et super
circūstātys alicuius facti sine casus qn d ipso ca
su qstat si alie deficiūt pbatiōes glo. est egregia
quā pōderat ibi Abb. i. c. significasti de homici.
¶ Duodecimo admittit pbatio p iuramentū ad
probandū qd shz iustā cām recusandi iudicem
tanq suspectū. ita dicit glo. in. l. aprissimi. C. de
de iudi. qrā insequunt ibi Bal. et Saly. dicē. q il
la glo. tenet ne def materia calūpuandi. illa tñ
glo. iure dū pbaf. videatis p Ange. et Imo. in. l.
qr poterat. j. ad trebel. ¶ Decimotertio admit
titur pbatio p iuramentū qn impetrās lras de
legatiōis ad aliā diocesim. dicit se ideo impetrās
se qr nō audebat intrare patriā aduersari sui v̄
eius potentia perhorrescebat nec aliter cōmode
hoc pbare poterat. c. statutū. s. cū v̄o de rescrīp.
in. vi. et subdit ibi glo. no. q regulariter nō recur
ritur ad iuramentū nisi indefectū aliarū pbatio
num allegat qd hf in. c. q. de proba. ¶ Decimo
quarto admittit pbatio p iuramentū cū agit de
pbādo ea q depēdētab aīo seu psciētia p hoc so
let semp allegari glo. in. s. alie. instit. de actio. q
tñ nō facit mētionem de iuramēto facit qd nota
glo. in. l. s. circa mediū gl. magne. C. de anna. ex
cep. beneserviūt oēs gl. quas allegavit. s. in. ix.

Sup circū
stātys alien
ius facti qn
admittatur
pbatio p iu
ramentū. .
Justa cā re
cusandi iu
dicez tanq
suspectū an
possit pbaf
ri per iura
mentum.

Quae ab aio
depēdēt an
possint pbaf
ri per iura
mentum:

casu vbi fuit dictu^s q^{uod} ad pbandū ignorantiā tāq^u
 sit aliqd depēdēs ab aio stabif iuramēto ignorā
 tis videatis Bal. in ps. cxlvii. incipiēte pponif.
 vbi dicit q^{uod} si agit de iure quesito tollendo vel de
 negligētia puniēda ad excusationē ignoratiē vel
 negligētia admittif pbatio p iuramentis. Sub-
 datis etiā vnu quod est notandū. q^{uod} qn̄ aliqd cō-
 mittitur pscientie alicuius intelligit dū tñ iuret
 se ita in consciētia sua sentire ita dicut Ange. et
 Pau. de cast. in. l. pupillo. s. q^{uod} opus. p illū ter. j.
 de no. ope. nūcia. dicētes hoc fore norabile ad li-
 mitationē glo. singularis in. c. statutū. s. assesso
 rem de rescrip. li. vi. Que voluit q^{uod} qn̄ aliqd est
 cōmissum pscientie alicuius nō pōt appellari ab
 eo qd declarauit. Mā illud vñ intelligi esse veru^r
 dumodo iuret se ita in cōsciētia sua sentire bene
 facit text. in. l. theopompus. j. de do. prele. et in
 l. hac editali. C. de secū. nup. et in. l. cōparatiōes.
 C. de fi. instru. sequis Alex. ps. ccxviij. in. q. vol.
 quod tñ aliter p nūc nō et amino qz h̄ium vñ te
 nuisse idē Alex. in ps. liij. in. iiij. volu. vbi vides
 re potestis. Predicta tñ tēperetis nō pcedere qn̄
 iurās haberet psumptionē h̄ se nā eo casu nō sta-
 bitur iuramento suo: q^{uod} aliter habebat in animo
 ita nota Barto. in. l. inter omnes. s. Recte. j. de
 sur. et Jo. an. in. c. q. de p̄ti. et Pau. de lezea. i cle.
 pstitutionē de elec. arg. l. si nō quicū. C. de iniur.
 z in. l. j. C. ad. l. corne. de sieca. sequis Alex. in. l.
 j. p penatorē. j. de acquire. pos. Scđo tēpere
 tis hoc pcedere qn̄ tractas de hñs q^{uod} spectant ad
 for. pscientie. secus vero in hñs q^{uod} spectat ad for. cō-
 tētiosuz. Mā tūc nō stabif sacramēto iurati de et
 sup eo qd ab ei^r spēdet aio nisi aliis iurere ipsi
 exp̄ssuz glo. notabilis in cle. j. s. fi. sup verbo Cō
 mode de pen. quā allegat Alex. in. d. s. p cura-
 torem qd crederē esse verū qf alie possent habes-
 ri pbationes. als aut dicerem varieturamentum

Septuagesimus secundus effectus

¶ illi standū fore de et sup h̄is. q̄ ab animo depen-
dent etiā in foro p̄tētioso. ¶ Tertio limitetis q̄
bz stetur iuramento q̄ quis bona fide possidet ut
dicit glo. in. d. s: aliter. ¶ si illud d̄z intelligi que-
ri in re haberet titulū alias securus. ita tz Bart. in
l. i. s. q̄. j. de iti. actuq; privat. ¶ Quarto limita-
bitis qñ persona esset fide digna securus si esset p̄so-
na suspecta Bal. in. l. falsus in. ij. col. versiculo.
Mono qro. j. de furtis facit quod nota. idē Bal.
in. aut. cui relictum. C. de iudic. vidui. tollē. An
aut pbatio p iuramentū. ad tollendā et purgan-
dam suspicionē sinistrā ē reūlaborantē admitta-

De iuramē tur. quod quidā iuramentū appellat p̄gatio-
to p̄gatio nis. l. p̄senti. s. sicubi. C. de h̄is q̄ ab eccl. cōsu.
et auſ. sed novo iure. C. de pe. iudi. q̄ male indi-
hm̄di aut iuramentū defers qñ actor intentionē
suā nō pbavit bz tñ aliquā p̄sumptionē p̄ se nā
ad illā p̄gandā admittit. pbatio p iuramentū
rei tam in ciuilib⁹ vt in. c. fi. de iure iurā. et ibi per
oēs et Bar. in. l. admonēdi. j. eo. ri. q̄ in crima-
libus vt. d. l. p̄senti. s. sicubi et in dicta aut. s̄z no-
no iure et no. Bar. in. l. marit⁹ in. fi. j. de questio.
et etiā in cā m̄fimoriali seu monachatiōis. vt in
c. attestatiōes. et ibi gl. de despō. impn. no. Alex.
in. l. ij. in. fi. j. eo. tit. ¶ qñ aut quis teneat subire
p̄gationē canonica. vide p̄ Roma. cōfi. ccclj.
incipiē. in p̄posito casu. An aut valeat p̄suētudo
vt pbato delicto p testes ydoneos libereſ delin-
quens si velit iurare se nō delinquisse vel velit p-
bare p testes bone fame nō delinquisse dic q̄ nō p-
tex. singularē in. c. ad nfam de proba. et Iud. ro.
singulari. ccclxxviij. incipiē. valet ne p̄suētudo.
An aut in criminalib⁹ admittat pbatio p iura-
mētū nō tāgo hic. Sed videat Bar. i. l. marit⁹.
j. de q̄stio. et p doc. in. l. ij. j. eo. tit. et in. c. fi. et eo.
et p̄ Alex. in. p̄fi. lxvi. in. j. volu. ¶ Decimoqnto
admittit pbatio p iuramentum in causis sum,

Marq̄s qñ sñia lata nō affert plens p̄tūdiciū. I.
 thesauris. s. ad exhibēdū. t Bar. in. l. s. 6. sed si
 sic. s. de peura. t in extranagā. ad reprimēdū. iij.
 col. super verbo summarie. vñ. sed in primo de-
 creto. **C** Decimo sexto admittif pbatio p̄ iuramen-
 tū qñ q̄s nō vult satisfare ter. est in aut. ges-
 neraliter. t ibi Bal. C. de epis. t cleri. Cui aut in
 cumbit onus pbadi nō posse satisfare. videatis
 Alex. in. l. i. s. q̄ satisda. cogā. **C** Decimo septimo
 admittif pbatio p̄ iuramentū qñ in ptumaciam
 debitor̄ petif per eū qni agit actione personali
 fieri missio in possessionē p̄ mēsura debiti decla-
 rati iurta ter. in. l. cū pponas euz aut. ibi posita
 C. de bo. ancto. iudi. pos. ita dicit Spec. in tit. de
 offi. indi. 6. postremo loco. versi. sexto querēdū.
 Et ita vidi de p̄suetudine obseruari facit. c. qm̄
 frequēter. s. fi. et vt lite nō p̄test. **C** Decimo octa-
 vo admittif qñ ambasiator dicit equū sibi mor-
 tuum fuisse in itinere p̄ducta aliqua scriptura.
 etiā a quo cūq̄ facta dato q̄ illa nō faciat semiple-
 nam pbationē de t sup h̄mōi morte statut iura-
 mento talis ambasiator. ita dicit Bal. in rnb.
 defi. instru. C. in. iij. col. **C** Decimonono statu in
 ramento creditor̄ de t sup p̄cio pignor̄ p̄ ipsum
 vēditi. ita q̄ si iuret plus vēdidisse q̄ sibi deberet
 residuū debitori teneat restituere. si vñ min⁹ res-
 liquū possit a debitore exigere. vt. l. fi. 6. penulti.
 C. de iure do. ipe. t Speen. in tit. de test. 6. restat
 de numero. **C** Digesimo admittif pbatio p̄ iura-
 mentū. q̄ q̄s supplātatus dolo aduersari non cō-
 paruit: s̄ ptumar extitit. t hoc si sum⁹ in cā fau-
 rabili vt pote mfimoniāli. c. ex lfis. de in inte. re-
 sti. faciūt notata in. c. cñz bertoldns. de re. indi.
 Kursus omnes summarie cause p̄sertim qñ sunt
 modici p̄tūdici debet iuramento partis termina-
 ri. vt dicit Ange. vñ. are. in. l. admo pio. 6. si super-
 reb̄. j. de re iudi. t Bar. i. cñuagā. ad repūmēdū.

Septuagesimus secundus effectus

et in. l. s. j. de preto. stipula. hinc si quidem in aliis
quibus locis signanter in presenti civitate. Carturci
est consuetudo. quod statutum iuramento capientis alia
lia aliena in fundo suo dāni dantia et de hac cons
uetudine videatis per Bal. et doct. in. c. j. si de in
vestiti. iter do. et vassal. lis oria. et Abbas siccū. cō
si. h. in. j. volu. et quod de ancha. cōsi. ccccvi. et
ibi etiam an transeat ad heredes. et l. hac editali.
s. bis illō. C. de secū. nup. et not. Bal. in. l. theos
pōpus. j. de dot. ple. et de Butri. in. c. veniēs. l.
j. ibi. feli. colū. penulti. de testi. et Ange. in repe
titione. l. si vacātia. C. de bo. vacā. li. x. et illud quod
dixim⁹ quod statutum iuramento capientis et venun
ciatoris procedit sicut consuetudinē p̄dicte civitati.
Carturci quo ad uno tantū. scilicet quod ipsa alia
lia invenit in fundo suo. Itē secūdo quo ad emē
dam debitā fisco quod apud nos vocatur los. decet
lurta quā quidē consuetudinē de iure substantiale
deputantur duo homines experti ad visitādum lo
cū dāni et extimādum siue taxādum dāni datū
siue talem. vt. d. s. bis illud. et ibi Bar. et doc.
et illis statutis ibi. quod debet intelligi nisi ex ad
uerso p̄betur p̄trariū. vt dicunt Abb. et feli. in. c.
pposuisti. in princi. de pba. et tale iuramentum
p̄stari debet corā indice vel notario cōmissionē
indicis habente ut tenet Bal. in. l. iij. in. prin. j.
eo. ti. et Alexā. p̄si. lrrj. col. iij. in. iij. volu. et pari
ter stabit iuramento ipsius venunciatoris quo ad
dūnum rei ubi reperta sunt aialia. ut not. Bar. i
l. solēt. j. de alime. et eiba. lega. et feli. in. c. per
tuas. colū. iij. de simo. et iandictus deunciatoris
hīmōi aialia capta infra. xxiij. horas ad iusticiā
ducere. ut tenet Bar. i. l. ampli⁹. s. de his. i. si. j.
de dāno infecto. Et casus in quibus iuramentum
plene p̄bat diffuse ponit Undo. roma. in repe
titione. l. admonēdi. xvi. et vlti. colū. j. eo. ti. et
ibi videre potestis. Proinde interdū iuramentū

in iudicio obtinet solū et dicitur at vim semiplene De iuramentis
 probationis ut pote cū deferat actori suā actionez; to in supple-
 aut reo suā exceptionē semiplene probati veluti p mentum.
 vns testē p quē semiplena inducit probatio argu.

I. s. si q̄s. i quē admodū testa apperi. r. I. theos
 pōpus. f. de dote plega. r. l. si q̄s decurio. C. ad. l.
 corne. de fal. r. l. nō oēs. f. a barbaris. f. de remi
 li. aut alio modo ut puta p scripturā domesticā.
 vt. l. instrumēta. C. de pba. vel p cōparationem
 litterarū ex qua talis qualis colligit fides. vt in
 aut. de fi. instru. f. si vero omnes. r. f. si vero nul
 lus. colla. iū. An aut in cā matrimoniali in sup-
 plementū vberioris probationis deferri debeat in
 ramētū glo. posita sup verbo agaf in. l. iū. f. j. f.
 de iureiur. excludit q̄ nō. r. in. c. mulieri. eē eo. tit.
Tā hostiē. r. collecta. ibi tenet h̄inum. r. hoc ubi
 actor stat p matrimonio. Sec⁹ si ī m̄fimoniū:
 veletā p matrimonio et fieret p iudicis alteri

matrimonio de quo p̄staret clarissime. Abb. sic
 cu. in. d. c. mulieri. iū. col. versi. an aut. actori di-
 cit se credere p̄ter. in. c. fi. de iureiur. iuncta. d. l.
 iū. f. quecūq. hoc relinquēdū discreti iudicis ar-
 bitrio: vt p̄siderat̄ oib⁹ q̄litatib⁹ r. circūstāt̄ p
 sonaq. r. cause deferat vel nō deferat. et videatis
 plene i decisiōib⁹ capelle tholose. decisiōe. clxx.
Et q̄ in his r. silib⁹ casib⁹ in qnib⁹ iuramentū in

supplementū vberioris probatiōis deferat vim se-
 miplene probationis solū r. dicitur at obtineat ter-
 est in. l. in bone fidei. C. de re. credi. r. in. l. admo-
 nendi. f. eo. titu. r. d. c. fi. eē eo. r. vtrobiq̄ docto.
C Et cū virimus q̄ iuramentū interdū h̄z vim
 plene probationis r. interdū semiplene hoc sane
 dū intelligi v̄z q̄ iuramentū nō est ppria nec legi-
 tima probatio; nec sp̄s probationis. minusq̄ venit
 appellatione legitimate probationis vt est glo. repu-
 tata singularis sup verbo legitimis. in. l. cuz de
 indebito. in pun. f. de pba. adduco aliā glo. sup

In cā m̄fis-
 moniali an-
 habeat locū
 iuramentū
 i supplemē-
 tum.

Juramētus
 an veniat
 appellatio-
 ne legitime
 probationis.

Septuagesimustertius effectus

verbo duplcanſ. iſti. de actio. ſ. ſed furti. facit
ter. i. l. fi. ſ. licētia. lo. q. C. de iure oīi. ſz eſt reles
uatio ab onere pbadi. vt dicit glo. ſup vbo ab
ſolnēdū. in. c. ſi qſ. ſi de iura. iter do. et vassal. lis
orif. et ibi Bal. et plene idē Bal. i. c. j. ſ. cōuētien
lam. de pace. iura. firmā. et idē Bal. I. rnbri. C. ſi
certū peta. et i. l. actor. C. de pba. et q̄ iuramentū
nō ſit pprie pbatio eſt ter. apt⁹ in. l. ſi erit. ſ. da
to ibi. quare r̄c. ſ. eo. ti. et ita notant ibi Saly. et
Ludo. de ro. et ad idem eſt etiā bon⁹ ter. i. l. ſz ſi
poſſeſſor. ſ. fi. ibi pinde haberi ac ſi pbatiū eſſet
ſ. eo. ti. facit etiā ter. in. c. forus. circa mediū. ex
de v̄b. ſignifi. et Ludo. de ro. i. dicta. l. admonēdi
ſ. eo. et frā. de are. in. c. ū. ſeſdo nota eſt de pba. et
plene Iafon. in. d. l. ſi qñ. q. colū. v̄ſi. an abit iura
mētū. et de iuramēto ſlitē qđ vim etiā obtinet p
batiōis. et de plurib⁹ alij ſpēb⁹ iuramēti qnos p
nūc nō recito ut parcā plixitati: videatis cōiter
p docto. ſup rubrica iſti⁹ tituli. et p Bal. ſup ru
biica eſt eo. ti. et p eūdē Bal. in. c. j. ſ. itē ſacramē
ta de pace. iura. firmā. et p hōſtiē. ſumma hui⁹
tituli. et p Guill. i. Speci. eo. titu. de iure iurā. ſ.
vnico penulti. et vlt. colū. pte tertia. et per eūdē
Bal. in dicta celebri repetitione. l. q. xxvq. colū.
verſi: ſi vero queritur. ſ. eo. ti.

Septuagesimustertius effectus iuramēti.
Sin indicio dicto alicui⁹ nō ſtetur tñ ppter
iuramentū ſtabitur iuramentū em ad hoc inen
tum eſt ut aliqd dicēti et aſſerēti cū iuramēto fi
des adhibeat⁹. c. iuramēti. xx. q. v. et hoc itels
ligatis eſſe verū ſine ſum⁹ in teste. nā dicto eius
nō ſtabitur etiā ſi ſit religiosus niſi iuramētum
pſtet. vt. c. nnper. et c. tuis. de testi. idem dicatis
in deponentibus de peritia ſue artis. vt in agris
mefſore medico et ſimilibus. Nam eis non cre
ditur abſq; iuramento. l. comparationes. et ibi
glo. et docto. C. de fide instru. facit ter. in. l. hac

Foramen
tum addit
fidē iurati.

Editali. C. is illud. C. de secun. nup. et. l. nemini. C. de aduoca. diverso iudi. Super quo tamē qz glo. in. l. iurisfūrādi. C. de testi. et in. l. j. C. due. j. de ren. inspicien. videtur tenuisse oppositū dis-
catis ut per Bar. in prohemio. s: et Joan. an. et Antho. de butri. in. c. pposuisti. de proba. idem etiā dicim⁹ generaliter. qz quādo lex vel statutū dicit qz stetur dicto alicuius puta denunciantis vel massarū intelligitur dum tamen iuranerit. ita nota Ange. in. l. si vacantia. C. de bo. vacā. libro. x. allegat tex. singularem in. l. theopom-
pus. j. de do. prele. et Antho. de butri. in. c. ves-
niens. le premier de testi. et sequitur Alexan. in
consi. xj. incipien. clarissime dñe. in tertio volu.
et ibi fortius subdit qz tale iuramentū denunciā-
tis erit prestandum coram indice. allegat qnod
nota. Bal. in. l. iij. in princi. j. eo. Predicta tñ i-
telligatis pcedere qñ ille cui⁹ dicto stari debet
habet deponere de veritate. sed si lex vel statu-
tum diceres qz debet stari dicto alicui⁹ de eo qz
sibi videtur ille videtur electus ut qdem arbi-
trator. et ideo nō tenetur iurare. vt not. in. c. des-
cernim⁹. de arbi. ita not. Bar. i dicta. l. theopō-
pus. et Alexā. in cōsi. liij. in tertio volumine.

C Septuagesimus quart⁹ effect⁹ iuramenti:

Septuagesimus quart⁹ est: qz licet regula.
riter exceptiōes p̄sertim pemptorie nō ipē
diāt litis cōtestationē. veritamē fallit in excep-
tione iusirandi que si in litis ingressu oppo-
natur impedit cōtestatione. l. nam et postea vñi.
neqz actio. j. eo. titu. et. l. amplius non peti. j.
rem ratam habe. et. l. si postea cum glo. j. de pe-
cul. et hoc intelligatis esse verum sive sumus in
iuramento delato. a parte parti in iudicio sive
in iuramento extra iudiciale ita nota Alexan. et
in dicta. l. nam et postea.

C Septuagesimus qnt⁹ effect⁹ iuramenti:

Juramenti
exceptio an
ipeditat litis
contestatio
nem.

Septuagesimus quintus effectus.

**Iuramentū
an habeat
vīm senten-
tie.**

Septuagesimus quintus et ultimus effectus
Iuramenti est q̄i iuramentū in iudicio pre-
stituz h̄z vīm sentētie vt in. l. i. in prīm. j. qua. re-
act. nō datur. r. l. sed r si possessori. b. s. j. eo. r. l.
post rem. j. de re iudi. adeo q̄ ex hīdī iuramēto
orientur actio q̄ erit ppetua sicut ex sentētia: verū
tamen nō ppetuat primā q̄ als nō ppetuare cō
testatione. ita dicit Bar. in d. l. naꝝ r postea. s. si
is. qui. j. eo. et Jason in. l. insurandi circa s. j.
eo. titu. P̄terea scire debetis. q̄ q̄q̄ iuremētu
promissoriū sit regulariter obligatorium vt dicit
Arch. in. c. si aliqd. rr̄h. q. iiii. r canoniste. In. c.
si vero e᷑ eo. tit. Et p̄traueniēs incidat in periū
r peccet mortaliter. vt decidit Ange. de clana. in
sua summa super verbo per iuriū versi. q̄. hoc tñ
fallit. in. xxvii. casib⁹ in quib⁹ tale iuramentū nō
obligat nec cōtraueniēs incurrit periū quos
multū seriose idē clana. ponit r recitat in predi-
cta sua summa. super verbo iuramentū. s. iura-
mentum quinto vbi videatis.

Et cū supra diximus q̄ iuramentū p̄sidera-
tione dupli est litis expediendarū sine fi-
niendarū maximū remediu r sic in suplatino
gradu supra quē gradum. nihil est vt. l. vbi aut.
nō apparet versi. ac optimū. j. de verb. ob. r ita
dicit Jason. in. l. i. q̄. col. versi. in tertu ibilatissi-
mum. q̄. de iurisdi. oīum iudi. illud sane dī intel-
ligi put supra in principio fuit remōstratū. Itēz
q̄ ipsum iuramentū imponit finem liti solū r dī
taxat quo ad pbationē vt finiatur pbatio r s̄m
iuramētum feratur sentētia. ita dicit Bal. r Ja-
son de may. hic r Bar. in. l. nam postea. b. si dās-
netur ad s. j. eo. r debetis scire q̄ plura alia sunt
remedia per que lites sine instantie finiuntur et
de iure extinguntur. quorum aliqua magis uti-
lia etiam vltra illa per glo. primā huius. l. speci-
ficata hic subiungemus.

Dicimus siqdē est hermocidiū qđ fluxu triē
nali a typelitis cōtestate in causis civilib⁹ **hermocis**
exceptis causis fiscalib⁹ et publicarū functionū
cōtrahitur: vt. l. pperādū in prin. C. de iudi. et ī
causis criminalib⁹ p cursum biēnij. vt. l. fi. C. vt
ifra cert. tēp. crimina. ques. ter. qđ dī intelligi in
ter laycos iter vō clericos dī finiri iſtātia infra
duos mēses vt i aut. vt cle. apud ppri. episco. s.
ſitū colla. vi. Qz posset dicere aliqz. vnde ergo
pcedit qđ hodie de tali hermocidio pſerti in hoc
regno frācie nō curam⁹. qđ multe sunt cause si
ue iſtātie tā ciuiles qđ criminales qđ vltra trien-
nium īmo aliqđ vltra triginta annos tā in curqz
ſup̄mis plamētor⁹ qđ pſidialib⁹ et alīs subaltnis
ptrahuntur. et tñ ſuie exide plate nō sunt nulle
īmo ſuū plenū ſortiūtūr effectū put dictum vi-
dem⁹ experimur aliqui voluerunt dicere qđ hoc
fit qz iudices nostri tpis fatigati multitudine
causaꝝ et pcessuum ifra ſdictū iuris terminum
caſas expedire et finire nō valēt. Ob qđ ptes cō
tendētes aduersus lapsū iſtātie restitunntur
vt dicit glo. ſup vō restituerēt nr. in. l. ſenatus
cōſul. s. de offi. p̄fici. alī vō dixerūt. qđ dicta. l. p
perādū coirigif de iure canonico p. c. venerabi-
lis eꝝ de iudi. et. c. tñ ex litteris. et ibi glo. de in i-
teg. resti. et ita dicūt Bar et Jo. fab. in di. l. ppe-
randum in prin. et ſentit ppanor. in. d. c. vene-
bilis licet ibi Barba. teneat oppofitū. qz tñ con-
ſuetudo ſeu cōmuniſ obſerāntia in hoc regno
ioleuit qđ iur⁹ canonici diſpositioni iheret et p quā
lites ſeu iſtātie ipune et ſine metu alicui⁹ nulli-
tati vltra triēniū ptrahunt crederē iur. cononi-
ci diſpositionē ſup hoc puncto i vtroqz foro eſſe
ſeruādā. nec foro necessariā aliquā in iteg. resti.
Eſuetudo em̄ est potiſſima legū iterpies in. l.
minie. et. l. ſi de iſterptatiōe. s. de. legi. et. c. dilect⁹
eꝝ dī ſue. ita i dubio et iuriū ſue opionū diuerſi.

Litiū finiendarū Secundum remedium.

tate sūm p̄suetudinē interpretandū esse voluit Pa-
nor. et cōditer doc. in. c. j. ex de p̄sti. glo. et doc. in. l.
dosa p̄cē pfecta. C. sol. matri. Omnis em̄ dispo-
sitione siue legalis siue tractū aut ultimarū volū-
tatum recipit interpretationē et supplementū a cō-
suetudine. vt dicit Inno. in. c. olim. de verb. sig.
et Panor. in. c. certificari. de sepul. et Albe. et ple-
ne Ja. on de may. in. l. vt liberis. iij. col. C. de col-
la. et hec habent verum in prima instantia.

desertio ap- pellationis

Secundū vero remediū p̄ q̄d lites siue insta-
tia. et causis appellationū solū et dūtaxat locum
h̄z. appellatio em̄ deserta h̄r. p̄ nō interposita. vt
dicit gl. sup̄ ybo executioni. in. l. q̄. C. de tēpo. ap-
pel. facit aut. ei. q̄. eo. ti. vbi sentit Bal. q̄ appel-
lationis desertio arguit litis renūciacionēz facit
c. l. de sen. excō. li. vi. Postq̄ ergo appellatio ef-
fecta est deserta prima sentētia remanet firma.
vt. l. s. g. illud. et. d. aut. ei. q̄. C. de tēpo. appell. et i
aut. de his q̄ ingrediunt ad appell. coll. v. et in. c.
cū sit romana. circa pun. ex de appell. adeo q̄ pōt
p̄ primū iudicē executioni demādari. vt ibi. et de-
sertio facit deserentē p̄dēnari in expēsis. vt dicit
Bal. in. l. eos. g. apostolos. versi. cautione. C. de
appella. immo plus dicit Jo. an. post glo. in. c. j.
de appell. li. vi. q̄ talis appellās et deserēs si nullo
modo p̄secutus est appellationē dz et pōt in expē-
sis p̄dēnari p̄ iudicē a quo plurib⁹ aut modis in-
ducitur desertio. de q̄bus videatis p̄ doc. in dicta
aut. ei q̄. et Spec. in. q̄. parte. in ti. d. appell. g. nūc
breuiter. et ibi Bal. i addi. Scire tñ debetis q̄ q̄q̄
appellationis instātia regulariter desertek si ifra-
fatalia hoc est infra annū. ant saltē ex necessaria
et euīdēti cā infra biēniū nō exerceat et terminet.
vt in dicta aut. ei q̄. C. de tēpo. appell. et in. d. c. cū
sit romana. et not. in. c. ex rōne. ex de appell. hoc
fallit si ad principē appellefcā ve appelli in cōs-

istorio principis veluti in parlamento inferatur, quoniā tunc causa intacta manet absq; dā, no more. Taliter q; appellatio per flutum temporis non desertatur cum ipso iure non currant fatalia. vt.c.anteriorum. versi.ad hoc. q;. q;. vj. et in aut. Sed et lis.preallego to titu.de tempo. appel. C.facit.c. ex iſinuatione.extra de appel. Quod limitetis si appellans infra debitum tēpus appellationem suam notificavit principi: seu illā coram eo introduxit al's talis appella: tio efficeretur deserta. vt dicta.l. si. q;. si tamen in nostro consistorio et ibi docto. C.de tempo. appella. Et hoc pcedit presertim si iudex a quo competentem. terminū appellanti ad se coram principe presentandum preficit. item hodie vt experientia docet etiam in aliquibus curijs presidialibus huius regni veluti in curia senectali Tholose et bellicadri ac pluribus alijs ex stillo in eisdem curijs introducto non currunt fatalia quiquidem stillus pro iure fernandus est. vt in c. ex litteris. et ibi Panormitanus. q. colū. ver: si. not. q; stillus extra de gluetu. facit.c.litteras de iura. calūpnie. et glo. super verbo docuit. et ibi Hemi. c. vnicō. de summa trini. et fide catho: li. vi. et.c. licet. et.c. q; graui. de. cri. fal. et.l. obseruādum. s. de iudi. Bart. in.l. iurisperitos. j. de excusa. tuto. stillus em est practica curie vsu longeuo cōfirmata. Cy. in.l. q. et Bal. in.l. fi. C. que sit lōga consue. et plura de stillo videatis p fely. in.ca. q. vj. colū. versi. stillus. extra de re: scrip. Verūtamen in curijs spiritualib9 etiā ho: die fatalia ad vnguē obseruantur in causis ve: ro b̄ficialib9 appellationis desertio nō obstat quin iudex appellatiōis possit de meritis cause cognoscere qm̄ talis sententia quo ad indicem nō trāsit in rem iudicatā vt in.c. cōstitut9 et ibi prepo. et cōiter docto. extra de appel.

Litium finiendarum tertium remedium.

Sentētia.

Quae sentētia dicitur esse diffinitiuā.

Tertium remedium litibus finem imposens: est sentētia ut dicit hic p̄dicta glo. i. per ter. in. l. s. j. de re iudi. et. c. iurgantium extra illo. eo. titu. hinc dicit Barto. in. l. q. versi. quero quomodo. s. de fur. q̄ in diuīz habet tres partes scilicet principiū vſq; ad litis cōtestatiōnem: medium vſq; ad cōclusionem in causa et finem videlicet sententiā: quod intelligatis de diffinitiuā per quā tota questio seu lis diffiniri debet ut dicit ter. in. l. quale. s. dicere. s. dearbi. et in. l. eos in prin. C. de appel. et in. l. in hoc iudicio. s. familie hercif. al's non esset diffinitiuā nec valeret in ea parte in qua esset pronunciatiū ut not. in dicto. s. dicere. et in. l. j. C. si aduersus rem indicatā. vbi per Linum in. l. apud celsuz. s. item queritur. j. de doli exceptiōe. Quod procedit siue sit vnum capitulū siue sint plura capitulo cōnexa. Quia si eo casu super toto. iudex nō pronūciet. sententia erit nulla. ita tenet Dinus instituta de actionib;. s. sit itaq; discretis et Bartolus in dicta. l. in hoc iudicio. et Lin⁹ in. l. prima. C. de errore calculi. et glo. super verbo. si sapra in. l. si. s. de iuri. omni. iudi. et glo. in. c. ea que. de regu. iur. in. vj. facit. l. de qua re. s. de iud. et ita decidit Iaco. de are. in quadā sua dispunctione illa autē est sentētia diffinitiuā p̄ quā iuris ordine seruato questio principalis diffinatur et terminatur: duo igitur debet cōcurrere anteq; diffinitiuā dici mereat. Primum q̄ iuris ordo sit seruatus. de quo in. l. prolatā. C. de senten. et interlo. om. iudi. et. c. qm̄ cōtra falsam. ex de pba. Secundū q̄ pillā questio principalis terminetur ut dicit glo. sup verbo diffinitiuā. in cle. vnicā. ex de seques. pos. et fruct. et glo. sup verbo diffinitiuā. s. diffinitiuā. c. ei qui. q. vj. Et cum dixim⁹ q̄ sententia diffinitiuā iponit finē liti. intelligi debet de sententia p̄ iudicē cōpetētē

Litiū finēdāꝝ quartū remedium. fo. lxxiij.

lata. Als talis sentētia esset nulla nullūqꝝ pđū.
ceret effectū. vt. C. si non cōpe. indi. per totum.
Preterea req̄ritur q̄ trāsuerit in rem iudicatā
vt pote post decē dies: aut als qñ appellari non
pōrest. et ita intelligitur pđicta. l. c. j. de re indi.
Quē vero dicatur sentētia diffinitiuā t̄ q̄ inter
locutoria et q̄ sit differentia inter diffinitiuā et
interlocutoriā et q̄s sit earū effect⁹. videatis ple
ne per frācis. de are. in tractatu quē fecit. Quē
dicatur sentētia diffinitiuā: t̄ q̄ iterlocutoria.

Quartū remediū est laudū sive sententia De sentētia
arbitralis q̄ duplex esse dicitur. q̄ quedā arbitro
est que p̄fertur ab arbitro. t̄ illi sive sit equa si
ne iniqua stādum est. Nec ab illa poterit appel
lari: etiā si enōmen cōtineat iniqtatē. vt. l. diē
p̄ferre. s. stari. s. de arbi. et. l. societatē. s. arbi
tror̄. j. p̄ socio. et in hoc snia arbitri eq̄paratur
trāfactioni: q̄ trāfactio non rescindit p̄tertu
lesionis enōmis fm glo. singularē sup vbo he
res. in. l. lutii. s. fi. j. ad trebel. Verūtamē nota
bitis singulariter. q̄ l̄z a snia arbitri nō possit ap
pellari. si tñ fuerit iniqua euidenter poterit per
supplicationē superioris remoueri t̄ retractari
glo. est singularis sup vbo ordinari in. c. a iudi
cib⁹. q. q. vi. allegat. c. non sine extra de arbi. ita
q̄ si de lesione appareat euidenter poterit dic̄ta
arbitralis sentētia officio iudicis reduci ad arbī
trū boni viri: etiā de iure civili fm Hostiē. in
c. q. de arbi. supra allegato. t̄ idem tenet Arbi:
in dicto. c. a iudicib⁹ pro quo facit. c. ex parte.
et. c. exposita. de arbi. et ibi Inno. qui dicit cu
riam Romānā ita seruare. idem tenet Hostiē.
in summa. s. penulti. versi. et quia. et Specu in
titu. de arbi. s. j. versi. est autē differētia. Quod
intelligatis habere verū si p̄dictē arbitrali sen
tentie fuerit cōtradictum. infra decem dies fm

Vitium finiendarū Quartū remediū.

De snia arbitrox pos-
sit recurrī.

Archidi.in.d.c.a indicib⁹.fā..l.cū ante ea.C.de
de rece.arbi. q̄ oia p̄missa placēt dñō Antho.de
butri.in.c.quintauallis de iureiur.alia vero est
arbitralis sentētia q̄ p̄ferit ab arbitratore.a qua
si est iniqua indifferēter p̄t recurri ad arbitriu⁹
boniviri.vt.d.l.societatē. g.arbitrox.dūmō ini-
quitas siue lesio sit talis que tollat vſq; ad sextā
partē.Si aut tolleret minusnō posset recurrī ad
arbitriu⁹ boniviri.Et si de facto recurrereſ talis
snia de iure non posset rescindī.ita decidit Bar.
z Moderni in.d.l.societatē. g.arbitrox.z Bal.
in.l.fi.C.de ſhen.emp.Et bene pbaf in.l.vnde
ſi nerne.j.pſo.Qd pcedit vbi arbitraf sup cō-
tractu.idē est etiā ſi sup lite eſſet arbitratuſ. Et
tūc pſideratis qualitatibus personaꝝ z quātita-
te cauſet dubio iuris euētu arbitrabiſ uader.il-
lo extimato ſi in ſexta parte iteruenerit lesio.q̄
tunc dabif remediū reductionis ad arbitriu⁹ bo-
ni viri.alſ nō.vt decidif per gl.in.l.lutius. g.fi.
j.ad trebel.z Bar.in.d.l.societatē. g.arbitrox.
et ita tenet Moderni in.l ſi quis.cū aliter.j.de
verbo.ob.hoc tñ videſ mirū cum ſentētia arbi-
trorū que vulgo dicif laudū ſine arbitramētu
ſit quedā trāſactio.vt dicit glo.super verbo con-
uentum. g.si cōtigerit in aut.vt difſe.indi.colla-
ix.vnde ſumif aut.si vero.C.de indi.z fm Bar.
in.l.ptor.j.de tuto.z curato.dat.ab his. ideo il-
lud qđ habet locū in trāſactione.de quo ſupra ei-
ctuz est.debet habere locū in arbitramēto.dica-
tis qđ arbitramētu assumēdo i genere trāſactio-
nez eſt quedā trāſactio per quā a lite diſceditur:
qđ trāſactio in genere ſumpta cōtinet in ſe omne
modū per quē a lite diſcedif vt in.l. q̄. j.eo.titu.
Sed trāſactio in ſpecie z ppre ſumpta dicif vbi
necesse eſt aliquid dari retinere vel pmitti.vt.l.
trāſactio.C.d trāſac.z hoc mō arbitramētu nō

est trāfactio sūm Anth. de butri. in. d. c. q̄ntaual-
lis. in sua repetitiōe. et Jo. an. in addi. ad Spec.
in tit. de arbi. vñsi. si arbiter: Qd̄ notabitis ppter
statuta quoꝝ vba debet intelligi in ppria signifi-
catione idē no. Bart. in. l. qd̄ si ephesi. j. de eo qd̄
cer. lo. Addatis pterea qd̄ si sup bñficio ecclæ-
siastico inter duos contendētes etiam de titulo
sit questio. potest cōpromitti in arbitros. nec est
symoniacuz qd̄ renuncietur beneficio aut alteri
iuri spirituali ad dictum et ordinationem arbitro-
rum. recepto aliquo temporali. dum tamen
hoc nō fiat in cōpēsationē iuris spiritualis sed p
bono pacis et ad evitādū verationē. ita dicit In-
no. in quadā glo. in. c. ii. etra de arbi. facit. c. nisi
essent. de prebē. Super hoc tñ inter doc. reperit
cōtrarietas. quoniā aliqui dixerūt. qd̄ illud ha-
bet speciē symonie et ideo phibef a iure et licetuz
est partibus cōtrauenire nō obstante iuramēto.
si quod internenerit per text. in. d. c. ii. f. quoniā.
in prin. ex de arb. Hostiē. aut dicit qd̄ ex partim
compositione nō licet recipere tēporale p renū-
ciatione iuris spiritualis. vt. c. euꝝ pridē de pac.
Sed quando hoc pcedit et habet originē ab ordi-
natione arbitrorum pōt admitti et ita intelligit
tex. in dicto. c. ii. circa finē super quo est aduertē
dum quoniā aut certum est qd̄ tēporale datur
in cōpēsationē iuris spiritualis quod remittit
vtpote quia clare appareat de iure alterius par-
tis aliquid tēporale pro recōpēsatione recipie-
tis. Et tunc dicatis indubie huiusmodi arbitro-
rum ordinationem non tenere etiam si tales ar-
bitri al's essent indices competentes. de hoc est
tex. apertus in. c. fina. de re. permuta. Aut est du-
biūm vtrum temporale detur in recōpēsatio-
nem iuris spiritualis aut pro bono pacis tan-
cum. vtputa. Quia non est certum parti cui

38
An sup bñf.
ficio ecclia-
stico possit
cōpromitti .

Litium finiendarū Quartū remediū.

aliquid temporale datur ius cōpetere. Quiniso est possibile q̄ eidē nullū ius in dicto beneficio cōpetit: sed arbitri pro bono pacis ordinant ut illa pars renūciet iuri si quod habet in beneficio seu q̄ cedat liti. et recipiat aliquid temporale ab altera parte et tunc nō est symoniacū licet prima fronte habere videat quādam symonicā spēciem propter presumptionē que prima facie ostendit cōtra tale arbitrium. ob quod non videretur seruandam per text. in dicto. c. q. s. quoniam. in priu. et ibi glo. super verbo. quinq̄ marchas. verum tamē huiusmodi presumptionio symonie purgatur si arbitri in sua ordinatione allegēt aliquā instam excusationē puta q̄ dicunt. q̄ hoc nō ficerunt propter ius spirituale cū nullū predicte parti que temporale recipit competet vel erat valde dubium. sed pro bono pacis talem protulerunt ordinationem prout dictum practicatur. Et ita intelligitur tex. in dicto. c. q. circa s. et q̄ omnimodo credi nō debeat assertioni istoz arbitrorum ex circūstantijs. tamen actis qualitatēq̄ et ydoneitate arbitrorum et partiū admittetur excusatio huiusmodi per tex. cum glo. in. c. cum dilecti. de accusa. Et hoc videtur sensisse Inno. in dicto. c. q. dum dicit q̄ isti arbitri admittunt ad excusandum predictum arbitrium de iniuitate et. Ex ydoneitate enim et legalitate arbitrorum et partium cōtraria oritur presumptionio. scz q̄ ille qui iubetur cedere non habebat aliquid ius in veritate que tanq̄ urgentior aliā vincit presumptionē in. l. cū de indebito. s. de proba. et ibi Barto. et Bal. in. l. sine possidetis. s. col. in ultima op̄o. C. de pba. facit. c. tua. et ibi glo. s. de spōsa. et Bal. in. l. pacumen⁹. s. de here. insit. Dq. et doc. in. l. cū dotem. s. transgrediamur. s. solu. matri. Et ita intelligit panoz. tex. notabile. i dicto. c.

nisi extra de prebē. qd notetis qz cothidianū et
 vtile ad vnū tamē attendatis qd de z super causa
 beneficiali aut alia spirituali aut alia laycū nō
 potest esse arbiter. vt in. c. cōtingit extra de arbi:
 etiā si laycus acceptaret cōpromissum de aueto
 ritate episcopi vt voluit glo. in. d. c. cōtingit. se:
 cus vero si de auctoritate pape vt dicit ibidē gl.
 qm̄ tunc nō posset esse arbiter. Itē z in alio casu
 videlicet vbi cōpromissum esset factuz. de causa
 spirituali in layco simul. cū clero cū auctorita
 te tñ superioris. ad quē spectaret cognitio dicte
 cause ita tz glo. in dicto. c. contingit. idē expresse
 amplexus est Antho. de butry. in. c. p tuas de. et
 ar. Hostiē. in summa ti. de arbi. f. de qua re. vñi.
 et iusta. z plene. Lanfranc. de oria. in solēni tra:
 statu quē fecit de arbi. f. hacten⁹. iiii. col. versi.
 nono qro. Et ratio est. qz magis dignū attrahit
 ad se min⁹ dignū. vt sic res poti⁹ valeat q̄ peat.
 in. c. sacrī de sepul. z. c. quod in dnbñs. de cōses:
 cratiōe ecclesie vel altaris. z in. c. abbate. de ver:
 bo. sig. Et sic laycus rōne adiuncti psequitur id
 quod ex persona sua non cōsequeretur z plures
 alios casus in vnū cōgregatos in quib⁹ quia ra:
 tione adiuncti cōsequitur quod de per se nō cōse:
 queretur videatis melius q̄ alibi per Jason. i. l.
 si emancipati. n. z iij. col. versiclo. nota tu diligis
 gentes. C. de colla. z in. l. imperiū. iij. col. versi:
 culo nota ex isto textu. S. de inrisdi. omniū iudi.
 Ad vnū tamē aduertatis qm̄ laycus z iam solus
 potest esse arbiter in z de causa beneficiali. vbi
 agitur tantū de possessorio qz tunc questio hmōi
 nō censem spiritualis sed temporalis. ita tenet Gui:
 do pape. q. lxix. vbi videre potestis z hinc est q̄
 iudex secularis cognoscere potest de z super pos:
 sessorio beneficior⁹ z aliarū causarū spiritualiū.
 Sm opinionē Vincēti quā recitat Jo. an. in. c. si.

Vitium finiendarū quintū remediū.

extra de indi. idē tenēt Archidia. et Inno. vt res fert Anth. de butrio. in. d. c. fi. rest ratio q̄ vt p̄ missum est possessoriū nō est quid spirituale s̄z tē porale. vt dicit Archi. in. c. i. de resti. spo. li. vi. et frācis. de zaba. i cle. dispēdiosaz. d iudi. et Guiller. de mōtelau. in cle. j. de can. pos. et proprie. Et ita tenēt cōiter doc. post gl. in. c. lfas. de iura. cas. lump. et phac parte facit. c. cām. lo. n. eē qui fil. fint legi. et sevī q̄ refert Guido pape. in. i. q. sti. lus curiarū parlamēti et aliarū seculariū francie in materia possessoriū causaz beneficialiū fundat intētione suā super hoc dicto Vincētū. nec ē in cōueniens q̄ respectu eiusdē rei petitorū sit sp̄ rituale et possessoriū tēporale. cum nihil cōmune inter se habeāt iuxta. l. naturaliter. s. nihil com mune. j. de acquiren. posses.

**De transac
ctione.**

Quintū remediū est trāfactio vt hic in glo. j. per tex. in. l. fratris. C. de trāfac. vbi dicitur q̄ trāfactio imponit fine litti adeo q̄ si de illa excipiat impedit alterius littis ingressuz. facit. c. j. delitis cōtes. li. vi. hinc dicit Bal. in. c. vnicō. q̄ col. versi. Et not. eē de litiscō. q̄ exceptio trāfactionis ideo impedit pcessum. q̄ h̄z in se illam clausulā ad indicem non iri. ita q̄ si aetor fecerit trāfactionē. eo forte q̄ videbat q̄ nō poterat p̄ bare. Si postea superteniat sibi pbationes liq̄ de. postq̄ tñ semel trāsegit nō p̄t amplius litez finitā instaurare. Q̄ trāfactio etiā p̄textu instru mēti postea reperti nō rescindif. l. sub pretextu instrumēti. C. de transac. ita dicit Jason in. d. l. fratris. Similiter q̄ trāsigit si postea reperiat se graniter lesum etiā vltra dimidiā nō per hoc p̄t rescindere transactionē. l. lutins. s. fi. vbi glo. et Bar. j. ad trebel. glo. et docto. in. c. cum causam de emp. et vendi. s. panor. in. c. j. de transac. Bal in. l. ordo. C. de execu. rei iudi. et Alex. in. cōsi. xlj.

Incepit̄ super premisso themate. i. h. col. in pri-
 mo volu. vbi dicit hanc esse cōmūnē opinionem
 et in rātum transactio imponit finē liti q̄ omnia
 instrumenta et iura oēs que pbationes etiam
 per testes trāsactione facta annullantur. et cau-
 santur ipso iure q̄uis expresse et specifice nihil
 dictuz fuerit inter partes ter. est egregius in. c.
 i. extra de transac. quem multū ad illud pposis-
 tum extollit Bal. in rubri. extra illo eo. titu. de
 transac. vbi dicit q̄ post transactionem non est
 licitum petere penam ex veteri causa q̄ trans-
 actio omnia vetera cassat et annullat ⁊ dicit q̄ de
 hoc fuit questio de facto inter regē vngarie ⁊ ve-
 netos. ex qua nata fuit horribilis ⁊ pessima guer-
 ra. Premissa tñ limitetis vt pcedāti trāsactio-
 ne valida. Nā trāsactio q̄ nō tñ nō imponit finē
 liti. puta si facta fuerit super ecclesiastico bene-
 ficio super quo transfigi. de iure nō pōt. vt. c. cō-
 stitutus. ex de trāsact. licet possit cōpositio fieri.
 vt. c. supere eo. ⁊ ibi Sicut. ⁊ cōiter doc. ex eo. tit.
 de trāsact. nec pariter valet transactio super ma-
 trimonio. c. fl. eo. tit. transactio aut̄ sit de redi-
 bia ⁊ lite incerta. aliquo dato vel retento aut̄ de
 retinēdo seu dādo pmissio. l. trāsactio. C. d. trās-
 actio. ⁊ dicto. c. super eo. ex quo patet q̄ non est
 gratuita pactio: ⁊ per consequēs nō potest fieri
 ti. donationis. ⁊ ideo hinc est prout supra dictū
 fuit: q̄ in spiritualibꝝ interuenire nō potest nec
 in eis annexis vt. c. pterea eo. tit. de trāsact. Et
 si aliquādo ter. videantur dicere contrariū. vtē
 do verbo. transactio debet exponi. i. amicabilis
 compositio. vt. c. ex litteris eo. titu. de transact.
 et. c. si quando de offi. deleg. ita dicit Specu. in
 tit. de pac. ⁊ trāsact. in tertia parte. Itē limitetis
 q̄ si trāsactio fuit generalis. secus si spālis super

Litium finiendarum remedium sextum?

certa re. vel causa.l.i si de certa. C.de trāsac. Kur
sns addatis q̄ transactio z res iudicata equipa-
rātur presertim quo ad lites finiendas in.l.nō mi-
norem. C.de trāsac. quod limitetis vt ibi per gl.
et per Jason in dicta.l. sub preteritu instrumen-
ti. ybi videre potestis.

Sextū est cōpositio siue cōcordia: ad quā in-
dex primo partes debet exortari. z induce-
re. vt.c. fi. extra de trāsact. ibi. ad cōponendū in-
terponere partestuas z̄c. z i. c. querelā. de symo.
ibi prescriptā causam. cōcordia vel iudicio ter-
minetis z.c. si primates. v.q.ū. z.c. studendū. xc.
dist. z.c. si quis mēbroꝝ. xxiij. q. vlti. z tn.c. cū in-
ter R. seniorē. extra de elec. z Spec inti. de offi.
omniū iindi. s. deseruit. vi; col. versi. Et genera-
liter. in prima parte imo. et debet partes terrere
potius q̄ eis spē dare. vt facilis ad cōpositionē
cōdescendant. ita dicit Spec. in prima parte. tit.
de teste. s. restat versi. Sz qnomō. ad iudicis effī
officiū spectat lites abbreviare.l. quidā circa fi-
ð. si certum peta. z.c. fine de volo z cōtu: z.c. fre-
quens. de resti. spo. in. vi. Quod tñ sane intelligi-
gatis videlicet in casu dubio. Secus vero qñ in-
der videt alterā partē litigantiū fovere iusticiā
qñ tūc persuadēdo cōpromissum aut cōpositio-
nem faceret cōtra conscientiā z peccaret morta-
liter. ita decidit Antho. de butri. in. c. i. extra de
depositi. interdū etiāz index pōt cōpellere partes
ad concordiā videlicet qñ timetur de rixa. vt di-
cit Ange. in aut. vt litigan. iindi. s. j. coll. ix. z est
bona limitatio ad glo. j. l. furti. s. qui iussu. s. de
bis q̄ no. infā. z ad. l. j. s. z post. z ibi glo. j. de no-
ope. nūcia. z videatis plene Lanfrāc. in tracta-
tu de arbi. vñ. parte. q. xlvi. z Danor. in. c. cū pri-
dem. q̄. col. versi. vlt. no. de pac. **E**t pprie cō-
positio esse viciſ quedā gratuita pactio q̄ fit inter

cōtendentes et p quā gratis et amicabiliter a lite
discedit nihil dato retento vel recepto. vt.d.c.
sup eo. et ibi Panor. in. iij. no. Et talis cōpositio
gratuita pō fieri etiā sup beneficio ecclesiastico
ut supra tactū extitit p tex. in. d.c. sup eo. veritati
nō improba si nulla precedēte specialiter pmis
sione aliquid tēporale parti q̄ a lite desistit post
modum facta bmōi cōpositione tribuaf. arg. c.
tua. de symo. et in tali cōpositione fienda gratis
sup ecclesiastico beneficio non requiriſ auctori-
tas superioris. vt dicit Sicut. per illū text. in. v.c.
super eo. versi. s̄z quero. Qd intelligatis pcedes
re nisi alter cōtendētiū et per cōpositionē dimis-
tat beneficiū ab eo possessuz: nam nō pōt posses-
sor quo quō beneficiū dimittere sine auctoritate
superioris. vt in. c. admonet. et in. c. quod in du-
bīs de renūcia. et Panor. in. c. cū pridē. de pact.
an aut super ecclesiastico beneficio possit de ius-
re fieri cōpositio sine cōcordia ut alter er cōten-
dentibus desistat a lite aliquo tēporali sibi dato
perpēsis; aut als p redēptione verationis et p
bono pacis Panor. mouit istā questionē i. c. nisi
essent. iij. col. versi. s̄z tu pſidera. ex de prebē. vbi
dicit q̄ si pecunia aut aliud temporale daf alteri
partieo exp̄sse acto. vt desistat a lite tūc nō valet
q̄ eo casu esset vera trāfactio. si vero daf nō pro
recessu a lite: sed p expensis iam factis quo casu
cessat trāfactio. et tūc si cōpositio habeat ortuz a
partibus et fiat sine iudicis auctoritate nō valet
ter. est apertus in. d.c. nisi essent. et facit. c. cum
pridē. de pac. et glo. sup verbo pecunie. in. c. sup
hoc. de renūcia. et ibi Panor. xvij. col. versi in
glo. pecunie. Mālz partes simulent q̄ perpēsis
aut p bono pacis hoc faciūt ius tñ eo casu presu-
mit p trāriū videlz q̄ potius def tēporale p renū-
ciatione iuris spiritualis. et sic posset cōtinere in

Litiū finiendarū sertū remedium.

se symoniā qz si renūciās liti h̄zius i bñficio vñ re
nūciare spūali p tēporali. iuri es̄i spūali dñ q̄s re
nunciare gratis et libere vt in .c. ex parte et ibi no
de offi. et potes. iudi: de lega. qd intelligatis in ca
su dubio. vbi vero clarū et certum esset q̄ ille cui
lis mouet fōueret iusticiā. tūc bene posset etiā si
ne auctoritate superioris aliqd dare perpē. sine
ad redimendū verationē ne inquietaret vt in .c.
dilect⁹. de symo. et ita decidit P̄anor. in .d. c. sup
hoc. quod dñ intelligi in et piure q̄sito. in benefi
cio aut alio iure spūali. Secus vero piure que
rendo qz tūc nō est licitū dare pecuniā aut aliud
tēporale etiā perpēsis vel ad redimēdū veratio
nē facti. vt in .c. ad aures et .c. Matteus et ibi Iñ
no et de symo facit .c. et ore et dñ his q̄ si. a maio.
parte. c. et ita cōcludit glo. practi. tit. de elec. 6. et
cū humane super verbo datione si aut cōpositio
habeat ortū a iudice. et index sit als circūspectus
et honestus tūc tollerat talis cōpositio vt in pal
lega. c. nisi essent. et ibi P̄anor. iij. col. versi. Sed
tu considera. faciūt no. p glo. pragmatice tit. de
anuatis. circa prin. super vbo litteraruz. vbi dñ.
Qd alter litigantū sup beneficio nō pōt cedere
liti. vt alter det sibi aliquid p expensis. Nisi hoc
fiat cū auctoritate superioris qui p bono pacis.
vbi dubitatur de iure cedētis vel renūciatis liti.
pōt prouidere vt altera pars det cedēti expensas
quas fecit vel certū quid annū p ter. in .d. c. nisi
essent. et P̄anor. in .c. iij. de arbi. iij. col. versi. Sed
p̄tra. facit ter. in .c. i. de symo. et plene fely. in .c.
ad audiētiā. iij. et iij. col. vñ. de pēsionū ipositiō
ne. de rescrip. vbi hoe limitat habere verū dñ tñ
episcopus vel alius superior pro bono pacis ora
dinat vt pro pēsione detur aliquid annū alteri
parti per viam quantitatis pecunie vel bladi nō
aut per modum quote fructū beneficū vtputa
dicendo q̄ detur tertia vel quarta pars quia hoc

De imposi
tione pēsio
nū in bene
ficiis.

est scindere beneficium quod est de iure prohibitus
et maioribus de p[ro]b[abil]e. et cetero de transac. Et
ita etiam decidit Una in c. andinimus. iiiij. col. de
collusio. dete. Addatis q[uod] predicta pensione constituit
potest et debet solus usq[ue] ad talis quantitate. q[uod] presbyter
sine titulario beneficio salutem remaneat tantum
ex fructibus beneficium unde vivere possit honeste.
dicit Abbas in c. conquerente de cleri.. non residen-
tia. c. vacante. et c. cum cam. de probabile. et fely. in. d. c.
ad audiencem. iiij. col. versi. sed et collusio. Ad primis.
etiam addatis q[uod] papa ex causa licita potest moderare
re pensionem vni ecclesie impositam a predecessore
re suo. ut dicit Ludo. ro. cossi. ecclitic. ir. col. viii.
quo ad quintum. et pariter ibi ponit. quid de ordinario.
de pensione aut sine congrua portione que
assignari consuevit vicario perpetuo in benefi-
ciis in quibus est prior et vicarius perpetuus. et
quanta esse debeat. et quis illorum quo ad decimas
fundet intentionem suam de iure communione hoc ut
sibi competat rei dedicatio. de primo videatis i. c.
extirpade. s. fi. et c. de monachis. de proben. et ele. i.
de iure patro. et Cardi. in ele. vniuersitate. de officio vis-
ea. facit. c. suscepti. de probabile. lib. vij. p[ro]que iura des-
ciditur. Quid de et super fructibus beneficium d[icitur] assignari et solui congrua portio. ipsi vicario perpetuo
cui incumbit animarum cura et regimenter. q[uod] est propter
onera illi annexa valde difficile laboriosum et pe-
riculosum. ut. c. ante omnia. xl. dist. et ideo dicitur
ars artuum regimenter animarum. c. cum sit ars. de etate.
et qualitate. et cum dictus vicarius perpetuus qui
actu curam animarum habet et exercet. prius eipas-
lis agricola in agro domini laborans censeatur
prius iamdictam congruam portionem ex fruc-
tibus ecclesie suscipere debet. quia secundum
Apostolum secundo ad Thimo. in. c. et recitas
tur in. c. ecclesiastis. iij. q. j. Laborem agricolaz

Litium finiendarum

in agro dñi prius oportet suscipere de fructib⁹ suis. facit in argumentū tex. notabilis in. c. pres-
senti. & porro. de offi. ordi. li. vi. fructus autem
superfluos & q̄ superunt ipsi priores monachi seu
religiosi solum p̄cipiat et in suos vsus cōuertat
vt in iurib⁹ p̄alleгatis. & dicta portio sit cōgrna
et sufficiēs esse debet. habendo cōsiderationē et
respectū ad onera ipsi vicario ingrūtia et p̄ci-
pue debet esse ipsa portio talis. q̄ ex ea dict⁹ vi-
carius ppetuus honeste vivere possit. caplo cū
ab omni. de vi. et honesta. cleri. parit & se vesti-
re ne vilesat dignitas clericalis. vt dicit glo. sin-
gularis. c. in summa. xxij. q̄stio. iiij. Appellatiōe
ēm vict⁹ venit vestit⁹. in. l. vbo victus. j. de v̄b.
signifi. et hoc ministros sibi necessarios interte-
nere. vt Act. xx. c. et. c. i. xx. q. i. et in. c. studeat. i
fi. l. distin. iurib⁹ episcopalibus et solutis & alijs
onerib⁹ supportatis vt dicit Henri. bouie in. c.
exposuisti. de preben. de secundo autē dicatis. q̄
vbi est prior & vicari⁹ ppetuus solus. prior quo
ad decimas & primitias fundat intentionē suā de
iure communi vt dicunt Snill. de montelau. et
Benze. in dicta elemen. j. de iure patro. fa. c. ex
transmissa. de p̄scrip. et. c. ex parte. lo. i. et. c. in
nostra. de sepul. vbi vero est solus rector ille so-
luseo tūc suā intentionē fundat de iure cōmuni.
c. cū cōtingat de deci. et. c. ad decimas. de resti-
tutio. spoliat. in. vi. facit. c. pastoralis. de his q̄
fi. a p̄la. sine consensu. capi.

Septimum est desitio siue renunciatio. vt
pote cum quis desistit a lite. seu liti mote
renunciat. q̄ssi tunc censemur renūciare nō solū
instantie: sed etiā cause & iuri. vt. l. postq̄ liti. et
ibi docto. C. de pact. facit. l. destitisse. s. de indi-
et canoniste in. c. veniens. extra de renuncia. et
Antho. de butri. in. c. ex tenore. de rescrip. p̄ot

enim quilibet renunciare instatiae actioni et alij
iuri. sibi cōpetenti. in. l. si quis in cōscribendo.
C. de pact. facit. l. fi. s. penult. j. ad velleia. et. l. si
index. s. de mino. et. l. si quis in cōscribēdo. C. de
epi. et cleri. et postq̄ quis semel spōte renuncia
uit iuri suo amplius ad id regredi non valet. in.
l. queritur. j. de edi. edict. et talis cedens sine re
nunciās liti debet in expensis condēnari. vt te
net Bal. in aut. contra qui propriam. in princi.
C. de non numera. pecu. et in dicta. l. postq̄ liti
versi. quinto queritnr. et ibi Gal in. viij. q̄stio.
Quod verū est nisi causa ppter quā renunciat
supuenerit de nono fm Bal. vbi supra. Ange. et
docto. in dicta. l. destituisse. vbi. bon⁹ tex. circa fi.
et ita deciditur in q̄stiōib⁹ capelle tholose. q. v. i
addi. et cū supra dixim⁹ q̄ renunciās liti mote re
nunciat nō solū instatiae sed etiā cause et iuri sibi
cōpetēti. hoc fallit fm Jason. in dicta. l. postq̄
liti. in causis beneficialibus in quibus quis re
nuciādo liti intelligitur tantū renunciare soli i
statiae. q̄ iuri bñficiali nō potest renunciari nisi
in manibus superiorum. vt in. ca. admonet. de
renūcia. fm domi. de tota. deci. cccj. refert et se
quitur Imo. in dicto capitū. veniens. Alexan.
et Jason post omnes in dicta. l. postq̄ liti. vbi ad
premissa certas alias pónit limitationes et fal
latias quas per eum ibi videre potestis. Adda
tis q̄ renunciatio litis nullā requirit causam. vt
dicit Bal. in. l. si aduersarius. C. de fide instru. et
in. l. fi. C. quod cum eo. et in. l. illud: C. de sacro
sanct. eccl. et. l. si mulier. ad fi. C. de condi. ob
eau. et. l. j. C. si rector pro. quod tamen fallit in
renunciatiōe facta per aliquem rei pñblice ad
ministratore: qm̄ tūc est necessaria cause exp̄ssio
fm Bal. et Ange. in. l. j. C. de appo. publi. li. x.
Addatis pariter q̄ quā docūq̄ pendēte iudicio

Litium finiendarum.

sen lite deficit illud quod est causa concedende
actionis extinguitur lis et expirat ipsum iudi-
cium. vt dicit Bar. per illum tex. in. l. si mulier.
j. solu. matrimo.

O Etiam et ultimum est ipsum iuramentum de
quo ad p̄sens. festuz colimus quod finē li-
ti imponit modo et forma supra specificatis per
tex. huius. l. ipsum em̄ iuramentum est omnis cō-
trouersie finis. vt in. c. et si christus. g. iacobus.
extra eo. titu. et postq̄ tale iuramentum est pres-
titum nihil plus queritur. l. non erit. g. dato. j.
eo. adde tex. l. j. C. eo.

H A autem statutum possit tollere vires in
Iramēti videatis per feli. in. c. q̄. q̄. colum.
versi. inq̄tum dicitur. extra de maio. et obediē.
et an statuta iurata tollātur per generalem de-
rogationem statutorum. et plura alia circa na-
turam et virtutem iuramenti. videatis plene p-
eundem feli. in. c. constitutus. iij. colum. versi.
Statuta iurata. et ibi hoc prosequitur. per sex
aut septē col. extra de rescript. et aliqd de vigo-
re iuramēti q̄ interuenit in sponsalib⁹ peundē
feli. in cap. q̄. de sponsali. quid autem sit iuras-
mentum et quo iure sit inductum et que et quot
sint eius forme ac de plerisq̄ alijs materiam in-
ramenti concernentibus. videatis late p Bals-
dum in sua celebri repetitione dicte. l. q̄. infra co-
titu. **E**t quia vt supra tactum fuit ex iuramē-
to. exceptio litis finite oritur. ita q̄ fm aliquos
potest opponi per modum dilatorie et ad pros-
cessum impeditq̄ litis ingressum prout supra
in. lxxiiij. effectu dictū extitit. **V**ideam⁹ igis-
tur et examinemus pro clariori intellectu eorū
que dicta sunt. que dicatur exceptio rei sine lis-
tis finite. et quem vigorem sine effectum pro-

Que dicat
exceptio lis-
tis finite. et
quē effectū
producit.

ducat ad quod breuiter et succincte aliqua ser-
tilia quotidiana et practicabilia tangendo di-
catisq; omnis exceptio seu defensio per quam
concluditur agenti actionem nō competere di-
citur rei sive litis finite. ita colligitur ex dictis
Bart. in. l. cum querebatur. infra iudi. sol. & ita
tenet Archidia. in. c. j. de litis. li. vij. super verbo
Retardet dñm dicit. q; tunc finitum est nego-
tium. quia omnis obligatio est sublata. ex qua
seu super qua rescriptum posset impetrari. cu-
iusmodi sunt excep. insurandi. de qua in pro-
posito et alie due in glo. j. istius. l. et in. l. sequē-
ti mentionate scilicet exceptio transactionis et
rei iudicate. et ideo non est mirum ex quo nul-
la cōpetit actio. si cōtra litteras seu rescriptū in
primordijs iudicij talis exceptio litis finite po-
test opponi ad precludendum viam agendi ut
in cap. nōnulli. extra de rescrip. nam certe est
q; nemo sine actione experitur. l. si pupilli. 6.
videamus. supra de negotijs gestis & l. quoties
f. item si temporali. infra de administra. tuto. &
in. l. si quis. f. illud. supra de petitio. here. facit
l. nam et postea. in princi. infra. eo. quod intelli-
gi debet sine actiōe iam nata vel que nasci spe-
ratur in contestati. vt dicit Bartol. in. l. si titi⁹.
in princi. infra de verbis obligatio. et dicit q; Pa-
normita. in capi. ad aures. extra de prescrip. q;
etiam parte non opponente. index ex officio re-
pellere debet ab agendo carentē actione. actio-
nes enim sunt principalia iudiciorum funda-
menta in. l. j. in princi. supra de eden. ibi dum di-
cit qua quisq; actione agere vult pri⁹ eam ede-
re debet. et notanter ibi dicitur prius ad ostend-
endum q; actio vt basis iudiciorū subsistere et
premitti dñz facit. l. edita. C. eodē ti. de edē. fzvbi
fundamentū non est de supedificari non potest

Octauum et ultimum remedium.

j. q. j. cū Paulus. et in. c. veniēs. extra de p̄sbi. nō baptisa. igif r̄c. Rursus in bello civili. actiones sunt arma offendibilia actoꝝ et exceptioꝝ sunt arma defendibilia reoꝝ ut dicit ter. in. c. cū iter priorē. circa mediū ex de excep. et Ange. are. insitu. de excep. in prin. in nullo aut bello quis se ipsum in ermen et nudū exponere d̄z. c. oportet. iij. q. q. et. c. frequēs de resti. spo. li. vi. et si hocfa cere presumat nō est mirū si succubat p̄ iura pre allegata facit in arg. l. q. accusare. C. de edē. et cū diximus q̄ nemo experit sine actione amplietis aut sine alio equipollenti veluti indicis officio nō refert em̄ quid ex equipollētib⁹ fiat in. l. fi. j. manda. et in. l. si mater. C. de instit. et substi. sub cōdi. fac. Plerūq; aut quis in iudicio experitur sine actione ut pote implorādo solum et dūtaxat indicis officiū ut in petēdis restitu. in integrum postulādisq; alimētis qn̄ quis aliūde nō pōt vis uere et similibus. et debetis scire q̄ iudicis officiū datur vbi cessat actio ordinaria. alio nō ut in. l. quedā in prin. et ibi Bar. s̄. de edē. et in. l. vis num et ibi glo. s̄. si cer. perat. est em̄ remediu ex ordinariū ad quod nō debet haberi recursus vbi locū habet ordinariū ut dicit glo. in. c. q̄. extra de offi. indic. facit. l. in cause. s̄. de mi. Sūt vero iudicis officiū et actio penitus diversa. in. l. quin tus. et ibi Bar. j. de an. le ga. et in. l. j. iij. colū. s̄. de iuri. om. iudi. ipsum aut iudicis officiū datur ex quadā mera eq̄tate nulla p̄cedēte obligatiōe ut dicit Bal. i. l. fi. s̄. sīnaūt. C. de fur. et an i iudicis officio iplorato sit necessaria litis contestatio videatis in. d. c. h. de offi. iudi. et ibi fely. iij. col verfi. in q̄tum cōcludit. et Panor. in. c. significā te. iij. col. d. appel. Et indicis officiū est triplex q̄ quoddā est nobilis; aliud est mercenariū; aliud aduersariū. Mobile vero ita dictū est q̄ p̄ se stat

Judicis officiū
actio
sunt diversa.

Officiū iudicis
est triplex.

Octauum et ultimum remedium. fo. lxxxv.

nec alteri deseruit. et est duplex quod quoddam est iuri
ris decisorum per quod petit restitutio in integrum: vel **Primum**.
per quod adnoscatur petit salario sibi constitui et simili-
tia et de illo contiter tractat per docto. in. d. l. quin-
tus. et l. qui per exclusionem circa si. j. de act. emp.
et illud ut premissum est succedit loco actionis.
Aliud est iudicis officiorum nobile merum quod dat
ad ordinandum lites veluti ineptos reuictio et si-
milia. ut in. l. j. s. de assesso. et in. l. iiii. s. hoc autem
iudicium. et ibi Bar. in. q. col. j. de dano infec. et in
c. bone. le. i. ex de elect. et ibi Spanor. Secundum vero
membrum principale esse dicit officium iudicis mer-
cenarii ita dictum quod deseruit actioni principa-
liter secundum suam naturam et est illud quod versatur in actione
nibus bone fidei. de quo in. s. actionum aut. insti-
de actione. aliud est officium iudicis mercenarii non
deseruit actioni proposito secundum naturam ipsius sed
accidet taliter evenies propter aliquid accidens ex
trinsecus contingens secundum naturam actionis cui deser-
uit et illud est officium iudicis quod deseruit in actione
nibus arbitrariorum. et de illo habef metrio in. s. pre-
terea. et ibi Ange. Areti. insti. de actione. **Tertium** **Tertium**.
enim membrorum principale iam dicte divisionis est
iudicis officium adversarii ita dictum quod actioni ad-
uersatur ut potest ponere exemplum de. l. et ita. s. fin. s.
nau. capo. stabu. et ibi Bar. **C**ite in ercep. non
numerare pecunie. quemadmodum durat biennio et post bi-
ennium non potest opponi. ut. l. in contractibus. C. de
non numera. pecu. post tunc biennium ex quadam equi-
itate officiis iudicis potest implorari licet exceptio
non numera. pecu. non possit opponi et ita dicit ap-
te et singulariter Bar. in. l. illicitas. in prin. s. de
offi. presi. et sentit idem Bar. in. l. si ex cautione. ix.
q. C. preallege. tit. de non numera. pecu. et in. d. l. in
contractibus. et quod plus est de equalitate cano. ercep. non

Octauum & ultimum remedium.

Exceptio li
tis finite an
sit dilatoria
vel perēpto
ria.

Agere est li
tē p̄testari.

numerare pecunie ppetuo pōt opponi ut t̄z Dg.
in.c. locupletari. de reg. iur. li. vi. & de officio ma-
dicis. videatis late per eūdem Bal. in.l. incerti.
C. d interdic. & debetis scire q̄ inter doctores ma-
gnā fuit dubitatio. an predicta exceptio rei finis-
te per quā vt premissum est dicit & cōcludit agē-
tem fore in iudicio sive actione sit dilatoria vel
perēptoria. nā Lg. in addi. in.l. cogi. circa n. C. d
peti. here. tenuit q̄ h̄mōi exceptio est dilatoria tā-
tum & per cōseques semper venit ante lītē cōtes.
pponenda & pbāda vt cetere dilatoria regularis-
ter vt in.c. cum inter monasteriū ex de re iudi. et
in.l. fi. C. de excep. eiusdēq̄ opinionis fuit etiam
Rizar. malubrie doct. anti. Verūtamē illoꝝ opis-
mo dānatur cōiter per omnes modernos dicunt
enim Bar. Guiller. de cng. et Bal. in.l. elegāter
s. si quis. post. j. de condi. indebi. q̄ p̄dicta exce-
ptio est mixta sc̄z partim dilatoria et partim p-
emptoria. dilatoria vero est q̄ p̄t opponi ante
lītē cōte. & ad pcessum & eo tūc impedit cōtesta-
tionem seu litis ingressum. vt dicit Bar. in.pal-
le. l. si pupilli. s. videamus versi. venio ad versi.
q̄q̄. s. de nego. ges. & Bald. in.l. papinianus. s. si
quis impubes. s. de inoffi. test. & ratio quare im-
pedit litis contestationē est. q̄ ille qui sic excipit
dicit aduersario actionē sive agēdi facultatē des-
negari. agere enim est lītē cōtestari vt. l. ampliꝝ
non peti. j. rē ratā haberi. Cum ergo denegatur
actio denegat litiscōte. vt dicit Bar. in.l. nam et
postea. in.prin. j. eo. tit. & Bal. in.rub. de postu.
prela. vltima col. & qui sic excipit repellit sine ex-
cludit actorē a lumine iudicij vt in.c. j. de litiscō-
test. li. vi. & ibi Bemi. & pulchre Pau. de cast. cō-
fil. exliq. incipiē. visis actis. in. ih. col. istud tamē
h̄m Jason. de may. in.l. posthumo. C. de colla.
venit sane intelligendū cū bac limitatione vides

Ilicet quae actio denegat alicui ipso iure et precise. verbi gratia. cum aliquis qui non est possessor hereditatis. nec aduersarius illum fatetur coheredem quin immo per expressum hoc negat agit familie hercis. iudi. qm. illo casu illi potest opponi exceptio. tu es in iudicio sive actio. seu exceptio postea rationis. ut dicit Bar. post glo. in. l. i. s. familie hercis. et Bal. in. l. q. C. cō. dividū. facit. l. non possumus. s. si pars here. pe. et l. fundi. que. j. de exceptio. que quidem exceptio eo tunc impedit litis contestationem per dictam. l. si pupilli. s. item videamus et alius iuribus supra allegatis et ita sentit Bar. in l. cum querebat. in prin. j. iudi. sol. secus vero si de negatur actio non precise et ipso iure sed causative etcep. ope. ut in casu. l. posthumo. C. de colla. vbi denegat actio nisi fiat collatio. et sic ean. satine quequidem exceptio non impedit litis contestationem ut decidit ibi Fran. de are. et post eum Jason de may. l. fulgo. et Sali. teneat ibi contrarium et male per media et rationes per eudem Jason. ibi traditas. Prioreta tisperetis hoc pcedere quando talis exceptio non requirit altiori indaginem. secus autem quando requireret altiori indaginem. Quoniam tunc needit ad contestationem res seruata homini exceptione in processu et meritis causa. ita dicit Bar. in predicta. l. nam et postea. s. in primis intellectu facit. l. ille a quo. s. si de testamento. j. ad trebel. et l. iij. s. ibidem. s. ad exhi. et requirere dicit altiori indagine si statim et in proprio de illa non possit fieri fides. per quod facit glo. s. l. cogi. C. de peti. here. quod vult quod possessor qui contra agentem petitione hereditatis excipit de defensori actionis sive iuris aegredi dicendo possideo titulo particulari puta per donato vel per emptore. et non per herede vel possessore. et per consequens contra me agere non potes cum actio. peti. here. non

Denegatur actio causa tue.

De exceptione quod alio tempore indagine requirit.

Octauum et ultimum remedium.

Detur contra titulo possidentem in l. regulariter, s.
de peti. here. cu^m suis cōcordā. statim debet dictū
titulum probare. al's nō habebitur pro non alle
gato. ita dicit Bal. in dicta. l. cogi. v. col. intelli
gendo sane iuxta predicta videlicet quātum ad
excludendum ipsum agentem a lumine indicē.
Als predicta exceptio nō impediret litis ingre
sum. sed reseruaretur post litem contestatā in me
ritis cause. vt et tanq̄ requirēs altiore indaginē.
Pro quo videatis Pau. de cast. in l. ait pretor.
la. q. in prin. verbi. item no. 3. eo. titu. Ad unum
tamen aduertatis dum diximus q̄ predicta ex
ceptio impedit litis cōtestationem si statim et in
Quis dica promptu p̄betur als nō. q̄ quis p̄bare videtur
tur i promis
ptu p̄bare. statim et in promptu si hoc faciat infra dece die
rum dilationē cu^m in mora modici tēporis non sit
maximū p̄iudicis. l. si debitor. j. de iudi. ita dis
xit Bal. in l. q. in princ. C. de edict. diui. adria
ni. tollen. et alibi dicitur q̄ illud fieri dicitur in
prōptu. si fiat istra duos menses: si forte p̄batio
nes sint prōpte: sed non in loco indicē. ar. l. aus
fertur. 6. qui cōpensationē. j. de iure fis. illud tñ
c̄redere relinquendū arbitrio indicis p̄ no. in. c.
veniens. lo. q. de testi. Peremptoria autem dici
potest hmōi exceptio. quia si opposita nō fuerit
ante litem contestatā p̄t postmodū opponi cō
testato iudicio. nō tamen ad ipediendū pcessus
sed solū ad iusticiā cause sicut cetere pemptorie
vt. l. pemptorias. C. sentē. rescin. non pos. Hoc
tamē rēperetis et verū habere dicatis nisi p̄dicta
exceptio oriretur et iciperet cōpetere post litem
cōtestatā. qr tunc posset opponi etiā ad pcessum
vt in dicta. l. elegāter. 6. si quis post. et ibi Bart.
circa si. vñ tñ ppetuo mēti cōmēdabit. vides
licet q̄ p̄dicta exceptio defect⁹ actionis sine ius
ris agendi non potest oponi post sententiā nec

Decanū et vltimū remediū. fol. lxxxij.

redit in dictū retro nullū. vt. l. cū pntarē. et ibi
Bar. et docto. s. familie hercis. Et est sciendū. q̄
si p̄dicta exceptio defect⁹ actiōis sine iuris agē
diffuerit in primordiis ad ipediendum litis in-
gressum opposita et p̄bata index q̄ sup illa co-
gnoscit debet p̄ferre sententiā tantū ab obser-
vatione iudicij absolutoriā. si vero post cōtesta-
tum iudiciū fuerit in medium deducta et p̄bata
debet ferre diffinitivā ita dicit Bar. in. l. ius in-
randū. et ad pecunias. &c. cum res. l. eo. ti. et. in
c. ex minta. et ibi scribentes. extra de indi. Et
ista p̄dote hui⁹ legis ante hec tēpora p̄ nemine
repetite ad p̄sens sufficiāt. Et sic finis huins so-
lēnis repetitiōis sup. l. l. ff. de iure iurā. non iter
collecta per egregium virū dñm Antonium de
Petrutia iurium doctorem ordinarie legētem
Taturci.

CImpressa Tholose per Eustatiū Ma-
reschali; sumptibus vero Guillerini de
Clavo; Androis leymon; et Laurentiū
Cariere. Anno dñi. M. ccccc. xxij. Die
vero. xij. Decembris.

CIn cōmandationē operis epygrāma.

Quisquis ad effectus recto cōscendere iuris
Calle cupit: presens pro duce sumat opus
Sumat t̄ hoc vno sibi practic⁹ addere norit
Dogmata facundi verba diserta viri
Paruulus hic siquidē materno lacte fouet
Eausidicus grandis proficit usq; sibi
Quicqd magna tenēt iuris digesta profundi
Hec breuis antonij docta pagella docet
Hic imitatus apes antonius ecce pudicas
Farsit dedalios ore manuq; fauos
Quantum nec pyllo proflurit mellis ab ore
floridus et verno colligit ille timus
Practica qui patriā dictando queritis altā
Tam suauem in duro sumite calle ducē.
Eale.

Secri
1522.

PH³
N° 8

